

REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH W POZNANIU

PLAN URZĄDZENIA LASU
NADLEŚNICTWA GÓRA ŚLĄSKA
na okres od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2034 r.

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY

Poznań 1.01.2025

SPIS TREŚCI

WSTĘP	6
1. Miejsce i rola nadleśnictwa w przestrzeni przyrodniczo-leśnej regionu i kraju	7
1.1. Warunki fizyczno-geograficzne	7
1.1.1. Położenie geograficzne	7
1.1.2. Regiony fizyczno-geograficzne	9
1.1.3. Regionalizacja geobotaniczna	10
1.1.4. Regionalizacja przyrodniczo-leśna	12
1.1.5. Regionalizacja klimatyczna	13
2. Historia lasów i gospodarki leśnej	15
3. Struktura użytkowania ziemi – kategorie użytkowania	17
4. Ogólna charakterystyka głównych kompleksów leśnych	18
5. Dominujące funkcje lasów	18
5.1. Podział lasów na kategorie ochronności	20
6. Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów	21
7. Nadleśnictwo w krajowej sieci korytarzy ekologicznych	21
8. Lasy o zwiększonej funkcji społecznej	22
WALORY PRZYRODNICZO-LEŚNE	25
9. Geologia i rzeźba terenu	25
9.1. Rzeźba terenu i budowa geologiczna	25
10. Audyt krajobrazowy	26
11. Gleby	28
12. Stosunki wodne	29
12.1. Wody powierzchniowe	29
12.1.1. Wody płynące	29
12.1.2. Wody stojące	31
12.2. Wody podziemne	32
13. Roślinność	34
13.1. Bory	35
13.2. Lasy liściaste	35
13.3. Zbiorowiska nieleśne	39
14. Inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych	41
15. Drzewostany	45
15.1. Bogactwo gatunkowe	45
15.2. Struktura pionowa	46
15.3. Pochodzenie drzewostanów	47
15.4. Zgodność składu gatunkowego drzewostanów z warunkami siedliskowymi	48
16. Ekologiczna ocena stanu lasu	49
16.1. Formy aktualnego stanu siedliska	49
16.2. Formy degeneracji ekosystemu leśnego	51
WALORY KULTUROWE I TURYSTYCZNE	56
17. Obiekty kultury materialnej	56
17.1. Ważniejsze obiekty kultury materialnej w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Góra Śląska	56
17.1.1. Zabytkowe kościoły	57
17.1.2. Zespoły pałacowo-parkowe i parkowo-dworskie	58
17.1.3. Zabytkowe parki	59
17.1.4. Pozostałe obiekty kultury materialnej	59
17.2. Zabytki kultury materialnej na gruntach nadleśnictwa	60
17.2.1. Kapliczki, krzyże i mogiły	60
17.2.2. Pozostałe obiekty	61
17.2.3. Stanowiska archeologiczne	61
18. Szlaki turystyczne	61
18.1. Szlaki wyznaczone przez Nadleśnictwo Góra Śląska	62
18.2. Szlaki wyznaczone przez inne podmioty	62
18.3. Szlaki kajakowe	63
STAN PRZYRODY	64
19. Formy ochrony przyrody w Lasach Państwowych	64
20. Obszary Chronionego Krajobrazu	64
20.1. Dolina Baryczy	65
20.2. Krzywińsko-Osiecki wraz z zadrzewieniami generała Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna-Góra	65

20.3.	Krzywińsko-Osiecki	66
21.	Obszary NATURA 2000	66
21.1.	Specjalne obszary ochrony siedlisk	67
21.1.1.	Dolina Dolnej Baryczy PLH020084	67
21.2.	Obszary wspólnej ochrony ptaków i siedlisk przyrodniczych	70
21.2.1.	Łęgi Odrzańskie PLC020002	70
22.	Użytki ekologiczne	74
23.	Pomniki przyrody	78
24.	Flora i fauna nadleśnictwa	81
24.1.	Flora i fungia	81
24.2.	Fauna	84
24.2.1.	Bezkęgowce	84
24.2.2.	Ryby	85
24.2.3.	Plazy i gady	86
24.2.4.	Ptaki	88
24.2.5.	Ssaki	97
25.	Powierzchnie wyłączone z użytkowania	101
26.	Zagrożenia abiotyczne	103
26.1.	Zagrożenia powodowane przez czynniki atmosferyczne	103
26.2.	Zagrożenia spowodowane zmianami stosunków wodnych	105
26.3.	Zagrożenia wynikające z właściwości gleby	106
27.	Zagrożenia biotyczne	106
27.1.	Zagrożenia wynikające ze struktury i składu gatunkowego drzewostanów	107
27.2.	Zagrożenia powodowane przez szkodniki owadzie i patogeny grzybowe	107
27.2.1.	Szkody od szkodników pierwotnych	107
27.2.2.	Szkody od szkodników wtórnych	108
27.2.3.	Zagrożenie ze strony patogenów grzybowych	109
27.3.	Zagrożenia powodowane przez zwierzyńę	109
27.4.	Zagrożenia powodowane przez jemiolę	110
28.	Zagrożenia antropogeniczne	111
28.1.	Zanieczyszczenie powietrza	111
28.2.	Zanieczyszczenie wód i gleb	112
28.3.	Zagrożenie pożarowe	114
28.4.	Bezpośrednie negatywne oddziaływanie człowieka – szkodnictwo leśne	116
29.	Obszary potencjalnych konfliktów społecznych	118
	PLAN DZIAŁAŃ OBJĘTYCH PROGRAMEM OCHRONY PRZYRODY	119
30.	Kształtowanie strefy ekotonowej i zadrzewieniowej	119
31.	Kształtowanie stosunków wodnych	120
32.	Formy ochrony – zalecenia ochronne	122
32.1.	Obszary Chronionego Krajobrazu	122
32.2.	Obszary Natura 2000	122
32.3.	Pomniki przyrody	122
32.4.	Użytki ekologiczne	122
32.5.	Ochrona gatunkowa	122
33.	Ochrona różnorodności biologicznej	125
34.	Ochrona siedlisk przyrodniczych	126
35.	Szczegółowe zadania ochronne przewidziane do wykonania w obszarach Natura 2000 i na siedliskach przyrodniczych	129
	PROMOCJA I EDUKACJA EKOLOGICZNA	131
	UWAGI KOŃCOWE	134
	LITERATURA I MATERIAŁY POMOCNICZE	135
	ZAŁĄCZNIKI	137
	Załącznik nr 1 Zestawienie przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono obszary Natura 2000 (wg tab. XXII w IUL)	137
	Załącznik nr 2 Zestawienie siedlisk przyrodniczych zlokalizowanych poza obszarami siedliskowymi Natura 2000 lub niebędące przedmiotami ochrony w tych obszarach	151
	Załącznik nr 3 Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody (wg tab. XXIII w IUL)	158
	Załącznik nr 4 Wykaz stanowisk chronionych i cennych gatunków roślin i grzybów zlokalizowanych na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska	167

Załącznik nr 5 Wykaz stanowisk chronionych i cennych gatunków zwierząt zlokalizowanych na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska	169
Załącznik nr 6 Spis tabel.....	172
Załącznik nr 7 Wykaz skrótów.....	174
Załącznik nr 8 Wykaz powierzchni wyłączonych z użytkowania głównego.....	176
OPINIE I UZGODNIENIA	193
KRONIKA	197

WSTĘP

Głównym celem programu ochrony przyrody jest prezentacja obszarów omawianego nadleśnictwa, jako obiektu przyrodniczego na tle regionu i kraju, ustalenie hierarchii ważności grup funkcji i poszczególnych kompleksów leśnych oraz wskazanie nowych przedmiotów ochrony, a także określenie celów i metod ich ochrony. Program dotyczy lasów i gruntów nadleśnictwa oraz pozostałych obszarów w jego zasięgu terytorialnym.

Podstawą prawną sporządzenia programu ochrony przyrody są zapisy Ustawy o Lasach (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 530), artykuł 18.1., punkt 2a. Zawartość dokumentu regulują zapisy Instrukcji Urządzenia Lasu a szczegółowy zakres prac zatwierdzany jest protokolarnie podczas obrad Komisji Założeń Planu. Program ochrony przyrody sporządzany jest w formie osobnego tomu planu urządzenia lasu. Prezentuje on całość zagadnień dotyczących szeroko pojętej tematyki ochrony przyrody na danym terenie. Zasady opracowania Programu zawarte są w instrukcji jego sporządzania.

Podstawowym zadaniem Programu ochrony przyrody w urządzanym nadleśnictwie jest przekazanie bieżących informacji o stanie ochrony przyrody (oraz wynikających stąd zadań) – w tym omówienie takich zagadnień, jak:

- przedstawienie (po inwentaryzacji przeprowadzonej w ramach prac urządzeniowych) i zobrazowanie walorów przyrodniczych nadleśnictwa na tle regionu i kraju;
- implementacja do planu urządzenia lasu zadań ochronnych zaprojektowanych w planach ochrony i planach zadań ochronnych;
- zaprojektowanie wskazówek ochronnych mających na celu minimalizację potencjalnie niekorzystnych działań gospodarczych oraz ochronę czynną ekosystemów i gatunków występujących na terenie nadleśnictwa;
- ustalenie hierarchii funkcji poszczególnych kompleksów leśnych;
- doskonalenie gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych;
- ulepszanie metod sprawowania i rozwijania ochrony przyrody;
- wskazanie, a następnie preferowanie w praktyce gospodarczej technologii prac leśnych przyjaznych dla środowiska przyrodniczego;
- przedstawienie istniejących i potencjalnych zagrożeń lasów i środowiska przyrodniczego;
- umożliwienie w przyszłości wykonania szeregu analiz porównawczych dotyczących zmian stanu lasów i środowiska przyrodniczego;
- ochrona zabytków kultury materialnej w lasach.

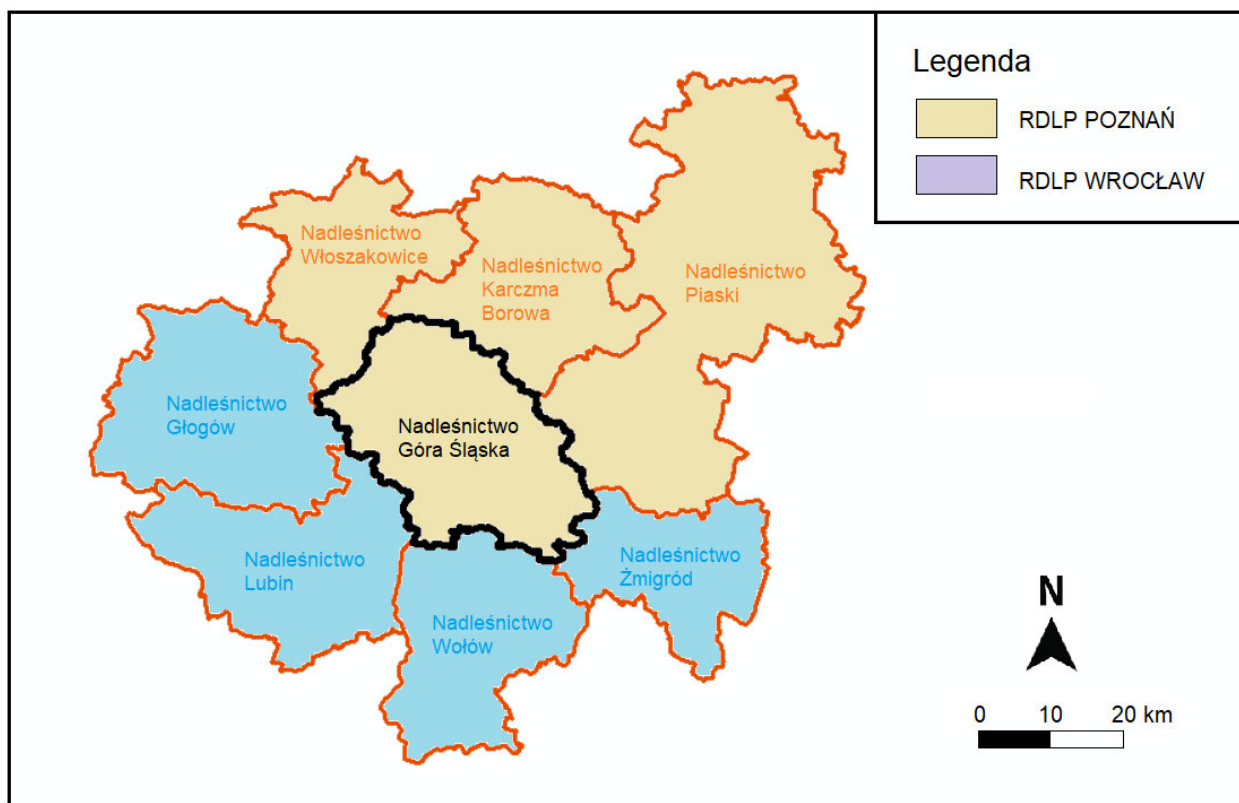
OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA

1. Miejsce i rola nadleśnictwa w przestrzeni przyrodniczo-leśnej regionu i kraju

1.1. Warunki fizyczno-geograficzne

1.1.1. Położenie geograficzne

Nadleśnictwo Góra Śląska zlokalizowane jest w północnej części województwa dolnośląskiego a niewielka część jego zasięgu znajduje się w południowo-zachodniej części województwa wielkopolskiego. Grunty zarządzane przez nadleśnictwo położone są między 16°15' a 16°50' długości geograficznej wschodniej oraz między 51°30' a 51°48' szerokości geograficznej północnej.

Rysunek 1 Położenie Nadleśnictwa Góra Śląska na tle innych jednostek PGL LP

Nadleśnictwo Góra Śląska wchodzi w skład Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu. Graniczy z trzema nadleśnictwami RDLP w Poznaniu: Włoszakowice, Karczma Borowa i Piaski oraz czterema nadleśnictwami RDLP we Wrocławiu: Głogów, Lubin, Wołów i Żmigród.

Odległość w linii prostej pomiędzy skrajnymi granicami kompleksów leśnych wynosi na kierunku północ-południe – 30 km, a na kierunku wschód-zachód – 38 km.

Skrajne położenie gruntów nadleśnictwa przedstawia się następująco:

- Na północy – oddział 18, obr. Góra Śląska,
- Na południu – oddział 552, obr. Jemielno,
- Na wschodzie – oddział 119, obr. Załęcze,
- Na zachodzie – oddział 250, obr. Jemielno.

Nadleśnictwo swoim zasięgiem obejmuje głównie terytorium powiatu górowskiego (gminy: Góra miasto, Góra – obszar wiejski, Jemielno, Niechlów, Wąsosz miasto, Wąsosz – obszar wiejski) oraz w mniejszym stopniu powiatów: trzebnickiego (gmina Żmigród), wołowskiego (gmina Wińsko) oraz rawickiego (gminy: Bojanowo, Rawicz).

W zasięgu nadleśnictwa zlokalizowane są 2 miasta: Góra (10 877 mieszkańców¹) oraz Wąsosz (2 574 mieszkańców²).

Nadleśnictwo zasięgiem administracyjnym obejmuje obszar 76 761 ha. Jest to teren rolniczy, który charakteryzuje się dużą różnorodnością krajobrazową związaną z obecnością szerokich pradolin rzecznych Odry i Baryczy. Lasy są rozdrobnione, zwłaszcza w północno-wschodniej części nadleśnictwa. Większe kompleksy występują w części południowo-zachodniej oraz południowo-wschodniej. Omawiany obszar nie jest wysoce uprzemysłowiony.

Nadleśnictwo składa się z trzech obrębów i podzielone jest na 15 leśnictw: Wronów, Siciny, Sułków, Łękanów, Zawieścice, Ślubów (obręb Góra Śląska), Kietlów, Lubów, Osławice, Majówka, Jemielno (obręb Jemielno), Sułów, Załęcze, Wodniki, Bartków (obręb Załęcze).

Lasy nadleśnictwa są lasami wielofunkcyjnymi – obok funkcji gospodarczych spełniają funkcje: ochronne, dydaktyczne, rekreacyjno-turystyczne, ekologiczne, krajobrazowe.

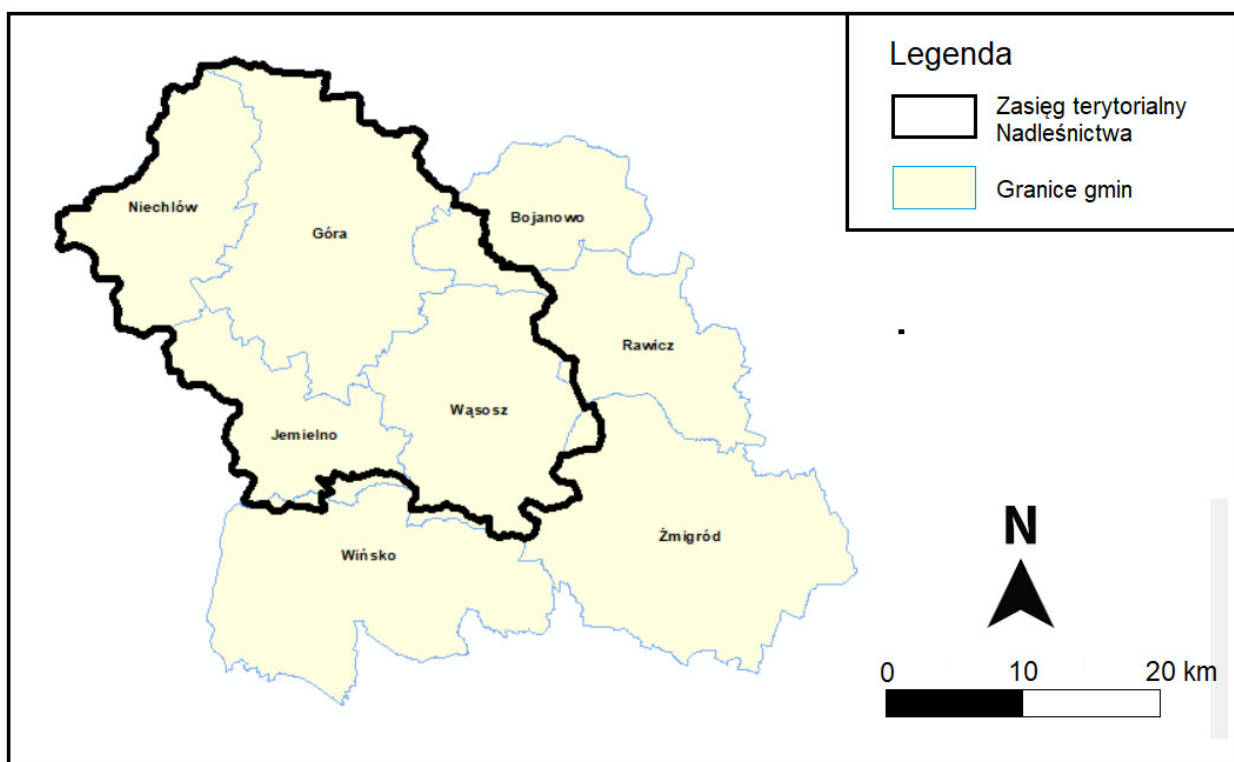
Lesistość obszaru w granicach zasięgu nadleśnictwa wynosi ok. 29,1%, a więc nie odbiega znacząco od średniej dla całego kraju (29,5%), a także dla Dolnego Śląska (29,0%).

W poszczególnych gminach położonych w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa lesistość waha się od ok. 24,4% w gminie Niechlów do 42,3% w gminie Jemielno³. Lasy należące do Skarbu Państwa powierzchniowo przeważają we wszystkich gminach.

¹ Stan na dzień 22.07.2023 r.

² Stan na dzień 15.08.2023 r.

³ Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Górowskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 r.

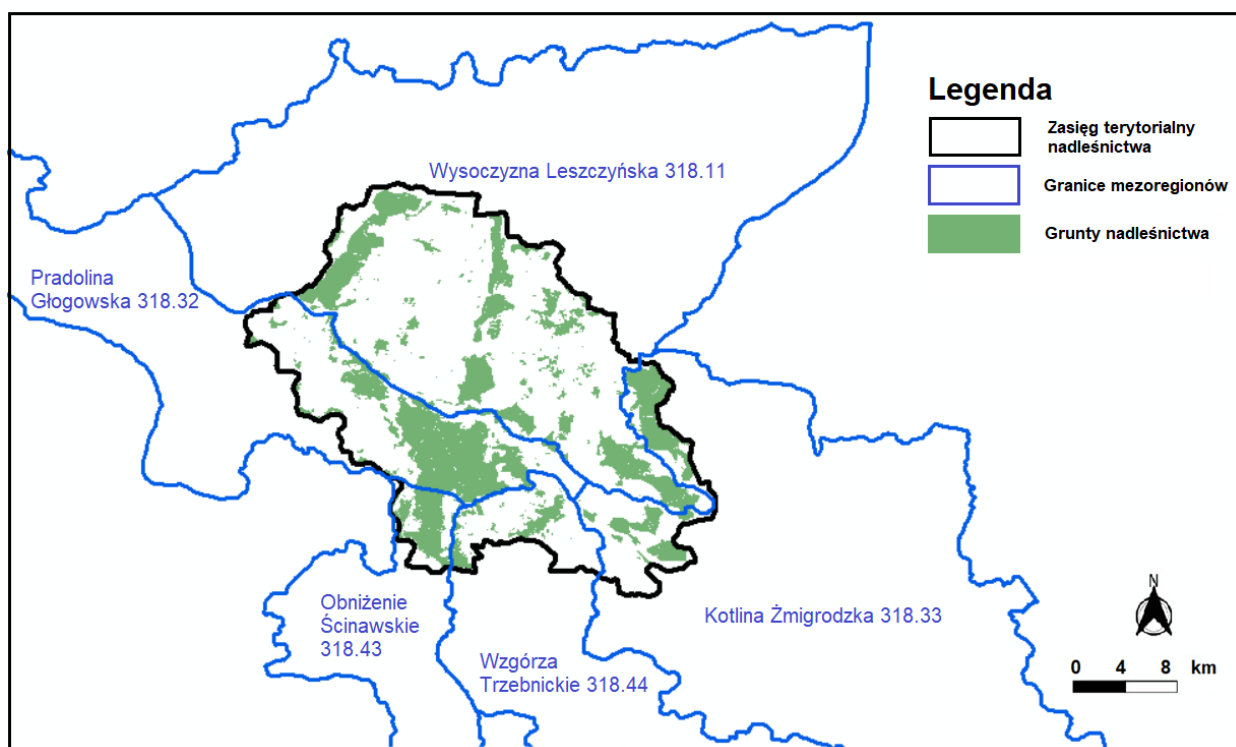

Rysunek 2 Położenie nadleśnictwa na tle podziału administracyjnego kraju

1.1.2. Regiony fizyczno-geograficzne

Położenie nadleśnictwa według podziału Polski na regiony fizyczno-geograficzne w układzie dziesiętnym (Richling [red.] 2021) przedstawia się następująco:

- Megaregion – Pozaalpejska Europa Środkowa (3)
- Prowincja – Niż Środkowoeuropejski (31)
- Podprowincja – Niziny Środkowopolskie
- Makroregion – Nizina Południowowielkopolska (318.1-2)
 - ✓ Mezoregion – Wysoczyzna Leszczyńska (318.11)
- Makroregion – Obniżenie Milicko-Głogowskie (318.3)
 - ✓ Mezoregion – Pradolina Głogowska (318.32)
 - ✓ Mezoregion – Kotlina Żmigrodzka (318.33)
- Makroregion – Wał Trzebnicki (318.4)
 - ✓ Mezoregion – Obniżenie Ścinawskie (318.43)
 - ✓ Mezoregion – Wzgórza Trzebnickie (318.44)

Rysunek 3. Położenie nadleśnictwa w jednostkach regionalizacji fizyczno-geograficznej

Jak wynika z powyższej ryciny – w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Góra Śląska występuje pięć mezoregionów, z których największy udział powierzchniowy mają dwa: Wysoczyzna Leszczyńska (318.11) i Pradolina Głogowska (318.32).

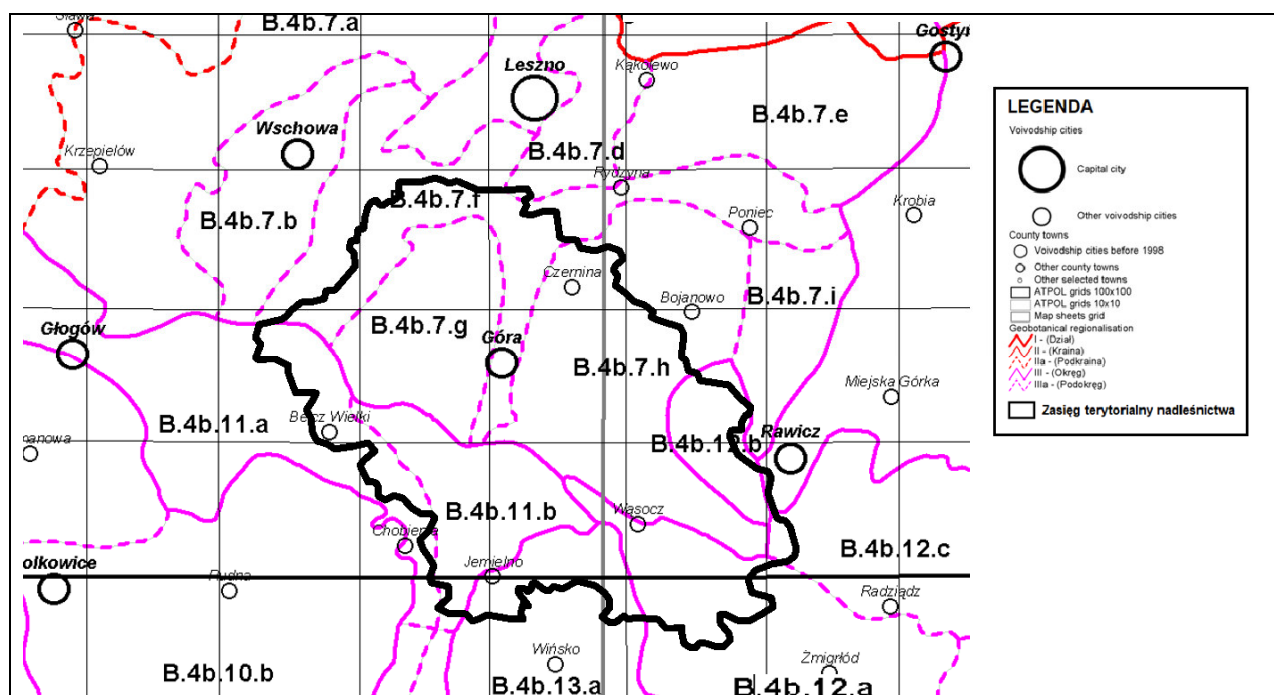
1.1.3. Regionalizacja geobotaniczna

Według podziału geobotanicznego Matuszkiewicza (2008), opartego na zróżnicowaniu przestrzennym typów roślinności, obszar Nadleśnictwa Góra Śląska położony jest w granicach następujących jednostek:

- Prowincja: Środkowoeuropejska (Działy A-F)
- Podprowincja: Środkowoeuropejska Właściwa (Działy B-F)
- Dział: Brandenbursko-Wielkopolski (B)
- Kraina: Południowowielkopolsko-Łużycka (B.4)
- Podkraina Południowowielkopolska (B.4b)
 - Okręg: Wysoczyzna Leszczyńska (B.4b.7)
 - Podokręg: Rów Polski (B.4b.7.f)
 - Podokręg: Szlichtyngowski (B.4b.7.g)

- Podokręg: Bojanowsko-Czerński (B.4b.7.h)
- Okręg: Nadodrzańskich Kotlin Ścinawsko-Głogowskich (B.4b.11)
 - Podokręg: Doliny Odry „Chobienia-Bytom Odrzański (341-421 km)” (B.4b.11.a)
 - Podokręg: Luboszycki (B.4b.11.b)
- Okręg: Doliny Baryczy (B.4b.12)
 - Podokręg: Żmigrodzki (B.4b.12.a)
 - Podokręg: Załęczyński (B.4b.12.b)
- Okręg: Wzgórz Trzebnickich (B.4b.13)
 - Podokręg: Wiński (B.4b.13.a)

Największa część zasięgu nadleśnictwa znajduje się w podokręgach: Szlichtyngowskim, Bojanowsko-Czerńskim oraz Luboszyckim.

Rysunek 4 Położenie nadleśnictwa w jednostkach regionalizacji geobotanicznej⁴

⁴ Źródło: <https://www.igipz.pan.pl/Regiony-geobotaniczne-zgik.html>

1.1.4. Regionalizacja przyrodniczo-leśna

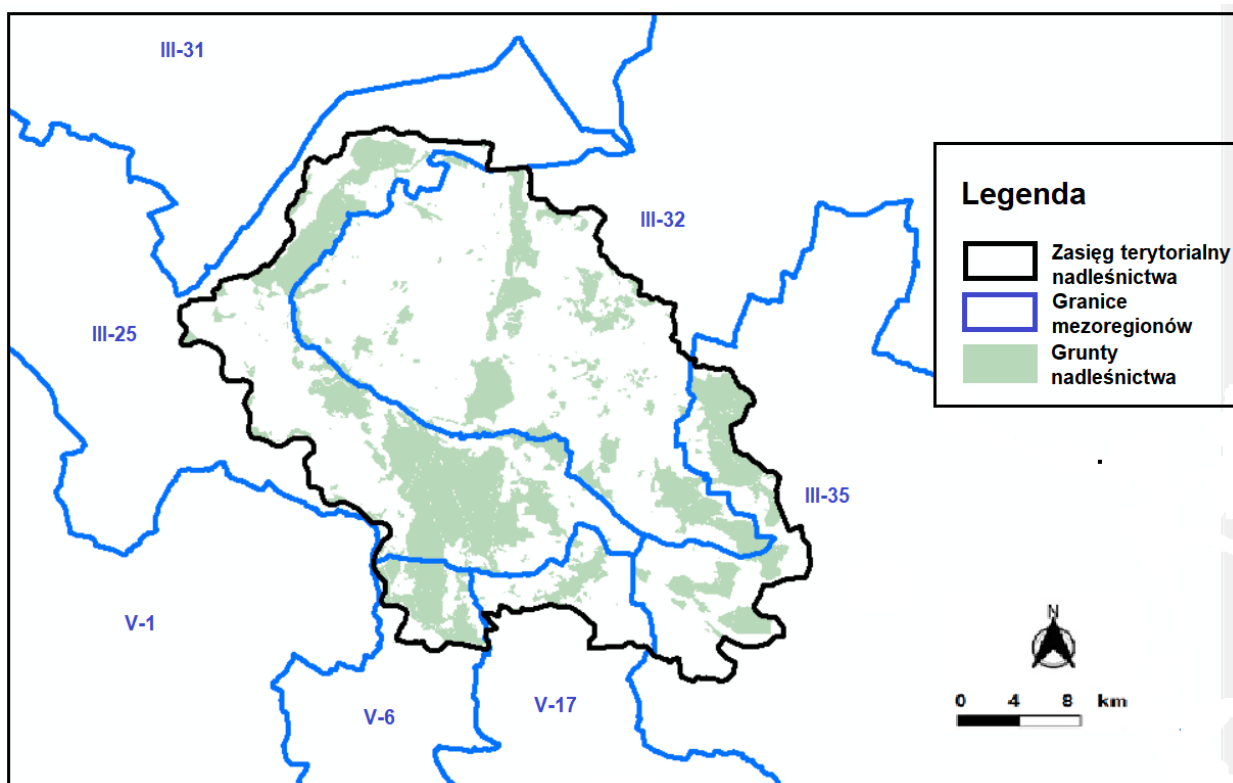
Regionalizacja przyrodniczo-leśna Polski to system podziału kraju na jednostki przestrzenne, który ma na celu określenie różnorodności środowiska naturalnego w kontekście leśnym. Uwzględnia ona takie czynniki jak klimat, gleby, ukształtowanie terenu oraz skład gatunkowy drzewostanów. Jej głównym celem jest optymalne planowanie gospodarki leśnej, ochrona zasobów przyrodniczych oraz lepsze zrozumienie ekosystemów leśnych.

Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej (Zielony, Kliczkowska 2012), uwzględniającej ekologiczne i fizjograficzne elementy przyrody i krajobrazu, obszar nadleśnictwa znajduje się w granicach następujących jednostek:

- Kraina: Wielkopolsko-Pomorska (III)
 - Mezuregion: Doliny Środkowej Odry (III-25) – obejmuje swym zasięgiem zachodnią i południowo-zachodnią część obrębu Góra Śląska i większość kompleksu leśnego obrębu Jemielno;
 - Mezuregion: Krotoszyński (III-32) – zajmuje pozostałą część obrębu Góra Śląska i centralną część obrębu Załęcze;
 - Mezuregion: Kotliny Żmigrodzkiej, Milickiej i Grabowskiej (III-35) – obejmuje pozostałą część obrębu Załęcze.
- Kraina: Śląska (V)
 - Mezuregion: Obniżenia Ścinawskiego (V-6) – obejmuje swym zasięgiem południową część obrębu Jemielno;
 - Mezuregion: Wzgórz Trzebnicko-Ostrzeszowskich (V-17) – obejmuje swym zasięgiem południowo-wschodnią część obrębu Jemielno.

Kraina Wielkopolsko-Pomorska charakteryzuje się dość łagodnym i słabo zróżnicowanym klimatem, chłodniejszym w części wschodniej. Jej teren został ukształtowany głównie przez zlodowacenie Wisły. Część południową krainy (w tym obszar nadleśnictwa) stanowią zalewowe i nadzalewowe równiny holoceniowe wypełnione piaskami, żwirami, madami oraz torfami i namułami oraz równiny tarasowe plejstoceniowe powstałe z piasków, żwirów i mułków rzecznych.

Kraina Śląska w swej północnej części charakteryzuje się klimatem zbliżonym do krainy Wielkopolsko-Pomorskiej. Część obszaru Nadleśnictwa Góra Śląska znajdująca się w zasięgu krainy V położona jest na pograniczu zlodowacenia Warty i Odry i zbudowana jest głównie ze żwirów, piasków, głazów i glin moren czołowych.

Rysunek 5. Położenie nadleśnictwa w jednostkach regionalizacji przyrodniczo-leśnej

1.1.5. Regionalizacja klimatyczna

Obszary zajmowane przez Nadleśnictwo Góra Śląska położone są wg A. Wosia (Klimat Polski, 1999) głównie w Południowo-wielkopolskim regionie klimatycznym (XVI).

Region XVI wyróżnia się dużą liczbą dni z pogodą bardzo ciepłą i jednocześnie pochmurną bez opadu. Jest ich ponad 38 w ciągu roku. Dni umiarkowanie ciepłych, jednocześnie pochmurnych i bez opadu, jest w roku prawie 48. Nieco częściej niż w innych regionach występują tu dni z pogodą przymrozkową, bardzo chłodną z dużym zachmurzeniem i opadem. Jest ich przeciętnie w roku 12. Także częstsze niż na terenach przyległych są dni z pogodą umiarkowanie mroźną i zarazem pochmurną bez opadu. Ścierają się tu elementy zachodniego klimatu atlantyckiego i kontynentalizmu wschodniego. Wilgotne masy powietrza polarno-morskiego znad północnego Atlantyku notowane są częściej latem i jesienią. Od północnego-wschodu, znad kontynentu azjatyckiego napływają suche masy powietrza polarno-kontynentalnego.

Obecnie obserwuje się tendencję zmian klimatycznych Polski, które dotyczą również obszaru Nadleśnictwa Góra Śląska:

- klimat wykazuje systematyczną tendencję wzrostu temperatur powietrza,
- zmienna struktura opadów głównie w ciepłej porze roku, opady są gwałtowne, krótkotrwałe, zanikają opady poniżej 1 mm/dobę,

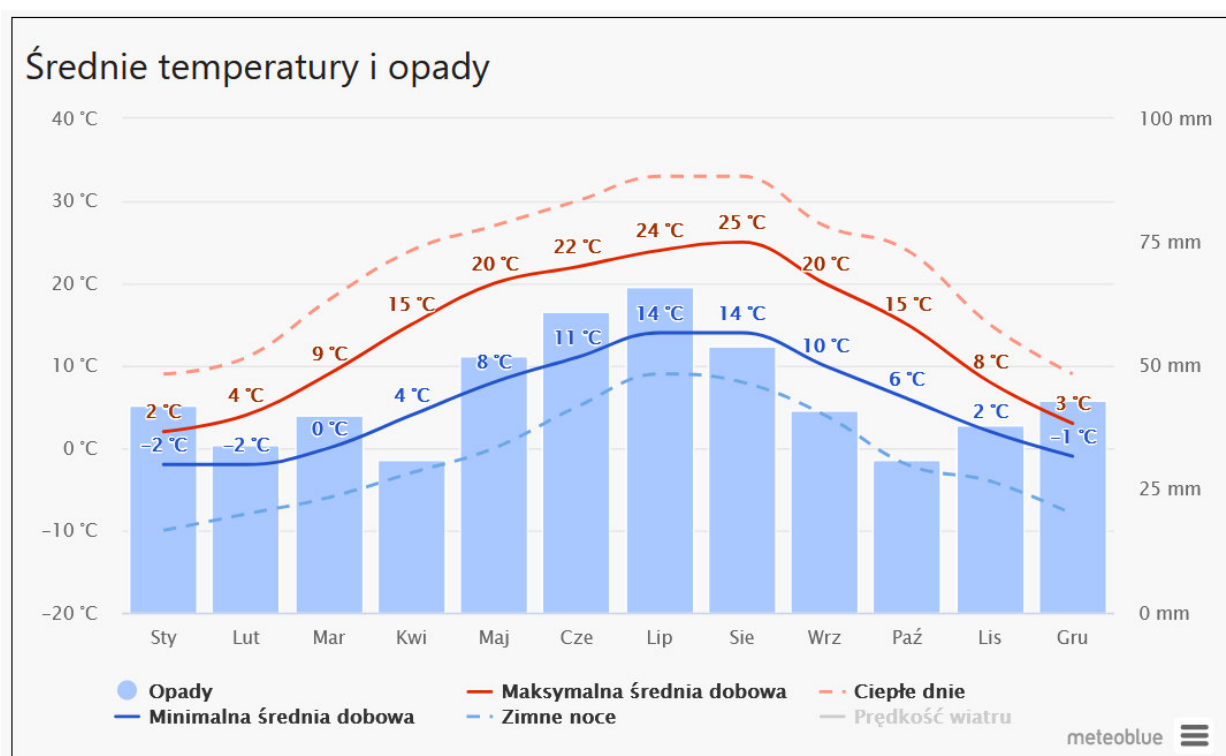
- skutkami ocieplania się klimatu jest wzrost występowania groźnych zjawisk pogodowych (susze, grad, wiatry huraganowe, lokalnie trąby powietrzne),
- tendencje wzrostowe fal upałów (ciągi dni z maksymalną temperaturą dobową powietrza $\geq 30^{\circ}\text{C}$ utrzymującą się przez, co najmniej 3 dni),
- tendencje spadkowe liczby dni mroźnych i bardzo mroźnych (dni z temperaturą dobową $\leq 0^{\circ}\text{C}$ i dni z temperaturą maksymalną $\leq -10^{\circ}\text{C}$, odpowiednio).

Analizując zmiany wybranych elementów klimatu w Polsce można stwierdzić, iż średnia obszarowa temperatura powietrza w 2022 roku wyniosła $9,5^{\circ}\text{C}$ i była o $0,8$ stopnia wyższa od średniej rocznej wieloletniej (klimatologiczny okres normalny 1991-2020).

Zachodnia część Pasa Nizin (również obszar Nadleśnictwa Góra Śląska) była w 2022 roku najcieplejszym regionem kraju ze średnią roczną temperaturą $10,5^{\circ}\text{C}$. Występujący od szeregu lat silny wzrostowy trend temperatury powietrza na obszarze Polski jest kontynuowany. Tylko od 1951 roku wzrost temperatury w skali roku szacowany jest na $2,09^{\circ}\text{C}$.

Obszarowo uśredniona suma opadu atmosferycznego w 2022 roku wyniosła w Polsce $534,4\text{ mm}$, co stanowiło $87,4$ normy określonej na podstawie pomiarów w latach 1991-2020.

Symulacja historycznych danych klimatycznych z okresu 30 lat dla najbliższej położonej stacji meteorologicznej zlokalizowanej w mieście Leszno pozwoliła na analizę rozkładu średnich wartości temperatury i opadów w poszczególnych miesiącach.

Rysunek 6 Rozkład średnich wartości temperatury i opadów w poszczególnych miesiącach zarejestrowanych na stacji meteorologicznej w mieście Leszno w ciągu ostatnich 30 lat⁵.

⁵ Źródło: https://www.meteoblue.com/pl/pogoda/historyclimate/climatemodelled/leszno_polska_3093524

Diagramy klimatyczne *Meteoblue* są oparte na 30-letnich, godzinnych symulacjach modeli pogodowych i są dostępne dla każdego miejsca na Ziemi. Dają one dobre wskazówki dotyczące typowych wzorców klimatycznych i oczekiwanych warunków (np. temperatura i opady). Symulowane dane pogodowe mają rozdzielczość przestrzenną około 30 km i mogą nie odtwarzać wszystkich lokalnych efektów pogodowych.

Ze względu na ukształtowanie powierzchni, rodzaj pokrycia terenu oraz warunki wodne w zasięgu Nadleśnictwa Góra Śląska występują lokalne różnice mikroklimatyczne. Są to obszary:

- Kompleksów leśnych, gdzie występują mniejsze prędkości wiatrów, zmniejszona insolacja powierzchni gruntu, szczególnie w okresie letnim, mniejsze amplitudy temperatur, wydłużony czas zalegania pokrywy śnieżnej i zwiększona wilgotność powietrza;
- Dolin cieków wodnych (zlewnie rzek: Barycz, Śląski Rów, Orla, Tynica, Świertnia i Łach), a także obniżeń o płytko zalegającej wodzie gruntowej, powodujące zwiększoną wilgotność powietrza oraz częste występowanie mgieł – doliny rzeczne;
- Terenów otwartych obejmujących użytki rolne, gdzie warunki klimatyczne są przeciętne;
- Terenów zabudowanych i zurbanizowanych, gdzie modyfikowane są elementy obiegu wody i nasłonecznienia, a także odczuwalne są lokalnie wpływy emisji przemysłowych i emisji niskiej.

2. Historia lasów i gospodarki leśnej

W okresie międzywojennym podstawowa zasada organizacji gospodarstwa leśnego polegała na podporządkowaniu jednemu resortowi gospodarczemu – Ministerstwu Rolnictwa, zarówno administracji lasów państwowych, jak i naczelnego organu ochrony lasu. Urządzanie lasów państwowych polegało na pomiarze geodezyjnym i na ewidencji składników majątkowych gospodarstwa leśnego oraz na zaprojektowaniu najważniejszych czynności techniczno-gospodarczych na okresy dziesięcioletnie.

W 1945 r. na omawianym terenie powstały trzy nowe nadleśnictwa zajmujące wówczas obszar odpowiadający w przybliżeniu obecnemu Nadleśnictwu Góra Śląska:

- ✓ Góra Śląska (3 leśnictwa: Sułków, Góra, Łękanów);
- ✓ Jemielno (7 leśnictw: Lipki, Jemielno, Lubów, Luboszyce, Ryczeń, Daszów, Zawiszów);

✓ Wąsosz – które po dalszych reorganizacjach zmieniło nazwę na Załęcze (8 leśnictw: Załęcze, Wodniki, Pobiel, Bartków, Chodlewo, Przywsie, Zbaków Dolny, Sułów).

Gospodarka w nadleśnictwach Góra Śląska i Wąsosz (Załęcze) do roku 1960 i w Nadleśnictwie Jemielno do roku 1962, prowadzona była wg zasad obowiązujących w Lasach Państwowych, w oparciu o przybliżone tabele klas wieku sporządzane na okres 3 lat, prowizoryczne plany urządzania gospodarstwa leśnego na okresy 10-letnie i rewizje użytkowania rębego i przedrębego sporządzane na okresy 5-letnie. Od roku 1960 nadleśnictwa Góra Śląska i Załęcze, a od 1962 r. Nadleśnictwo Jemielno objęto planami definitywnego urządzania lasu.

W dniu 1 stycznia 1972 r. utworzono Nadleśnictwo Góra Śląska przez połączenie nadleśnictw: Góra Śląska, Jemielno i części (438 ha) Załęcza. Powierzchnia tego nadleśnictwa wynosiła wtedy 19 922,64 ha (I rewizja). Do 1978 r. nadleśnictwa te należały do Okręgowego Zarządu Lasów Państwowych we Wrocławiu.

W dniu 1 stycznia 1979 r. utworzono Nadleśnictwo Góra Śląska z trzema obrębami: Góra Śląska, Jemielno i Załęcze. W tych granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwo Góra Śląska pozostało do tej pory. Powierzchnia nadleśnictwa w wyniku przeprowadzonej przez urządzenie w roku 1978 aktualizacji stanu lasu wynosiła 18 599,08 ha.

W roku 1985 (II rewizja) powierzchnia Nadleśnictwa Góra Śląska wynosiła 20 458,83 ha i jeszcze wzrosła w 1995 r. (III rewizja) do 20 825,59 ha. Systematycznie też wzrastała powierzchnia lasów ochronnych w nadleśnictwie od 1 494,21 ha wg I rewizji do 9 124,35 ha wg III rewizji, natomiast malała powierzchnia gruntów nieleśnych z 2 219,95 ha wg definitywnego urządzania w roku 1960 do 1 299,68 ha wg III rewizji.

Do 2007 r. Nadleśnictwo Góra Śląska podzielone było na 19 leśnictw (Chróścina, Wronów, Siciny, Sułków, Łękanów, Zawieścice, Ślubów, Kietłów, Daszów, Zawiszów, Lubów, Osławice, Majówka, Jemielno, Sułów, Załęcze, Wodniki, Pobiel, Bartków) zajmując powierzchnię 22 391,31 ha.

W 2007 roku zlikwidowano leśnictwo Pobiel i Nadleśnictwo Góra Śląska dzieliło się już na 18 leśnictw (wg <http://www.goraslaska.poznan.lasy.gov.pl/historia#>). W przyjętym w V rewizji planu u.l. podziale administracyjnym (1.01.2015 r.) zlikwidowano kolejne leśnictwa: Chróścina (obręb Góra) oraz Daszów i Zawiszów (obręb Jemielno). Obecnie Nadleśnictwo Góra Śląska składa się z 15 leśnictw.

Szerzej historię lasów i powojennej gospodarki nadleśnictwa opisano w dziale A elaboratu.

3. Struktura użytkowania ziemi – kategorie użytkowania

Strukturę użytkowania gruntów będących w stanie posiadania nadleśnictwa według grup i rodzajów użytków przedstawia 1.

Tabela 1 Struktura użytkowania gruntów

Grupa i rodzaj użytku	Powierzchnia [ha]
I. Lasy – razem:	21 259,5609
1. Grunty leśne zalesione	20 165,9358
2. Grunty leśne niezalesione	543,3452
3. Grunty związane z gospodarką leśną	550,2799
II. Grunty niezaliczone do lasów	1 189,2465
1. Grunty zadrzewione i zakrzewione	11,2619
2. Użytki rolne (bez nieużytków)	1 136,3939
3. Grunty pod wodami	11,5273
4. Użytki ekologiczne	-
5. Tereny różne	10,3700
6. Grunty zabudowane i zurbanizowane	19,6934
7. Nieużytki	-
Ogółem nadleśnictwo	22 448,8074

Procentowy udział struktury użytkowanych gruntów w porównaniu z wybranymi jednostkami terytorialnymi (Lasy w liczbach 2018) przedstawia Tabela 2.

Tabela 2 Użytki rolne i lasy w nadleśnictwie i innych jednostkach

Jednostka	Użytki rolne (%)	Lasy (%)	Pozostałe grunty i nieużytki (%)
Nadleśnictwo Góra Śląska	5,05	94,71	0,24
Województwo Dolnośląskie ⁶	52,80	29,40	17,80
Lasy Państwowe ⁷	1,80	96,60	1,60

⁶ Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku.

⁷ Źródło: Lasy w liczbach 2018.

4. Ogólna charakterystyka głównych kompleksów leśnych

Tereny administrowane przez nadleśnictwo tworzy 235 kompleksów leśnych i parcel. Znaczna część powierzchni koncentruje się w trzech dużych (powyżej 2000 ha) kompleksach o łącznej powierzchni 13 459,61 ha i siedmiu mniejszych (pow. 500,01-2000,00 ha) o łącznej powierzchni 4 879,12 ha. Największe kompleksy leśne zlokalizowane są w centralnej części obrębu Jemielno.

W nadleśnictwie najwięcej jest kompleksów najmniejszych zawierających się w przedziale do 20 ha. Takich kompleksów jest w sumie 194 i zajmują one powierzchnię 659,90 ha.

Tabela 3 Liczba i wielkość kompleksów leśnych i parcel (wyłącznie pow. własności Skarbu Państwa) (wzór 2)

Obiekt	Wielkość kompleksów	Liczba kompleksów	Powierzchnia (ha)
Nadleśnictwo Góra Śląska	<1.00	72	34,90
	1.01-5.00	74	173,21
	5.01-20.00	48	451,79
	20.01-100.00	33	1 521,41
	100.01-200.00	5	656,38
	200,01-500,00	3	1 273,35
	500.01-2000.00	7	4 879,12
	>2000.00	3	13 459,61
R-m:		245	22 449,77

5. Dominujące funkcje lasów

Lasy spełniają, w sposób naturalny lub w wyniku działań człowieka, różnorodne funkcje. Podstawowe z nich to:

- Funkcje ekologiczne (ochronne): korzystny wpływ lasów na kształtowanie klimatu, skład chemiczny powietrza, regulację obiegu wody w przyrodzie, przeciwdziałanie powodziom, ochrona gleb przed erozją i krajobrazu przed stepowaniem, zachowanie potencjału biologicznego wielkiej liczby gatunków i ekosystemów, a także różnorodność krajobrazu i lepsze warunki produkcji rolniczej;
- Funkcje produkcyjne (gospodarcze): zdolność do ciągle powtarzającego się procesu produkcji biomasy, co umożliwia trwałe użytkowanie drewna i surowców nieдрzewnych pozyskiwanych z lasu, w tym użytków gospodarki łowieckiej, a w konsekwencji uzyskiwanie dochodów ze sprzedaży towarów i usług oraz zasilanie podatkiem budżetu państwa i budżetów samorządów lokalnych;

- Funkcje społeczne: kształtują korzystne warunki zdrowotne i rekreacyjne dla społeczeństwa, wzbogacają rynek pracy, wzmacniają obronność kraju, zapewniają rozwój kultury, nauki oraz edukacji ekologicznej społeczeństwa.

Podstawową zasadą współczesnej gospodarki leśnej jest trwałe zachowanie wielofunkcyjnego charakteru lasów. Obowiązująca od 1991 roku ustawa o lasach zmieniła dotychczasową hierarchię ważności funkcji lasów i jako jedna z pierwszych w Europie zrównała wartości środowiskotwórcze i ogólnospołeczne lasów z funkcją produkcyjną i surowcową.

Rozwój cywilizacyjny generuje rosnące zapotrzebowanie na świadczenie przez lasy na rzecz społeczeństwa rozlicznych pozaprodukcyjnych (społecznych) funkcji lasu, w tym: ekologicznych, rekreacyjnych i zdrowotnych. Funkcje te, mające charakter świadczeń publicznych gospodarstwa leśnego, zyskują coraz bardziej na znaczeniu, a ich wartość jest kilkukrotnie większa od wartości funkcji produkcyjnej.

W planowaniu określa się podział lasów na trzy grupy:

- Lasy rezerwatowe – chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody, których główną funkcją jest zabezpieczenie lub odtwarzanie różnorodnych walorów przyrodniczych określonego obszaru.
- Lasy ochronne – w których za dominującą uznano jedną z funkcji ochronnych.
- Lasy gospodarcze – których podstawową funkcją jest zaspokojenie zapotrzebowania społecznego na ekologiczny i odnawialny surowiec jakim jest drewno.

Tabela 4 Powierzchnia leśna według funkcji lasu

Funkcja lasu	Obręb Góra Śląska	Obręb Jemielno	Obręb Załęcze	Nadleśnictwo Góra Śląska
	powierzchnia (ha)			
Lasy ochronne	4 355,18	3 592,78	2 369,28	10 317,24
Lasy gospodarcze	3 463,31	4 877,86	2 051,57	10 392,74
Razem	7 818,49	8 470,64	4 420,85	20 709,98

5.1. Podział lasów na kategorie ochronności

Zgodnie z ustaleniami Komisji Założeń Planu zasięg lasów ochronnych w Nadleśnictwie Góra Śląska przyjęto wg opracowanego projektu wniosku do ministra ds. środowiska o uznanie lasów ochronnych.

Szczegółowe zestawienie powierzchni lasów ochronnych przedstawia tabela nr 5.

Tabela 5 Powierzchnia leśna według poszczególnych kategorii ochronności

Kategorie ochronności	Obręb Góra Śląska	Obręb Jemielno	Obręb Załęczce	Nadleśnictwo Góra Śląska
	powierzchnia (ha)			
wodochronne	3 406,17	2 896,52	2 247,65	8 550,34
wodochronne, cenne fragmenty przyrody	479,64	298,35		777,99
wodochronne, cenne fragmenty przyrody, ostoje zwierząt	66,34	16,05		82,39
wodochronne, cenne fragmenty przyrody, w miastach i wokół miast	45,67			45,67
wodochronne, ostoje zwierząt	89,83	21,28	64,54	175,65
wodochronne, w miastach i wokół miast	145,89			145,89
cenne fragmenty przyrody	12,29	2,54		14,83
stałe powierzchnie badawcze i doświadczalne		353,88		353,88
nasienne			28,90	28,90
ostoje zwierząt	38,00	4,16	28,19	70,35
w miastach i wokół miast	71,35			71,35
Razem lasy ochronne	4 355,18	3 592,78	2 369,28	10 317,24

Ogólna powierzchnia lasów ochronnych nadleśnictwa wynosi 10 317,24 ha, co stanowi 49,8% powierzchni leśnej. Dominującą powierzchniowo kategorię ochronności stanowią lasy wodochronne.

6. Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów

Wybrane cechy taksacyjne drzewostanów nadleśnictwa w porównaniu z analogicznymi, przeciętnymi cechami drzewostanów Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu oraz w Lasach Państwowych zestawiono w tabeli 6.

Tabela 6 Wybrane cechy taksacyjne drzewostanów (wzór nr 1a)

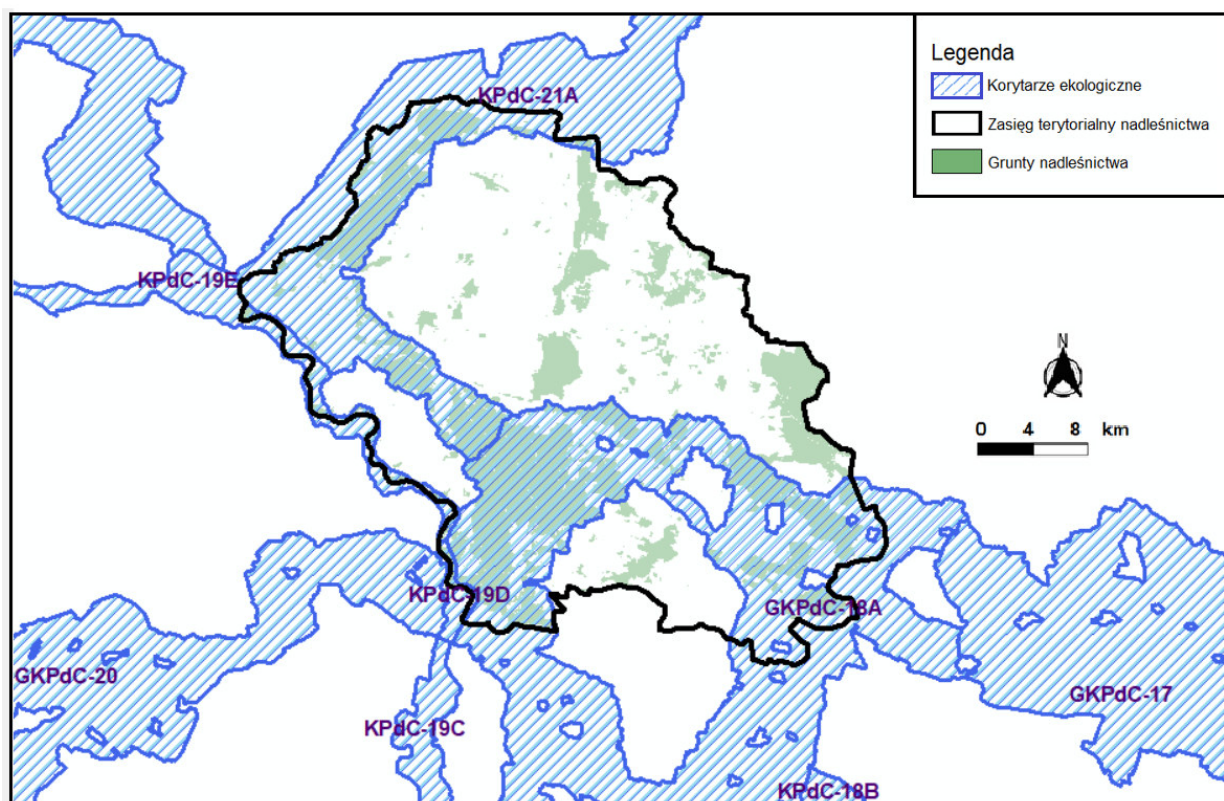
Jednostka	Przeciętny wiek	Przeciętna zasobność	Udział siedlisk borowych	Powierzchniowy udział gatunków iglastych (wg gat. panujących)
	(lat)	(m ³ brutto/ha)	(%)	(%)
Obr. Góra Śląska	57	250	39,4	61,4
Obr. Jemielno	55	247	64,9	79,3
Obr. Załęczce	60	262	34,0	66,3
Nadleśnictwo Góra Śląska	57	251	48,5	69,7
RDLP w Poznaniu*	62	262	54,8	77,5
Lasy Państwowe**	64	275	49,7	75,7

* Dane według stanu na 1.01.2021 r. (źródło: Wyniki aktualizacji stanu powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w Lasach Państwowych na dzień 1.01.2021 r., PGL Lasy Państwowe, BULiGL 2022).

7. Nadleśnictwo w krajowej sieci korytarzy ekologicznych

W 2005 roku, na zlecenie Ministerstwa Środowiska, został opracowany projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Ekologiczną Natura 2000 w Polsce (Jędrzejewski i in. 2005). Podstawą ich wyznaczania była analiza środowiskowa oraz rozmieszczenia aktualnego i historycznego, a także migracji wybranych gatunków wskaźnikowych: żubra, łosia, jelenia, niedźwiedzia, wilka i rysia. W 2011 r. we współpracy z organizacją pozarządową „Pracownia na rzecz Wszystkich Istot” (w ramach projektu ze środków EEA/EOG) opracowano kompletną mapę korytarzy istotnych dla populacji dużych ssaków leśnych oraz spójności siedlisk leśnych i wodno-błotnych w skali krajowej i kontynentalnej.

W zaprojektowanej sieci wyróżniono siedem korytarzy głównych, których rolą jest zapewnienie łączności w skali całego kraju i w skali międzynarodowej. Każdy z korytarzy głównych posiada szereg odnóg (korytarzy uzupełniających), dzięki którym łączy on wszystkie leżące w danym regionie kraju cenne obszary siedliskowe.

Rysunek 7. Położenie nadleśnictwa na tle sieci korytarzy ekologicznych

Przez północną, północno-zachodnią, zachodnią i południową część nadleśnictwa przebiegają cztery odnogi jednego z głównych korytarzy ekologicznych - Południowo-Centralnego (KPdC), łączącego Roztocze z Lasami Janowskimi, Puszcą Sandomierską i Świętokrzyską, Przedborskim Parkiem Krajobrazowym, Załęczańskim Parkiem Krajobrazowym, schodzącego do Lasów Lublinieckich i Borów Stobrawskich, sięgając do Lasów Milickich, Doliny Baryczy i Borów Dolnośląskich:

- ✓ Łęgi Obrzańskie-Dolina Odry – KPdC-21A,
- ✓ Dolina Środkowej Odry-Stawy Milickie – GKPdC-18A,
- ✓ Dolina Odry Środkowej – KPdC-19E,
- ✓ Dolina Odry Środkowej – KPdC-19D.
- ✓

8. Lasy o zwiększonej funkcji społecznej

W sytuacji wzrastającej presji turystycznej na lasy, PGL Lasy Państwowe podejmują kroki w celu zaspokojenia oczekiwań strony społecznej w zakresie: zmniejszenia pozyskania drewna, rozwoju infrastruktury rekreacyjnej, czy organizacji imprez masowych. Decyzją Dyrektora Generalnego LP (nr 58 DGLP z dnia 05.07.2022 r.) wydano „Wytyczne do zagospodarowania lasów o zwiększonej funkcji społecznej na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych”. Docelowo nadleśnictwa będą wyznaczały lasy o zwiększonej funkcji społecznej na swoich

gruntach, a wykaz tych drzewostanów będzie umieszczony w planie urządzenia lasu. Nowe regulacje będą wchodziły stopniowo wraz z nowymi planami urządzenia lasu. Każdego roku plany powstają dla około 40 nadleśnictw (10% w kraju). Jednak z określaniem granic „lasów o zwiększonej funkcji społecznej” nadleśnictwa nie będą musiały czekać aż obecne plany wygasną. Zarządzenie dyrektora generalnego weszło w życie od 1 września 2022 r i od tego momentu można rozpocząć wytyczanie nowej kategorii lasów.

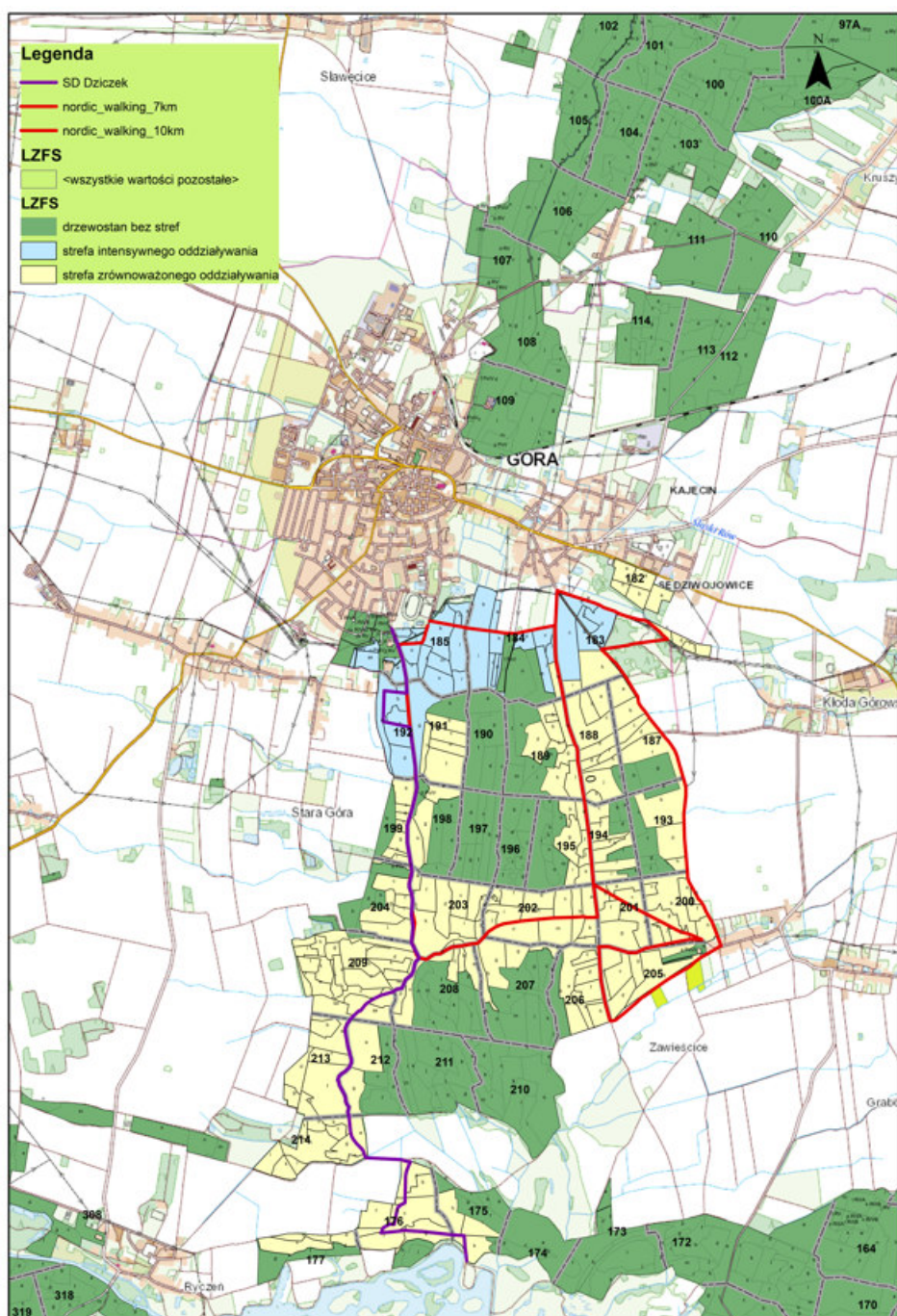
Zasady gospodarowania w takich lasach stawiają, jako priorytet, ich trwałość, bezpieczeństwo odwiedzających i utrzymanie walorów krajobrazowych. W lasach tych nadal będą realizowane prace leśne, ale w sposób zindywidualizowany, z minimalnym udziałem zrębów.

Do lasów o zwiększonej funkcji społecznej zalicza się lasy:

- intensywnie użytkowane rekreacyjnie;
- w bezpośrednim sąsiedztwie ośrodków wypoczynkowych;
- uzdrowiskowe w strefach A i B.

Lasy te są wyznaczane przez nadleśnictwa, jednak umożliwiono szerszą partycypację strony społecznej. Na etapie tworzenia planu urządzenia lasu umożliwiono tworzenie tzw. zespołów lokalnej współpracy, które mają konsultować zasięg wyznaczonych obszarów.

Do lasów społecznych na terenie Nadleśnictwa Góra Śląska zakwalifikowano grunty o powierzchni 567,94 ha. Wyznaczono w ten sposób kompleksy leśne położone w sąsiedztwie miasta Góra o nazwie „Las Zawieścice”.

Rysunek 8 Lasy o zwiększonej funkcji społecznej wyznaczone przez Nadleśnictwo Góra Śląska

Strefa intensywnego oddziaływania społecznego to tereny leśne położone w bezpośrednim lub bliskim sąsiedztwie osiedli mieszkaniowych oraz wzdłuż głównych szlaków, na których koncentruje się ruch rekreacyjny. Działania gospodarcze w tych lasach mają zapewnić bezpieczeństwo osób tam przebywających i zachować estetykę krajobrazu leśnego przy spowolnionej wymianie pokoleniowej i zachowaniu trwałości lasu oraz pełnionych przez niego funkcji.

9. Geologia i rzeźba terenu

Obszar Nadleśnictwa Góra Śląska został ukształtowany przez procesy akumulacji i erozji lądolodu w okresie zlodowacenia środkowopolskiego, stadiału Warty, stadiału leszczyńskiego (miejscami na obrębie Góra Śląska) i stadiału mazowiecko-podlaskiego (obręb Załęcze), a także procesów rzeźbotwórczych działających po ustąpieniu lądolodu. Przynależność terenów nadleśnictwa aż do pięciu mezoregionów fizyczno-geograficznych sugeruje, że ich zróżnicowanie zarówno pod względem geomorfologicznym jak i geologicznym jest dosyć silne.

9.1. Rzeźba terenu i budowa geologiczna

Część Wysoczyzny Leszczyńskiej obejmująca północny fragment nadleśnictwa to obszar, którym odpływały wody glacjofluwialne na zachód z pojezierzy: Sławskiego i Krzywińskiego. Fragmenty wysoczyzny pocięte są m.in. dolinami Śląskiego Rowu i Rowu Polskiego, które wysłane są piaskami rzecznyymi oraz torfami i namułami organicznymi o miąższości do kilkunastu metrów. Od wschodu tereny te graniczą z Wysoczyzną Strumieńską – rozległą, płaską wysoczyzną leżącą w środkowej i zachodniej części gminy Góra, o wysokości od 93 do 110 m n.p.m. Zbudowana jest ona z morenowych piaszczystych glin oraz piasków gliniastych, miejscami przewarstwionych żwirami. W środkowej części gminy Góra znajduje się kolejna forma dolinna, o południkowym przebiegu, oddzielająca Wysoczyznę Strumieńską od Wzgórz Rudnowskich – obniżenie dolin Śląskiego Rowu i Kanału Głównego (Dziczka). Wzgórza Rudnowskie – to wzgórza moreny spiętrzanej leżące we wschodniej części gminy, o urozmaiconej rzeźbie terenu, z pagórkowatymi kulminacjami sięgającymi do 154,5 m n.p.m. w pobliżu miejscowości Bronów (najwyższy punkt w gminie Góra). Wzgórza te zbudowane są z glin zwałowych, przewarstwionych osadami piaszczysto-żwirowymi.

Wysoczyzna Leszczyńska na omawianym terenie jest w zasadzie bezjeziorną krainą rolniczą z nielicznymi kompleksami leśnymi.

Na południe od ww. wysoczyzny rozciąga się Pradolina Głogowska obejmująca dużą formę dolinną szerokości do 12 km, długości ok. 70 km, ciągnącą się od Wąsoszy po Nową Sól. W pradolinie położona jest rozległa terasa doliny Baryczy, na której w rejonie Osetna leży najniżej położony punkt w Nadleśnictwie Góra Śląska – 78,9 m n.p.m. W podłożu dominują piaszczysto-żwirowe nanosy. Na uwagę zasługują śródlądowe piaszczyste wydmy leżące na lewym brzegu Baryczy, na południe od Ryczenia oraz na zachód od Wierzawic Małych, obecnie porośnięte borami sosnowymi, a także wysoka terasowa krawędź erozji rzecznej, leżąca na prawym brzegu Baryczy w rejonie Osetna i Ryczenia. W zasięgu Pradoliny znajduje się północna i środkowa część obrębu Jemielno oraz południowo-zachodnia część obrębu Góra Śląska.

Kotlina Żmigrodzka, którą porastają pozostałe kompleksy leśne obrębu Załęcze jest zagłębieniem końcowym lodowca warciańskiego. Z zachodu na wschód ma ok. 30 km długości, z północy na południe do 40 km. Na zachodzie przez zwężenie doliny Baryczy łączy się z Pradolina Głogowską. Granica na północy z Wysoczyzną Leszczyńską i Kaliską jest niewyraźna. Na południu występują Wzgórza Trzebnickie. Kotlinę przepływa ze wschodu na zachód rzeka Barycz, do której wpada pod Wąsoszem na wysokości 82 m n.p.m. Orla. Dno kotliny wypełniają przeważnie piaski rzeczne.

Obniżenie Ścinawskie (południowo-zachodnia część obrębu Jemielno) rozciąga się południkowo pomiędzy Wzgórzami Dalkowskimi a Trzebnickimi. Obniżenie wypełniają kilkudziesięciometrowej miąższości osady rzeczne, częściowo zwydmione po prawej stronie Odry. Na szerokim tarasie holoceniście występują łąki, na tarasach piaszczystych po wschodniej stronie rosną lasy.

Wzgórza Trzebnickie są spiętrzonymi morenami końcowymi zlodowacenia warciańskiego ze sfałdowanymi warstwami neogeńskimi. Lasy tej części nadleśnictwa (południowo-wschodnia część obrębu Jemielno) porastają część jednego z 5 mikroregionów określonego mianem Wzgórz Wińskich. W okolicach Wińska dochodzą one do wysokości 202 m n.p.m. Wzgórza te oddzielają Obniżenie Ścinawskie od Kotliny Żmigrodzkiej. Region zajmują przeważnie pola uprawne.

Generalnie holoceniście osady organiczne (torfowe, mułowe, gytiove), często powierzchniowo zmurzałe, są rozproszone w dolinach wszystkich cieków wodnych płynących w zasięgu nadleśnictwa, wypełniając lokalne zagłębienia i dolinki. Wydmy i inne piaszczyste utwory eoliczne spotykane są głównie w kompleksach leśnych obrębu Jemielno.

10. Audyt krajobrazowy

Audyt krajobrazowy sporządza się w celu oceny i analizy walorów krajobrazowych danego obszaru, z uwzględnieniem jego wartości estetycznych, przyrodniczych, kulturowych i historycznych. Głównymi celami, dla których sporządza się taki dokument są:

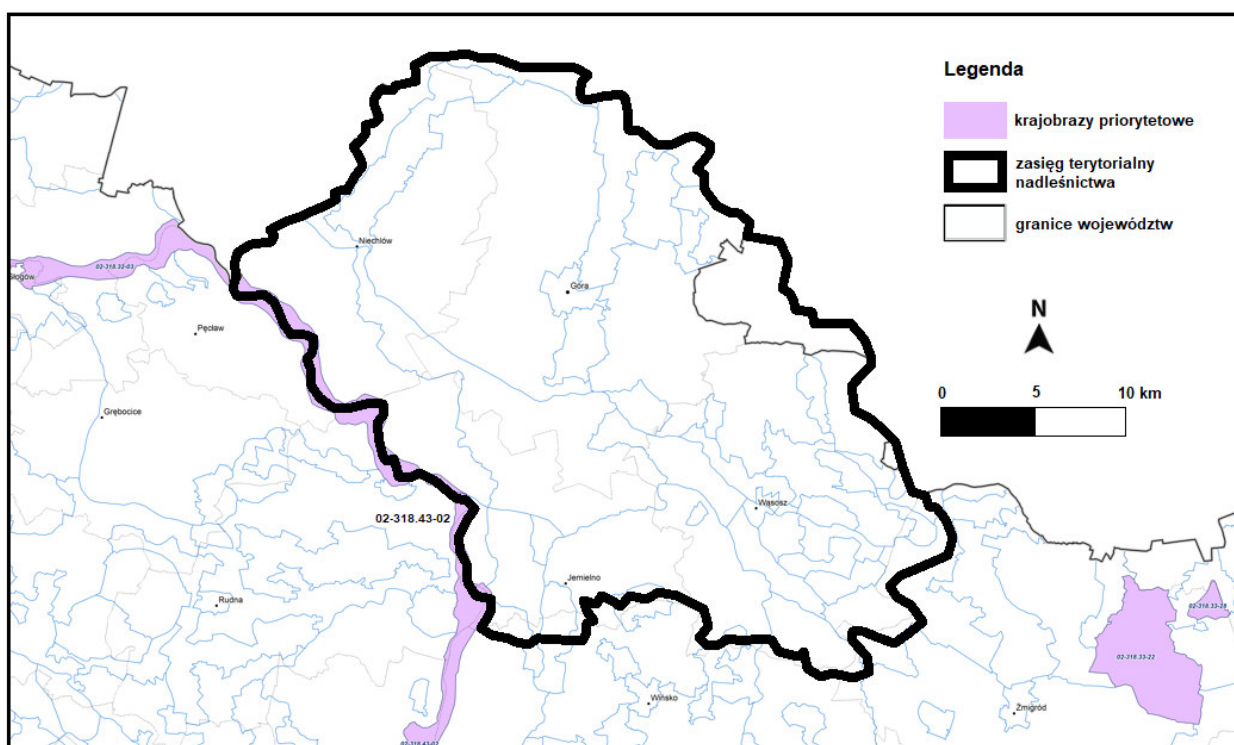
1. **Ochrona krajobrazu** – Audyt identyfikuje cenne i charakterystyczne elementy krajobrazu, które wymagają ochrony, np. zabytki, malownicze widoki, elementy przyrody.
2. **Planowanie przestrzenne** – Wyniki audytu służą, jako narzędzie wspierające decyzje w procesie planowania zagospodarowania przestrzennego, w celu harmonijnego rozwoju miast, gmin czy regionów, z poszanowaniem istniejących wartości krajobrazowych.
3. **Rozwój turystyki i rekreacji** – Wskazuje obszary atrakcyjne turystycznie i rekreacyjnie, które można rozwijać w sposób zgodny z ochroną środowiska i dziedzictwa kulturowego.

4. **Minimalizacja negatywnych wpływów inwestycji** – Pomaga określić, jakie zmiany mogą negatywnie wpływać na krajobraz i jak ich unikać lub je minimalizować, np. w przypadku planowania dużych inwestycji infrastrukturalnych.

Audyt krajobrazowy jest również narzędziem do wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju, zachowując równowagę między ochroną a rozwojem terenów.

Zarząd Województwa Dolnośląskiego Uchwałą Nr 432/VII/24 z 06 sierpnia 2024 roku w sprawie przyjęcia projektu Audytu krajobrazowego województwa dolnośląskiego, przedstawił wspomniany dokument w celu zasięgnięcia opinii podmiotów wymienionych w ustawie.

Analizując dokumentację cytowanego wcześniej projektu stwierdzono, iż w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Góra Śląska, znalazł się jeden obszar krajobrazów priorytetowych o kodzie 02-318.43-02.

Rysunek 9. Krajobrazy priorytetowe w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Góra Śląska⁸

Krajobraz priorytetowy to obszar o szczególnych wartościach estetycznych, przyrodniczych, kulturowych lub historycznych, który został uznany za kluczowy do ochrony i kształtowania w ramach audytu krajobrazowego. Takie krajobrazy wyróżniają się unikatowymi cechami, które mają istotne znaczenie dla tożsamości regionu oraz dla zrównoważonego rozwoju. Są one często chronione przed niekorzystnymi zmianami lub intensywną urbanizacją, aby zachować ich unikalny charakter.

11. Gleby

Operat siedliskowy dla Nadleśnictwa Góra Śląska został wykonany wg stanu na 1.01.2015 r. (BULiGL Oddz. w Poznaniu).

W nadleśnictwie wykazano występowanie następujących działów gleb:

- gleby autogeniczne – ich powstanie i właściwości związane są z równorzędnym oddziaływaniem skał macierzystych i roślinności (udział około 61,3% w powierzchni leśnej obiektu);
- gleby semihydrogeniczne – są to gleby, w których bezpośredni wpływ wód gruntowych lub silne oglejenie opadowe obejmuje dolne i częściowo środkowe partie profilu glebowego; w poziomach powierzchniowych dominuje gospodarka wodno-opadowa (17,0% udziału);
- gleby hydrogeniczne – w których mineralne i organiczne utwory macierzyste powstały lub uległy daleko idącym przekształceniom pod wpływem warunków wodnych środowiska (11,7% udziału);
- gleby napływowe – mady i gleby deluwialne (5,2% udziału);
- gleby antropogeniczne – są to gleby silnie przekształcone przez działalność człowieka (0,6% udziału);
- gleby litogeniczne – których cechy i właściwości pozostają w ścisłym związku z rodzajem skały macierzystej (gleby niewykształcone – arenosole – zajmują 4,2% powierzchni leśnej obiektu).

Wśród wyróżnionych 18 typów gleb największy udział powierzchniowy wykazują gleby rdzawe i bielcowe zajmujące łącznie 61,37% powierzchni leśnej nadleśnictwa. Dość duży udział mają również gleby gruntowoglejowe (11,84%) spotykane najczęściej na obrzeżach torfowisk, bagien, w rozległych obniżeniach rynnowych czy dolinach rzecznych.

Zestawienie zbiorcze powierzchni leśnej wg typów gleb Nadleśnictwa Góra Śląska z opisu taksacyjnego programu Taksator prezentuje zamieszczone zestawienie tabelaryczne.

Tabela 7 Zestawienie powierzchni oraz udziału % typów gleb Nadleśnictwa Góra Śląska wg stanu na 01.01.2025 r.

Typ gleby	Powierzchnia (ha)	Udział (%)
Arenosole	873,29	4,22
Pararędziny	10,50	0,05
Czarne ziemie	41,20	0,20
Gleby brunatne	279,31	1,35

⁸ Źródło: <https://bip.dolnyslask.pl/m,2731,audyt-krajobrazowy.html>

Typ gleby	Powierzchnia (ha)	Udział (%)
Gleby płowe	473,14	2,28
Gleby rdzawe	7 623,48	36,81
Gleby ochrowe	2,35	0,01
Gleby bielcowe	5 095,61	24,60
Gleby gruntowoglejowe	2 450,58	11,83
Gleby opadowoglejowe	269,07	1,30
Gleby mułowe	114,78	0,55
Gleby torfowe	194,01	0,94
Gleby murszowe	153,17	0,74
Gleby murszowate	1 948,50	9,41
Mady rzeczne	995,01	4,80
Gleby deluwialne	74,60	0,36
Gleby kulturoziemne	96,27	0,46
Gleby industro- i urbanoziemne	15,11	0,07
Razem nadleśnictwo	20 709,98	100,00

Szczegółowe omówienie warunków glebowych i siedliskowych omawianego obiektu wraz z mapami siedliskowymi zawiera „Operat siedliskowy Nadleśnictwa Góra Śląska” (2015).

12. Stosunki wodne

12.1. Wody powierzchniowe

Obszar Nadleśnictwa Góra Śląska położony jest w zlewisku Morza Bałtyckiego, w I rzędowej zlewni Odry, w dorzeczu Baryczy.

12.1.1. Wody płynące

Pod względem hydrograficznym obszar nadleśnictwa należy do dorzecza Odry. Stosunki wodne zdeterminowane są tu głównie przez Odrę i Barycz wraz z jej dopływami prawostronnymi: Śląskim Rowem i Orlą oraz lewostronnymi: Tynicą, Świernią i Łachą.

Odra – jest rzeką I rzędu. Jej długość w Polsce wynosi 742 km. Całkowita powierzchnia dorzecza Odry obejmuje obszar 118 861 km² z tego 106 056 km² przypada na Polskę. Na terenie województwa dolnośląskiego jej długość wynosi 215 km i jest tutaj najważniejszą rzeką. Dzięki uregulowaniu całego koryta Odra jest najdłuższą śródlądową drogą wodną w Polsce. W granicach obszaru terytorialnego zasięgu działania Nadleśnictwa Góra Śląska jej długość wynosi około 35 km.

Długość Baryczy wynosi 139 km, powierzchnia zlewni 5 526 km². Obszar źródłowy znajduje się w bagnach na południe od Ostrowa Wielkopolskiego. Tworzy go zespół krzyżujących się, bifurkujących cieków – Baryczy, Leniwej Baryczy oraz Gnilnej (Gniłej) Baryczy (dopływ Ołoboku). Rzeka płynie zabagnioną doliną, z bardzo małym spadkiem (ok. 0,035%). W granicach obszaru terytorialnego zasięgu działania Nadleśnictwa Góra Śląska jej długość wynosi około 46 km.

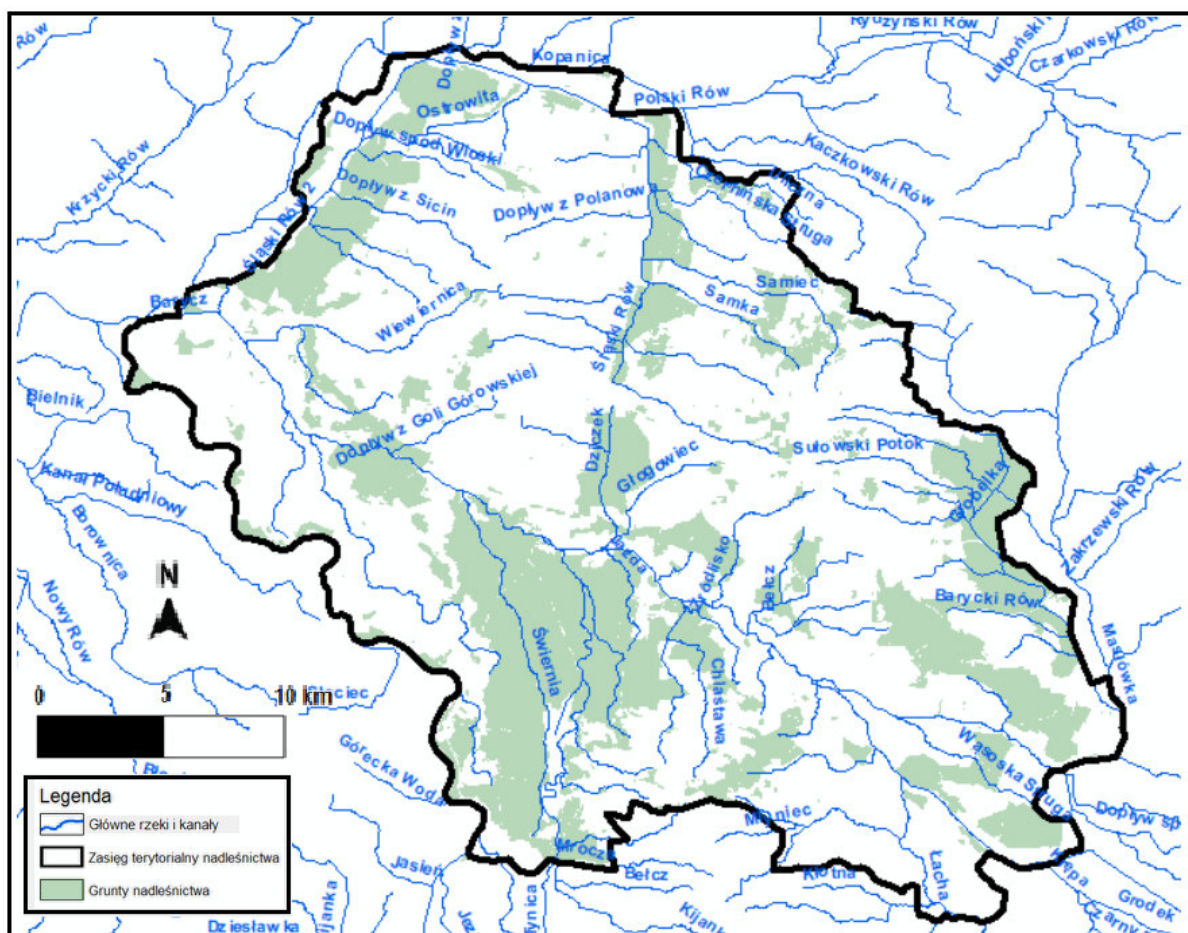
Orla jest największym, prawym dopływem Baryczy o długości 88 km i powierzchni dorzecza 1 546 km². Rzeka wypływa ze źródeł na Wysoczyźnie Kaliskiej, koło wsi Budy i Koźminiec na wysokości 155 m n.p.m., płynie przez Kotlinę Żmigrodzką, a do Baryczy uchodzi w jej 34,6 km biegu, na zachód od Wąsosza na wysokości 85 m n.p.m.

W obrębie Góra Śląska wody odprowadzane są do rzeki Odry Rowem Polskim (Kopanicą) i Śląskim Rowem poprzez Barycz oraz siecią mniejszych cieków naturalnych bądź sztucznych. Na terenie obrębu występują niewielkie lokalne zabagnienia bądź starorzecza w dolinie Odry i Baryczy. Dolina Rowu Polskiego i Śląskiego Rowu charakteryzuje się niewielkim spadkiem terenu. Niektóre obszary leśne leżące w bezpośrednim sąsiedztwie kanałów są niżej położone aniżeli lustro wody w kanałach, w związku z czym wiosną i jesienią gromadzą się tu duże ilości wody.

W obrębie Jemielno wody odprowadzane są do rzeki Baryczy i za jej pośrednictwem do rzeki Odry poprzez południkowo przepływające przez obręb rzeki Świernie i Tynice. Zachodnia część obrębu odwadniana jest bezpośrednio do Odry i jej licznych starych koryt. Wysokość lustra wód gruntowych jest zróżnicowana zależnie od położenia w terenie oraz od ilości niesionych wód przez Odrę i Barycz, których największe wezbrania mają miejsce na wiosnę w czasie topnienia śniegów oraz latem podczas silnych opadów w górach.

W obrębie Załęcze wody odprowadzane są do rzeki Odry za pośrednictwem Baryczy i wpadającej do niej Orli. Rzeka Orla zbiera wody za pośrednictwem Wąsowskiej Strugi, Masłówki i kanału bez nazwy. W północnej części obrębu poziom wód gruntowych ulega bardzo silnym wahaniom przekraczającym niekiedy 100 cm, przy okresowej stagnacji powierzchniowej. W południowej części obrębu poziom wód zależy od poziomu wód w rzece Orli i Baryczy. Cechą charakterystyczną są tu okresowe wylewy Baryczy.

Pozostałe, mniejsze cieki w zlewni Baryczy płynące w obszarze terytorialnym omawianego nadleśnictwa to m.in.: Łacha, Chlastawa, Źródliko, Rzęśnik, Kanał Śląski, Ostrowita, Samiec, Samka, Bełcz, Kanał Książęcy, Mroczna, Młyniec, Zwiernik, Grobelka, Barycki Rów, Sułowski Potok, Głogowiec, Wiewiarnica.

Rysunek 10. Wody płynące w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa

12.1.2. Wody stojące

Obszar terytorialny Nadleśnictwa Góra Śląska jest bardzo ubogi w zbiorniki wodne. Największym akwenem wód stojących jest sztuczny „Zbiornik Ryczeń” (gmina Góra) o powierzchni około 50 ha. Jest to płytki zbiornik retencyjny, o głębokości około 1-2,5 m mający na celu odebranie części wód spływających rzeką Barycz podczas podwyższonego stanu wody w w/w rzece. Zbiornik posiada sześć dosyć sporych wysp, które urozmaicają ten akwen oraz są siedliskami ptactwa wodnego. Gatunki ryb dominujące w zbiorniku to: wzdręga, lin, leszcz, karp, karaś srebrzysty, płoć, krąp a z drapieżnych: szczupak, okoń, sporadycznie trafia się również węgorz.

Pozostałe, najczęściej niewielkie zbiorniki wodne to starorzecza położone w dolinie Baryczy i Odry oraz stawy, glinianki i oczka wodne rozrzucone po całej powierzchni nadleśnictwa.

Bardzo ważnym rezerwuarem wody na omawianym terenie są torfowiska. Dzięki dużej pojemności wodnej torfy wykazują znaczne możliwości w retencji wody. Woda zgromadzona przez torfowiska oddziałuje na otoczenie, poprzez ich nawodnienie i nasycenie powietrza parą wodną. Torfowiska wykazują duże właściwości filtracyjne wód przemieszczających się

pionowo i poziomo; pełnią także istotną funkcję krajobrazotwórczą. Na terenie nadleśnictwa torfowiska występują głównie w dolinach rzek oraz w rozproszonych zagłębieniach terenowych z wysokim poziomem wody gruntowej.

Najważniejszym aktem prawnym z punktu widzenia ochrony wód i gospodarowania nimi jest ustawa Prawo Wodne z dnia 18 lipca 2001 r. (Dz.U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 ze zmianami), które reguluje gospodarowanie wodami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, w szczególności zlewniowe kształtowanie i ochronę zasobów wodnych, korzystanie z wód oraz zarządzanie zasobami wodnymi.

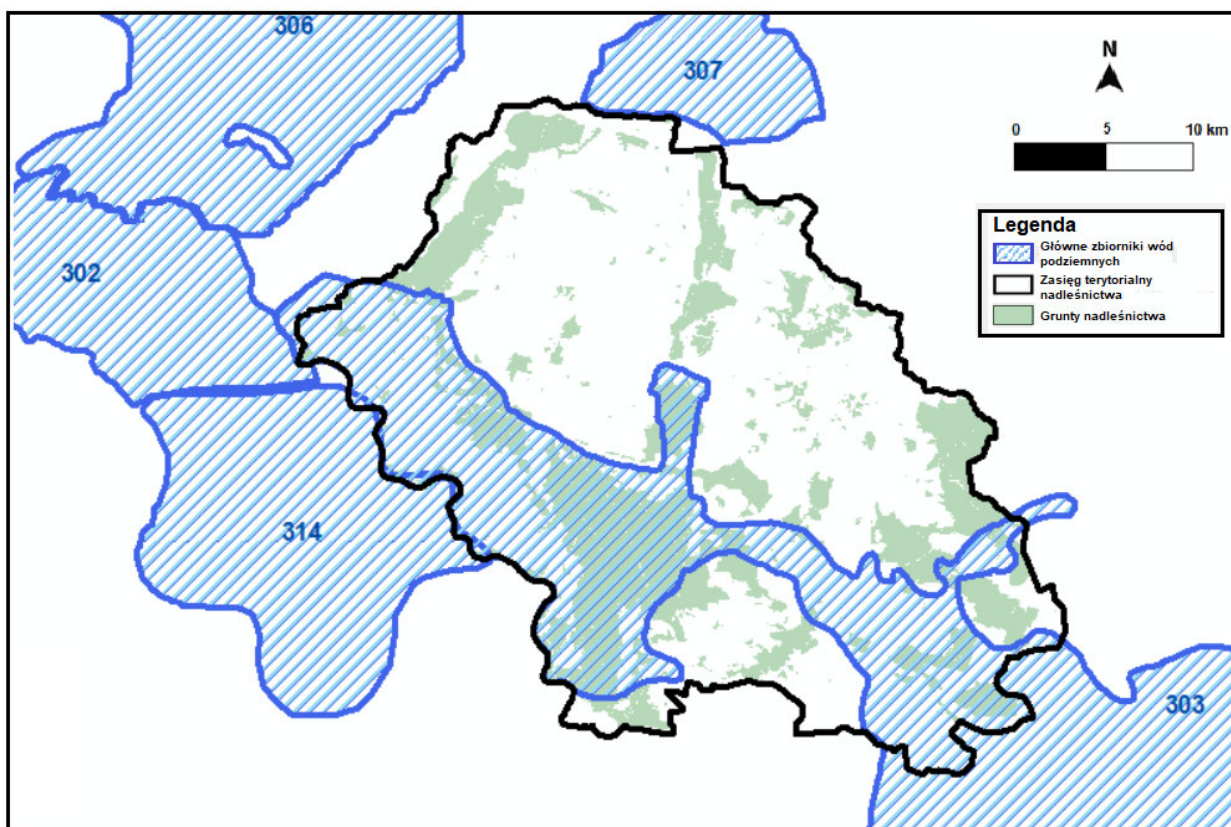
12.2. Wody podziemne

Wody podziemne odgrywają istotną rolę w kształtowaniu stosunków hydrologicznych każdego regionu: magazynują opady atmosferyczne i zasilają z tego zapasu źródła, rzeki, jeziora, bagna i mokradła. Szczególne znaczenie dla szaty roślinnej mają płytko zalegające wody gruntowe, które na terenach płaskich i nisko położonych, np. w dolinach rzek, są zwykle najważniejszym czynnikiem decydującym o lokalnym zróżnicowaniu.

Wody podziemne są elementem środowiska, którego kondycja uzależniona jest od stanu czystości powierzchni ziemi, gruntów, powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych, a przede wszystkim od ilości wprowadzanych do ziemi ścieków i odpadów.

Tereny Nadleśnictwa Góra Śląska zgodnie z hydrogeologicznym podziałem kraju (B. Paczyński, *Atlas Rzeczypospolitej Polskiej* 1999) znajdują się w zasięgu VI regionu Wielkopolskiego.

Zachodnia i południowa część nadleśnictwa znajduje się w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 303 Pradolina Barycz-Głogów (E).

Rysunek 11 Rozmieszczenie zbiorników wód podziemnych na obszarze Nadleśnictwa Góra Śląska

Od strony północnej grunty Nadleśnictwa Góra Śląska sąsiadują ze zbiornikiem nr 307 Sandr Leszno a od zachodu z kolejnymi dwoma zbiornikami: 302 Pradolina Barycz-Głogów (W) i 314 Pradolina rzeki Odra (Głogów).

Zbiornik nr 303 o powierzchni 1 583 km² jest położony wzdłuż rzeki Baryczy, na przedpolu Wzgórz Trzebnickich i Twardogórskich. Stan chemiczny wód podziemnych czwartorzędowego piętra wodonośnego jest na ogół dobry, a ich jakość ogólnie zaliczono do klas I–III. Ze względu na podwyższone, niezgodne z wymaganiami dla wód pitnych stężenia żelaza i manganu, wody te są zdatne do spożycia po prostym uzdatnieniu. Z uwagi na brak izolacji od powierzchni, warstwy wodonośne pradoliny są podatne na zanieczyszczenie, a jakość wód może być zmienna, co szczególnie uwidacznia zwiększone stężenie związków azotu w wodach z pojedynczych otworów studziennych. Oszacowane w ramach badań modelowych zasoby dyspozycyjne wynoszą 123 330 m³/d przy module 70,0 m³ /d × km². Pobór wód podziemnych na obszarze zbiornika stanowi zaledwie 21% oszacowanych zasobów dyspozycyjnych. Dominującymi elementami zagospodarowania powierzchni zbiornika są tereny rolnicze i lasy (95% powierzchni), z rozproszonymi ogniskami potencjalnych zanieczyszczeń. Prawie cały obszar zbiornika jest objęty obowiązującymi i planowanymi formami ochrony przyrody (obszary Natura 2000, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu i rezerваты).

13. Roślinność

Obecny skład gatunkowy drzewostanów nadleśnictwa w znacznym stopniu odbiega od ukształtowanych przed wiekami składów naturalnych zbiorowisk leśnych. Antropopresja spowodowała zmianę zarówno składu gatunkowego drzewostanów, jak również zmianę poszczególnych fitocenoz leśnych. Gatunki drzew, które wykazywały w przeszłości znaczący udział w budowie ówczesnych drzewostanów, należą dziś do rzadkości. Niektóre zbiorowiska lasów liściastych zanikły zupełnie lub występują wyspowo i fragmentarycznie na niewielkich, zachowanych jeszcze powierzchniach. Zwiększeniu uległ natomiast powierzchniowy udział porolnych zbiorowisk borowych. Występująca obecnie roślinność ukształtowała się pod wpływem działalności ludzkiej, jak również w wyniku naturalnych procesów sukcesyjnych.

Obszary leśne Nadleśnictwa Góra Śląska znajdują się w zasięgu naturalnego występowania następujących gatunków drzew: sosna zwyczajna *Pinus sylvestris*, cis pospolity *Taxus baccata*, brzoza brodawkowata *Betula pendula*, brzoza niska *Betula humilis*, brzoza omszona *Betula pubescens*, dąb bezszypułkowy *Quercus petraea*, dąb szypułkowy *Quercus robur*, grab zwyczajny *Carpinus betulus*, jarząb brekinia *Sorbus torminalis*, klon jawor *Acer pseudoplatanus*, jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, klon polny *Acer campestre*, klon zwyczajny *Acer platanoides*, lipa drobnolistna *Tilia cordata*, olsza czarna *Alnus glutinosa*, topola czarna *Populus nigra*, topola biała *Populus alba*, wiąz górski *Ulmus glabra*, wiąz polny *Ulmus minor* i wiąz szypułkowy *Ulmus laevis*.

Cały obszar nadleśnictwa leży poza granicą naturalnego zasięgu świerka pospolitego *Picea abies*. Jednakże nie wyklucza to możliwości znalezienia dogodnych warunków do rozwoju tego gatunku.

Szczegółową charakterystykę d-stanów Nadleśnictwa Góra Śląska w rozbiciu na ich bogactwo gatunkowe, strukturę pionową, pochodzenie, zgodność składu gatunkowego z warunkami siedliskowymi oraz ekologiczną ocenę stanu lasu przedstawiono w dalszej części opracowania.

Szata roślinna nadleśnictwa wykazuje znaczną zmienność. Jest ona efektem zróżnicowania siedliskowego, mozaikowości występowania powierzchniowych utworów geologicznych, ukształtowania i rzeźby terenu, zmiennego uwilgotnienia, obecności cieków wodnych i rzek.

Większą część powierzchni leśnych zbiorowisk roślinnych Nadleśnictwa Góra Śląska zajmują zbiorowiska zastępcze z drzewostanami zdominowanymi głównie przez sosnę zwyczajną, ale także przez brzozę brodawkowatą, olszę czarną, rzadziej świerka pospolitego i modrzewia europejskiego.

13.1. Bory

Suboceaniczny bór świeży *Leucobryo-Pinetum* występuje dość powszechnie (około 17% powierzchni wszystkich zbiorowisk leśnych na terenie nadleśnictwa) zwłaszcza w obrębie Jemielno (11,5%). Zbiorowisko porasta kwaśne, ubogie tereny piaszczyste. W warstwie drzew dominuje sosna, a towarzyszy jej brzoza brodawkowata. W runie rośnie śmiałek pogięty *Deschampsia flexuosa*, borówki: czarna *Vaccinium myrtillus* i brusznica *V. vitis-idaea* oraz szereg gatunków mchów, w tym modrzacek siny *Leucobryum glaucum*, widłoząb miotlasty *Dicranum scoparium* i rokit pospolity *Pleurozium schreberi*. Niektóre uboższe fragmenty tego zbiorowiska występują z większym udziałem chrobotków *Cladonia* sp.

13.2. Lasy liściaste

Atlantyckie lasy acydofilne *Quercetea robori-petraeae* występują na omawianym terenie w rozproszeniu. Zbiorowiska te zachowane są w średnim stanie, dość często zdegenerowane (pinetyzacja, borowacenie, neofityzacja – częsty udział czeremchy amerykańskiej *Prunus serotina*). Są to często lasy wielogatunkowe i wielowarstwowe z dwoma gatunkami rodzimych dębów, sosną i brzozą brodawkowatą, rzadziej świerkiem i bukiem, rosnące najczęściej na terenach płaskich. Głównymi składnikami podszytu jest w nich kruszyna i jarząb zwyczajny. Zróżnicowane runo może składać się z traw (trzcinnik leśny *Calamagrostis arundinacea*, trzęślica modra *Molinia caerulea*, śmiałek pogięty *Deschampsia flexuosa*, kostrzewa owcza *Festuca ovina*), krzewinek (borówka czernica), paproci (orlica *Pteridium aquilinum*, narecznica krótkoostna *Dryopteris carthusiana*) lub innych roślin (m.in. kosmatka owłosiona *Luzula pilosa*, jastrzębce *Hieracium* sp., konwalijka dwulistna *Maianthemum bifolium*, konwalia majowa *Convallaria majalis*, turzyca pigułkowata *Carex pilulifera*, pszeniec zwyczajny *Melampyrum pratense*, groszek skrzydlasty *Lathyrus linifolius*), natomiast słabo rozwinięta warstwa mszysta składa się głównie z płonnika strojnego *Polytrichastrum formosum*.

Jak wynika z inwentaryzacji fitosocjologicznej i weryfikacji siedlisk przyrodniczych BULiGL (2013/2014, 2023/2024) z jednostek fitosocjologicznych lasów acydofilnych niższego rzędu wykazano występowanie przede wszystkim zespołu środkowoeuropejskiego acydofilnego lasu dębowego *Calamagrostio arundinaceae-Quercetum petraeae*, wykazującego pełną zmienność lokalno-siedliskową. Śródkowoeuropejski acydofilny las dębowy *Molinio caeruleae-Quercetum roboris* występuje w rozproszeniu we wszystkich obrębach na siedliskach LMw. W zbiorowisku tym dominuje dąb szypułkowy, któremu towarzyszy sosna zwyczajna, brzoza brodawkowata, rzadziej świerk pospolity i inne. W warstwie krzewów najwięcej jest kruszyny pospolitej, zaś w runie przeważa trzęślica modra nadająca temu zbiorowisku specyficzny wygląd. Inne rośliny dna lasu tego zespołu to tojeść pospolita *Lysymachia vulgaris*, orlica pospolita *Pteridium aquilinum*, siódmaczek leśny *Trientalis europaea*, wiechlina gajowa *Poa nemoralis*, czy konwalijka dwulistna *Maianthemum bifolium*.

Z Inwentaryzacji przyrodniczej gminy Góra (Bobrowicz 2005) wynika, że światlista dąbrowa *Potentillo albae-Quercetum petraeae* występuje (lub występowała) punktowo „w dwóch miejscach na stromej silnie nasłonecznionej skarpie pradoliny Baryczy pod Ryczeniem”. Fitocenozę tą potwierdzały również obserwacje w oddz. 301p, 308d prowadzone w 2007 r. (inwentaryzacja ALP). Jednak obecnie (inwentaryzacja BULiGL 2023-2024) nie potwierdzono tej informacji. Wydaje się, że doszło już do zbyt dużego przekształcenia tego zbiorowiska, które dla swego istnienia wymaga ekstensywnego wypasu zwierząt gospodarskich. Brak podjęcia tego rodzaju działań ochronnych prowadzi do nadmiernego zakrzaczenia i stopniowego zaniku gatunków charakterystycznych dla tej dąbrowy.

Zbiorowska kwaśnych buczyn niżowych *Luzulo pilosae-Fagetum* zidentyfikowano (2007, 2014) we wszystkich obrębach nadleśnictwa na kilkunastu rozproszonych, niewielkich powierzchniach. Największy udział mają buczyny w leśnictwie Bartków (90% ogólnej powierzchni zbiorowiska). Zespół tworzy najczęściej drzewostan bukowy często spinetyzowany sosną, z domieszkami dębu szypułkowego i grabu. W podrostach i podszytach spotyka się buka, rzadziej graba, czasem świerka i kruszynę. Pokrycie warstwy zielnej jest na ogół niewielkie, czasem prawie brak roślin w runie, a całość przykryta jest warstwą liści bukowych.

Jeszcze rzadziej spotykanym zespołem jest żyzna buczyna niżowa *Galio odorati-Fagetum*. W drzewostanach z dominacją lub przewagą buka zwyczajnego *Fagus sylvatica* oraz udziałem dębów (*Quercus robur*, *Q. petraea*), osiki, sporadycznie graba zwyczajnego i lipy drobnolistnej odnotowano też domieszki gatunków iglastych: dagleżę zieloną, świerka pospolitego i sosnę zwyczajną. W warstwie krzewów występuje głównie podrost buka, rzadziej graba lub świerka. Runo zielne jest zwykle dobrze wykształcone i dość bogate florystycznie, niekiedy z obfitym udziałem perlówki jednokwiatowej *Melica uniflora*, wiechliny gajowej *Poa nemoralis*, zawilca gajowego *Anemone nemorosa*, przytulii wonnej *Galium odoratum*, gajowca żółtego *Galeobdolon luteum*, fiołka leśnego *Viola reichenbachiana* i innych gatunków charakterystycznych rzędu i klasy oraz roślin ogólnoleśnych, jak konwalijka dwulistna *Majanthemum biflorum* czy szczawik zajęczy *Oxalis acetosella*. W żyźniejszych postaciach może pojawiać się aspekt wiosenny z zawilcami (*Anemone nemorosa*, *A. ranunculoides*) i kokoryczą pustą *Corydalis cava*. Zbiorowisko identyfikuje siedlisko przyrodnicze 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagetum*, *Galio odorati-Fagetum*)

Dość liczne na terenie nadleśnictwa grądy środkowoeuropejskie *Galio silvatici-Carpinetum* są umiejscowione zwłaszcza w obrębie Załęcze (ponad 66% powierzchni zbiorowiska). Generalnie są to wielogatunkowe lasy liściaste siedlisk świeżych lub wilgotnych, dla których charakterystyczne jest występowanie grabu w towarzystwie dębu szypułkowego i lipy drobnolistnej.

Drzewostany często mają wyraźną budowę dwupiętrową. Górne piętro budowane jest przez dęby szypułkowe z domieszką jaworów, klonów zwyczajnych i lipy drobnolistnej. Drugie piętro tworzą te same gatunki z wyjątkiem dębu, zaś w podszytach występuje wiąz polny, głóg i leszczyna.

Runo grądowe jest bujne i bogate w gatunki. Wczesną wiosną, kiedy jeszcze liście drzew nie są rozwinięte, kwitnie wiele barwnych roślin (tzw. aspekt wiosenny) m. in. zawilec gajowy *Anemone nemorosa* i zawilec żółty *Anemone ranunculoides*, kokorycz pusta *Corydalis cava*, ziarnopłon wiosenny *Ficaria verna*, miodunka ćma *Pulmonaria obscura*, fiołek przedziwny *Viola mirabilis*, fiołek leśny *V. reichenbachiana*, czy złoć żółta *Gagea lutea*. W okresie późnej wiosny barwny aspekt tworzy gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*. W okresie lata, runo zdominowane jest przez podagrycznika pospolitego *Aegopodium podagraria*, czyśca leśnego *Stachys sylvatica* oraz nitrofilne gatunki okrajkowe, takie jak świerżbek gajowy *Chaerophyllum temulum*.

Jednak oprócz sporadycznych grądów w stanie naturalnym najczęściej spotyka się grądy w różnym stopniu zdegenerowane (najczęściej zneofityzowane i spinetyzowane). Wykazane w trakcie badań fitosocjologicznych w nadleśnictwie (2007, 2014) grądy środkowoeuropejskie identyfikują siedlisko przyrodnicze 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*).

Łęgi ze związku *Alno-Padion* reprezentują na terenie N-ctwa Góra Śląska dwa zespoły roślinne. Najczęstszym z nich jest łęg jesionowo-olszowy *Fraxino-Alnetum*. Duże płaty tego zbiorowiska koncentrują się głównie (wg inwentaryzacji 2007, 2014) w podmokłych i zalewanych częściach obrębów: Góra Śląska i Jemielno („Łęgi Odrzańskie”, „Dolina Dolnej Baryczy”). Zbiorowisko to jest często zróżnicowane pod względem wiekowym i gatunkowym. Warstwę drzew stanowi zazwyczaj olsza czarna i w mniejszym stopniu jesion, w domieszce I i II piętra występuje brzoza brodawkowata, wierzba, rzadziej wiązy, podszyt budują kruszyna pospolita, bez czarny, czeremcha zwyczajna oraz porzeczek czarna, natomiast w runie rosną m. in.: czartawa pospolita *C. lutetiana*, gwiazdnica gajowa *Stellaria nemorum*, bluszcz kurdybanek *Glechoma hederacea*, ziarnopłon wiosenny, śledziennica skrętolistna *Chrysosplenium alternifolium*, przytulia czepna *Galium aparine*, kuklik zwisły *Geum rivale*, chmiel zwyczajny *Humulus lupulus*, mozga trzcinowata *Phalaris arundinacea*, tojeść pospolita *Lysimachia vulgaris*, jeżyna popielica *Rubus caesius*, wiechlina błotna *Poa palustris*.

Dwukrotnie większą powierzchnię od *Fraxino-Alnetum* i jednocześnie największą spośród zinwentaryzowanych rozpoznawalnych zbiorowisk (zarazem siedlisk 91F0) zajmują fitocenozy łęgów jesionowo-wiązowych *Ficario-Ulmetum minoris*, występujące zwykle w pobliżu ww. łęgów, lecz na trochę wyższych poziomach. Często graniczą również z grądami, w które mogą się przekształcać (w przypadkach ustania ruchu wód gruntowych i zalewowych oraz obniżenia się poziomu wód na ich stanowiskach). W zbiorowisku tym, podobnie jak w żyznych grądach,

również zachodzi zjawisko sezonowości. W pierwszej części wiosny kwitną m.in. ziarnopłon wiosenny, złoć żółta, zawilec żółty. Występują w nim również kostrzewa olbrzymia *Festuca gigantea*, jeżyna popielica *Rubus caesius*, szczaw gajowy *Rumex sanguineus*, gwiazdnica gajowa *Stellaria nemorum* oraz czyściec leśny *Stachys sylvatica*. W Nadleśnictwie Góra Śląska drzewostany tego łęgu tworzy dąb szypułkowy, jesion wyniosły, często olsza czarna, wiązy (polny i szypułkowy), z domieszkami topoli i brzozy. W podszytach i podrostach występuje m.in. dereń świdwa, wiązy, jesion, czeremcha zwyczajna, kruszyna, leszczyna i bez czarny. Łęgi tego rodzaju są często zneofityzowane w warstwach drzewostanów (klon jesionolistny *Acer negundo*, czeremcha amerykańska *Padus serotina*) i runa (niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora*). W wielu z nich zaznacza się zbyt duży udział olszy czarnej w górnym piętrze drzewostanów (monotypizacja łęgów) oraz ekspansja derenia świdwy na skutek miejscami znacznego prześwietlenia drzewostanów.

Bagienne lasy olszowe (olsy) reprezentuje w nadleśnictwie głównie: ols porzeczkowy *Ribeso nigri-Alnetum*, który występuje w rozproszeniu na niewielkich powierzchniach (ponad 2% pow. leśnej nadleśnictwa). Silnie zabagnione olsy zlokalizowano głównie w sąsiedztwie olsów jesionowych w dolinach rzecznych Odry, Baryczy i ich dopływów oraz w mniejszym stopniu w odizolowanych zagłębieniach śródmorenowych oddalonych od wód.

Olsy wykazują szeroką amplitudę pod względem troficznym: od kwaśnych, dystroficznych torfów przejściowych (*Ribeso nigri-Alnetum comaretosum*) do obojętnych lub lekko zasadowych, bardzo żyznych torfów niskich (*Ribeso nigri-Alnetum symphetosum*, *R. n.-A. chrysosplenietosum*). Specyficzną cechą siedlisk olsowych jest swoista gospodarka wodna, polegająca na przemiennym zasilaniu bądź to przez wody opadowe przy niskim poziomie wód gruntowych, bądź też przez wysoko zalegające wody gruntowe o nieznacznej ruchliwości w kierunku poziomym.

W drzewostanie *Ribeso nigri-Alnetum* dominuje olsza czarna. Warstwa zielna pokrywa powierzchnię w bardzo różnym stopniu, najczęściej około 50%. Bardzo wyraźnie zaznacza się struktura kęp i dolinek. W typowych przypadkach na kępach występują leśne gatunki umiarkowanie acidofilne: konwalijka dwulistna *Maianthemum bifolium*, szczawik zajęczy *Oxalis acetosella*, narecznica krótkoostna i samcza *Dryopteris carthusiana*, *D. filix-mas*, borówka czernica *Vaccinium myrtillus* i inne. Nie mają one dużego pokrycia. Gatunkami o dużym znaczeniu dla tworzenia warstwy runa są w większości okazałe byliny, m.in. psianka słodkogórz *Solanum dulcamara*, przytulia błotna *Galium palustre*, karbieniec pospolity *Lycopus europaeus*, knieć błotna *Caltha palustris*, gorysz błotny *Peucedanum palustre* oraz kosaciec żółty *Iris pseudoacorus*, turzyca długokłosa *Carex elongata* i błotna *Carex acutiformis*. Z paproci występuje zachylnik błotny *Thelypteris palustris* i wietlica samicza *Athyrium filix-femina*. Właściwe dolinki zajmują gatunki szuwarowe, natomiast typowe gatunki dla olsów lokuje się

u podstaw kęp. Warstwa mszysta ma bardzo niewielkie pokrycie, choć w jej tworzeniu bierze udział spora grupa gatunków.

Zbiorowiska olsowe występują najczęściej na glebach murszowych, murszowo-torfowych i torfowych.

13.3. Zbiorowiska nieleśne

Zbiorowiska nieleśne występują zarówno na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska jak i w jego zasięgu terytorialnym. Jednak informacje na ich temat są bardzo wybiórcze ze względu na fakt, że mniej lub bardziej dokładnym badaniom fitosocjologicznym podlegały tylko niektóre fragmenty powierzchni nieleśnych nadleśnictwa np. w granicach powołanych i projektowanych użytków ekologicznych, projektowanych rezerwatów przyrody czy poszukiwaniach nieleśnych siedlisk przyrodniczych.

Według inwentaryzacji przyrodniczej gminy Góra (2005) i innych publikacji bogactwo zbiorowisk nieleśnych na terenach znajdujących się w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa jest olbrzymie.

Według Bobrowicza (2005) wśród łąk przeważają fitocenozy z rzędu *Molinietalia caeruleae*. Najczęstsze z nich są łąki kaczynicowe ze związku *Calthion palustris* oraz wyczyńcowe ze związku *Alopecurion pratensis*. Łąki trzęślicowe (siedlisko chronione w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE) skupiają się na lewym brzegu Rowu Śląskiego, na południowy wschód od Chróściny. Cenne płaty tych łąk występują także pod Glinką i Czerniną Dolną. Stosunkowo nieliczne łąki rajgrasowe ze związku *Arrhenatherion elatioris* (siedlisko chronione w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE) znajdują się między innymi na południe od Wierzawic Małych. Wśród zbiorowisk okrajowych pojawiają się ziołorośla z lepiężnikiem różowym *Aegopodio-Petasitetum hybridi*. Występują one nad szybko płynącymi ciekami, zwłaszcza w obrębie Wzgórz Rudnowskich; np. pod Kłodą Wielką, Grabownem, Ślubowem.

W starorzeczach Baryczy spotyka się m.in. zespół *Hydrocharitetum morsus-ranae*, zwłaszcza rzadszy wariant z dominującą osoką aloesowatą *Stratiotes aloides* oraz zespół „lili wodnych” *Nupharo-Nymphaetum albae* z grzybieniami białymi *Nymphaea alba* i grązelem żółtym *Nuphar luteum*. Z kolei w młodym retencyjnym Zbiorniku Ryczeń rozwijają się płaty zespołu *Hydrocharitetum morsus-ranae*, z osoką aloesowatą, wyspy szuwaru oczeretowego *Scirpetum lacustris*, a także zespół *Eleocharitetum palustris* – przybrzeżne skupienia ponikła błotnego *Eleocharis palustris*. W oczkach wodnych pozostałych po różnego rodzaju odkrywkach żwiru, piasku czy gliny spotyka się między innymi takie zespoły roślinne, jak: *Potametum natantis* – zbiorowisko z rdestnicą pływającą *Potamogeton natans* oraz szuwały: trzcinowy *Phragmitetum australis* i pałkowe *Typhetum angustifoliae*, *Typhetum latifoliae*. Wszędzie, nawet

na najmniejszych zbiornikach wodnych pospolite są pleustonowe fitocenozy z rzęsą drobną *Lemna minor* z klasy *Lemnetea minoris* (Bobrowicz 2005).

Szuwary wielkoturzycowe ze związku *Magnocaricion* porastają dość licznie doliny rzeczne – Rowu Polskiego, Rowu Śląskiego, Baryczy i Tynicy. Pośród nich do najczęstszych należą: *Caricetum ripariae*, *Caricetum acutiformis*, *Caricetum elatae*, *Caricetum gracilis* oraz szuwar mozgowy *Phalaridetum arundinaceae* (Bobrowicz 2005).

Wymienione zbiorowiska spotykane są także w innych częściach nadleśnictwa, a zwłaszcza na terenie „Łęgów Odrzańskich”.

W obszarze nadleśnictwa w roku 2007 (inwentaryzacja ALP) zlokalizowano:

- łąki trzęślicowe o charakterze półnaturalnych zbiorowisk nienawożonych łąk zmiennowilgotnych. Wykształcone na różnego typu glebach mineralnych, zarówno słabo kwaśnych, jak i alkalicznych, a także na glebach torfowo-murszowych, murszowatych i murszastych, na siedliskach od oligo-mezotroficznych do eutroficznych.
- łąki selernicowe *Violo-Cnidietum dubii* o strukturze wyraźnie dwuwarstwowej. Ich górną warstwę budują głównie trawy, turzyce i wyższe byliny dwuliścienne, a dolną jaskier rozłogowy *Ranunculus repens*, turzyca wczesna *Carex praecox*, fiołek mokradłowy *Viola persicifolia*, selernica żyłkowana *Cnidium dubium* i liście gatunków górnej warstwy. Fitocenozy tego typu wykształcają się, zwykle w postaci niezbyt dużych płątów, w kompleksie łąk wyczyńcowych, śmiałkowych, trzęślicowych i turzycowych w dolinach dużych rzek, zwłaszcza na ich odcinkach podlegających cyklicznym zalewom.
- zajmujące największą powierzchnię pośród zbiorowisk nieleśnych, kilkudziesięciu łąk ze związku *Arrhenatherion elatioris* – bogatych florystycznie zbiorowisk świeżych wysoko produktywnych łąk wielokośnych; do najpospolitszych gatunków diagnostycznych tych łąk na terenie obszaru należą: wyczyniec łąkowy *Alopecurus pratensis*, rajgras wyniosły *Arrhenatherum elatius*, kupkówka pospolita *Dactylis glomerata*, stokłosa miękka *Bromus hordeaceus*, kostrzewa czerwona *Festuca rubra*, przetacznik ożankowy *Veronica chamaedrys*, wiechlina łąkowa *Poa pratensis*, jaskier ostry *Ranunculus acris*, szczaw rozpierzchły *Rumex thyrsiflorus* i babka lancetowata *Plantago lanceolata*.

Zbiorniki wodne, starorzecza i ciek Nadleśnictwa Góra Śląska są miejscem występowania szeregu prostych, często jednogatunkowych, zbiorowisk roślinnych. Na wielu z nich (częściej poza zarządem ALP) odnotowano zbiorowiska grążela żółtego i grzybieni białych *Nuphar-Nymphaeetum*.

14. Inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych

Pierwszą inwentaryzację siedlisk przyrodniczych Nadleśnictwo Góra Śląska przeprowadziło w latach 2006 i 2007 na podstawie Zarządzenia nr 31 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 lipca 2006 r. oraz Decyzji nr 61 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 25.07.2006 roku w sprawie przeprowadzenia w roku 2006 i 2007 powszechnej inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

W latach 2013-2014 i 2023-2024 równoległe z pracami urządzeniowymi Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Poznaniu wykonało weryfikację siedlisk przyrodniczych występujących na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska.

W wyniku analizy aktualnej bazy danych wyróżniono siedem typów siedlisk leśnych na łącznej powierzchni **1 656,91** ha.

Tabela 8 Leśne siedliska przyrodnicze występujące na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska

Lp.	Nazwa siedliska	Kod siedliska	Powierzchnia siedlisk przyrodniczych (ha)				
			powierzchnia wg stanu na 2025 r.			powierzchnia wg stanu na 2015 r.	bilans powierzchni
			w obszarach SOO	poza obszarami SOO	razem		
1.	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	9110		13,93	13,93	33,62	-19,69
2.	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	9130		29,12	29,12	13,19	+15,93
3.	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	9170	36,94	358,33	395,27	344,35	+50,92
4.	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	9190	57,49	149,25	206,74	271,99	-65,25
5.	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) *	91E0	340,15	65,03	405,18	343,47	+61,71
6.	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	91F0	450,12	154,84	604,96	787,95	-182,99
7.	Ciepolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>)*	9110	1,71		1,71		+1,71
Ogółem			886,41	770,50	1656,91	1794,57	-137,66

* siedlisko priorytetowe

Wśród leśnych siedlisk przyrodniczych występujących na omawianym terenie najliczniej reprezentowane są lasy łęgowe 91F0 stanowiące 36,5% powierzchni tych siedlisk.

W porównaniu do areálu leśnych siedlisk przyrodniczych z 2015 r., ich powierzchnia zmniejszyła się o 137,66 ha. Zmiana powierzchni wynika z wnikliwej weryfikacji siedlisk przeprowadzonej równoległe z pracami urządzeniowymi. Zmiany w poszczególnych typach siedlisk omówiono poniżej:

Siedlisko 9110: Spadek powierzchni siedliska wynika w większości przypadków ze zmiany diagnozy siedliska 9110 na 9130. W kilku przypadkach diagnoza była negatywna – stwierdzono bowiem występowanie zbiorowisk zastępczych tworzonych przez sosnę zwyczajną, niespełniających kryteriów określonych dla siedliska 9110.

Siedlisko 9130: Wzrost powierzchni siedliska wynika generalnie ze zmiany diagnozy siedliska 9110 na 9130.

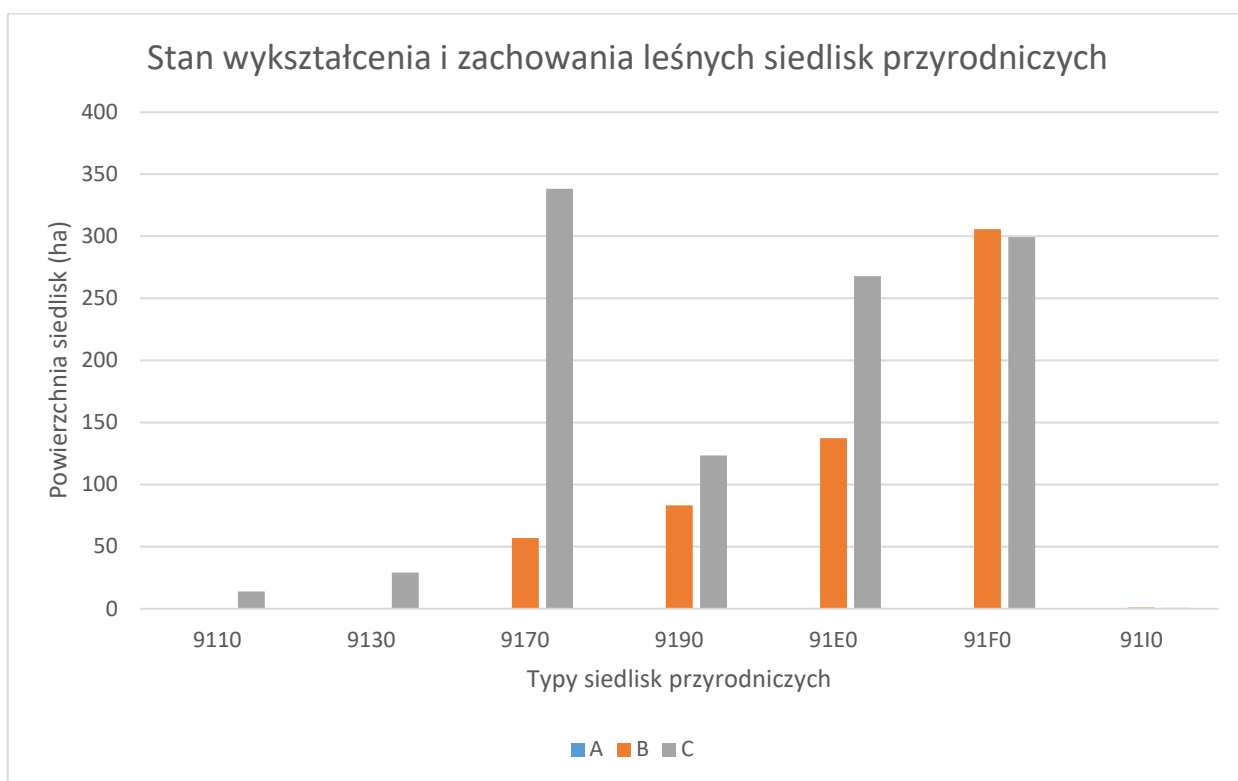
Siedlisko 9170: Wzrost powierzchni siedliska wynika w większości przypadków ze zmiany diagnozy siedliska 9190 na 9170.

Siedlisko 9190: Spadek powierzchni siedliska wynika w większości przypadków ze zmiany diagnozy siedliska 9190 na 9170. W kilkunastu przypadkach diagnoza była negatywna – stwierdzono bowiem występowanie zbiorowisk zastępczych tworzonych przez sosnę zwyczajną, rzadziej dąb szypułkowy, niespełniających kryteriów określonych dla siedliska 9190.

Siedlisko 91E0: Wzrost powierzchni siedliska wynika w większości przypadków ze zmiany diagnozy siedliska 91F0 na 91E0.

Siedlisko 91F0: Spadek powierzchni siedliska wynika częściowo ze zmiany diagnozy siedliska 91F0 na 91E0. W pozostałych przypadkach diagnoza była negatywna – stwierdzono bowiem występowanie zbiorowisk zastępczych tworzonych przez olszę czarną, brzozę brodawkowatą, rzadziej dąb szypułkowy – niespełniających kryteriów określonych dla siedliska 91F0.

Siedlisko 91I0: Ciepłolubne dąbrowy to nowe, niewykazywane wcześniej siedlisko przyrodnicze. Wykazano dwa płaty (obr. Góra Śląska, oddz. 251j, obr. Jemielno, oddz. 279I) położone w siedliskowych obszarach Natura 2000.

Wykres 1 Stan wykształcenia i zachowania leśnych siedlisk przyrodniczych (wg. kryteriów inwentaryzacji z lat 2006-2007)

Podczas inwentaryzacji potwierdzono również występowanie czterech typów nieleśnych siedlisk przyrodniczych, według aktualnego rozliczenia zajmujących powierzchnię **76,56** ha.

Tabela 9 Nieleśne siedliska przyrodnicze występujące na obszarze Nadleśnictwa Góra Śląska

Lp.	Nazwa siedliska	Kod siedliska	Powierzchnia siedlisk przyrodniczych (ha)				
			powierzchnia wg stanu na 2025 r.			powierzchnia wg stanu na 2015 r.	bilans powierzchni
			w obszarach SOO	poza obszarami SOO	razem		
1.	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	3150	26,17	0,69	26,86	29,50	-2,64
2.	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	6410	30,03	11,34	41,37	2,87	+38,50
3.	Łąki selernicowe (<i>Cnidion dubii</i>)	6440	1,33		1,33	6,87	-5,54
4.	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	6510	1,41	5,59	7,00	174,67	-167,67
Ogółem			58,94	17,62	76,56	213,91	-137,35

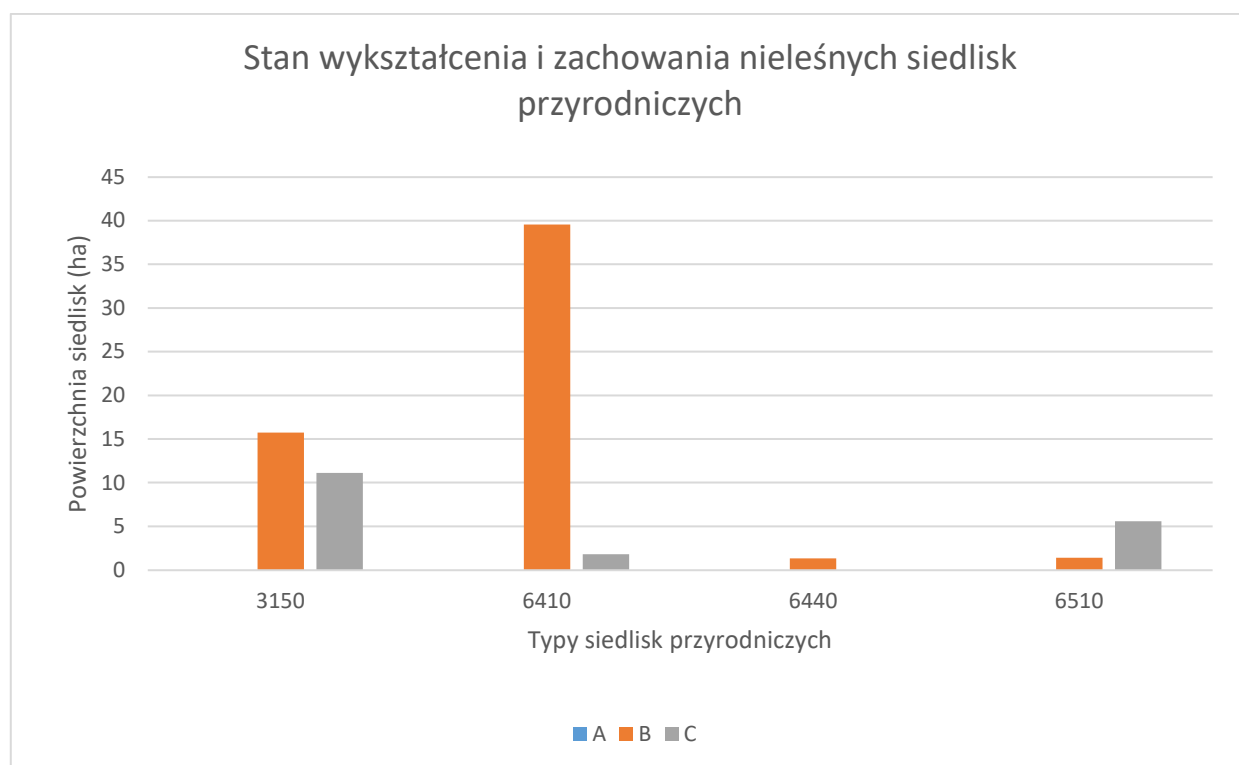
W porównaniu do areálu nieleśnych siedlisk przyrodniczych z 2015 r., ich powierzchnia zmniejszyła się o 137,35 ha. Zmiany w poszczególnych typach siedlisk omówiono poniżej:

Siedlisko 3150: Spadek powierzchni siedliska wynika z redukcji powierzchni jednego z płatów (obr. Jemielno, oddz. 279c), wynikające z dokładnego rozpoznania terenowego.

Siedlisko 6410: Wzrost powierzchni siedliska wynika ze zmiany diagnozy siedliska 6510 na 6410 oraz 6440 na 6410.

Siedlisko 6440: Spadek powierzchni siedliska wynika ze zmiany diagnozy siedliska 6440 na 6410.

Siedlisko 6510: Znaczny spadek powierzchni siedliska wynika głównie z przekształcenia zbiorowisk łąkowych w zbiorowiska szuwarowe z przewagą turzycy zaostrej, rzadziej turzycy błotnej. Wymienione wcześniej fitocenozy powstały na obszarach o zbyt dużym uwilgotnieniu, często w pobliżu kanałów melioracyjnych. W ten sposób powstały zbiorowiska zastępcze, które nie spełniają kryteriów dla wyróżniania siedliska przyrodniczego 6510.

Wykres 2 Stan wykształcenia i zachowania nieleśnych siedlisk przyrodniczych (wg. kryteriów inwentaryzacji z lat 2006-2007)

15. Drzewostany

15.1. Bogactwo gatunkowe

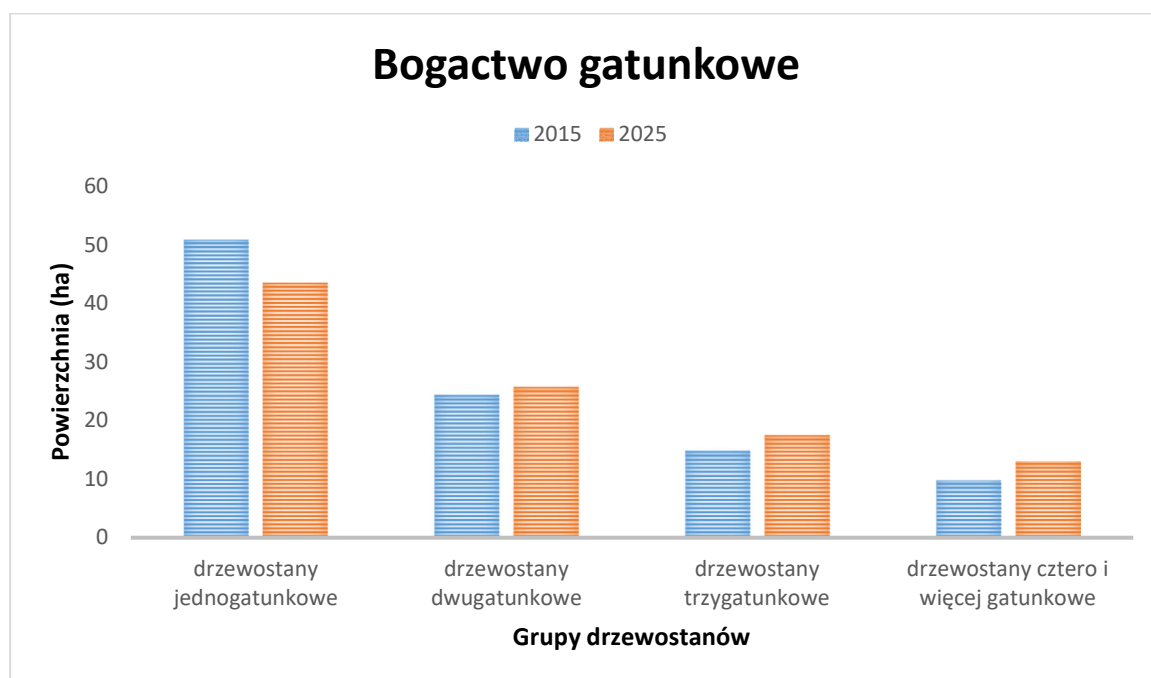
Charakterystykę bogactwa gatunkowego rozpatrywanego pod względem ilości gatunków drzew tworzących drzewostany przedstawia tabela 10.

Tabela 10 Zestawienie powierzchni drzewostanów według grup wiekowych i bogactwa gatunkowego (wzór nr 13)

Obręb, nadleśnictwo	Bogactwo gatunkowe, drzewostany	Powierzchnia (ha)				
		wiek			ogółem	ogółem (%)
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Góra Śląska	jednogatunkowe	492,31	2069,98	493,35	3055,64	40,1
	dwugatunkowe	844,69	707,00	487,91	2039,60	26,8
	trzygatunkowe	639,22	487,31	320,41	1446,94	19,0
	cztero- i więcej gatunkowe	547,64	308,93	223,08	1079,65	14,2
Jemielno	jednogatunkowe	480,65	2549,00	1498,76	4528,41	55,3
	dwugatunkowe	1039,17	585,85	307,64	1932,66	23,6
	trzygatunkowe	604,40	297,14	166,87	1068,41	13,1
	cztero- i więcej gatunkowe	402,98	138,04	111,33	652,35	8,0
Załęcze	jednogatunkowe	137,54	870,65	169,15	1177,34	27,0
	dwugatunkowe	270,47	664,07	299,10	1233,64	28,3
	trzygatunkowe	390,61	363,85	282,12	1036,58	23,8
	cztero- i więcej gatunkowe	344,77	327,15	243,53	915,45	21,0
Nadleśnictwo	jednogatunkowe	1110,50	5489,63	2161,26	8761,39	43,5
	dwugatunkowe	2154,33	1956,92	1094,65	5205,90	25,8
	trzygatunkowe	1634,23	1148,30	769,40	3551,93	17,6
	cztero- i więcej gatunkowe	1295,39	774,12	577,94	2647,45	13,1

Prezentowane w tabeli dane wskazują na niewielkie zróżnicowanie bogactwa gatunkowego drzewostanów Nadleśnictwa Góra Śląska. Udział drzewostanów jednogatunkowych i dwugatunkowych wynosi odpowiednio 43,5% i 25,8%. Wielogatunkowość (trzy i więcej gatunków) stwierdzono łącznie na 30,7% powierzchni drzewostanów; uwidacznia się ona zwłaszcza w drzewostanach młodszych klas wieku (poniżej 40 lat).

W porównaniu z poprzednim okresem gospodarczym zanotowano spadek powierzchni drzewostanów jednogatunkowych oraz przyrost powierzchni we wszystkich kategoriach drzewostanów wielogatunkowych.

Wykres 3 Porównanie procentowego udziału drzewostanów pod względem bogactwa gatunkowego w obecnym i poprzednim okresie gospodarczym

15.2. Struktura pionowa

Zróznicowanie budowy pionowej drzewostanów nadleśnictwa przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11 Zestawienie powierzchni drzewostanów według grup wiekowych i struktury (wzór nr 14)

Obręb, nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Powierzchnia (ha)				
		wiek			ogółem	ogółem (%)
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Góra Śląska	jednopiętrowe	2523,86	3552,40	1160,78	7237,04	95,0
	dwupiętrowe			31,52	31,52	0,4
	w KO i KDO		20,82	332,45	353,27	4,6
Jemielno	jednopiętrowe	2527,20	3563,26	1926,62	8017,08	98,0
	dwupiętrowe		4,10	10,99	15,09	0,2
	w KO i KDO		2,67	146,99	149,66	1,8
Załączce	jednopiętrowe	1143,39	2190,82	564,62	3898,83	89,4
	dwupiętrowe		32,07	121,77	153,84	3,5
	w KO i KDO		2,83	307,51	310,34	7,1
Nadleśnictwo	jednopiętrowe	6194,45	9306,48	3652,02	19152,95	95,0
	dwupiętrowe		36,17	164,28	200,45	1,0
	w KO i KDO		26,32	786,95	813,27	4,0

Wśród drzewostanów nadleśnictwa zdecydowanie dominują jednopiętrowe zajmujące 95% powierzchni leśnej zalesionej. W drzewostanach dwupiętrowych, stanowiących 1% powierzchni leśnej zalesionej, dolne piętra tworzą głównie dąb, grab, buk, klon, jawor, wiąz, świerk, lipa, jesion i brzoza. Udział drzewostanów w KO i KDO to 4%.

W stosunku do ubiegłego okresu gospodarczego nie odnotowano znaczącej zmiany udziału poszczególnych grup drzewostanów. Drzewostany wielopiętrowe oraz o budowie przerębowej nie występują.

Czynnikami determinującymi obecny stopień zróżnicowania budowy pionowej są: panujący udział siedlisk oraz panująca w okresie powojennym tendencja do zalesiania gruntów porolnych jednym gatunkiem (z reguły – sosną) bez względu na występujące (niekiedy znaczne i nierozpoznane) zróżnicowanie siedliskowe.

15.3. Pochodzenie drzewostanów

Rodzaj i pochodzenie drzewostanów nadleśnictwa prezentuje tabela nr 12, w której zestawiono ich powierzchnię w trzech grupach wiekowych.

Tabela 12 Sumy powierzchni według rodzajów i pochodzenia drzewostanów oraz grup wiekowych (wzór nr 15)

Obręb, nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Powierzchnia (ha)				
		wiek			ogółem	ogółem (%)
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Góra Śląska	odroślowe	5,61	29,38	71,17	106,16	1,4
	z samosiewu	32,24	28,09	13,18	73,51	0,9
	z sadzenia	2553,45	3559,91	1464,92	7578,28	97,6
Jemielno	odroślowe	24,24	0,00	12,11	36,35	0,4
	z samosiewu	177,11	0,46	26,17	203,74	2,5
	z sadzenia	2340,43	3596,53	2088,80	8025,76	97,1
Załęcze	odroślowe	0,00	5,23	4,50	9,73	0,2
	z samosiewu	5,47	4,22	0,15	9,84	0,2
	z sadzenia	1140,90	2220,13	1015,43	4376,46	99,6
Nadleśnictwo	odroślowe	29,85	34,61	87,78	152,24	0,8
	z samosiewu	214,82	32,77	39,50	287,09	1,4
	z sadzenia	6034,78	9376,57	4569,15	19980,50	97,8

Z analizy danych zawartych w tabeli wynika, że zdecydowana większość drzewostanów Nadleśnictwa Góra Śląska pochodzi z odnowień sztucznych – stanowią one 97,8% powierzchni. Odnowienia odroślowe i z samosiewu wykazano łącznie na 2,2% powierzchni leśnej zalesionej.

15.4. Zgodność składu gatunkowego drzewostanów z warunkami siedliskowymi

Analizę zgodności składu gatunkowego drzewostanów z warunkami siedliskowymi wykonano zgodnie z wytycznymi Instrukcji urządzania lasu. Uprawy i młodniki do lat 10 oceniono według § 40, ust. 2. Ocenę zgodności składu gatunkowego drzewostanów starszych przeprowadzono według § 40, ust. 3.

Zestawienie powierzchni według zgodności składu gatunkowego z siedliskiem przedstawia tabela 13. W zestawieniu tym za podstawę zgodności składu gatunkowego przyjęto aktualne siedliskowe typy lasu określone w planie u.l. oraz typy drzewostanów.

Tabela 13 Zestawienie powierzchni według zgodności składu gatunkowego z siedliskiem (wzór nr 20)

Obręb nadleśnictwo	Siedlisko	Stopień zgodności						Suma powierzchni
		zgodne		częściowo zgodne		niezgodne		
		ha	%	ha	%	ha	%	
Góra Śląska	Bśw	777,24	100,00	0,26	0,00			777,50
	BMśw	2 035,98	96,90	60,19	2,90	4,22	0,20	2 100,39
	BMw	105,58	92,00	6,37	5,60	2,75	2,40	114,70
	LMśw	1 278,62	84,28	210,31	13,86	28,24	1,86	1 517,17
	LMw	386,87	57,20	199,22	29,50	89,90	13,30	675,99
	Lśw	311,82	51,80	219,36	36,50	70,36	11,70	601,54
	Lw	227,93	23,30	553,95	56,70	194,43	19,90	976,31
	Ol	160,33	98,70	2,12	1,30			162,45
	OlJ	332,60	63,60	113,79	21,70	76,85	14,70	523,24
	Lł	7,77	4,50	157,92	91,50	6,85	3,90	172,54
Razem		5 624,74	73,80	1 523,49	19,99	473,60	6,21	7 621,83
Jemielno	Bśw	2 472,15	99,60	9,63	0,40	1,17	0,00	2 482,95
	BMśw	2 556,76	97,30	64,62	2,50	5,92	0,20	2 627,30
	BMw	144,24	73,90	46,67	23,90	4,15	2,10	195,06
	LMśw	1 132,28	87,49	146,15	11,29	15,71	1,22	1 294,14
	LMw	314,19	52,80	223,99	37,70	56,44	9,40	594,62
	Lśw	66,53	43,60	68,24	44,70	17,95	11,80	152,72
	Lw	20,42	16,80	63,43	52,20	37,70	31,10	121,55
	Ol	125,14	87,00	12,88	9,00	5,74	4,00	143,76
	OlJ	18,00	60,20	11,90	39,80			29,90
	Lł	144,93	26,80	266,61	49,40	128,29	23,80	539,83
Razem		6 994,64	85,49	914,12	11,17	273,07	3,34	8 181,83
Załącze	Bśw	142,39	100,00					142,39
	BMśw	963,99	98,60	7,45	0,80	5,95	0,60	977,39
	BMw	340,71	93,90	3,80	1,00	18,24	5,00	362,75

Obręb nadleśnictwo	Siedlisko	Stopień zgodności						Suma powierzchni
		zgodne		częściowo zgodne		niezgodne		
		ha	%	ha	%	ha	%	
Załącze	LMśw	755,70	73,50	271,89	26,40	1,07	0,10	1 028,66
	LMw	339,04	51,70	274,21	41,80	42,79	6,50	656,04
	Lśw	158,87	35,70	186,39	41,90	99,66	22,40	444,92
	Lw	187,59	32,40	243,69	42,10	147,02	25,40	578,30
	Ol	105,20	94,90	3,78	3,40	1,86	1,70	110,84
	OlJ	36,22	77,50	10,49	22,50			46,71
	Lł	5,39	35,90	9,25	61,60	0,37	2,50	15,01
Razem		3 035,10	69,56	1 010,95	23,17	316,96	7,27	4 363,01
Nadleśnictwo	Bśw	3 391,78	99,70	9,89	0,30	1,17	0,00	3 402,84
	BMśw	5 556,73	97,40	132,26	2,30	16,09	0,30	5 705,08
	BMw	590,53	87,80	56,84	8,50	25,14	3,80	672,51
	LMśw	3 166,60	82,47	628,35	16,36	45,02	1,17	3 839,97
	LMw	1 040,10	54,00	697,42	36,20	189,13	9,80	1 926,65
	Lśw	537,22	44,80	473,99	39,53	187,97	15,67	1 199,18
	Lw	435,94	26,01	861,07	51,37	379,15	22,62	1 676,16
	Ol	390,67	93,70	18,78	4,50	7,60	1,90	417,05
	OlJ	386,82	64,49	136,18	22,70	76,85	12,81	599,85
	Lł	158,09	21,73	433,78	59,64	135,51	18,63	727,38
Ogółem Nadleśnictwo		15 654,48	77,63	3 448,56	17,10	1 063,63	5,27	20 166,67

Z wyżej zamieszczonych zestawień wynika znaczne zróżnicowanie zgodności składów gatunkowych w poszczególnych siedliskach i grupach siedlisk. Drzewostany niezgodne z typem drzewostanu występują głównie w typach siedliskowych: LMw, Lśw i Lw. Są to przede wszystkim drzewostany brzozone i olchowe.

16. Ekologiczna ocena stanu lasu

16.1. Formy aktualnego stanu siedliska

Na ekologiczną ocenę stanu lasu składa się określenie aktualnego stanu siedliska i formy degeneracji lasu (ekosystemu leśnego).

Formy aktualnego stanu siedlisk leśnych ustala się wyróżniając grupy siedlisk w stanie naturalnym, zniekształconym i zdegradowanym z uwzględnieniem grup wiekowych drzewostanów oraz grup żyznościowych siedlisk (bory, bory mieszane, lasy mieszane oraz lasy), wyróżniając w ramach nich następujące formy stanu siedliska: naturalne, zniekształcone, zdegradowane, silnie zdegradowane.

Zestawienie powierzchni według grup typów siedliskowych lasu, stanu siedliska i grup wiekowych prezentuje tabela 14.

Tabela 14 Zestawienie powierzchni według grup i stanu siedlisk i grup wiekowych (wzór nr 21)

Obręb, nadleśnictwo	Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	Powierzchnia (ha)				
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Góra Śląska	bory	naturalne	164,14	447,37	59,73	671,24	8,8
		zniekształcone	4,29	100,72	1,25	106,26	1,4
	bory mieszane	naturalne	368,32	590,63	258,73	1217,68	16,0
		zniekształcone	249,63	711,91	35,87	997,41	13,1
	lasy mieszane	naturalne	315,60	428,61	233,06	977,27	12,8
		zniekształcone	588,54	525,40	101,95	1215,89	16,0
	lasy	naturalne	253,55	304,41	580,13	1138,09	14,9
		zniekształcone	289,78	266,13	56,39	612,30	8,0
	ogółem	naturalne	1382,16	1966,02	1324,94	4673,12	61,3
		zniekształcone	1141,70	1607,20	199,81	2948,71	38,7
Jemielno	bory	naturalne	749,45	902,89	729,57	2381,91	29,1
		zniekształcone	8,13	70,03	22,88	101,04	1,2
	bory mieszane	naturalne	605,71	619,62	403,88	1629,21	19,9
		zniekształcone	367,76	644,70	180,69	1193,15	14,6
	lasy mieszane	naturalne	193,99	225,58	199,74	619,31	7,6
		zniekształcone	390,61	776,66	102,18	1269,45	15,5
	lasy	naturalne	46,77	168,61	368,28	583,66	7,1
		zniekształcone	90,87	90,12	49,45	230,44	2,8
	ogółem	naturalne	1665,46	1988,52	1729,40	5383,38	65,8
		zniekształcone	861,74	1581,51	355,20	2798,45	34,2
Załączce	bory	naturalne	25,67	101,90	10,81	138,38	3,2
		zniekształcone	2,85	1,16	0,00	4,01	0,1
	bory mieszane	naturalne	281,66	527,98	200,75	1010,39	23,2
		zniekształcone	51,17	269,89	8,69	329,75	7,6
	lasy mieszane	naturalne	313,28	463,95	344,19	1121,42	25,7
		zniekształcone	117,43	421,97	23,88	563,28	12,9
	lasy	naturalne	229,95	300,30	379,41	909,66	20,8
		zniekształcone	43,33	79,96	5,28	128,57	2,9
	ogółem	naturalne	905,38	1444,97	955,20	3305,55	75,8
		zniekształcone	238,01	780,75	38,70	1057,46	24,2
Nadleśnictwo Góra Śląska	bory	naturalne	939,26	1452,16	800,11	3191,53	15,8
		zniekształcone	15,27	171,91	24,13	211,31	1,0

Obręb, nadleśnictwo	Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	Powierzchnia (ha)				
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Nadleśnictwo Góra Śląska	bory mieszane	naturalne	1255,69	1738,23	863,36	3857,28	19,1
		zniekształcone	668,56	1626,50	225,25	2520,31	12,5
	lasy mieszane	naturalne	822,87	1118,14	776,99	2718,00	13,5
		zniekształcone	1096,58	1724,03	228,01	3048,62	15,1
	lasy	naturalne	530,27	773,32	1327,82	2631,41	13,0
		zniekształcone	423,98	436,21	111,12	971,31	4,8
	ogółem	naturalne	3953,00	5399,51	4009,54	13362,05	66,3
		zniekształcone	2241,45	3969,46	593,71	6804,62	33,7

Dane zawarte w tabeli 14 pozwalają na sformułowanie następujących wniosków. Łącznie 33,7% powierzchni siedlisk wykazuje różne formy zniekształcenia – są one widoczne głównie w drzewostanach sosnowych i brzozowych młodszych i średnich klas wieku. Nie wykazano w nadleśnictwie siedlisk zdegradowanych i silnie zdegradowanych. W opracowaniu nie wykazano też siedlisk przekształconych.

16.2. Formy degeneracji ekosystemu leśnego

Jedną z form degeneracji lasu jest borowacenie (pinetyzacja). Określa się ją dla drzewostanów na siedliskach borów mieszanych, lasów mieszanych i lasów. W zależności od udziału sosny lub świerka w górnej warstwie drzew wyróżnia się:

- Borowacenie słabe – przy udziale sosny lub świerka w składzie gatunkowym drzewostanu wynoszącym ponad 80% na siedliskach borów mieszanych, 50 – 80% na siedliskach lasów mieszanych, 10 – 30% na siedliskach lasowych;
- Borowacenie średnie, jeżeli udział sosny lub świerka wynosi ponad 80% na siedliskach lasów mieszanych, 30 – 60% na siedliskach lasowych;
- Borowacenie mocne, jeżeli udział sosny lub świerka w składzie gatunkowym drzewostanu wynosi ponad 60% na siedliskach lasowych.

Występowanie omawianego procesu prezentuje tabela nr 15.

Tabela 15 Zestawienie powierzchni według form degeneracji lasu – borowacenie (wzór nr 22)

Obręb, nadleśnictwo	Stopień borowacenia	Powierzchnia [ha]				
		wiek			ogółem	ogółem (%)
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Góra Śląska	brak	1229,97	1196,58	881,06	3307,61	43,4
	słabe	981,17	1556,12	454,99	2992,28	39,3
	średnie	256,21	603,01	150,77	1009,99	13,3
	mocne	56,51	217,51	37,93	311,95	4,1
Jemielno	brak	1387,39	1349,06	1187,65	3924,10	48,0
	słabe	991,53	1420,96	715,18	3127,67	38,2
	średnie	128,56	716,36	145,41	990,33	12,1
	mocne	19,72	83,65	36,36	139,73	1,7
Załęcze	brak	350,23	436,18	325,36	1111,77	25,5
	słabe	572,55	1149,93	391,89	2114,37	48,5
	średnie	165,89	531,31	233,11	930,31	21,3
	mocne	54,72	108,30	43,54	206,56	4,7
Nadleśnictwo	brak	2967,59	2981,82	2394,07	8343,48	41,4
	słabe	2545,25	4127,01	1562,06	8234,32	40,8
	średnie	550,66	1850,68	529,29	2930,63	14,5
	mocne	130,95	409,46	117,83	658,24	3,3

Borowacenie mocne występuje na 3,3% powierzchni leśnej zalesionej – zaliczone do niej zostały drzewostany sosnowe i świerkowe oraz drzewostany z nadmiernym udziałem obu gatunków rosnące na siedlisku Lśw i Lw.

Drugą z form degeneracji lasu jest jego monotypizacja. Dotyczy ona ujednolicenia gatunkowego lub wiekowego drzewostanów określonego dla kompleksów o powierzchni powyżej 200 ha oraz w przypadkach, gdy drzewostany jednogatunkowe i jednowiekowe występują na zwartych powierzchniach (około 100 ha). Tę formę degeneracji wyróżnia się dla sosny i świerka.

Rozróżnia się tu:

- Monotypizację pełną, gdy udział drzewostanów jednego gatunku i jednej klasy wieku wynosi ponad 80%;
- Monotypizację częściową, gdy udział drzewostanów jednego gatunku i jednej klasy wieku wynosi 50 – 80% lub, gdy udział jednej klasy wieku drzewostanów różnych gatunków przekracza 80%.

Na podstawie analizy przestrzennego rozmieszczenia jednogatunkowych drzewostanów sosnowych i świerkowych Nadleśnictwa Góra Śląska stwierdzono, że pomimo występowania

pewnej ilości jednowiekowych i jednogatunkowych drzewostanów sosnowych brak jest większych kompleksów jednolitych pod względem gatunkowym i wiekowym, spełniających warunki monotypizacji pełnej i częściowej. W ubiegłym okresie gospodarczym również nie stwierdzono i nie wykazywano tej formy degeneracji drzewostanów.

Kolejną formą degeneracji ekosystemu leśnego jest neofityzacja – wynika ona ze sztucznej uprawy lub samoistnego wnikania do drzewostanów gatunków drzew i krzewów obcego pochodzenia (w formie, co najmniej 10% udziału w drzewostanie). Występowanie omawianego procesu w nieco szerszym wymiarze prezentuje tabela 16.

Tabela 16 Zestawienie powierzchni według form degeneracji lasu – neofityzacja

Gatunek	Forma występowania									Razem
	gatunek panujący		ponad 5% w składzie d-stanu (od 1 w udziale)		do 5% w składzie d-stanu (poj, mjsc)	w II piętrze	w warstwie podrostu, nalotu, podsadzeń	w warstwie podszytu, samosiewu, zakrzewień	w warstwie przestoi i zadrzewień	
	liczba wydz.	pow. wydz. (ha)	liczba wydz.	pow. zred. (ha)	liczba wydzieleń					
Obręb Góra Śląska										
czeremcha późna			2	0,41	85			1067	2	1156
dagleżja zielona	8	7,77	12	2,45	51		2	3	12	88
dąb czerwony	1	0,54	13	5,08	120	3		10	8	155
kasztan jadalny									1	1
kasztanowiec biały			1	0,06	17				5	23
klon jesionolistny					2			2		4
robinia akacjowa	22	32,27	96	34,87	249		1	193	19	580
sosna czarna	11	27,48	13	8,28	9			1	2	36
sosna smołowa					1					1
sosna wejmutka					7					7
śnieguliczka biała								8		8
żywołnik zachodni								1		1
Obręb Jemielno										
czeremcha późna			1	0,62	41	2	1	780	1	826
dagleżja zielona			5	1,28	10		1	2	3	21
dąb czerwony	2	1,02	7	3,47	142		5	16	34	206
kasztanowiec biały			1	0,47	7				3	11
klon jesionolistny								1		1
ligustr pospolity								2		2
robinia akacjowa	19	36,73	52	21,59	166	1	3	145	23	409
sosna Banksa					1					1
sosna czarna									1	1
sosna smołowa	1	4,26								1
sosna wejmutka					4		1		1	6
śliwa domowa									2	2
śliwa tarnina								224		224
Obręb Załęcze										

Gatunek	Forma występowania									Razem
	gatunek panujący		ponad 5% w składzie d-stanu (od 1 w udziale)		do 5% w składzie d-stanu (poj, mjsc)	w II piętrze	w warstwie podrostu, nalotu, podsadzeń	w warstwie podszytu, samosiewu, zakrzewień	w warstwie przestoi i zadrzewień	
	liczba wydz.	pow. wydz. (ha)	liczba wydz.	pow. zred. (ha)	liczba wydzieli					
czeremcha późna			1	0,53	32	3	4	396	1	437
dagleźja zielona	5	10,57	23	7,95	107	9	3	7	19	173
dąb czerwony	2	1,84	16	4,87	115	1	1	18	3	156
klon jesionolistny									1	1
orzech czarny									2	2
robinia akacjowa	4	4,10	36	11,21	137		4	118	9	308
sosna czarna					5	1				6
sosna smołowa					1					1
sosna wejmutka					7				1	8
śliwa domowa									1	1
śnieguliczka biała								2		2
wiśnia pospolita					1				1	2
Nadleśnictwo Góra Śląska										
czeremcha późna			4	1,56	158	5	5	2243	4	2419
dagleźja zielona	13	18,34	40	11,67	168	9	6	12	34	282
dąb czerwony	5	3,40	36	13,41	377	4	6	44	45	517
kasztan jadalny									1	1
kasztanowiec biały			2	0,52	24				8	34
klon jesionolistny					2			3	1	6
ligustr pospolity								2		2
orzech czarny									2	2
robinia akacjowa	45	73,10	184	67,67	552	1	8	456	51	1297
sosna Banksa					1					1
sosna czarna	11	27,48	13	8,28	14	1		1	3	43
sosna smołowa	1	4,26			2					3
sosna wejmutka					18		1		2	21
śliwa domowa									3	3
śnieguliczka biała								12		12
wiśnia pospolita					1				1	2
żywołnik zachodni								1		1

Neofityzacja w Nadleśnictwie Góra Śląska związana jest z obecnością jedenastu gatunków obcego pochodzenia w warstwie drzewostanu.

Największy udział powierzchniowy, jako gatunek panujący, wykazuje robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia* zajmująca powierzchnię 73,10 ha. Drugim, pod względem udziału powierzchniowego gatunkiem jest sosna czarna *Pinus nigra* zajmująca areał 27,48 ha, a pierwszą trójkę taksonów występujących, jako gatunek panujący zamyka dagleźja zielona *Pseudotsuga menziesii* (18,34 ha). Większe znaczenie gospodarcze mogą mieć jeszcze

drzewostany z domieszkami wspomnianych wcześniej trzech gatunków oraz sosny smołowej *Pinus rigida* i dębu czerwonego *Quercus rubra*. Pozostałe gatunki wymienione w tabeli nie wykazują większego udziału powierzchniowego w warstwie drzewostanu.

W warstwie drugiego piętra, podsadzeniach i podrostach stwierdzono obecność sześciu gatunków obcego pochodzenia, z których największą frekwencję mają trzy: daglezwia zielona *Pseudotsuga menziesii*, czerwcha późna (amerykańska) *Prunus serotina* i robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia*.

Spośród gatunków krzewiastych, występujących w podszycie, największy udział zajmują dwa: czerwcha późna (amerykańska) *Prunus serotina*, którą zinwentaryzowano w 2 243 wydzieleniach i robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia* (456 wydzieleń).

Ponadto na terenie nadleśnictwa stwierdzono występowanie następujących neofitów: bez lilak *Syringa vulgaris*, moczarka kanadyjska *Elodea canadensis*, nawłóć kanadyjska *Solidago canadensis*, niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora*, śnieguliczka biała *Symphoricarpos albus*.

17. Obiekty kultury materialnej

Kultura materialna jest pewnym wycinkiem szerszego pojęcia kultury, jako całokształtu dorobku ludzkości, który jest przekazywany między kolejnymi pokoleniami. W zasięgu terytorialnym i w stanie posiadania Nadleśnictwa Góra Śląska znajduje się wiele obiektów kultury materialnej, które zostaną przedstawione w kolejnych rozdziałach.

17.1. Ważniejsze obiekty kultury materialnej w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Góra Śląska

Historia terenów obecnego Nadleśnictwa Góra Śląska ma swoje początki już w neolicie (4600–1800 lat p.n.e.), a więc na początku holocenu. W VI–VII w. zaczęli przybywać tu Słowianie, którzy pod koniec I tysiąclecia wykształcili struktury plemienne. Częścią opisywanego obszaru władali Dziadoszanie.

Do XII w. włącznie Pradolina Głogowska – z uwagi na usytuowanie – była terenem ciężkich walk z niemieckimi najeźdźcami. Zgodnie z testamentem Bolesława Krzywoustego z 1138 r. Śląsk stał się dzielnicą księcia-seniora Władysława II (zwanego później Wygnańcem). Drogą dalszych podziałów terytorialnych między Piastami ten fragment Nadodrza wchodził w skład coraz mniejszych księstw: głogowskiego i ścinawskiego (krótko). Do końca XIV w. cały Śląsk został zhołdowany przez Czechy i jako ich prowincja wszedł w 1526 r. w skład monarchii austriackich Habsburgów. Trzy wojny śląskie (1740–63), wywołane przez Prusy, zadecydowały o włączeniu niemal całego regionu do tego właśnie państwa, a w 1871 r. – do utworzonego Cesarstwa Niemieckiego (II Rzesza). Prusacy zainicjowali pod koniec XVIII w. prace regulacyjne Odry, intensyfikując je w XIX stuleciu. Koryto rzeki zostało pogłębione, bieg skrócony, a całość zyskała charakter skanalizowanego cieku spławnego, dostępnego dla dużych barek i stateczków⁹.

Historia omawianych ziem wiąże się nierozdzielnie z historią powstania i rozwoju dwóch miast Góry i Wąsosza.

Miasto Góra rozwinęło się z osady typu miejskiego powstałej na północ od wsi Góra w drugiej połowie XIII wieku, które prawdopodobnie w 1289 r. otrzymało od Henryka III Głogowskiego prawo niemieckie. Do 1504 r. Góra należała do Piastów Śląskich, w latach 1331-1526 znalazła się pod zwierzchnictwem Czech, później Habsburgów, a od 1742 r. należała do Prus. Do XVII w. miasto było ośrodkiem sukiennictwa, później młynarstwa. W 1945

⁹ Źródło: <http://www.szlakodry.pl>

r. miasto zostało włączone do Polski. Góra posiada rozplanowanie typowe dla średniowiecznych miast śląskich. Ośrodkiem jest prostokątny rynek z wychodzącymi z każdego narożnika parami ulic, z których dwie równolegle na osi wschód-zachód zbiegały się przy dwóch bramach: Głogowskiej i Polskiej oraz szachownicowym układem ulic ujętym w owalny obwód murów miejskich. Na północny-wschód od rynku, w jego pobliżu położony jest kościół parafialny z XV-XVI w., wzniesiony na miejscu wcześniejszego. Zabudowa rynku i bloków przyrynkowych zwartych jest kalenicowa, przeważnie dwukondygnacyjna, pochodząca głównie z drugiej połowy XIX w.

Wąsosz położony jest nad rzeką Barycz przy odgałęzieniu od dawnego szlaku handlowego z Góry. Średniowieczne miasto założone zostało w widłach Orli i Baryczy, które z trzech stron broniło dostępu do miasta. Od strony wschodniej, otwartej, usytuowany został zamek otoczony fosą. Centralną część miasta stanowił prostokątny rynek przecięty z północnego wschodu na południowy-zachód, główną osią komunikacyjną. Brak murów obronnych sprawił, że zabudowa nie ma charakteru zwartej i wokół rynku występowały tereny słabiej zainwestowane. Miasto otrzymało prawa miejskie w 1290 roku od księcia Henryka III Głogowskiego. Wąsosz lokowany był na prawie magdeburskim i rozwijał się jako osada targowa, przejmując pierwszeństwo po podupadającej w XIII wieku kasztelani w Sądowlu. Podległość miasta zmieniła się na przestrzeni lat, przechodząc kolejno pod panowanie księstwa śląskiego, księstwa głogowskiego (do 1437 roku), Czech (do 1526 roku), księstwa legnicko-brzeskiego (do 1675 roku), ponownie Czech (do 1742 roku), Prus. W roku 1759, podczas wojen śląskich drewniana zabudowa miasta została spalona. Kolejne, liczne klęski żywiołowe, epidemie, hamowały rozwój Wąsosza, a sprzyjały przejęciu prymatu przez rozwijającą się Górę. W końcu XIX wieku uruchomiono linię kolejową, co jednak nie wpłynęło znacząco na rozwój miasta. Podczas II wojny światowej miasto straciło znaczną część zabudowy i przez wiele lat, bez praw miejskich, pełniło rolę lokalnego ośrodka usługowego. Ponownie prawa miejskie uzyskał Wąsosz w 1984 roku.

17.1.1. Zabytkowe kościoły

Województwo dolnośląskie jest znane z bogatego dziedzictwa kulturowego i historycznego, w tym z wielu pięknych zabytkowych kościołów. Wiele z nich znajduje się w miejscowościach (uszeregowanych alfabetycznie) położonych w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Góra Śląska:

- Chróścina – kościół p.w. św. Michała Archaniola, późnogotycki (1483 r.);
- Czeladź Wielka – kościół p.w. św. Stanisława Biskupa, gotycki (XIV w.);
- Czernina – kościół p.w. św. Wawrzyńca, gotycki (XV w.);
- Glinka – kościół p.w. św. Marcina, gotycki (I poł. XV w.);
- Góra – kościół p.w. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Górze (1457-1552 r.);
- Góra – kościół cmentarny p.w. Bożego Ciała, późnogotycki (pocz. XVI w.);
- Jemielno – kościół p.w. św. Katarzyny (pocz. XVI w.);

- Ługi – kościół p.w. Wniebowzięcia NMP, poewangelicki (1787-1788 r.);
- Osetno – kościół p.w. św. Michała Archanioła (II poł. XIII w.);
- Sądowel – kościół p.w. Matki Bożej Królowej Świata, poewangelicki, klasycystyczny (1821-1822);
- Siciny – kościół p.w. św. Marcina, barokowy (1736 r.);
- Stara Góra – kościół p.w. św. Jakuba Apostoła, późnogotycki (II połowa XIII w.);
- Sułów Wielki – kościół p.w. śś. Piotra i Pawła, poewangelicki (1656-1673 r.);
- Wąsosz – kościół p.w. św. Józefa Oblubieńca, neogotycki (1894 r.);
- Wąsosz – kościół p.w. Niepokalanego Serca NMP, poewangelicki (1581 r.);
- Żabin – kościół p.w. św. Michała Archanioła, wczesnogotycki (1326 r.).

17.1.2. Zespoły pałacowo-parkowe i parkowo-dworskie

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Góra Śląska zachowało się wiele zespołów pałacowo-parkowych i parkowo-dworskich, które reprezentują różne style architektoniczne i pejzażowe.

Obiekty te stanowią ważny element polskiego dziedzictwa kulturowego i są często odwiedzane przez turystów i miłośników historii i architektury. Każde z tych miejsc ma swoją unikalną historię i urok, co czyni je fascynującym miejscem dla miłośników zabytków. Oto lista niektórych z nich, uszeregowana alfabetycznie według miejscowości, w których występują:

- Bełcz Wielki – zespół pałacowo-folwarczny (XIX/XX w.);
- Bronów – zespół pałacowo-folwarczny (koniec XIX w.);
- Brzeżany – pałac z najbliższym otoczeniem (początek XX w.);
- Chocieborowice – zespół dworski (XVIII w.);
- Chróścina – pałac (XVII w., przebudowany w XIX w.) wraz z parkiem i folwarkiem;
- Czechnów – zespół pałacowo-folwarczny (początek XX w.);
- Czernina Dolna – zespół pałacowo-folwarczny (koniec XIX w.);
- Daszów – pałac z otoczeniem (1547-1563 r.);
- Giżyn – zespół parkowo-dworski (1922 r.);
- Glinka – zespół pałacowy (2 połowa XVIII w.);
- Górka Wąsowska – zespół pałacowy (XIX/XX w.);
- Karów – zespół parkowo-dworski (koniec XIX w.);
- Kietlów – zespół folwarczny (XIX w.);
- Kłoda Górowska – zespół pałacowo-folwarczny (2 połowa XIX w.);
- Kowalowo – zespół parkowo-dworski (2 poł. XIX w.);
- Ligota – zespół pałacowo-parkowy (2 połowa XIX w.);
- Łękanów – dwór wraz z parkiem i budynkami folwarcznymi (2 połowa XIX w.);
- Miechów – zespół parkowo-dworski (2 połowa XIX w.);
- Naratów – zespół parkowo-folwarczny (pałac z 1735 r., park z 2 połowy XIX w.);
- Osetno – zespół pałacowy (XVI/XVII w.);
- Parłowice – zespół pałacowo-folwarczny (2 połowa XIX w.);
- Piotrowice Małe – ruiny dworu barokowego z 1787 roku;
- Rudna Mała – pałac z otoczeniem (XX w.);
- Ryczeń – ruiny pałacu wraz z parkiem (koniec XVIII w.);
- Siciny – zespół pałacowo-parkowy (1710 r.);

- Szaszerowice – zespół dworski (XVIII w.);
- Szedzic – zespół pałacowo-parkowy (XVIII w.);
- Ślubów – zespół pałacowo-folwarczny (XIX/XX w.);
- Tarpno – zespół dworski i folwarczny (XIX w.);
- Wiklina – zespół dworski i folwarczny (XVIII/XIX w.);
- Witoszyce – zespół pałacowo-folwarczny (XVIII/XIX w.);
- Żuchłów zespół pałacowo-parkowy (1670 r.).

17.1.3. Zabytkowe parki

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Góra Śląska znajduje się wiele zabytkowych parków. Najczęściej są to parki naturalne, w większości o założeniach krajobrazowych zbliżonych do parków angielskich. Wiele z nich wyłoniło się zapewne w sposób naturalny z istniejących tu dawniej lasów, o czym świadczyć mogą spotykane dość często okazy sędziwych drzew pochodzenia rodzimego – szczególnie dębów.

Obecność tych obiektów została już częściowo zaznaczona w poprzednim rozdziale, gdzie opisano zespoły pałacowo-parkowe i parkowo-dworskie. Uzupełnieniem tej listy są parki występujące bez dodatkowej zabudowy w miejscowościach: Borszyn Mały, Borszyn Wielki, Cieszkowice, Cieszyny, Czeladź Wielka, Głobice, Irządze, Jastrzębia, Kamień Górski, Kruszyń, Lechitów, Lubów, Łagiszyn, Psary, Rudna Wielka, Równa, Wąsosz, Wroniniec, Zawieścice, Zdzieszowice.

17.1.4. Pozostałe obiekty kultury materialnej

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Góra Śląska znajduje się wiele różnorodnych obiektów kultury materialnej, których obecność wiąże się z bardzo bogatą historią regionu. Krótki ich przegląd został zamieszczony poniżej:

- Bełcz Mały – spichlerz folwarczny (1920 r.);
- Czeladź Wielka – spichlerz folwarczny (koniec XIX w.);
- Czernina – ratusz (XIX w.), ruiny zamku obronnego (XVII w.);
- Głobice – spichlerz folwarczny (początek XX w.);
- Góra – zespół budowlany i założenie urbanistyczne (XIV-XIX w.), wieża zamkowa (XV-XIX w.), wieża Głogowska (XIV-XIX w.), wiatrak-młyn (XIX w.);
- Irządze – gorzelnia (XIX w.);
- Kamień Górski – spichlerz folwarczny (koniec XIX w.);
- Kowalowo – spichlerz folwarczny (1895 r.);
- Pobiel – młyn (początek XX w.);
- Psary – pastorówka, dom mieszk. (XVIII w.), pałac (2 poł. XVII w.), dwór (XVII w.);
- Ryczeń – spichlerz (1900 r.);
- Sławęcice – kapliczka (XVIII w.);
- Wąsosz – historyczny układ architektoniczny (XIII-XIX w.), zamek (2 połowa XVI w.), kolejowa wodociągowa wieża ciśnieniowa (1912 r.);

- Wroniniec – ruiny kościoła (XV/XVI w.), kaplica grobowa rodziny *Hocke* (1778 r.), pałac (XVIII/XIX w.);
- Zawieścice – wiatrak-młyn (XIX w.);
- Żuchłów – wiatrak-młyn, murowano-drewniany (1745 r.).

17.2. Zabytki kultury materialnej na gruntach nadleśnictwa

W stanie posiadania nadleśnictwa znajduje się wiele obiektów stanowiących zabytki kultury materialnej.

17.2.1. Kapliczki, krzyże i mogiły

Kapliczki, krzyże i mogiły historyczne są nośnikami religii, kultury i historii, a także elementami krajobrazu, które budują tożsamość regionu. Są one świadectwem przeszłości, ale również żywym symbolem tradycji i duchowości tego obszaru. Na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska występuje kilkanaście takich obiektów:

1. Kapliczki

- Leśnictwo Osławice oddz. 414a - kapliczka współczesna św. Huberta;
- Leśnictwo Majówka oddz. 418a - kapliczka w Przemyślanach.

2. Krzyże, mogiły i pozostałe miejsca pamięci

- Leśnictwo Wronów oddz. 31b - kamień upamiętniający śmierć niemieckiego właściciela ziemskiego, który zginął tragicznie w 1919 r.;
- Leśnictwo Siciny oddz. 119g - kamień upamiętniający tragicznie zmarłego myśliwego;
- Leśnictwo Sułków oddz. 81g - pomnik niemieckiego właściciela ziemskiego;
- Leśnictwo Zawieścice oddz. 100d – pomnik niemieckiego leśniczego zamordowanego przez kłusownika w 1924 r.;
- Leśnictwo Ślubów oddz. 178m - grobowiec k. Lechitowa;
- Leśnictwo Ślubów oddz. 253p - mogiła (grobowiec) niemieckiej rodziny;
- Leśnictwo Kietlów oddz. 275o – krzyż;
- Leśnictwo Osławice oddz. 508k - 2 kaplice grobowe rodzin: *Rieger* i *Rieben* z początku XX w.;
- Leśnictwo Sułów oddz. 11f – pomnik niemieckiego właściciela ziemskiego oraz pomnik polskiego leśniczego pracującego przez 32 lata w leśnictwie Sułów.

17.2.2. Pozostałe obiekty

Wśród zabytkowych budowli znajdujących się na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Góra Śląska wymienić można:

- Leśnictwo Wodniki oddz. 92f przedwojenna strzelnica poniemiecka;
- Leśnictwo Wodniki oddz. 94j przepompownia z pocz. XX w.

17.2.3. Stanowiska archeologiczne

Na terenie Nadleśnictwa Góra Śląska występują stanowiska archeologiczne, które zostały ujęte w ewidencji wojewódzkiego konserwatora zabytków. Wszelkie działania ingerujące w glebę, a także te dotyczące zrywki drewna na obszarze stanowisk wymagają uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Tabela 17 Wykaz wydzieleń, w granicach których zlokalizowano stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków

Kategoria ochronności	Obręb		
	Góra Śląska	Jemielno	Załęcze
	lokalizacja		
Stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków	4g,h, 101h,o, 115j, 173b, 177b,i, 178j, 231a,239a,d,245j	277a,b, 328i, 331p, 342b, 358a,c, 391c,d, 494Ac, 553d,f	85f, 111b, 149d, 151j,k

Łączna powierzchnia wszystkich wydzieleń, na których znajdują się stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków wynosi 124,68 ha.

18. Szlaki turystyczne

Tereny Nadleśnictwa Góra Śląska to, oprócz bogactwa walorów przyrodniczych, także dzieje dawnego osadnictwa oraz oryginalne zabytki kultury materialnej. Walory położenia geograficznego i bogata historia składają się na duży kapitał szans i możliwości rozwojowych. Do cech charakterystycznych należy także niski stopień degradacji ekologicznej i urbanizacji oraz małe uprzemysłowienie. Walorem omawianego regionu jest dobra dostępność komunikacyjna oraz proekologiczna i sprzyjająca inwestorom z branży turystycznej polityka władz samorządowych.

Istniejąca sieć lokalnych dróg o niewielkim natężeniu ruchu (a zatem potencjalnie bezpiecznych), o nawierzchni twardej i gruntowej, obecność kompleksów leśnych – wszystko to stwarza korzystne warunki do uprawiania coraz bardziej popularnej formy aktywnego wypoczynku, jaką jest turystyka rowerowa i piesza.

18.1. Szlaki wyznaczone przez Nadleśnictwo Góra Śląska

Na gruntach nadleśnictwa wyznaczono dwa szlaki turystyczne pełniące również funkcje edukacyjne.

1. Pieszorowerowa leśna ścieżka edukacyjna „Dzieczek”

Ścieżka prowadzi na dystansie 7,8 km z Góry do zbiornika retencyjnego rzeki Barycz w Ryczeniu. Na trasie można zobaczyć różne typy drzewostanów. Na 19 przystankach ustawiono barwne plansze zawierające materiały edukacyjno-dydaktyczne, m.in. opisano na nich gatunki roślin i zwierząt, spotykanych w tym rejonie.

2. Leśna ścieżka edukacyjno-turystyczna „Sulków”

Trasa o długości 7,1 km biegnie od miejscowości Czernina do miejscowości Strumyk. Na trasie znajduje się pięć przystanków tematycznych o tematyce przyrodniczo-leśnej. Barwne tablice ustawione na całej długości trasy przybliżają osobiwości przyrody tam właśnie się znajdujące.

18.2. Szlaki wyznaczone przez inne podmioty

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Góra Śląska spotkać można kilka szlaków turystycznych wyznaczonych przez inne instytucje.

1. Szlak rowerowy zamkowy

Trasa przebiega przez północno-wschodnią część leśnictwa Sułów. Długość trasy: 5,1 km.

2. Szlak rowerowy Rydzyńska Eska

Trasa przebiega również przez północno-wschodnią część leśnictwa Sułów i łączy się ze szlakiem zamkowym w miejscowości Sułów. Długość trasy: 2,2 km.

3. Szlak rowerowy czerwony

Trasa przebiega przez wschodnią część leśnictwa Sułów. Długość trasy: 5,9 km. Administratorem trasy jest gmina Bojanowo.

4. Szlak rowerowy niebieski

Trasa przebiega przez południową część leśnictwa Sułów. Długość trasy: 12,3 km.

5. Szlak rowerowy pomarańczowy

Trasa przebiega przez środkową część leśnictwa Siciny, łącząc miejscowości Niechlów i Miechów. Długość trasy: 14,3 km.

6. Szlak rowerowy zielony

Trasa przebiega przez środkową część leśnictwa Łękanów, łącząc miejscowości Niechlów i Siciny. Obejmuje również pętlę wokół tzw. „Strzelnicy” oraz alternatywnymi odnogami szlaku w kierunku miejscowości Łękanów i Klimontów. Długość trasy: 12,3 km.

7. Ścieżka nordic walking 10 km

Trasa przebiega przez południową część leśnictwa Zawieścice. Administratorem trasy jest gmina Góra.

8. Ścieżka nordic walking 7 km

Trasa stanowi pętlę w kompleksie leśnym w południowej części leśnictwa Zawieścice. Administratorem trasy jest gmina Góra.

9. Trasa biegowa 10 km

Trasę wytyczono w największym w kompleksie leśnym w południowej części leśnictwa Zawieścice. Administratorem trasy jest gmina Góra.

10. Szlak turystyczny pomarańczowy „Dolina Baryczy”

Trasa biegnie wzdłuż rzeki Barycz przez całe nadleśnictwo. Długość trasy: 53 km. Administratorem trasy jest stowarzyszenie „Dolnośląska Kraina Rowerowa”.

11. Żółty szlak turystyczny PTTK

Trasa przebiega przez południową część leśnictwa Osławice. Długość trasy: 9,9 km

12. Niebieski szlak archeologiczny PTTK

Trasa przebiega przez tereny leśnictw: Osławice, Ślubów i Bartków. Długość trasy: 21 km i 5,4 km (dwa odcinki).

18.3. Szlaki kajakowe

Przez obszar nadleśnictwa przebiegają dwa szlaki kajakowe.

1. Spływ Kajakowy Szlakiem Odry

Trasa prowadzi z Wrocławia do Głogowa i ma długość 131 km. Szlak rozpoczyna się na 262, a kończy na 393 kilometrze rzeki. Podzielony jest na 6 etapów i pokonać go można w ciągu 6 dni (4, 5 i 6 dzień w zasięgu analizowanego nadleśnictwa). Część trasy znajdująca się w zasięgu nadleśnictwa liczy 32,1 km.

2. Barycz

Szlak długości 120 km. Zaczyna się w Odolanowie (przy niskim stanie wód w Miliczu), kończy w Wyszanowie przy ujściu do Odry. Bardzo łatwy, ale uciążliwy (12 przenoszeń kajaka). Czas spływu 4-5 dni. Część trasy znajdująca się w zasięgu nadleśnictwa liczy 52,9 km.

STAN PRZYRODY

19. Formy ochrony przyrody w Lasach Państwowych

W Nadleśnictwie Góra Śląska znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

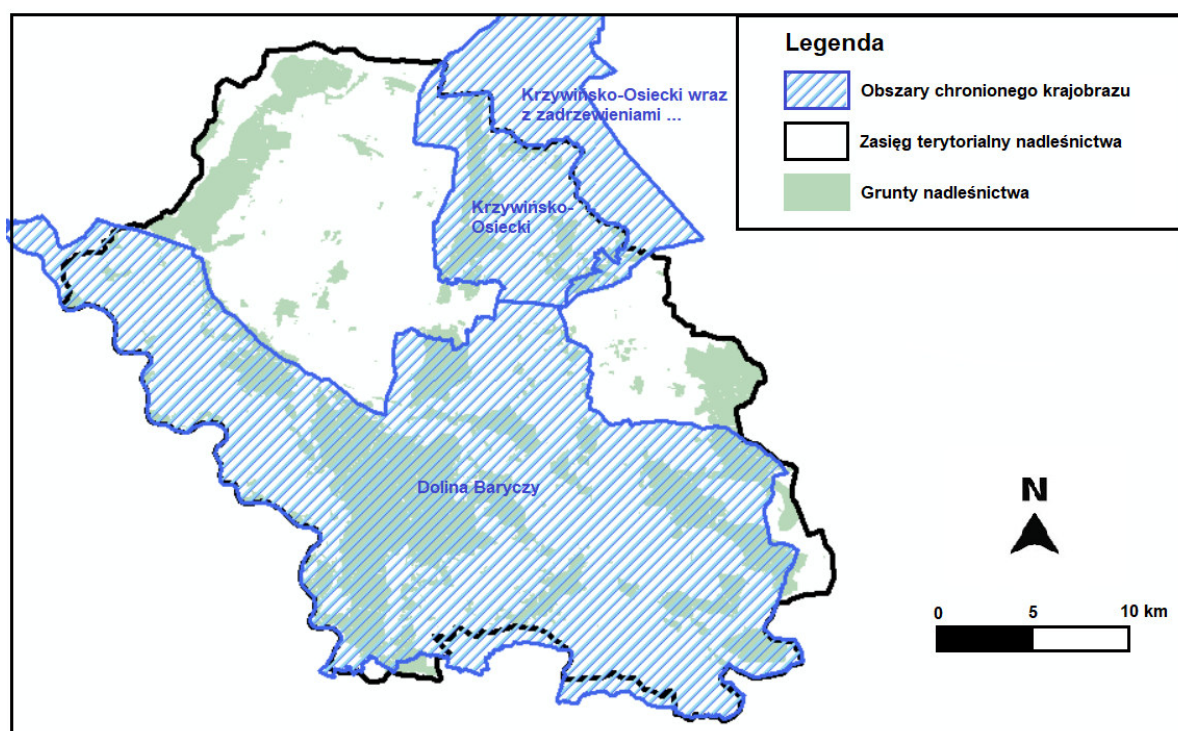
- Obszary chronionego krajobrazu (3);
- Obszary Natura 2000 (2 obszary siedliskowe oraz 1 obszar wspólnej ochrony);
- Użytki ekologiczne (5);
- Pomniki przyrody (15);
- Ochrona gatunkowa: grzyby (5), mszaki (13), rośliny naczyniowe (29), bezkręgowce (18), ryby (5), płazy (12), gady (5), ptaki (173), ssaki (29).

Tabela 18 Powierzchnia gruntów zarządzanych przez nadleśnictwo i położonych w jego zasięgu terytorialnym na tle granic powierzchniowych form ochrony przyrody

Forma ochrony	Nazwa obiektu	Powierzchnia (ha)				
		w stanie posiadania				w zasięgu terytorialnym
		grunty leśne	grunty związane z gosp. leśną	grunty nieleśne	razem	
Obszary chronionego krajobrazu	Dolina Baryczy	13 966,96	376,32	460,93	14 804,21	41 296,94
	Krzywińsko-Osiecki	1 652,62	35,18	225,90	1 913,70	6 908,38
	Krzywińsko-Osiecki wraz z zadrzewieniami generała Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna-Góra	221,48	5,00	4,50	230,98	457,78
Obszary Natura 2000	Łęgi Odrzańskie PLC020002	726,45	7,46	164,14	898,05	4 811,55
	Dolina Dolnej Baryczy PLH020084	1 638,99	33,88	175,66	1 848,53	3 165,81
	Ostoja nad Baryczą PLH020041	-	-	-		5,15

20. Obszary Chronionego Krajobrazu

Obszar Nadleśnictwa Góra Śląska przecinają granice trzech obszarów chronionego krajobrazu, które zostaną opisane w dalszej części rozdziału. Wszystkie obszary powstały na mocy Rozporządzenia nr 82/92 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 1 sierpnia 1992 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa leszczyńskiego (Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego z 1992 r. Nr 11, poz. 131).

Rysunek 12 Obszary chronionego krajobrazu w zasięgu terytorialnym i na gruntach nadleśnictwa

20.1. Dolina Baryczy

Obszar o powierzchni 43 350,80 ha obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Obecnie obowiązującym aktem prawnym dotyczącym obszaru jest Rozporządzenie Nr 35 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Baryczy” (Dz. Urz. z dnia 10 grudnia 2008 r., Nr 317, poz. 3934). W wspomnianym akcie prawnym zawarto ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów znajdujących się w granicach obszaru a także zakazy służące ochronie przed zmianami lub utratą wartości przyrodniczych.

Na gruntach nadleśnictwa obszar zajmuje 14 804,21 ha.

20.2. Krzywińsko-Osiecki wraz z zadrzewieniami generała Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna-Góra

Obszar o powierzchni 71 425 ha powstał na mocy rozporządzenia nr 82/92 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 1 sierpnia 1992 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa leszczyńskiego (Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego z 1992 r. Nr 11, poz. 131).

Celem powstania obszaru jest zachowanie i ochrona obszarów o cechach środowiska zbliżonego do naturalnego oraz zapewnienia społeczeństwu niezbędnych warunków do wypoczynku i korzystania z walorów krajobrazowych dla turystyki.

OChK obejmuje Pojezierze Krzywińskie i Pojezierze Dolskie oraz dolinę Rowu Polskiego i Rowu Śląskiego. O atrakcyjności turystyczno-krajobrazowej tego obszaru decydują: wysoka lesistość (ponad 40%), liczne jeziora i rzeki, bogactwo form rzeźby polodowcowej oraz śródpolne, pasowe zadrzewienia.

Na gruntach nadleśnictwa obszar zajmuje 230,98 ha.

Ze powodu konieczności zmiany przepisów wskazujących organ sprawujący nadzór nad obszarem (nieaktualny akt prawny powołujący obszar) przestały obowiązywać zakazy i nakazy zawarte w rozporządzeniu nr 82/92.

20.3. Krzywińsko-Osiecki

Obszar o powierzchni 8 500 ha powstał na mocy rozporządzenia nr 82/92 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 1 sierpnia 1992 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa leszczyńskiego (Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego z 1992 r. Nr 11, poz. 131).

Obecnie obowiązującym aktem prawnym dotyczącym obszaru jest Rozporządzenie Nr 32 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Krzywińsko-Osieckiego” (Dz. Urz. z dnia 10 grudnia 2008 r., Nr 317, poz. 3931). We wspomnianym akcie prawnym zawarto ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów znajdujących się w granicach Obszaru a także zakazy służące ochronie przed zmianami lub utratą wartości przyrodniczych.

Obszar wyznaczono w celu zachowania i ochrony obszarów ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych ze względu na możliwości zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Na gruntach nadleśnictwa obszar zajmuje 1 913,70 ha.

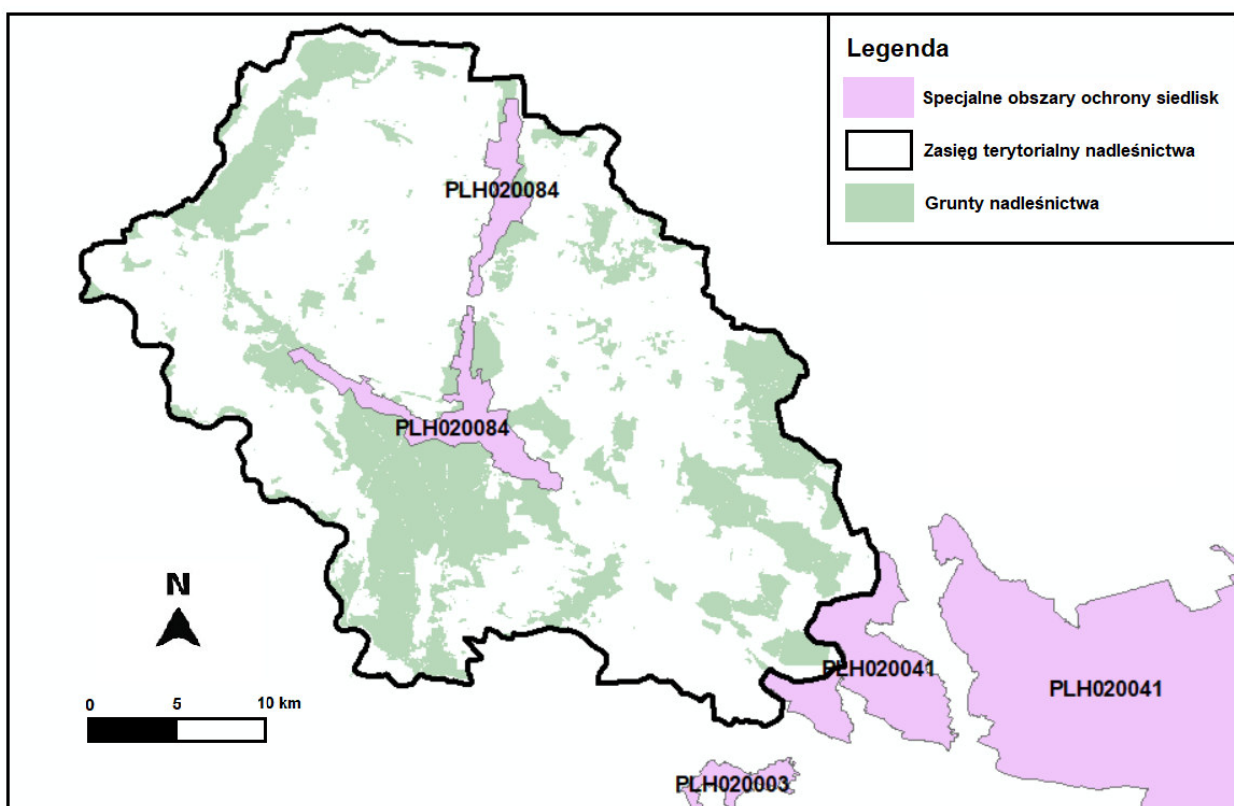
21. Obszary NATURA 2000

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Góra Śląska położone są dwie ostoje siedliskowe Natura 2000, które posiadają status specjalnych obszarów ochrony siedlisk. Na omawianym terenie występuje również jeden obszar oznaczony kodem „PLC” czyli posiadający wspólną granicę – obszar ptasi i siedliskowy zarazem.

21.1. Specjalne obszary ochrony siedlisk

Specjalne obszary ochrony siedlisk (SOOS; ang. SAC - *Special Area of Conservation*) to obszary utworzone w celu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Unii Europejskiej.

W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa występują dwa takie obszary, z tym że obszar Ostoja nad Baryczą PLH020041 nie obejmuje gruntów nadleśnictwa, a jedynie zajmuje powierzchnię 5,15 ha zasięgu terytorialnego w południowo-zachodniej części nadleśnictwa. Drugi obszar (Dolina Dolnej Baryczy PLH020084) obejmuje swym zasięgiem również grunty w stanie posiadania Nadleśnictwa Góra Śląska i dlatego zostanie szczegółowo opisany w dalszej części niniejszego rozdziału.

Rysunek 13 Specjalne obszary ochrony siedlisk w zasięgu nadleśnictwa

21.1.1. Dolina Dolnej Baryczy PLH020084

Obszar zajmuje powierzchnię 3 165,81 ha, z czego w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa znajduje się cały obszar, w zarządzie – 1 848,53 ha. Ostoja obejmuje fragment doliny dolnej Baryczy wraz z jej dopływami - Dzikkiem (na południe od Góry) i Rowem Śląskim (na północ od Góry). Ciepłolubne dąbrowy (*91IO) występują tu na naturalnych stromych skarpach pradoliny Baryczy; dodatkowo interesującym zjawiskiem jest tutaj obfite występowanie na tym siedlisku gatunku z Czerwonej Księgi - *Rosa gallica*. Lasy łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe (*91E0), pokrywają czwartą część powierzchni ostoji. Szczególnie dobrze zachowane są rozległe łęgi jesionowe nad Rowem Śląskim, które charakteryzują się obfitym

runem z *Corydalis cava*. Cenne są również tutejsze lasy łęgowe dębowo-wiązowo-jesionowe (91F0) i grądy (9170). Lasy ostoi są miejscem występowania gatunku chrząszcza - pachnica *Osmoderma eremita*. Bardzo ważnym siedliskiem są również liczne starorzecza (3150) leżące w dolinie niemal naturalnie płynącej i meandrującej rzeki Baryczy. W jej wodach i na starorzeczach żyją cenne gatunki ryb - *Cobitis taenia*, *Misgurnus fossilis*, *Rhodeus sericeus*, ptaków - *Alcedo atthis*, *Merus merganser* oraz ssaków - *Castor fiber* i *Lutra lutra*. W ostoi zachowały się łąki trzęślicowe (6410) z populacjami takich rzadkich gatunków roślin jak: *Iris sibirica* i *Lathyrus palustris*. Na łąkach tych występuje motyl z Aneksu II – *Maculinea nausithous*. Lasy ostoi są miejscem lęgów znaczących populacji dzięciołów (*Picus canus*, *Picus viridis*, *Dryocopus martius*, *Dendrocopos medius*).

Siedliska 6430 i 9110 oczekują na akceptację Komisji Europejskiej, co do ich wykreślenia z katalogu przedmiotów ochrony obszaru. Traszka grzebieniasta i kumak nizinny oczekują na wpis do katalogu, jako nowe przedmioty ochrony w obszarze¹⁰.

Aktualnym aktem prawnym określającym status obszaru jest Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Dolnej Baryczy PLH020084 (Dz. U. z 2021 r., poz. 2135).

Tabela 19 Siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony obszaru PLH020084

Lp.	Kod	Nazwa	Ocena ogólna	Status na gruntach nadleśnictwa
1.	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	C	Występuje na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
2.	6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	C	Występuje na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
3.	6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	C	Nie stwierdzono siedliska na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
4.	6440	Łąki selernicowe (<i>Cnidion dubii</i>)	C	Występuje na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
5.	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	B	Występuje na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
6.	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	C	Występuje na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
7.	9190	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	C	Występuje na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
8.	91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	B	Występuje na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
9.	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	B	Występuje na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
10.	9110	Ciepłolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>)	C	Występuje na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi

¹⁰ Źródło: SDF dla obszaru (data aktualizacji 2024.08)

Przedmiotem ochrony w ostoi są również gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EWG.

Tabela 20 Gatunki roślin i zwierząt stanowiące przedmioty ochrony obszaru PLH020084

Lp.	Kod	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Ocena ogólna	Status na gruntach nadleśnictwa
1.	1074	<i>Eriogaster catax</i>	Barczatka kataks	B	Nie stwierdzono występowania gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
2.	1337	<i>Castor fiber</i>	Bóbr europejski	B	Stwierdzono występowanie gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
3.	1060	<i>Lycaena dispar</i>	Czerwończyk nieparek	B	Stwierdzono występowanie gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
4.	1149	<i>Cobitis taenia</i>	Koza	B	Nie stwierdzono występowania gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
5.	1324	<i>Myotis myotis</i>	Nocek duży	C	Nie stwierdzono występowania gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
6.	1084	<i>Osmoderma eremita</i>	Pachnica dębowa	C	Stwierdzono występowanie gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
7.	1145	<i>Misgurnus fossilis</i>	Piskorz	B	Nie stwierdzono występowania gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
8.	5339	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	Różanka	B	Nie stwierdzono występowania gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
9.	1355	<i>Lutra lutra</i>	Wydra	C	Stwierdzono występowanie gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi

W granicach obszaru potwierdzono również występowanie dwóch gatunków niebędących przedmiotem ochrony w ostoi – modraszka nausitousa *Phengaris nausithous* (kod 1061) w dwóch lokalizacjach (obr. Góra Śląska: oddz. 98j, 101b) oraz kumaka nizinnego *Bombina bombina* – jedna lokalizacja (obr. Jemielno: 392h).

Obszar nie posiada aktualnego planu zadań ochronnych. Dokument jest w trakcie przygotowania przez RDOŚ we Wrocławiu.

W przygotowaniu jest również projekt uchwały Rady Ministrów, na mocy której powierzchnia omawianego obszaru wzrośnie o 147,31 ha – w związku z całościową korektą dotychczasowej granicy obszaru i dostosowaniu jej do granic wydzieleń leśnych lub działek ewidencyjnych, w tym włączenie płątów siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków oraz wyłączenie części terenów intensywnie użytkowanych lub zabudowanych, nieistotnych dla ochrony obszaru. Proponowana zmiana granic jest wynikiem prowadzonego przez GDOŚ nadzoru nad funkcjonowaniem obszarów Natura 2000 w Polsce.

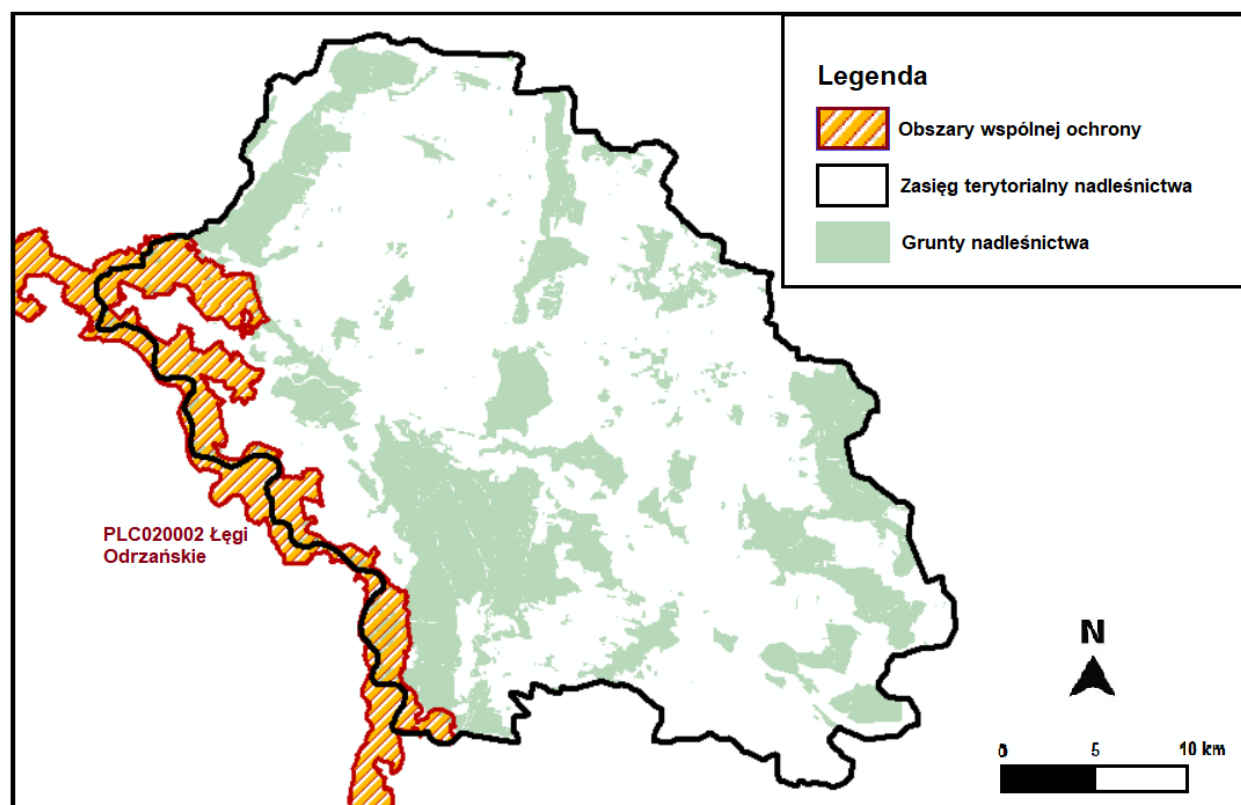
21.2. Obszary wspólnej ochrony ptaków i siedlisk przyrodniczych

Obszary specjalnej ochrony ptaków utworzone zostały celem ochrony terenów, szczególnie cennych przyrodniczo z uwagi na występujące i bytujące tam ptaki. Polskie prawo definiuje specjalny obszar ochrony ptaków, jako „obszar wyznaczony zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, do ochrony populacji dziko występujących ptaków jednego lub wielu gatunków, w którego granicach ptaki mają korzystne warunki bytowania w ciągu całego życia, w dowolnym jego okresie albo stadium rozwoju.” Na szczeblu unijnym podstawy prawne utworzenia specjalnych obszarów ochrony ptaków zapewnia Dyrektywa Ptasia. Na szczeblu krajowym podstawą prawną funkcjonowania obszarów ochrony ptaków jest rozporządzenie ministra właściwego od spraw ochrony przyrody.

W poprzednim rozdziale przedstawiony został specjalny obszar ochrony siedlisk.

Obszary „ptasie” i „siedliskowe” często zachodzą na siebie, a nieraz nawet zupełnie się pokrywają i mają wspólne granice; w takich przypadkach ich oznaczenia kodowe są inne – zamiast liter B i H zawierają literę C (od ang. *common* – wspólny).

W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa występuje właśnie taki obszar, który zostanie szczegółowo opisany w dalszej części niniejszego rozdziału.

Rysunek 14 Obszary wspólnej ochrony ptaków i siedlisk przyrodniczych w zasięgu nadleśnictwa

21.2.1. Łęgi Odrzańskie PLC020002

Powierzchnia całkowita ostoi wynosi 21 350,49 ha, z czego na grunty będące w stanie posiadania nadleśnictwa przypada 898,05 ha.

Obszar stanowi fragment doliny Odry o długości 101 km, od Brzegu Dolnego do Głogowa (od km 290 do km 385 szlaku żeglugowego rzeki Odry), w granicach dawnej terasy zalewowej rzeki, wraz z ujściowym odcinkiem doliny Baryczy. Obszar obejmuje siedliska nadrzeczne zachowane w międzywalu oraz najlepiej wykształcone lasy, łąki i torfowiska niskie poza jego obrębem. Duża część terenu jest regularnie zalewana. Obszar porośnięty jest lasami, głównie łąkami jesionowymi i wiązowymi, rozwijającymi się na glebach aluwialnych. Przeważają dobrze zachowane płaty siedlisk, częste są starodrzewia ponad 100-letnie, często z drzewami pomnikowymi. Liczne, pozostałe po dawnym korycie Odry starorzecza, są w różnych fazach zarastania. Można tu obserwować kolejne stadia sukcesyjne zbiorowisk związanych z dynamicznym układem doliny rzecznej, w tym także zbiorowisk szuwarowych, związanych ze starorzeczami. W dolinie znajdują się też duże kompleksy wilgotnych łąk. Obszar odznacza się dużym bogactwem siedlisk rzadkich i zagrożonych, charakterystycznych dla dużej rzeki nizinnej (11 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, w tym oba typy bardzo dobrze zachowanych lasów łągowych, zajmujących tu znaczną powierzchnię). Cennym elementem przyrody obszaru są łąki z takimi interesującymi gatunkami jak: goryczka wąskolistna *Gentiana pneumonanthe*, kosaciec syberyjski *Iris sibirica* czy czosnek kątowaty *Allium angulosum*. Na terenie ostoi stwierdzono obecność 13 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG; ważne jest przede wszystkim występowanie kielbisa białopłetwego *Cottus gobio* i bolenia *Aspius aspius* oraz kilku rzadkich gatunków motyli. Na szczególną uwagę zasługuje cenne zimowisko nietoperzy w podziemiach dawnego klasztoru w Lubiążu. Jest to jedno z największych stanowisk mopka na terenie południowo-zachodniej Polski. Bardzo bogata jest flora ostoi z licznymi gatunkami prawnie chronionymi oraz gatunkami rzadkimi i zagrożonymi w skali całej Polski, jak i lokalnie. Między innymi liczne są storczykowate. W rezerwacie Odrzysko występuje obfita populacja salwinyi pływającej *Salvinia natans* i kotewki orzecha wodnego *Trapa natans*. Obszar Zielonych Łąk, znajdujących się na południe od głównego kompleksu Łęgów, zajęty jest w 30% przez siedliska ujęte w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, ze szczególnie dobrze wykształconymi lasami łągowymi (*Fraxino-Alnetum*) oraz dużym obszarem olsów, częściowo chronionych w rezerwacie „Zabór” na powierzchni 35 ha. Część z nich odznacza się wysokim stopniem naturalności oraz wysoką bioróżnorodnością. Dodatkowo obszar spełnia rolę bardzo ważnego korytarza ekologicznego.

Tabela 21 Siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony obszaru PLC020002

Lp.	Kod	Nazwa	Ocena ogólna	Status na gruntach nadleśnictwa
1.	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	A	Występuje na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
2.	3270	Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością <i>Chenopodion rubri p.p.</i> i <i>Bidention p.p.</i>	B	Nie stwierdzono siedliska na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
3.	6210	Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i> i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis</i> <i>Festucion pallentis</i>)	C	Nie stwierdzono siedliska na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi

Lp.	Kod	Nazwa	Ocena ogólna	Status na gruntach nadleśnictwa
4.	6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	B	Występuje na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
5.	6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	C	Nie stwierdzono siedliska na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
6.	6440	Łąki selernicowe (<i>Cnidion dubii</i>)	B	Nie stwierdzono siedliska na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
7.	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	C	Nie stwierdzono siedliska na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
8.	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	B	Występuje na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
9.	91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	C	Występuje na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
10.	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	B	Występuje na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi

W granicach obszaru potwierdzono również występowanie dwóch typów siedlisk przyrodniczych niebędących przedmiotem ochrony w ostoi – 9190 i 9110 na łącznej powierzchni 49,99 ha.

Przedmiotem ochrony w ostoi są również gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EWG.

Tabela 22 Gatunki zwierząt stanowiące przedmioty ochrony obszaru PLC020002

Lp.	Kod	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Ocena ogólna	Status na gruntach nadleśnictwa
1.	A229	<i>Alcedo atthis</i>	Zimorodek	C	Występuje na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
2.	A055	<i>Anas querquedula</i>	Cyranka	C	Nie stwierdzono na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach obszaru
3.	A028	<i>Ardea cinerea</i>	Czapla siwa	C	Nie stwierdzono na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach obszaru
4.	1130	<i>Aspius aspius</i>	Boleń	B	Nie stwierdzono na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach obszaru
5.	1308	<i>Barbastella barbastellus</i>	Mopek zachodni	B	Nie stwierdzono na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach obszaru
6.	1188	<i>Bombina bombina</i>	Kumak nizinny	C	Występuje na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
7.	1337	<i>Castor fiber</i>	Bóbr europejski	B	Występuje na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
8.	1088	<i>Cerambyx cerdo</i>	Kozioróg dębosz	B	Nie stwierdzono na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach obszaru
9.	1149	<i>Cobitis taenia</i>	Koza	B	Nie stwierdzono na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach obszaru
10.	A038	<i>Cygnus cygnus</i>	Łabędź krzykliwy	C	Występuje na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
11.	A238	<i>Dendrocopos medius</i>	Dzięcioł średni	B	Występuje na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi

Lp.	Kod	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Ocena ogólna	Status na gruntach nadleśnictwa
12.	1074	<i>Eriogaster catax</i>	Barczatka kataks	A	Nie stwierdzono na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach obszaru
13.	6169	<i>Euphydryas maturna</i>	Przeplatka maturna	B	Nie stwierdzono na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach obszaru
14.	A321	<i>Ficedula albicollis</i>	Muchołówka białoszyja	C	Nie stwierdzono na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach obszaru
15.	1082	<i>Graphoderus bilineatus</i>	Kreślinek nizinny	A	Nie stwierdzono na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach obszaru
16.	A075	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Bielik	C	Występuje na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
17.	1042	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Zalotka większa	C	Nie stwierdzono na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach obszaru
18.	1355	<i>Lutra lutra</i>	Wydra	B	Występuje na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
19.	1060	<i>Lycaena dispar</i>	Czerwończyk nieparek	B	Nie stwierdzono na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach obszaru
20.	A070	<i>Mergus merganser</i>	Nurogęs	C	Występuje na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
21.	A073	<i>Milvus migrans</i>	Kania czarna	B	Występuje na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
22.	A074	<i>Milvus milvus</i>	Kania ruda	B	Występuje na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi
23.	1323	<i>Myotis bechsteinii</i>	Nocek Bechsteina	B	Nie stwierdzono na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach obszaru
24.	1318	<i>Myotis dasycneme</i>	Nocek łydkowłosy	B	Nie stwierdzono na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach obszaru
25.	1324	<i>Myotis myotis</i>	Nocek duży	B	Nie stwierdzono na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach obszaru
26.	1084	<i>Osmoderma eremita</i>	Pachnica dębowa	B	Nie stwierdzono na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach obszaru
27.	6179	<i>Phengaris nausithous</i>	Modraszek nausithous	C	Nie stwierdzono na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach obszaru
28.	6177	<i>Phengaris teleius</i>	Modraszek teleius	C	Nie stwierdzono na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach obszaru
29.	A234	<i>Picus canus</i>	Dzięcioł zielonosiwy	C	Nie stwierdzono na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach obszaru
30.	5339	<i>Rhodeus amarus</i>	Różanka	B	Nie stwierdzono na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach obszaru
31.	6144	<i>Romanogobio albipinnatus</i>	Kiełb białopłetwy	B	Nie stwierdzono na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach obszaru
32.	1106	<i>Salmo salar</i>	Łosoś jeziorny	C	Nie stwierdzono na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach obszaru
33.	1166	<i>Triturus cristatus</i>	Traszka grzebieniasta	C	Nie stwierdzono na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach obszaru

Oprócz gatunków wskazanych w powyższej tabeli, na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska zlokalizowano również stanowiska zwierząt niebędących przedmiotem ochrony w obszarze: brzeczka (obr. Góra Śląska: 242Ag, obr. Jemielno: 482f, 486b), dzięcioł czarny (obr. Jemielno: 482n, 483h, 507h), dzięcioł zielony (obr. Jemielno: 487c), dziwonka (obr. Jemielno: 486b),

gąsiorek (obr. Góra Śląska: 243f, 243g, 243h, 243i, 243l, 243m, obr. Jemielno: 294b, 375h), gęgawa (obr. Góra Śląska: 248a), jarzębatka (obr. Góra Śląska: 242b, 243g, 243h, 243i, 243j, 243l, 249i, 250a), kropiatka (obr. Góra Śląska: 242Ah), kszysk (obr. Jemielno: 482f, 482k, 486b), lerka (obr. Jemielno: 540h), łabędź niemy (obr. Jemielno: 487a), ortolan (obr. Góra Śląska: 224bx), samotnik (obr. Jemielno: 482j), siniak (obr. Góra Śląska: 247l), strumieniówka (obr. Góra Śląska: 249c), wodnik (obr. Góra Śląska: 248a), żuraw (obr. Góra Śląska: 224t, 242f, 242Ag, 243i, 248a, 248j, 251a, 251b, obr. Jemielno: 291a, 291h, 481c, 485f, 534a, 558a).

Aktualnym aktem prawnym określającym status obszaru jest Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Łęgi Odrzańskie PLC020002 (Dz. U. z 2023 r., poz. 861).

Obszar posiada Plany Zadań Ochronnych ustanowione zarządzeniami:

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 21 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łęgi Odrzańskie PLB020008 (Dz. Urz. Woj. Dol., poz. 2446).

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 30 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łęgi Odrzańskie PLH020018 (Dz. Urz. Woj. Dol., poz. 4042).

22. Użytki ekologiczne

Na terenie Nadleśnictwa Góra Śląska znajduje się obecnie pięć użytków ekologicznych:

1. „**Wiewierz**” – utworzony Rozporządzeniem Wojewody Dolnośląskiego z dnia 22 sierpnia 2002 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne i zespół przyrodniczo krajobrazowy (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 185 poz. 2615). Użytek obejmuje obszar podmokłych łąk z niewielkimi kępami zadrzewień. Obszar ten usytuowany jest w zlewni Orli - prawego dopływu Baryczy. Teren jest poprzecinany siecią kanałów prowadzących wody do Masłówki – dopływu Orli. Mozaikę zbiorowisk nieleśnych tworzą tu głównie podmokłe szuwały ze związku *Magnocaricion* (*Caricetum gracilis*, *Phalaridetum arundinaceae*) i *Phragmition* (*Phragmitetum australis*). Tereny zajęte przez ww. zbiorowiska stanowią szczególnie dogodne siedliska dla rzadkiej awifauny. Na terenie użytku ekologicznego stwierdzono występowanie następujących gatunków roślin rzadkich i chronionych: kruszczyk szerokolistny, nasięźrzał pospolity, okrzężnica bagienna, podkolan biały, potocznik wąskolistny, rutewka żółta, selernica żyłkowana, stoplamek (kukułka)

szerokolistny, turzyca dwustronna, wilczomlec białoty. Ponadto wykazano zagrożone i rzadkie gatunki motyli dziennych i kraśników (czerwończyk nieparek, dostojka selene, kosternik leśniak, kosternik palemon, powszełek malwowiec, przeplatka diamina, rojnik morfeusz, wietek gorczycznik, kraśnik nostrykowicz), a także prostoskrzydłych (napierśnik, świerszcz polny, złotawek, złotawiec) oraz pajaka tygryka paskowanego. Z chronionych płazów na terenie użytku występuje rzekotka drzewna, a z gatunków ptaków wymienia się: bekasa, bielika, błotniaka zbożowego, cyrankę, derkacza, gąsiorka, samotnika, strumieniówkę, świergotka łąkowego, świerszczaka, wodnika, żurawia.

2. **„Wiklina”** – utworzona na podstawie Uchwały Rady Miejskiej Wąsosz Nr XXIV/123/04 z dnia 10 listopada 2004 r. Ponad 80% powierzchni użytku zajmuje mozaika zbiorowisk łąkowo-bagiennych. W części południowej znajduje się duży obszar wikliniska, od dawna nieużytkowanego. Ponadto w części środkowej oraz północno-wschodniej istnieją niewielkie zadrzewienia z sosną, brzozą, dębem i tarniną. Teren poprzecinany jest siecią rowów, które toczą swe wody do cieku Grobelka – dopływu Masłówki. Ten bagienno-łąkowy kompleks otoczony jest zwartym kompleksem leśnym. Teren użytku charakteryzuje się wysokim poziomem wód gruntowych, z wyraźnie zaznaczonymi wylewami wiosennymi. Mozaikę zbiorowisk terenów otwartych użytku tworzą głównie silnie uwilgotnione szuwały wielkoturzycowe (związek *Magnocaricion*) pośród których dominuje zespół turzycy zaostrej *Caricetum gracilis* oraz zespół turzycy błotnej *Cariceum acutiformis*. W północnej i północno-zachodniej części użytku, wzdłuż kanałów, występują płaty szuwaru trzcinowego *Phragmitetum australis*. W południowej części użytku znajdują się fragmenty zbiorowisk łąkowych (klasa *Molinio- Arrhenatheretea*) i zbiorowiska ziołoroślowe (związek *Filipendulion*). W środkowej części użytku występuje enklawa kserofilnej murawy piaskowej (klasa *Sedo- Scleranthetea*) z macierzanką piaskową i szczotlichą siwą. Wzdłuż licznych kanałów rozwinęły się skupienia roślinności okrajowej o krzewiastej oraz kępy drzew – głównie olszy czarnej i wierzby kruchej. W samych kanałach rosną zbiorowiska makrohydrofitów. Rośliny rzadkie i chronione, które można spotkać w tym terenie to: fiołek mokradłowy, nasięźrzał pospolity i rutewka wąskolistna. Przedstawicielami rzadkiej i chronionej fauny są bezkręgowce tj.: kosternik palemon (motyl) i świerszcz polny oraz kręgowce: rzekotka drzewna, błotniak stawowy, kropiatka, lerka, świerszczak, trzcinia i żuraw.
3. **„Łąka Trzęślicowa”** – utworzona na podstawie Uchwały Nr XLIII/315/06 Rady Miejskiej w Górze z dnia 28 września 2006 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych. Użytek powstał w celu zachowania unikatowego środowiska podmokłej łąki trzęślicowej ze stanowiskiem goryczki wąskolistnej.
4. **„Żurawie Pierzowisko”** – utworzone na podstawie Uchwały Nr XLIII/315/06 Rady Miejskiej w Górze z dnia 28 września 2006 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych. Celem utworzenia użytku było zachowanie śródleśnej podmokłej łąki ze

stanowiskami rzadkich gatunków roślin (krwiściąg lekarski i wąkrota zwyczajna) i zwierząt (modraszek nausitous, dostojka ino, dostojka dia, napierśnik torfowiskowy i żuraw).

5. „**Kanał Świernia**” – utworzony na mocy Uchwały Nr XLIX/319/2002 Rady Gminy Jemielno z dnia 10 października 2002 r. Cały użytek zajmuje powierzchnię 140 ha, z czego na grunty w stanie posiadania Nadleśnictwa Góra Śląska przypada 71,90 ha. Obiekt utworzono w celu objęcia ochroną naturalnych ekosystemów mających znaczenie dla zachowania występujących tutaj gatunków roślin i zwierząt, co przyczyni się niewątpliwie do utrzymania bioróżnorodności przyrodniczej i walorów krajobrazowych. Na omawianym terenie można zaobserwować proces naturalnie odtwarzających się po powodzi z 1997 r. ekosystemów, stanowiących stanowiska rzadkich i chronionych gatunków roślin (m.in. chrobotki, płucnica islandzka, kocanki piaszkowe, centuria zwyczajna) oraz godowiska, lęgowiska i tereny występowania chronionych gatunków płazów (m.in. kumaka nizinnego, żaby moczarowej, ż. trawnej, padalca), ptaków (m.in. bociana czarnego, żurawia, zimorodka, srokosza, trzciniaaka, gąsiorka, dudka, dzięcioła czarnego) i ssaków (bobra, wydry, wiewiórki, jeża, rzęsorka rzeczka i in.). Kanał Świernia jest jedynym użytkiem ekologicznym w stanie posiadania Nadleśnictwa Góra Śląska, w skład którego wchodzi także grunty leśne.

Ogólna powierzchnia użytków ekologicznych w stanie posiadania Nadleśnictwa Góra Śląska wynosi 273,31 ha.

Tabela 23 Ogólna charakterystyka użytków ekologicznych

L.p.	Nazwa	Leśnictwo	Oddział	Szczególne cele ochrony	Pow. (ha)
Obręb Góra Śląska					
1	Łąka trzęślicowa	Zawieścice	96o	Zachowanie unikatowego środowiska - podmokłej łąki trzęślicowej z obfitym stanowiskiem goryczki wąskolistnej <i>Gentiana pneumonanthe</i> .	3,20
2	Żurawie pierzowisko	Zawieścice	98j, 101b, 101c	Zachowanie środkowej podmokłej łąki ze stanowiskami rzadkich gatunków roślin: krwiściąg lekarski <i>Sanguisorba officinalis</i> , wąkrota zwyczajna <i>Hydrocotyle vulgaris</i> i zwierząt: modraszek nausitous <i>Maculinea nausithous</i> , dostojka ino <i>Brenthis ino</i> .	1,85
Ogółem					5,05
Obręb Jemielno					

L.p.	Nazwa	Leśnictwo	Oddział	Szczególne cele ochrony	Pow. (ha)
3	Kanał Świernia	Jemielno	527j, 527k, 527l, 527m, 527n, 527o, 527~d, 528i, 528~g, 528~i, 536a, 536b, 536c, 536d, 536g, 536h, 536i, 536j, 536k, 536l, 536~a, 536~b, 536~d, 536~f, 536~g, 541c, 541d, 541f, 548c, 548d, 548f, 548g, 548h, 548i, 548j, 548k, 549a, 549b, 549c, 549d, 549f, 549g, 549h, 549i, 549j, 549~a, 549~b, 549~c, 549~d, 549~f, 549~g	Zachowanie naturalnych ekosystemów mających znaczenie dla zachowania cennych gatunków roślin i zwierząt, utrzymania bioróżnorodności przyrodniczej oraz walorów krajobrazowych.	71,90
Ogółem					71,90
Obręb Załęczce					
4	Wiewierz	Sułów	16a, 16k, 19a, 24Aa, 24Ab, 24Ba, 24Bb, 24Bc, 24Bd, 24Bg, 26Aa, 26Ab, 26Ac, 26Ad, 26Af, 26Ag	Zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych, krajobrazowych i turystycznych pozostałości ekosystemów mających znaczenie w zachowaniu unikatowych zasobów genowych i środowisk.	159,66
5	Wiklina	Załęczce	38k, 39m, 45a, 46a, 46b	Zachowanie podmokłych i bagiennych łąk, turzycowisk, wiklinisk oraz niewielkich zadrzewień leżących w zlewni rzeki Masłówka.	36,70
Ogółem					196,36
Ogółem Nadleśnictwo Góra Śląska					273,31

W przypadku jednego z wymienionych tabeli nr 23 użytków ekologicznych – „Łąka Trzęślicowa” doszło na gruncie do niekorzystnych procesów związanych z tzw. sukcesją wtórną, polegających na zarośnięciu omawianej powierzchni samosiewem olszy czarnej *Alnus glutinosa* na około 95% powierzchni. Wkroczenie olszy spowodowało zanik cennych gatunków zielnych związanych z występowaniem łąki trzęślicowej. Tym samym omawiany obszar stracił swój główny walor ochronny. W związku z tym konieczne wydaje się rozważenie jednego z dwóch wariantów postępowania:

1. Odtworzenie łąki trzęślicowej poprzez wycinkę młodych olsz, ich wykarczowanie i wywóz poza obręb użytku a następnie przywrócenie ekstensywnego użytkowania łąki trzęślicowej.
2. Likwidacja użytku ekologicznego z powodu utraty jego głównego przedmiotu ochrony¹¹.

¹¹ Zalecenia pochodzą z opinii przyrodniczej z 2015 roku. Autor: Grzegorz Bobrowicz.

23. Pomniki przyrody

Jedną z najstarszych form ochrony wartości przyrodniczych są pomniki przyrody. Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 roku, drzewa stanowiące pomniki przyrody na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu (art. 40, pkt. 2).

Ustanowienie i zniesienie pomnika przyrody dokonywane jest przez radę gminy w formie uchwały, po uzgodnieniu jej projektu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska.

Na terenie Nadleśnictwa Góra Śląska znajduje się 15 pomników przyrody ożywionej.

Pomniki przyrody ożywionej reprezentują pojedyncze drzewa (brak jest grup drzew i pomników powierzchniowych). Reprezentowane jest tu 5 gatunków:

- buk pospolity – 1;
- dąb szypułkowy – 11;
- klon jawor – 1;
- sosna zwyczajna – 1;
- wiąz szypułkowy – 1.

W stosunku do pomników przyrody obowiązują następujące zakazy:

- niszczenia, uszkodzenia obiektu;
- uszkodzenia i zanieczyszczania gleby;
- dokonywania zmian stosunków wodnych;
- umieszczania tablic reklamowych.

Oprócz pomników przyrody na terenie nadleśnictwa rośnie wiele starych drzew o znacznych rozmiarach. Informacja o obecności pomników przyrody i drzew cennych zamieszczona została w opisach taksacyjnych.

Tabela 24 Wykaz pomników przyrody występujących na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska (wzór nr 5A)

Lp.	Numer decyzji, uchwały, orzeczenia, zarządzenia, rozporządzenia; data	Położenie		Opis obiektu				Uwagi
		oddz. poddz.	leśnictwo	rodzaj	wiek (lat)	obwód (cm)	wys. (m)	
Obręb Góra Śląska								
1.	Uchwała Rady Miejskiej w Górze Nr XXVI/162/08 z dn. 18.09.2008 r. (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 272 poz. 2923)	115 f	Łękanów	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	170	442	30	
2.	Uchwała Rady Miejskiej w Górze Nr XXVI/162/08 z dn. 18.09.2008 r. (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 272 poz. 2923)	115 f	Łękanów	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	220	440	31	
3.	Uchwała Rady Miejskiej w Górze Nr XXVI/162/08 z dn. 18.09.2008 r. (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 272 poz. 2923)	191 f	Zawieścice	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	178	505	28	
Obręb Jemielno								
4.	Uchwała Rady Miejskiej w Górze Nr XXVI/162/08 z dn. 18.09.2008 r. (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 272 poz. 2923)	308 d	Kietlów	Wiąz szypułkowy <i>Ulmus laevis</i>	210	339	35	
5.	Uchwała Rady Gminy Jemielno Nr XXXI/192/05 z dnia 31 marca 2005 r.	441 i	Majówka	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	170	534	27	
6.	Uchwała Rady Gminy Jemielno z dnia 22.03.2023 r	514 i	Jemielno	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	220	427	22	
7.	Uchwała Rady Gminy Jemielno z dnia 22.03.2023 r	514 i	Jemielno	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	220	330	22	
8.	Uchwała Rady Gminy Jemielno Nr XXXI/192/05 z dnia 31 marca 2005 r.	545 k	Jemielno	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	180	433	26	
Obręb Załęcze								
9.	Uchwała Rady Miejskiej Wąsosza z dnia 10.08.2017 r	85 a	Wodniki	Sosna zwyczajna <i>Pinus sylvestris</i>	168	280	20	Nazwa: „Wąsosna Halinowska”

Lp.	Numer decyzji, uchwały, orzeczenia, zarządzenia, rozporządzenia; data	Położenie		Opis obiektu				Uwagi
		oddz. poddz.	leśnictwo	rodzaj	wiek (lat)	obwód (cm)	wys. (m)	
10.	Uchwała Nr XXIV/122/04 Rady Miejskiej Wąsosa z dnia 10 listopada 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz.Urz. Woj. Dol. Nr 262 z dn. 27.12.2004 r).	143 h	Bartków	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	201	393	28	
11.	Uchwała Nr XXIV/122/04 Rady Miejskiej Wąsosa z dnia 10 listopada 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz.Urz. Woj. Dol. Nr 262 z dn. 27.12.2004 r).	147 k	Bartków	Klon jawor <i>Acer pseudoplatanus</i>	201	316	23	Drzewo martwe leżące
12.	Uchwała Nr XXIV/122/04 Rady Miejskiej Wąsosa z dnia 10 listopada 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz.Urz. Woj. Dol. Nr 262 z dn. 27.12.2004 r).	147 k	Bartków	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	201	371	22	
13.	Uchwała Nr XXIV/122/04 Rady Miejskiej Wąsosa z dnia 10 listopada 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz.Urz. Woj. Dol. Nr 262 z dn. 27.12.2004 r).	156 f	Bartków	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	230	393	27	
14.	Uchwała Nr XXIV/122/04 Rady Miejskiej Wąsosa z dnia 10 listopada 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz.Urz. Woj. Dol. Nr 262 z dn. 27.12.2004 r).	164 b	Bartków	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	281	521	25	
15.	Uchwała Rady Miejskiej Wąsosa z dnia 19.03.2021 r	169 c	Bartków	Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i>	200	628	28	

24. Flora i fauna nadleśnictwa

24.1. Flora i fungia

Listę stanowisk chronionych i zagrożonych gatunków roślin i grzybów stwierdzonych w nadleśnictwie przedstawia tabela 24. Wykaz stworzono w oparciu o następujące materiały:

- Zaktualizowane dane nadleśnictwa;
- Analiza danych zawartych w Programie Ochrony Przyrody z poprzedniego okresu gospodarczego;
- Obserwacje terenowe wykonane podczas taksacji.

Tabela 25 Zestawienie chronionych i zagrożonych gatunków roślin i grzybów występujących na terenie Nadleśnictwa Góra Śląska

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Status ochrony	Czerwona lista roślin naczyniowych Wielkopolski (2007)	Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych (2016)	Czerwona lista roślin i grzybów Polski (2006)
Grzyby i porosty						
1.	<i>Cetraria islandica</i>	Plucnica islandzka	OC			
2.	<i>Cladina arbuscula</i>	Chrobotek leśny	OC			
3.	<i>Cladonia rangiferina</i>	Chrobotek reniferowy	OC			
4.	<i>Fistulina hepaticae</i>	Ozorek dębowy	OC			
5.	<i>Morchella esculenta</i>	Smardz jadalny	OC			
Mchy						
6.	<i>Calliergonella cuspidata</i>	Mokradłoszka kończysta	OC			
7.	<i>Climacium dendroides</i>	Drabik drzewkowaty	OC			
8.	<i>Dicranum polysetum</i>	Widłoząb kędzierzawy	OC			
9.	<i>Dicranum scoparium</i>	Widłoząb miotlasty	OC			
10.	<i>Hylocomium splendens</i>	Gajnik lśniący	OC			
11.	<i>Leucobryum glaucum</i>	Bielistka siwa	OC			
12.	<i>Pleurozium Schreberi</i>	Rokietnik pospolity	OC			
13.	<i>Polytrichum commune</i>	Płonnik pospolity	OC			
14.	<i>Pseudoscleropodium purum</i>	Brodawkowiec czysty	OC			
15.	<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>	Fałdownik nastroszony	OC			
16.	<i>Sphagnum fallax</i>	Torfowiec kończysty	OC			
17.	<i>Sphagnum palustre</i>	Torfowiec błotny	OC			
18.	<i>Sphagnum squarrosum</i>	Torfowiec nastroszony	OC			
Rośliny naczyniowe						
19.	<i>Abies alba</i>	Jodła pospolita		VU		

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Status ochrony	Czerwona lista roślin naczyniowych Wielkopolski (2007)	Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych (2016)	Czerwona lista roślin i grzybów Polski (2006)
20.	<i>Actaea spicata</i>	Czerniec gronkowy		LC		V
21.	<i>Allium angulosum</i>	Czosnek kątowy	OC	EN	EN	
22.	<i>Androsaca septentrionalis</i>	Naradka północna		VU		
23.	<i>Aquilegia vulgaris</i>	Orlik pospolity	OC	VU		
24.	<i>Betonica officinalis</i>	Bukwica lekarska		VU		
25.	<i>Centaurium erythraea</i>	Centuria zwyczajna	OC			
26.	<i>Centaurium pulchellum</i>	Centuria nadobna	OC			
27.	<i>Cnidium dubium</i>	Selernica żyłkowana		LC		
28.	<i>Dactylorhiza majalis</i>	Kukułka szerokolistna	OC	LC	NT	
29.	<i>Daphne mezereum</i>	Wawrzynek wilczełyko	OC	LC		
30.	<i>Dryopteris cristata</i>	Nerecznica grzebieniasta		VU		V
31.	<i>Epipactis helleborine</i>	Kruszczyk szerokolistny	OC			
32.	<i>Euphorbia palustris</i>	Wiczomlec błotny		LC	NT	V
33.	<i>Galanthus nivalis</i>	Śnieżyczka przebiśnieg	OC	DD		
34.	<i>Gentiana pneumonanthe</i>	Goryczka wąskolistna	OS	VU	VU	V
35.	<i>Helichrysum arenarium</i>	Kocanki piaskowe	OC			
36.	<i>Iris sibirica</i>	Kosaciec syberyjski	OS	VU	VU	V
37.	<i>Lathyrus palustris</i>	Groszek błotny	OC			V
38.	<i>Lilium martagon</i>	Lilia złotogłów	OS	LC		
39.	<i>Listera ovata</i>	Listera jajowata	OC	LC		
40.	<i>Lonicera periclymenum</i>	Wiciokrzew pomorski	OC	VU		
41.	<i>Lycopodium annotinum</i>	Widłak jałowcowaty	OC	VU	NT	
42.	<i>Lycopodium clavatum</i>	Widłak goździsty	OC	LC	NT	
43.	<i>Melamphyrum arvense</i>	Pszeniec różowy		VU		
44.	<i>Melamphyrum cristatum</i>	Pszeniec grzebieniasty		EN		
45.	<i>Melittis melissophyllum</i>	Miodownik melisowaty	OC	VU		
46.	<i>Menyanthes trifoliata</i>	Bobrek trójlistkowy	OC			
47.	<i>Nymphaea alba</i>	Grzybienie białe	OC			
48.	<i>Ononis spinosa</i>	Wilżyna ciernista	OC			
49.	<i>Ophioglossum vulgatum</i>	Nasieźrzał pospolity	OS	VU	VU	V
50.	<i>Populus nigra</i>	Topola czarna		LC		
51.	<i>Primula elatior</i>	Pierwiosnek wyniosły	OC	EN		
52.	<i>Rosa gallica</i>	Róża francuska	OS	VU	VU	V
53.	<i>Salvinia natans</i>	Salwinia pływająca	OS	VU		V
54.	<i>Silaum silaus</i>	Koniopłoch łąkowy		LC	NT	
55.	<i>Sorbus torminalis</i>	Jarząb brekinia	OS	LC	NT	

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Status ochrony	Czerwona lista roślin naczyniowych Wielkopolski (2007)	Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych (2016)	Czerwona lista roślin i grzybów Polski (2006)
56.	<i>Taxus baccata</i>	Cis pospolity	OC	LC		
57.	<i>Teucrium scordium</i>	Ożanka czosnkowa		LC	NT	V
58.	<i>Trapa natans</i>	Kotewka orzech wodny	OS	EN	VU	E
59.	<i>Viola mirabilis</i>	Fiołek przedziwny		LC		
60.	<i>Viola stagnina</i>	Fiołek mokradłowy	OS	VU	VU	V

Legenda

Kategorie zagrożenia:

Czerwona lista roślin naczyniowych Wielkopolski (2007): CR – gatunek krytycznie zagrożony EN – gatunek zagrożony, VU – gatunek narażony, LC – gatunek najmniejszej troski, DD – brak danych.

Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych (2016): CR – gatunek krytycznie zagrożony, EN – gatunek zagrożony, VU – gatunek narażony, NT- gatunek bliski zagrożenia.

Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski (2006): E – gatunek wymierający, krytycznie zagrożony, V – gatunek narażony.

Kategorie ochronności: OS – ochrona gatunkowa ścisła, OC – ochrona gatunkowa częściowa.

W stosunku do dziko występujących roślin należących do gatunków objętych ochroną ścisłą oraz częściową, z wyjątkiem gatunków oznaczonych w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia symbolem (3), zakazy umyślnego niszczenia i uszkodzania oraz niszczenia ich siedlisk, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1–3, nie dotyczą wykonywania czynności związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki leśnej, jeżeli technologia prac uniemożliwia przestrzeganie tych zakazów. Spośród gatunków wymienionych w tabeli 25 wspomniane odstępstwa nie dotyczą jednego gatunku¹²:

- ✓ jarząb brekinia *Sorbus torminalis*

W odniesieniu do populacji chronionych gatunków roślin występujących licznie na obszarze Nadleśnictwa Góra Śląska, zrezygnowano ze szczegółowej inwentaryzacji stanowisk. Gatunki te występują w rozproszeniu na omawianym obszarze i dlatego nie ma potrzeby planowania działań pod kątem ich ochrony. Są to taksony: bielistka siwa *Leucobryum glaucum*, chrobotek leśny *Cladonia arbuscula*, chrobotek reniferowy *Cladonia rangiferina*, gajnik lśniący *Hylocomnium splendens*, drabik drzewkowaty *Climacium dendroides*, mokradłoszka zaostrowa, płonnik pospolity *Polytrichum commune*, *Calliergonella cuspidata*, rokićnik pospolity *Pleurozium schreberi*, torfowiec błotny *Sphagnum palustre*, torfowiec kończysty *Sphagnum fallax*, torfowiec nastroszony *Sphagnum squarrosum*, widłoząb kędzierzawy *Dicranum polysetum*, widłoząb miotlasty *Dicranum scoparium*.

¹² Zapis odnosi się do treści §8 obowiązującego rozporządzenia o ochronie gatunkowej roślin.

Pojedyncze egzemplarze wymienionych wyżej gatunków mogą ulec zniszczeniu podczas wykonywania planowych zabiegów gospodarczych – dotyczy to wydzieli na powierzchniach leśnych. Nie przewiduje się natomiast znaczącego negatywnego oddziaływania zapisów planu na całe populacje omawianych gatunków.

Szczegółowe informacje na temat stanowisk chronionych i rzadkich przedstawicieli flory występujących na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska zamieszczono w załączniku nr 3 niniejszego opracowania.

24.2. Fauna

24.2.1. Bezkręgowce

Wykaz gatunków zwierząt występujących w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Góra Śląska sporządzono na podstawie danych zawartych w poprzednim Programie Ochrony Przyrody, SDF obszarów Natura 2000, bezpośrednich obserwacji w terenie oraz na podstawie informacji uzyskanych z nadleśnictwa.

Tabela 26 Zestawienie gatunków bezkręgowców występujących w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Góra Śląska

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria		Załącznik II Dyrektywy Siedliskowej
			ochronności	zagrożenia	
1.	<i>Aeshna viridis</i>	Żagnica zielona	OS		•
2.	<i>Anodonta cygnea</i>	Szczeżuja wielka	OC	EN	
3.	<i>Cerambyx cerdo</i>	Kozioróg dębosz	OS	VU	•
4.	<i>Calosoma inquisitor</i>	Tęcznik mniejszy	OC		
5.	<i>Calosoma sycophanta</i>	Tęcznik liszkarz	OC		
6.	<i>Eriogaster catax</i>	Barczatka kataks	OS	VU	•
7.	<i>Formica polyctena</i>	Mrówka ćmawa	OC		
8.	<i>Formica rufa</i>	Mrówka rudnica	OC		
9.	<i>Helix pomatia</i>	Ślimak winniczek	OC		
10.	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Zalotka większa	OS		•
11.	<i>Lycaena dispar</i>	Czerwończyk nieparek	OS	LR	•
12.	<i>Maculinea nausithous</i>	Modraszek nausitous	OS	LR	•
13.	<i>Maculinea teleius</i>	Modraszek teleius	OS	LR	•
14.	<i>Mantis religiosa</i>	Modliszka zwyczajna	OS	EN	
15.	<i>Nehalennia speciosa</i>	Iglica mała	OS	EN	
16.	<i>Osmoderma eremita</i>	Pachnica dębowa	OS	VU	•
17.	<i>Pseudoanodonta complanata</i>	Szczeżuja spłaszczona	OC	EN	
18.	<i>Sympecma paedisca</i>	Straszka północna	OC		

Legenda:

Kategorie ochronności: OS – ochrona gatunkowa ścisła, OC – ochrona gatunkowa częściowa.

Kategorie zagrożenia wg Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt Bezkręgowce (Głowaciński, 2004):

VU – gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginięcie, LR – gatunki niższego ryzyka.

Załącznik II DS:

- gatunki wymienione w załączniku II DS.

24.2.2. Ryby

Środowiskiem życiowym ryb są głównie cieki wodne (Odra, Barycz i ich dopływy) oraz starorzecza położone w zasięgu działania nadleśnictwa. Kompletną listę gatunków ryb chronionych i cennych stwierdzonych w rzekach i zbiornikach w zasięgu Nadleśnictwa Góra Śląska, zestawioną w porządku alfabetycznym, zamieszczono w tabeli 27. Oparto ją głównie na informacjach zawartych w poprzednim POP, dokumentacji planów zadań ochronnych i SDF obszarów Natura 2000, opisanych w poprzednich rozdziałach niniejszego opracowania.

Tabela 27 Gatunki chronione i cenne ryb występujące w wodach położonych w zasięgu Nadleśnictwa Góra Śląska

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Kategoria		Załącznik II Dyrektywy Siedliskowej	Znane stanowiska
			ochronności	zagrożenia		
1.	<i>Barbatula barbatula</i>	Śliz	OC			
2.	<i>Cobitis taenia</i>	Koza pospolita	OC	LC	•	Stawy w okolicach Osetna, starorzecze Odry
3.	<i>Gobio albipinnatus</i>	Kiełb białopłetwy	OC	NT	•	
4.	<i>Misgurnus fossilis</i>	Piskorz	OC	NT	•	Stawy w okolicach Osetna, Rów Śląski na wysokości Chróściny, starorzecze Odry
5.	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	Różanka	OC	NT	•	Barycz w okolicach Osetna, starorzecza na zachód od Głobic

Legenda:

Kategorie ochronności: OC -częściowa ochrona gatunkowa.

Kategorie zagrożenia (za Głowacińskim 2022): NT – gatunki bliskie zagrożenia, LC – gatunki najmniejszej troski.

24.2.3. Płazy i gady

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 6 października 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt wszystkie rodzime gatunki płazów i gadów podlegają ochronie.

Płazy (*Amphibia*), związane okresowo ze środowiskiem wodnym, występują na wilgotnych i bagiennych terenach leśnych, torfowiskach, podmokłych łąkach, w pobliżu płytkich zbiorników wodnych i rowów. Wśród płazów z rzędu ogoniastych *Caudata* najliczniejsza jest traszka zwyczajna *Lissotriton vulgaris* – spotkać ją można w wielu płytszych stawach i rowach. Bogato prezentuje się lista przedstawicieli rzędu płazów bezogonowych *Salienta*. Stawy rybne, bagna i rowy melioracyjne zasiedla kumak nizinny *Bombina bombina*. Gatunek ten jest gatunkiem ginącym, do czego przyczynia się obniżanie poziomu wód gruntowych (wysychanie małych zbiorników wodnych powoduje, że sukces rozrodczy tego gatunku jest niewielki). Rodzinę ropuch reprezentują: dość pospolita ropucha szara *Bufo bufo* oraz znacznie rzadsze: ropucha zielona *Bufo viridis* i ropucha paskówka *Bufo calamita*. W pobliżu pól uprawnych spotkać można grzebiuszkę ziemną *Pelobates fuscus*. Doliny rzeczne porośnięte gatunkami drzewiastymi, stawy, trzcinowiska i oczka wodne zasiedla rzekotka ziemna *Hyla arborea*. Siedliska wilgotnych łąk, olsów i parków to biotopy żaby trawnej *Rana temporaria*, natomiast żaba moczarowa *Rana arvalis* unika miejsc silnie zadrzewionych, preferując łąki, bagna i torfowiska. Żaba śmieszka *Pelophylax ridibundus*, żaba jeziorkowa *Pelophylax lessonae* oraz żaba wodna *Pelophylax esculentus* – odnotowano na wszystkich większych zbiornikach wodnych.

Płazy pełnią ważną rolę w środowisku; odżywiają się owadami i innymi drobnymi bezkręgowcami, wśród których znaczną część stanowią gatunki szkodliwe dla gospodarki człowieka. Stanowią również ważne źródło pokarmu dla gatunków stojących na wyższych szczeblach drabiny pokarmowej. Pełnią one również inną, ważną rolę – stanowią bioindykatory stanu czystości środowiska; naga i przepuszczalna skóra płazów sprawia, że są one podatne na wszelkie (nawet śladowe) zanieczyszczenia chemiczne. Obecność płazów pozwala wnioskować o niskim stopniu skażenia środowiska przyrodniczego. Jako największe zagrożenia lokalne dla populacji płazów wymienia się: wzmożony ruch samochodowy powodujący straty wśród migrujących płazów, budowanie nowych bardzo szerokich szlaków komunikacyjnych w miejscach migracji zwierząt, z pominięciem odpowiednio dużych przepustów podziemnych bądź innych zabezpieczeń, zasypywanie małych zbiorników wód stojących, rozlewisk, podmokłych pól, łąk, dokonywanie nieprzemyślnych melioracji (Najbar 2000).

Spośród 18 aktualnie żyjących w Polsce gatunków z gromady płazów, w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa potwierdzono występowanie 12 gatunków, z czego 1 gatunek posiada znane stanowiska na gruntach nadleśnictwa.

Tabela 28 Zestawienie gatunków płazów występujących w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Góra Śląska

Lp.	Nazwa gatunkowa		Kategoria		Załącznik II Dyrektywy Siedliskowej
	polska	łacińska	ochronności	zagrożenia	
1.	Traszka zwyczajna	<i>Lissotriton vulgaris</i>	OC		
2.	Kumak nizinny	<i>Bombina bombina</i>	OS	VU	1188
3.	Ropucha paskówka	<i>Bufo calamita</i>	OS		
4.	Ropucha szara	<i>Bufo bufo</i>	OC		
5.	Ropucha zielona	<i>Bufotes viridis</i>	OS		
6.	Grzebiuszka ziemna	<i>Pelobates fuscus</i>	OS	NT	
7.	Rzekotka drzewna	<i>Hyla arborea</i>	OS	NT	
8.	Żaba jeziorkowa	<i>Pelophylax lessonae</i>	OC	NT	
9.	Żaba moczarowa	<i>Rana arvalis</i>	OS		
10.	Żaba śmieszka	<i>Pelophylax ridibundus</i>	OC		
11.	Żaba trawna	<i>Rana temporaria</i>	OC		
12.	Żaba wodna	<i>Pelophylax esculentus</i>	OC		

Legenda:

Zagrożenie wg Czerwonej Listy Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce (Głowaciński, 2022): VU – gatunek narażony, NT – bliski zagrożenia. DD – o statusie słabo rozpoznanym.

Kategoria ochronności: OS – ochrona gatunkowa ścisła, OC – ochrona gatunkowa częściowa.

Gady (Reptilia) reprezentuje 5 spośród 9 występujących w Polsce gatunków. Pospolicie występującym na terenie nadleśnictwa gatunkiem jest jaszczurka zwinka *Lacerta agilis* – można ją spotkać na nasłonecznionych zboczach dolin, leśnych polanach, trawiastych zrębach, na skraju dróg, wrzosowiskach i miejscach ruderalnych. Drugi gatunek – jaszczurka żyworodna *Lacerta vivipara*, żyjąca w wilgotnych lasach, na skrajach pól i łąk, często nad wodami, występuje nielicznie i w dużym rozproszeniu. Mieszkańcem wilgotnych partii lasów i borów jest, błędnie uznawana za węża i bezmyślnie tępiona, beznoga jaszczurka – padalec *Anguis fragilis* (stwierdzony m.in. w buczynie nad Jez. Trzebidzkim).

Wśród węży stwierdzono obecność dwóch gatunków. Pierwszy z nich to częsty mieszkaniak śródleśnych zbiorników wodnych, kanałów, torfowisk, podmokłych łąk i lasów liściastych – zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix*. Wykazywany m.in. w Przemęckim Parku Krajobrazowym jest prawdopodobnie dość pospolity na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska. Drugi to, jedyny w Polsce jadowity gatunek węża – żmija zygzakowata *Vipera berus*. Zasiedla

ona nasłonecznione polany, stoki i skraje lasów, obrzeża torfowisk, bagien oraz gruzowiska i stosy kamieni na pograniczach pól i lasów. Gatunek ten występuje w znacznym rozproszeniu. Znane jest jego przywiązanie do zasiedlania od wielu lat tych samych stanowisk.

Tabela 29 Zestawienie gatunków gadów występujących w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Góra Śląska

Lp.	Nazwa gatunkowa		Kategoria	
	polska	łacińska	ochronności	zagrożenia
1.	Jaszczurka żyworodna	<i>Zootoca vivipara</i>	OC	
2.	Jaszczurka zwinka	<i>Lacerta agilis</i>	OC	
3.	Padalec zwyczajny	<i>Anguis fragilis</i>	OC	
4.	Zaskroniec zwyczajny	<i>Natrix natrix</i>	OC	
5.	Żmija zygzakowata	<i>Vipera berus</i>	OC	

Legenda:

Kategoria ochronności: OC – ochrona częściowa.

24.2.4. Ptaki

Awifauna obszarów Nadleśnictwa Góra Śląska wykazuje duże zróżnicowanie – świadczy to o znacznej atrakcyjności obszarów leśnych zaspokajającej wymogi życiowe bytujących tu gatunków. Około 15% powierzchni zasięgu terytorialnego nadleśnictwa znajduje się w zasięgu trzech obszarów specjalnej ochrony ptaków, które zostały opisane w rozdziale 21.2 niniejszego opracowania. Sam fakt występowania takich obszarów świadczy o dużej różnorodności biotopów mogących stać się miejscami bytowania wielu przedstawicieli awifauny.

Ptaki stanowią najliczniej reprezentowaną gromadę kręgowców na omawianym obszarze. Licznie reprezentowane są gatunki związane ze środowiskiem leśnym – m.in. sówka, kukułka, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, kowalik, pełzacz leśny, sikory. Część gatunków przystosowała się do życia w sąsiedztwie człowieka – np. wróbel domowy, kopciuszek, pliszka siwa. W obrębie jezior, stawów rybnych i torfowisk z dobrze rozwiniętą roślinnością szuwarową gniazdują gatunki takie jak: perkoz dwuczuby, perkoz, łabędź niemy, krzyżówka, czernica, błotniak stawowy, łyska, żuraw. Zarośla i szuwary są miejscem występowania ptaków wróblowatych (trzciniak, trzcinniczek). Na otwartych przestrzeniach użytków rolnych spotkać można m.in.: gąsiorka, skowronka polnego, potrzuszcza i świergotka polnego.

Dane do tabeli z ptakami zebrano na podstawie analizy dokumentacji PZO i SDF ostoi ptasiej, a także publikacji: Wilk T., Jujka M., Krogulec J., Chylarecki P. „Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce” OTOP, Marki 2010, aktualizacji poprzedniego Programu Ochrony Przyrody oraz obserwacji terenowych prowadzonych przez leśniczych i taksatorów.

Tabela 30 Zestawienie gatunków ptaków występujących w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Góra Śląska

Lp.	Gatunek		Status	Ochrona gatunkowa	PCKZ	Załączn. I Dyr. Ptasia
	Nazwa polska	Nazwa łacińska				
1	Batalion	<i>Philomachus pugnax</i>	L?, P	OS	EN	•
2	Bażant	<i>Phasianus colchicus</i>	L	Ł		
3	Bączek	<i>Ixobrychus minutus</i>	L	OS	VU	•
4	Bąk	<i>Botaurus stellaris</i>	L?	OS	LC	•
5	Białorzytka	<i>Oenanthe oenanthe</i>	L?	OS		
6	Biegus malutki	<i>Calidris minuta</i>	P	OS		
7	Biegus zmienny	<i>Calidris alpina</i>	P	OS	EN	
8	Bielaczek	<i>Mergus albellus</i>	Z	OS		•
9	Bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	L, P	OS	LC	•
10	Błotniak łąkowy	<i>Circus pygargus</i>	L, P	OS		•
11	Błotniak zbożowy	<i>Circus cyaneus</i>	L?	OS	VU	•
12	Błotniak stawowy	<i>Circus aeruginosus</i>	L	OS		•
13	Bocian biały	<i>Ciconia ciconia</i>	L	OS		•
14	Bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	L, Z	OS		•
15	Bogatka	<i>Parus major</i>	L, P	OS		
16	Brodziec piskliwy	<i>Tringa hypoleucos</i>	L, P	OS		
17	Brodziec śniady	<i>Tringa erythropus</i>	P	OS		
18	Brzegówka	<i>Riparia riparia</i>	L, P	OS		
19	Brzęczka	<i>Locustella luscinioides</i>	L?	OS		
20	Cierniówka	<i>Sylvia communis</i>	L, P	OS		
21	Cyraneczka	<i>Anas crecca</i>	L, P	Ł		
22	Cyranka	<i>Anas querquedula</i>	L, P	OS		
23	Czajka	<i>Vanellus vanellus</i>	L	OS		
24	Czapla biała	<i>Egretta alba</i>	Z	OS		•
25	Czapla nadobna	<i>Egretta garzetta</i>	Z	OS		
26	Czapla siwa	<i>Ardea cinerea</i>	L, P	OC		
27	Czarnogłówka	<i>Poecile montanus</i>	L, P	OS		
28	Czernica	<i>Aythya fuligula</i>	L, P	Ł		
29	Czubatka	<i>Lophophanes cristatus</i>	L, P	OS		
30	Czyż	<i>Carduelis spinus</i>	Z	OS		
31	Derkacz	<i>Crex crex</i>	L?	OS	DD	•
32	Drozd obrożny	<i>Turdus torquatus</i>	Z	OS		

Lp.	Gatunek		Status	Ochrona gatunkowa	PCKZ	Załączn. I Dyr. Ptasia
	Nazwa polska	Nazwa łacińska				
33	Drożdżik	<i>Turdus iliacus</i>	P	OS		
34	Dudek	<i>Upupa epops</i>	L	OS	DD	
35	Dymówka	<i>Hirundo rustica</i>	L, P	OS		
36	Dzierlatka	<i>Galerida cristata</i>	L, P	OS	DD	
37	Dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	L?, P	OS		•
38	Dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	L, P	OS		
39	Dzięcioł średni	<i>Dendrocopos medius</i>	L?, P	OS		•
40	Dzięcioł zielonosiwy	<i>Picus canus</i>	L?, P	OS		•
41	Dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	L, P	OS		
42	Dzięciołek	<i>Dendrocopos minor</i>	L, P	OS		
43	Dziwonia	<i>Carpodacus erythrinus</i>	L	OS		
44	Dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	L, P	OS		
45	Gajówka	<i>Sylvia borin</i>	L, P	OS		
46	Gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	L, P	OC		
47	Gągoł	<i>Bucephala clangula</i>	L, P	OS		
48	Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	L?, P	OS		•
49	Gęgawa ¹³	<i>Anser anser</i>	L, P	Ł		
50	Gęś białoczelna	<i>Anser albifrons</i>	P	Ł		
51	Gęś zbożowa	<i>Anser fabalis</i>	P	Ł		
52	Gil	<i>Pyrhula pyrrhula</i>	Z	OS		
53	Głowienka	<i>Aythya ferina</i>	L, P	Ł		
54	Grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	L, P	OS		
55	Grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	L, P	Ł		
56	Jarzębatka	<i>Sylvia nisoria</i>	L?, P	OS		•
57	Jastrząb	<i>Accipiter gentilis</i>	L, P	OS		
58	Jemiołuszka	<i>Bombycilla garrulus</i>	P	OS		
59	Jer	<i>Fringilla montifringilla</i>	Z	OS		
60	Jerzyk	<i>Apus apus</i>	Z	OS		
61	Kania czarna	<i>Milvus migrans</i>	L	OS	NT	•

¹³ Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody (IUCN) uznaje gęgawę za gatunek najmniejszej troski (LC – *Least Concern*)

Lp.	Gatunek		Status	Ochrona gatunkowa	PCKZ	Załączn. I Dyr. Ptasia
	Nazwa polska	Nazwa łacińska				
62	Kania ruda	<i>Milvus milvus</i>	L, P	OS	NT	
63	Kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	L, P	OS		
64	Kawka	<i>Corvus monedula</i>	L, P	OC		
65	Kłaskawka	<i>Saxicola torquatus</i>	L, P	OS		
66	Kobuz	<i>Falco subbuteo</i>	L, P	OS		
67	Kokoszka	<i>Gallinula chloropus</i>	L, P	OS		
68	Kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i>	L, P	OS		
69	Kormoran	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Z	OC		
70	Kos	<i>Turdus merula</i>	L, P	OS		
71	Kowalik	<i>Sitta europaea</i>	L, P	OS		
72	Krakwa	<i>Anas strepera</i>	L	OS		
73	Krętogłów	<i>Jynx torquilla</i>	L, P	OS		
74	Krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	L, P	OS		
75	Kropiatka	<i>Porzana porzana</i>	L?	OS	DD	•
76	Kruk	<i>Corvus corax</i>	L, P	OC		
77	Krwawodziób	<i>Tringa totanus</i>	L, P	OS		
78	Krzyżodziób świerkowy	<i>Loxia curvirostra</i>	L, P	OS		
79	Krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	L, P	Ł		
80	Kszyk	<i>Gallinago gallinago</i>	L, P	OS		
81	Kukułka	<i>Cuculus canorus</i>	L, P	OS		
82	Kulik wielki	<i>Numenius arquata</i>	L, P	OS		
83	Kulczyk	<i>Serinus serinus</i>	L, P	OS		
84	Kuropatwa	<i>Perdix perdix</i>	L	Ł		
85	Kwiczół	<i>Turdus pilaris</i>	L, P	OS		
86	Kwokacz	<i>Tringa nebularia</i>	P	OS		
87	Lelek	<i>Caprimulgus europaeus</i>	L, P	OS		•
88	Lerka	<i>Lullula arborea</i>	L, P	OS		•
89	Łabędź krzykliwy	<i>Cygnus cygnus</i>	P	OS		•
90	Łabędź niemy	<i>Cygnus olor</i>	L, P	OS		
91	Łęczak	<i>Tringa glareola</i>	P	OS		•
92	Łozówka	<i>Acrocephalus palustris</i>	L, P	OS		
93	Łyska	<i>Fulica atra</i>	L, P	Ł		
94	Makolągwa	<i>Carduelis cannabina</i>	L, P	OS		

Lp.	Gatunek		Status	Ochrona gatunkowa	PCKZ	Załączn. I Dyr. Ptasia
	Nazwa polska	Nazwa łacińska				
95	Mazurek	<i>Passer montanus</i>	L	OS		
96	Mewa pospolita	<i>Larus canus</i>	Z	OS		
97	Modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	L, P	OS		
98	Muchołówka białoszyja	<i>Ficedula albicollis</i>	L, P	OS		•
99	Muchołówka mała	<i>Ficedula parva</i>	L?, P	OS		•
100	Muchołówka szara	<i>Muscicapa striata</i>	L, P	OS		
101	Muchołówka żałobna	<i>Muscicapa hypoleuca</i>	L, P	OS		
102	Mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	L, P	OS		
103	Myszołów	<i>Buteo buteo</i>	L, P	OS		
104	Nurogęs	<i>Mergus merganser</i>	L, P	OS		
105	Oknówka	<i>Delichon urbica</i>	L, P	OS		
106	Ortolan	<i>Emberiza hortulana</i>	L?, P	OS		•
107	Ostrygojad	<i>Haematopus ostralegus</i>	Z	OS		
108	Paszkot	<i>Turdus viscivorus</i>	L, P	OS		
109	Pełzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>	L	OS		
110	Pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	L, P	OS		
111	Perkoz dwuczuby	<i>Podiceps cristatus</i>	L, P	OS		
112	Perkoz rdzawoszyi	<i>Podiceps grisegena</i>	Z	OS		
113	Perkoz	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	L, P	OS		
114	Piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	L, P	OS		
115	Pieczę	<i>Sylvia curruca</i>	L, P	OS		
116	Pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	L, P	OS		
117	Pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	L, P	OS		
118	Pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>	L, P	OS		
119	Pliszka żółta	<i>Motacilla flava</i>	L, P	OS		
120	Płaskonos	<i>Anas clypeata</i>	L, P	OS		
121	Płomykówka	<i>Tyto alba</i>	L	OS		
122	Podróżniczek	<i>Luscinia svecica</i>	Z	OS	NT	•
123	Pokląska	<i>Saxicola rubetra</i>	L, P	OS		
124	Pokrzywnica	<i>Prunella modularis</i>	L, P	OS		
125	Potrzeszcz	<i>Emberiza calandra</i>	L, P	OS		
126	Potrzos	<i>Emberiza schoeniculus</i>	L, P	OS		
127	Przepiórka	<i>Coturnix coturnix</i>	L	OS	DD	

Lp.	Gatunek		Status	Ochrona gatunkowa	PCKZ	Załączn. I Dyr. Ptasia
	Nazwa polska	Nazwa łacińska				
128	Pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	L?, P	OS		
129	Puszczyk	<i>Strix aluco</i>	L	OS		
130	Raniuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	L, P	OS		
131	Remiz	<i>Remiz pendulinus</i>	Z	OS		
132	Rokitniczka	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	L, P	OS		
133	Rożeniec	<i>Anas acuta</i>	P	OS		
134	Rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	L, P	OS		
135	Rybitwa białowąsa	<i>Chlidonias hybridus</i>	L, P	OS	LC	•
136	Rybitwa czarna	<i>Chlidonias niger</i>	L, P	OS		•
137	Rybitwa rzeczna	<i>Sterna hirundo</i>	L, P	OS		•
138	Rybołów	<i>Pandion haliaetus</i>	Z	OS	VU	•
139	Rycyk	<i>Limosa limosa</i>	P	OS		
140	Samotnik	<i>Tringa ochropus</i>	L?, P	OS		
141	Sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	L	OS		
142	Sieweczka rzeczna	<i>Charadrius dubius</i>	L, P	OS		
143	Siewka złota	<i>Pluvialis apricaria</i>	P	OS		•
144	Sikora uboga	<i>Poecile palustris</i>	L, P	OS		
145	Siniak	<i>Columba oenas</i>	L, P	OS		
146	Skowronek	<i>Alauda arvensis</i>	L, P	OS		
147	Słonka	<i>Scolopax rusticola</i>	L, P	Ł		
148	Słwik rdzawy	<i>Luscinia megarhynchos</i>	L, P	OS		
149	Słwik szary	<i>Luscinia luscinia</i>	L, P	OS		
150	Sosnówka	<i>Parus ater</i>	L, P	OS		
151	Sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	L, P	OS		
152	Sóweczka	<i>Glaucidium passerinum</i>	L?	OS		•
153	Sroka	<i>Pica pica</i>	L, P	OC		
154	Srokosz	<i>Lanius excubitor</i>	L	OS		
155	Strumieniówka	<i>Locustella fluviatilis</i>	L, P	OS		
156	Strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	L, P	OS		
157	Szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	L, P	OS		
158	Szlachar	<i>Mergus serrator</i>	Z	OS	EN	
159	Szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	L, P	OS		
160	Ślepowron	<i>Nycticorax nycticorax</i>	P	OS	LC	•

Lp.	Gatunek		Status	Ochrona gatunkowa	PCKZ	Załączn. I Dyr. Ptasia
	Nazwa polska	Nazwa łacińska				
161	Śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	Z	OS		
162	Śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>	L, P	OS		
163	Świergotek drzewny	<i>Anthus trivialis</i>	L	OS		
164	Świergotek łąkowy	<i>Anthus pratensis</i>	L?, P	OS		
165	Świergotek polny	<i>Anthus campestris</i>	L, P	OS		•
166	Świerszczak	<i>Locustella naevia</i>	L, P	OS		
167	Świstun	<i>Anas penelope</i>	P	OS	CR	
168	Świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	L, P	OS		
169	Trzcinia	<i>Acrocephalus arundin.</i>	L, P	OS		
170	Trzcinniczek	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	L, P	OS		
171	Trzmiołojad	<i>Pernis apivorus</i>	L?, P	OS		•
172	Trznadel	<i>Emberiza citrinella</i>	L, P	OS		
173	Turkawka	<i>Streptopelia turtur</i>	L?, P	OS	DD	
174	Uszatka	<i>Asio otus</i>	L, P	OS		
175	Wąsatka	<i>Panurus biarmicus</i>	L	OS	LC	
176	Wilga	<i>Oriolus oriolus</i>	L, P	OS		
177	Wodnik	<i>Rallus aquaticus</i>	L?, P	OS		
178	Wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	L, P	OC		
179	Wróbel	<i>Passer domesticus</i>	L	OS		
180	Zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	L, P	OS		
181	Zausznik	<i>Podiceps nigricollis</i>	L	OS		
182	Zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	L, P	OS		
183	Zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>	L?, P	OS		•
184	Zniczek	<i>Regulus ignicapilla</i>	L, P	OS		
185	Żuraw	<i>Grus grus</i>	L, P	OS		•

Legenda:

Zagrożenie wg Czerwonej Listy Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce (Głowaciński, 2022):

CR – gatunek krytycznie zagrożony, EXP – gatunek wymarły w dzisiejszych granicach Polski, EN – gatunek zagrożony, VU – gatunek narażony, NT – gatunek bliski zagrożenia, LC – gatunek najmniejszej troski, DD – gatunki o słabo rozpoznanym statusie.

Kategoria ochronności: OS – ochrona gatunkowa ścisła, OC – ochrona gatunkowa częściowa.

Gniazdowanie gatunku: L – lęgowy, L? – prawdopodobnie lęgowy, P – przelotny, Z – zalatujący.

Inne oznaczenia: Ł – łowny.

Czcionką pogrubioną zaznaczono gatunki z wyznaczonymi strefami ochronnymi.

W drzewostanach nadleśnictwa wyznaczono 14 stref ochrony wokół gniazd: bielika, kani rudej, kani czarnej i bociana czarnego. Granice stref ochrony zostały zatwierdzone na mocy następujących dokumentów:

Tabela 31 Strefy ochrony wokół gniazd chronionych gatunków ptaków

Lp.	Leśnictwo	Gatunek	Dokument	Obszary Natura 2000
Obręb Góra Śląska				
1.	Wronów	Kania ruda Kania czarna	WPN.6442.20.2023.MK	
2.	Siciny	Bielik	WPN.6442.16.2021.MK	
3.	Łękanów	Bielik	WPN.6442.1.2019.MK.1	PLC020002
4.	Łękanów	Bielik	WPN.6442.21.2023.MK	
5.	Łękanów	Bielik Kania czarna	WPN.6442.4.2014.MK	PLC020002
6.	Zawieścice	Bielik	WPN.6442.17.2016.MK.2	
7.	Ślubów	Bielik	WPN.6442.22.2023.MK	
8.	Ślubów	Bocian czarny	WPN.6442.3.2021.MK.1	
Obręb Jemielno				
9.	Majówka/Jemielno	Bielik	WPN.6442.19.2023.MK	
10.	Majówka	Kania ruda	SPO.V.KM.6631/s/32/08	PLC020002
Obręb Załęcze				
11.	Sułów	Bielik	WPN-I.6442.40.2022.MM	
12.	Wodniki	Bielik	WPN.6442.23.2023.MK	
13.	Bartków	Kania ruda	WPN.6442.18.2023.MK	
14.	Bartków	Kania ruda Bielik	WPN.6442.2.2021.MK.1	

W programie „Taksator” drzewostany w granicach stref całorocznych zostały zaliczone do gospodarstwa specjalnego.

W drzewostanach znajdujących się w strefie ochrony całorocznej nie planowano żadnych zabiegów gospodarczych, natomiast w strefach ochrony okresowej zaplanowano w drzewostanach wskazania gospodarcze, których realizacja odbywać się może corocznie wyłącznie poza okresem ochrony.

Strefa ochrony całorocznej ma na celu ochronę istniejących stanowisk lęgowych ptaków drapieżnych. Miejsce lęgu obejmuje nie tylko drzewo gniazdowe, lecz również cały drzewostan w jego otoczeniu. Różne drzewa wykorzystywane są tam przez ptaki do odpoczynku, pilnowania lęgu, obserwacji czy noclegu. Objęcie całoroczną ochroną całego drzewostanu stwarza ponadto ptakom możliwość zbudowania nowego gniazda w przypadku utraty dotychczasowego.

Faktycznie strefa ta funkcjonuje na zasadzie rezerwatu (ochrona ścisła) – obowiązują tu zakazy: przebywania osób, z wyjątkiem osób sprawujących zarząd i nadzór nad obszarem objętym strefą ochrony, wycinania drzew lub krzewów bez zezwolenia, dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli nie jest to związane z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków oraz wznoszenia obiektów, urządzeń i instalacji. Odstępstwo od tych zakazów możliwe jest tylko w celu wykonania niezbędnych prac sanitarnych w sytuacjach katastrofalnych. Planowane prace muszą być uzgadniane z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska, który rozpatruje każdy przypadek indywidualnie.

Strefa ochrony okresowej powinna zapewniać ptakom spokój i bezpieczeństwo podczas wyprowadzania lęgów. W strefach tych, będących obszarami wyłączonymi okresowo z działalności gospodarczej, niezbędne prace związane z pozyskaniem drewna, hodowlą i ochroną lasu, jeśli nie będą oddziaływać negatywnie na gniazdujące ptaki, mogą być wykonywane w terminach określonych w tabeli 32.

Tabela 32 Charakterystyka stref ochrony wyznaczonych na terenie nadleśnictwa

Gatunek chronionego ptaka	Promień strefy ochrony [m]		Termin ochrony strefy okresowej
	całorocznej	okresowej	
Bielik	do 200	do 500	1 I – 31 VII
Bocian czarny	do 200	do 500	15 III – 31 VIII
Kania czarna	do 100	do 500	1 III – 31 VIII
Kania ruda	do 100	do 500	1 III – 31 VIII

Dokładna informacja o miejscach gniazdowania chronionych gatunków ptaków powinna być dostępna pracownikom Lasów Państwowych, dyrektorom Regionalnych Dyrekcji Ochrony Środowiska, Regionalnym Konserwatorom Przyrody oraz niewielkiemu gronu profesjonalistów rozumiejących złożoną problematykę ochrony strefowej. Unikać należy publikowania szczegółowych informacji w ogólnodostępnych folderach, mapach, przewodnikach turystycznych i czasopismach. Bardziej celowym rozwiązaniem wydaje się zamieszczenie jedynie syntetycznej, ogólnej informacji o występowaniu gniazdujących, chronionych gatunków ptaków na terenie nadleśnictwa.

Dokładnej lokalizacji miejsc gniazdowania nie podano ze względu na możliwości odnalezienia i zniszczenia gniazd, wypłoszenia ptaków oraz wybrania jaj lub lęgów.

W bieżącej działalności gospodarczej należy przestrzegać zakazów związanych z wprowadzoną ochroną strefową oraz okresowo ograniczać ruch turystyczny w bliskim sąsiedztwie stref ochrony w czasie inkubacji jaj i karmienia piskląt. Należy także (zgodnie

z art. 60 pkt 4 Ustawy o ochronie przyrody) oznaczyć granicę ochrony okresowej tablicami z napisem: „Ostoja zwierząt” i informacją: „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”.

Szczegółowych informacji dotyczących miejsc gniazdowania ptaków drapieżnych objętych ochroną strefową udzielić może nadleśniczy Nadleśnictwa Góra Śląska, osoby przez niego upoważnione oraz Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu.

24.2.5. Ssaki

Na terenie Nadleśnictwa Góra Śląska zaewidencjonowano 52 gatunki ssaków. Dane do tabeli nr 33 zestawiono na podstawie wyników inwentaryzacji przeprowadzonej w gminie Góra, SDF obszarów Natura 2000, inwentaryzacji łowieckiej, informacji od leśniczych oraz obserwacji własnych. Dane zestawiono w układzie alfabetycznym.

Najliczniej reprezentowanym rzędem z gromady ssaków są gryzonie *Rodentia*, a wśród nich: wiewiórka *Sciurus vulgaris* zasiedlająca lasy liściaste i mieszane oraz parki, piżmak *Ondatra zibethicus*, karczownik ziemnowodny *Arvicola terrestris*, nornica ruda *Clethrionomys glareolus*, nornik bury *Microtus agrestis*, nornik zwyczajny *Microtus arvalis*, nornik północny *M. oeconomus*, szczur wędrowny *Rattus norvegicus* (tereny zurbanizowane), badylarka *Micromys minutus*, mysz domowa *Mus musculus* (tereny zurbanizowane), mysz polna *Apodemus agrarius*, mysz zaroślowa *Apodemus sylvaticus* oraz mysz leśna *A. flavicollis* (tereny leśne).

Wyniki inwentaryzacji siedlisk i gatunków potwierdziły liczne stanowiska występowania bobra europejskiego *Castor fiber* w obszarach Natura 2000: Dolina Dolnej Baryczy PLH020084 i Łęgi Odrzańskie PLC020002. Poza tymi obszarami zlokalizowano również miejsca występowania tego gryzonia na gruntach nadleśnictwa lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie (prawdopodobnie jest ich obecnie znacznie więcej). Są to najczęściej ślady żerowania, tropy, nory pozostawione na brzegach rzek i starorzeczy oraz żeremia (dolina Baryczy, Rowu Polskiego). Ze względu na dużą ilość tych stanowisk i znaczną ich labilność – zrezygnowano z prezentacji szczegółowych danych w niniejszym opracowaniu. Podobna sytuacja występuje w przypadku wydry *Lutra lutra*, która również występuje w dolinach Baryczy i Odry i ma skłonność do częstej zmiany lokalizacji. Populacja obu wymienionych wcześniej gatunków jest stabilna i zwłaszcza w przypadku bobra cechuje się tendencją wzrostową.

Ssaki owadożerne *Insectivora* reprezentowane są przez jeża europejskiego *Erinaceus europaeus*, kreta *Talpa europaea*, ryjówki i nietoperze *Chiroptera*. Jeż i kret to gatunki pospolite na terenach nadleśnictwa. Nietoperze przebywają głównie w piwnicach i na strychach starych budynków oraz w dziuplach drzew. Szacuje się, że w ciągu nocy ssaki te odławiają owady

o łącznej masie od 1/4 do 1/3 ciężaru własnego ciała. Ich żarłoczność oraz przywiązanie do zasiedlonych miejsc pozwalają zaliczyć je do najważniejszych składników biologicznej obrony biocenozy leśnej przed nadmiernym rozwojem szkodliwych owadów.

Nocek duży *Myotis myotis*, nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii*, nocek łydkowłosy *Myotis dasycneme* i mopek *Barbastella barbastellus* są przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Łęgi Odrzańskie PLC020002. Zaobserwowano je podczas letnich kontroli terenowych nad rzeką Odrą i w nadodrzańskich lasach (wg dokumentacji PZO). Zimowiska nocka dużego i mopka znajdują się w podziemiach klasztoru w Lubiążu. Ponadto nocek ten jest również przedmiotem ochrony drugiego w zasięgu nadleśnictwa obszaru ochrony siedlisk Dolina Dolnej Baryczy PLH020084. Listę nietoperzy występujących na omawianym terenie uzupełniają następujące gatunki: nocek rudy *Myotis daubentonii*, borowiec wielki *Nyctalus noctula*, karlik drobny *Pipistrellus pygmaeus*, karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*, karlik większy *Pipistrellus nathusii*, mroczek pozłocisty *Eptesicus nilssonii*, mroczek późny *Eptesicus serotinus*, gacek brunatny *Plecotus auritus*, gacek szary *Plecotus austriacus* i nocek Natterera *Myotis nattereri*.

Jedynym przedstawicielem rodziny zajęcokształtnych *Lagomorpha* jest występujący w rozproszaniu zajęc szarak *Lepus europaeus*.

Spośród przedstawicieli rzędu drapieżnych *Carnivora* stwierdzono występowanie licznej, lecz rozproszonej populacji lisa *Vulpes vulpes*, borsuka *Meles meles*, zwiększającego swoją liczebność jenota *Nyctereutes procyonides* oraz szopa pracza *Procyon lotor*. W ostatnim dziesięcioleciu na omawianym terenie obserwowano także obecność od kilku do kilkunastu osobników wilka szarego *Canis lupus*.

W koronach starych, ponad stuletnich drzew spotkać można polującą kunę leśną – tumaka *Martes martes*; natomiast okolice śródleśnych osad penetruje kuna domowa *Martes foina*. Z rodziny łasicowatych, do której należą wspomniane wcześniej kuny i borsuk, wymienić możemy jeszcze łasicę *Mustella nivalis*, gronostaja *Mustela erminea* oraz inwazyjny gatunek – norkę amerykańską *Neovision vision*.

Istotną, zarówno gospodarczo jak i liczebnie, grupą ssaków są przedstawiciele parzystokopytnych *Artiodactyla*. Ich obecność stwierdzić można bez trudu na zgryzanych uprawach i spalowanych młodnikach oraz w buchtowanych (głównie – mieszanych i liściastych) drzewostanach starszych klas wieku. Zwierzęta łowne reprezentują przedstawiciele czterech gatunków: jeleń szlachetny *Cervus elaphus*, daniel *Dama dama*, sarna *Capreolus capreolus* i dzik *Sus scrofa*.

Na terenie Nadleśnictwa Góra Śląska notuje się występowanie kilku obcych gatunków ssaków: norka amerykańska, piżmak, szop pracz i jenot. Od 2022 r. na mocy *Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 25 marca 2022 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie*

ustalenia listy gatunków zwierząt łownych (Dz. U. 2022 poz. 696) jenot, szop pracz i piżmak zostały skreślone z listy gatunków zwierząt łownych. Zwalczanie wymienionych gatunków obcych może odbywać się wyłącznie zgodnie z procedurami określonymi w Ustawie z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych (Dz. U. 2021 poz. 1718), a nie jak dotychczas podczas wykonywania gospodarki łowieckiej.

Tabela 33 Zestawienie gatunków ssaków występujących w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa

Lp.	Nazwa gatunkowa		Status gatunku/ kategoria ochronności	Załącznik II Dyrektywy Siedliskowej	PCKZ
	polska	łacińska			
1.	Badylarka	<i>Micromys minutus</i>	OC		
2.	Borowiec wielki	<i>Nyctalus noctula</i>	OS		
3.	Borsuk	<i>Meles meles</i>	Ł		
4.	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	OC	•	
5.	Daniel	<i>Dama dama</i>	Ł		
6.	Darniówka zwyczajna	<i>Microtus subterraneus</i>	-		
7.	Dzik	<i>Sus scrofa</i>	Ł		
8.	Gacek brunatny	<i>Plecotus auritus</i>	OS		
9.	Gacek szary	<i>Plecotus austriacus</i>	OS		
10.	Gronostaj	<i>Mustela erminea</i>	OC		
11.	Jeleń	<i>Cervus elaphus</i>	Ł		
12.	Jenot	<i>Nyctereutes procyonoides</i>	Gatunek obcy		
13.	Jeż europejski	<i>Erinaceus europaeus</i>	OC		
14.	Karczownik ziemnowodny	<i>Arvicola terrestris</i>	OC		
15.	Karlik drobny	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	OS		
16.	Karlik malutki	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	OS		
17.	Karlik większy	<i>Pipistrellus nathusii</i>	OS		
18.	Kret	<i>Talpa europaea</i>	OC		
19.	Kuna domowa	<i>Martes foina</i>	Ł		
20.	Kuna leśna	<i>Martes martes</i>	Ł		
21.	Lis	<i>Vulpes vulpes</i>	Ł		
22.	Łasica	<i>Mustella nivalis</i>	OC		
23.	Mopek zachodni	<i>Barbastella barbastellus</i>	OS	•	
24.	Mroczek pończotysty	<i>Eptesicus nilssonii</i>	OS		NT
25.	Mroczek późny	<i>Eptesicus serotinus</i>	OS		
26.	Mysz domowa	<i>Mus musculus</i>	-		
27.	Mysz leśna	<i>Apodemus flavicollis</i>	-		
28.	Mysz polna	<i>Apodemus agrarius</i>	-		
29.	Mysz zaroślowa	<i>Apodemus sylvaticus</i>	OC		

Lp.	Nazwa gatunkowa		Status gatunku/ kategoria ochronności	Załącznik II Dyrektywy Siedliskowej	PCKZ
	polska	łacińska			
30.	Nocek Bechsteina	<i>Myotis bechsteinii</i>	OS	●	NT
31.	Nocek duży	<i>Myotis myotis</i>	OS	●	
32.	Nocek łydkowłosy	<i>Myotis dasycneme</i>	OS	●	EN
33.	Nocek Natterera	<i>Myotis nattereri</i>	OS		
34.	Nocek rudy	<i>Myotis daubentoni</i>	OS		
35.	Norka amerykańska	<i>Neovison vison</i>	Gatunek obcy		
36.	Nornica ruda	<i>Clethrionomys glareolus</i>	-		
37.	Nornik bury	<i>Microtus agrestis</i>			
38.	Nornik północny	<i>Microtus oeconomus</i>	-		
39.	Nornik zwyczajny	<i>Microtus arvalis</i>	-		
40.	Piżmak amerykański	<i>Ondatra zibethicus</i>	Gatunek obcy		
41.	Ryjówka aksamitna	<i>Sorex araneus</i>	OC		
42.	Ryjówka malutka	<i>Sorex minutus</i>	OC		
43.	Rzęsorek rzeczek	<i>Neomys fodiens</i>	OC		
44.	Sarna	<i>Capreolus capreolus</i>	Ł		
45.	Szczur wędrowny	<i>Rattus norvegicus</i>	-		
46.	Szop pracz	<i>Procyon lotor</i>	Gatunek obcy		
47.	Tchórz zwyczajny	<i>Mustela putorius</i>	Ł		
48.	Wiewiórka	<i>Sciurus vulgaris</i>	OC		
49.	Wilk szary	<i>Canis lupus</i>	OS	●	NT
50.	Wydra	<i>Lutra lutra</i>	OC	●	
51.	Zając szarak	<i>Lepus capensis</i>	Ł		
52.	Zębiełek karliczek	<i>Crocodylus suaveolens</i>	OC		

Legenda:

Kategorie ochronności: OS – ochrona gatunkowa ścisła, OC – ochrona gatunkowa częściowa

Zagrożenie wg Czerwonej Listy Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce (Głowaciński, 2022):

EN – gatunek zagrożony, NT – gatunek bliski zagrożenia.

Inne oznaczenia: Ł – gatunek łowny.

Załącznik II DS:

● gatunki wymienione w załączniku II DS.

Szczegółowe informacje na temat stanowisk chronionych i rzadkich przedstawicieli fauny występujących na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska zamieszczono w załączniku do niniejszego opracowania.

25. Powierzchnie wyłączone z użytkowania

Powierzchnie wyłączone z użytkowania obejmują wydzielania, które reprezentują istniejące ekosystemy zachowane w stanie naturalnym. Dla lasów tej kategorii, nie planuje się żadnych zadań gospodarczych (z wyjątkiem zabiegów podnoszących walory przyrodnicze np. usunięcie gatunków obcych).

1. Prawne formy ochrony przyrody:

- Rezerваты przyrody,
- Użytki ekologiczne,
- Całoroczne strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową (położone w miejscach, które dają gwarancję ich długotrwałego zachowania),
- Strefy ochronne wokół stanowisk roślin lub grzybów objętych ochroną gatunkową,

2. Ekosystemy rzadkie i zagrożone ujęte w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej:

- Siedliska przyrodnicze w stanie zachowania A,
- Siedliska przyrodnicze w stanie zachowania B i C (ze szczególnym uwzględnieniem siedlisk priorytetowych - kody: 91D0, 91E0, 91I0),

3. Powierzchnie leśne nieużytkowane gospodarczo:

- Grunty pozostawione do naturalnej sukcesji (SUKCESJA),
- Drzewostany na terenach trudno dostępnych (zbocza, wąwozy, w enklawach wśród pól, inne),

4. Fragmenty drzewostanów (kępy, tzw. biogrupy) pozostawione do naturalnego rozpadu.

5. Drzewostany cenne przyrodniczo w tym ujęte w Programie Ochrony Przyrody, dla których nie zaplanowano zabiegów gospodarczych.

6. Drzewostany zachowawcze i wyłączone drzewostany nasienne.

7. Bagna.

8. Drzewostany na siedliskach bagiennych Bb, BMb, LMb.

9. Miejsca występowania: jelonka rogacza, kozioroga dębosza i pachnicy dębowej.

10. Drzewostany uszkodzone przez bobry (podtopienia, zgryzania).

11. Powierzchnie wyłączone z innych przyczyn (należy określić).

Nie wszystkie kategorie wymienione powyżej występują w Nadleśnictwie Góra Śląska, choć w przyszłości ten stan rzeczy może się zmienić.

Na powierzchniach wyłączonych z użytkowania nie powinno prowadzić się zabiegów gospodarczych (brak wskazówek gospodarczych), z wyjątkiem wykonywania niezbędnych działań podnoszących walory przyrodnicze i służących zachowaniu tych ekosystemów (np. usuwanie gatunków obcych).

Nadleśnictwo Góra Śląska wytypowało obszary, które spełniają wszystkie powyższe kryteria.

Tabela 34 Powierzchnie wyłączone z użytkowania wytypowane w Nadleśnictwie Góra Śląska

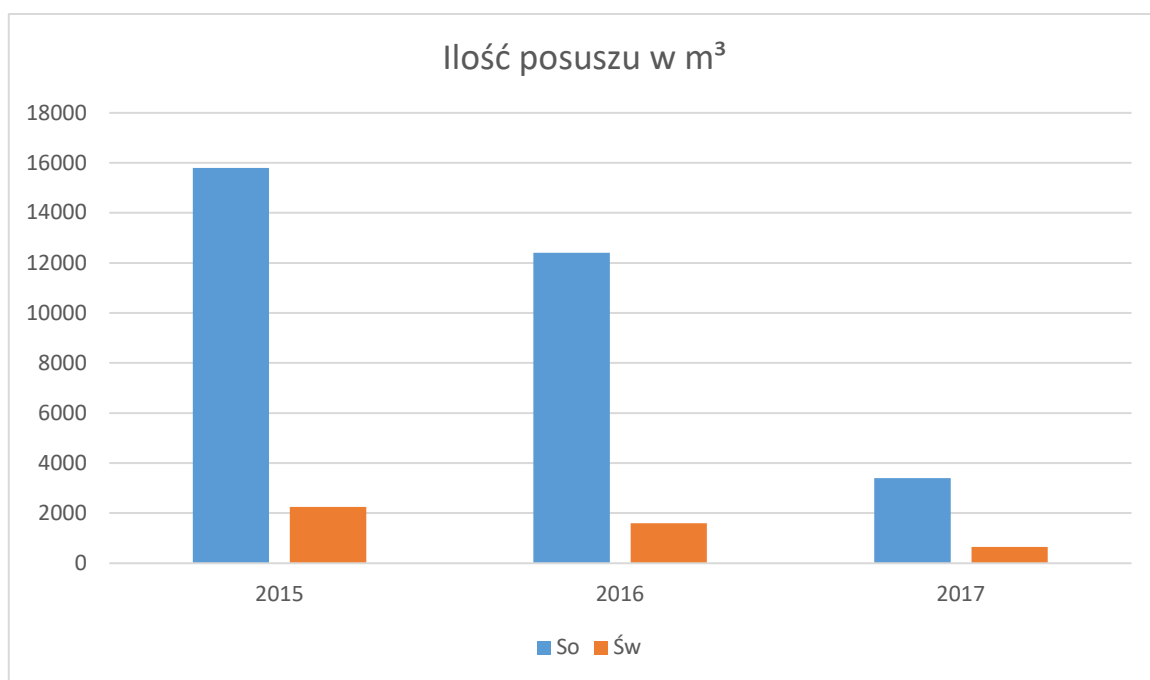
Lp.	Obszary	Pow. leśna	Pow. nieleśne	Razem
1	Użytki ekologiczne		199,12	199,12
2	Strefy ochrony całorocznej zwierząt	91,60	6,91	98,51
3	Wybrane siedliska przyrodnicze w stanie B i C	268,13		268,13
4	Grunty pozostawione do naturalnej sukcesji	276,87		276,87
5	Drzewostany trudnodostępne	460,36		460,36
6	Kępy	7,17		7,17
7	Drzewostany cenne przyrodniczo	9,57		9,57
8	Bagna		141,75	141,75
9	Wybrane drzewostany uszkodzane przez bobry	18,14		18,14
10	Powierzchnie wyłączone z innych przyczyn	83,10	1,54	84,64
Ogółem		1 214,94	349,32	1 564,26

26. Zagrożenia abiotyczne

26.1. Zagrożenia powodowane przez czynniki atmosferyczne

Do zagrożeń abiotycznych, które oddziałują na procesy zachodzące w ekosystemach leśnych oraz funkcjonowanie drzewostanów, należą różnorodne oddziaływania środowiska zewnętrznego, przede wszystkim w postaci wpływów klimatu. Zwłaszcza skutki oddziaływań czynników atmosferycznych (m.in. wiatrów skutkujących powstawaniem złomów i wywrotów, śniegu, szadzi czy lodu, powodujących uszkodzenia pni i koron drzew) bywają szczególnie dotkliwe z gospodarczego punktu widzenia, gdyż pojawiają się zwykle niespodziewanie i na rozległych powierzchniach, a możliwości zabezpieczenia się przed nimi są ograniczone. Do czynników atmosferycznych oddziałujących negatywnie na lasy należą: wiatry, wyładowania atmosferyczne, opady atmosferyczne, mróz, okiść, susza, zmiany stosunków wodnych oraz niskie i wysokie temperatury powietrza.

W wyniku suszy w 2015 roku osłabieniu uległy drzewostany sosnowe i świerkowe na łącznej powierzchni około 1500 ha. Wynikiem tego były spore ilości usuwanego posuszu.

Wykres 4 Ilość posuszu pozyskiwanego w latach 2015-2017 w wyniku nasilenia się objawów suszy

Zjawiska te, powodując zakłócenia w rozwoju drzewostanów, sprzyjają ich osłabieniu, następstwem, czego jest wzmożona podatność na choroby grzybowe i ataki szkodników owadzych. Należy przy tym podkreślić, że opisywane zagrożenia abiotyczne, jako niezależne od

działalności człowieka, stanowiące natomiast czynnik naturalny, od wieków wpisane były w funkcjonowanie ekosystemów leśnych, niejednokrotnie będąc stymulatorem ich przemian, odnawiania się drzew, różnicowania struktury lasu itd. Tym samym - de facto - nie powinny być postrzegane, jako zagrożenia dla ekosystemów leśnych, rozumianych, jako formacje roślinne. Są natomiast bez wątpienia zagrożeniem dla trwałości drzewostanów, czyli określonej generacji lasu, stąd też w lasach gospodarczych, spełniających funkcje produkcyjne, stanowią one zjawiska niepożądane i dlatego określa się je mianem zagrożeń.

Ostatnie lata charakteryzują się dużym nasileniem występowania niekorzystnych zjawisk klimatycznych, takich jak: bezśnieżne zimy z dodatnimi temperaturami, długotrwałe susze, niekorzystny rozkład opadów w ciągu roku, ekstremalne zjawiska pogodowe. Długie i powtarzające się okresy braku opadów w czasie sezonu wegetacyjnego wpłynęły negatywnie na kondycję zdrowotną drzewostanów sosnowych.

W 2017 r. w nadleśnictwie wystąpiły znaczne szkody gospodarcze z tytułu uszkodzeń na skutek wystąpienia bardzo silnych wiatrów z kulminacją na początku października (huragan „Ksawery”). Uszkodzeniu uległo wtedy blisko 12 500 m³ drewna a luki i przerzedzenia powstały na łącznej powierzchni 7,13 ha. Pod koniec tego samego miesiąca w wyniku innego huraganu (Grzegorz) uszkodzeniu uległo 3000 m³ drewna, głównie na powierzchniach osłabionych wcześniej przez suszę. W nocy 18/19.01.2018 r. wystąpił na omawianym terenie huragan „Fryderyka”, który uszkodził drzewa o łącznej masie około 1000 m³. Generalnie łączna powierzchnia uszkodzonych w wyniku wiatrów drzewostanów (szkody powyżej 10% ogólnej masy) wyniosła 235 ha.

W wyniku silnych opadów na południu Polski w dniach 12-15 września 2024 r. parę dni później (21-22 września) do granic Nadleśnictwa Góra Śląska dotarła fala powodziowa. W przypadku Odry nie doszło na omawianym terenie do przelania się wody przez wały. W przypadku Baryczy i Rowu Śląskiego nastąpiło cofnięcie się wód, zwłaszcza przy ujściach tych rzek, powodując liczne rozlewiska. Po przejściu fali powodziowej na Odrze utrzymywał się jeszcze jakiś czas wysoki stan wody, który spowodował nasiąkanie wałów i wyciskanie wody w bezpośrednim ich sąsiedztwie. Zalaniu w ten sposób uległy okoliczne łąki i lasy. Podtopienia wystąpiły w leśnictwach: Siciny, Łękanów, Kietlów, Lubów, Majówka i Jemielno i objęły kompleksy leśne na łącznej powierzchni 839 ha, w tym 33 ha stanowiły młodniki i uprawy.

Pewnym zagrożeniem, zwłaszcza dla najmłodszych drzewostanów są dość częste, późne przymrozki wiosenne (połowa maja, początek czerwca) oraz jesienne przymrozki wczesne, występujące w końcu września i na początku października. W bezodpływowych obniżeniach terenu występują niewielkie zmrozowiska, szczególnie niebezpieczne dla nowozakładanych upraw leśnych.

Stan zdrowotny i sanitarny lasów Nadleśnictwa Góra Śląska, mimo licznych zagrożeń, można określić, jako dobry, co potwierdzają lustracje i kontrole, przeprowadzane przez służbę nadleśnictwa, jak i przez Zespół Ochrony Lasu w Łopuchówku.

Tabela 35 Powierzchnia uszkodzeń spowodowanych przez czynniki atmosferyczne na terenie Nadleśnictwa Góra Śląska zinwentaryzowana w czasie prac terenowych przez służby urządzeniowe

Nadleśnictwo, obręb	Stopień uszkodzenia			Powierzchnia razem (ha)
	1 10-20%	2 21-50%	3 > 50%	
Góra Śląska	57,01	61,08		118,09
Jemielno	483,74	154,23		637,97
Załączce	13,43	20,86		34,29
Nadleśnictwo Góra Śląska	554,18	236,17		790,35

26.2. Zagrożenia spowodowane zmianami stosunków wodnych

Niedobór wody spowodowany obniżaniem się poziomu zalegania wód gruntowych oraz występującymi okresami suszy to kolejne czynniki powodujące osłabienie naturalnej odporności drzewostanów. Rezultatem tego zjawiska jest zwiększona podatność na działalność szkodników ze świata grzybów i owadów. Drzewostanami najbardziej dotkniętymi niedoborem wody są te położone w dolinach cieków. Najbardziej widocznymi objawami suszy glebowej, spadku poziomu wód gruntowych oraz ich wahań jest zamieranie i zahamowanie wzrostu drzewostanów jesionowych, olchowych i w największym stopniu świerkowych.

Duże wahania poziomu wody mogą na niektórych obszarach nadleśnictwa wynikać ze złego stanu technicznego infrastruktury wodno-melioracyjnej, co przejawia się m. in. wadliwością rowów melioracyjnych. Obszary takie narażone są na okresowe zalewanie lub suszę. Intensywne opady deszczu w sierpniu 2017 r. i lutym 2024 r. stały się przyczyną wysokiego stanu wody w kanałach i rowach.

Ekstremalne warunki pogodowe latem 2015 r. (susza) prawdopodobnie przyczyniły się do wystąpienia zamierania wierzchołków pędów sosny, czyli choroby wywołanej przez patogen grzybowy *Sphaeropsis sapinea*.

Obserwowane obecnie zjawisko wieloczynnikowego zamierania sosny, zamieranie dębów oraz świerków są wynikiem ujemnego klimatycznego bilansu wodnego obserwowanego w ostatnich latach, z nasileniem omawianego zjawiska w okresie: 2017-2020 r. Może to spowodować obniżenie odporności drzewostanów także na siedliskach świeżych.

Tabela 36 Powierzchnia uszkodzeń spowodowanych zmianami stosunków wodnych na terenie Nadleśnictwa Góra Śląska zinwentaryzowana w czasie prac terenowych przez służby urządzeniowe

Nadleśnictwo, obręb	Stopień uszkodzenia			Powierzchnia razem (ha)
	1 10-20%	2 21-50%	3 > 50%	
Góra Śląska	19,61	20,68	2,13	42,42
Jemielno		1,13		1,13
Załączce		3,03		3,03
Nadleśnictwo Góra Śląska	19,61	24,84	2,13	46,58

26.3. Zagrożenia wynikające z właściwości gleby

W zalesieniach na gruntach porolnych czynnikiem zmniejszającym odporność biologiczną środowiska leśnego na oddziaływanie czynników biotycznych są właściwości bonitacyjne gleby. Gleby porolne charakteryzują się brakiem odpowiedniej struktury fizykochemicznej i właściwych dla gleb leśnych specyficznych układów mikrobiologicznych.

Na terenie nadleśnictwa zinwentaryzowano 5 538,37 ha drzewostanów rosnących na gruntach porolnych, co stanowi 26,7% powierzchni leśnej. Drzewostany na gruntach porolnych narażone są na szkody od opieńkowej zgnilizny korzeni oraz huby korzeni. W celu ograniczenia szkód nadleśnictwo stosuje biopreparat zawierający grzybnię *Phlebiopsis gigantea*, która zasiedlając pniaki znacznie ogranicza inwazję ww. patogenów grzybowych systemu korzeniowego.

27. Zagrożenia biotyczne

Zagrożenia biotyczne związane są z działalnością organizmów żywych. Organizmy te stanowią zazwyczaj naturalny element ekosystemu leśnego i w niezakłóconych warunkach na ogół nie stwarzają ryzyka wielkopowierzchniowych zmian w ekosystemach leśnych. W przypadku naruszenia równowagi ekosystemu, zwłaszcza, gdy nakładają się na to czynniki o innym charakterze, np. abiotyczne, mogą jednak objawiać się w postaci dynamicznych przekształceń. W gospodarce leśnej ich negatywne oddziaływanie związane jest z wpływem na drzewostan. Promowanie przez długi czas jednowiekowych i jednogatunkowych drzewostanów, uzasadnione gospodarczo, negatywnie odbija się jednak na odporności drzewostanów na działanie czynników chorobotwórczych. Podobnie jak w przypadku czynników abiotycznych, wpływ czynników biotycznych nie jest zagrożeniem dla ekosystemu leśnego, a co więcej – czasem może być on wręcz odpowiedzią ekosystemu na dawne zniekształcenia i drogą jego powrotu do warunków naturalnych, choć przejściowo może to przypominać klęskę (np. rozpad

drzewostanów). Sytuacje tego rodzaju, w przeciwieństwie do lasów naturalnych, są jednak niepożądane w lasach gospodarczych, dlatego też zjawiska te uznaje się za zagrożenia.

27.1. Zagrożenia wynikające ze struktury i składu gatunkowego drzewostanów

Nadmierna dominacja w składzie gatunkowym drzewostanów i upraw leśnych gatunków iglastych (sosna) oraz niezgodność składu gatunkowego z siedliskiem (obecność drzewostanów gatunków iglastych na siedliskach lasowych) powodują m.in. podatność środowiska leśnego na ujemny wpływ innych czynników biotycznych. Odnosi się to też do monotypizacji, tj. ujednolicenia gatunkowego lub wiekowego drzewostanów.

Szczegółowe omówienie borowacenia i monotypizacji zawarte zostało w rozdziale 15 *Ekologiczna ocena stanu lasu*.

27.2. Zagrożenia powodowane przez szkodniki owadzie i patogeny grzybowe

Mocno zróżnicowany układ siedlisk i panująca struktura gatunkowa drzewostanów mają pozytywny wpływ na odporność biologiczną drzewostanów.

Lasy Nadleśnictwa Góra Śląska położone są w strefie średniego zagrożenia przez szkodniki owadzie. Z silniejszym zagrożeniem mamy do czynienia w obrębie Jemielno, gdzie częściej występują jednogatunkowe i jednowiekowe drzewostany sosnowe, a powierzchnia drzewostanów wielogatunkowych, często piętrowych o dobrze wykształconej warstwie nalotu, podrostu i podszytu jest nieznaczna (najczęściej w dolinach rzecznych).

Stan zagrożenia lasów nadleśnictwa powiązany jest ze zmiennością warunków klimatycznych. Niskie opady (ich ostry deficyt szczególnie w okresie wegetacyjnym) oraz obniżanie się poziomu zalegania wody gruntowej odbijają się niekorzystnie na kondycji drzewostanów, zwłaszcza dębowych, jesionowych i świerkowych. Zanieczyszczenia powietrza (bliskie sąsiedztwo aglomeracji Leszna, Rawicza) także mogą mieć niekorzystny wpływ na kondycję zdrowotną drzewostanów.

27.2.1. Szkody od szkodników pierwotnych

Ze względu na niewielkie zróżnicowanie gatunkowe na terenie nadleśnictwa występuje pewne zagrożenie drzewostanów ze strony szkodników pierwotnych sosny.

Największym problemem w nadleśnictwie ze strony szkodników pierwotnych są szkody powodowane żerem foliofagów sosny (brudnica mniszka, barczatka sosnowka). W celu

ograniczenia szkód w drzewostanach sosnowych należy prowadzić systematyczne prognozowanie i w miarę potrzeby stosować zabiegi ratownicze przy użyciu samolotów.

W przyszłej gospodarce należy prowadzić działania w kierunku ciągłego zwiększania naturalnej odporności biologicznej drzewostanów. Ten cel można osiągnąć poprzez: zwiększanie udziału gatunków liściastych przy maksymalnym wykorzystaniu mikrosiedlisk, terminowe i prawidłowe wykonywanie cięć pielęgnacyjnych, zakładanie punktów biologicznego oporu w ramach kompleksowej ochrony lasu, z wykorzystaniem biogrup pozostawionych na wykonywanych zrębach, ochronę pożytecznego ptactwa (budki lęgowe, karmniki), prowadzenie jesiennych poszukiwań szkodników sosny, prowadzenie monitoringu w zakresie występowania owadów zagrażających stabilności drzewostanów (nie dotyczy to wyłącznie szkodników pierwotnych i nie tylko sosny).

27.2.2. Szkody od szkodników wtórnych

Nie ma większych obszarów zagrożenia masowym występowaniem szkodników wtórnych.

Zainwentaryzowane szkody wyrządzone były przez szkodniki wtórne, głównie w osłabionych suszą drzewostanach świerkowych przez korniki. W 2019 roku na omawianym terenie stwierdzono obecność kornika ostrozębnego *Ips acuminatus*. Wspomniany chrząszcz pojawiał się głównie w drzewostanach sosnowych osłabionych długotrwałą suszą a także chorobą zamierania pędów sosny, wskutek czego wykonano w ostatnim okresie gospodarczym zręby sanitarne na łącznej powierzchni 12,83 ha. W 2018 roku w wyniku pojawienia się innego kornika – kornika drukarza *Ips typographus* wykonano zręby sanitarne na łącznej powierzchni 32,28 ha. W osłabionych drzewostanach sosnowych sporadycznie występował również przyplaszczek granatek.

W celu ograniczenia nadmiernego rozmnażania szkodników wtórnych należy dokonywać właściwej oceny zagrożenia a w razie jego wykrycia – zwalczać szkodniki przy zastosowaniu drzew pułapkowych i systematycznie usuwać drzewa zasiedlone przez szkodniki wtórne.

W związku z wzrastającym zagrożeniem ze strony szkodników wtórnych bardzo ważnym jest stosowanie zabiegów hodowlano-ochronnych zgodnie z zapisami IOL. Służby Nadleśnictwa Góra Śląska podjęły niezbędne działania polegające na stałym monitorowaniu drzewostanów pod kątem występowania szkód od wspomnianych wcześniej owadów.

Tabela 37 Powierzchnia uszkodzeń spowodowanych przez owady na terenie Nadleśnictwa Góra Śląska zinwentaryzowana w czasie prac terenowych przez służby urządzeniowe

Nadleśnictwo, obręb	Stopień uszkodzenia			Powierzchnia razem (ha)
	1 10-20%	2 21-50%	3 > 50%	
Góra Śląska	50,31	26,34	1,08	77,73
Jemielno	139,10	34,91		174,01
Załączce	12,49	1,10		13,59
Nadleśnictwo Góra Śląska	201,90	62,35	1,08	265,33

27.2.3. Zagrożenie ze strony patogenów grzybowych

Zagrożenia ze strony grzybów pasożytniczych występują głównie w drzewostanach sosnowych, III i IV kl. wieku na gruntach porolnych – szczególnie od huby korzeniowej, a w starszych drzewostanach sosnowych, rosnących na żyznych siedliskach Lśw, LMw i LMśw od huby sosny. Szkody od grzybów pasożytniczych zinwentaryzowano na łącznej powierzchni 793,25 ha.

Tabela 38 Zinwentaryzowane szkody wyrządzone przez pasożytnicze grzyby zinwentaryzowana w czasie prac terenowych przez służby urządzeniowe

Nadleśnictwo, obręb	Stopień uszkodzenia			Powierzchnia razem (ha)
	1 10-20%	2 21-50%	3 > 50%	
Góra Śląska	301,16	99,32	6,42	406,90
Jemielno	187,17	106,55		293,72
Załączce	53,46	39,17		92,63
Nadleśnictwo Góra Śląska	541,79	245,04	6,42	793,25

27.3. Zagrożenia powodowane przez zwierzynę

Obszary nadleśnictwa stanowią miejsce przebywania populacji zwierząt łownych – jelenia, daniela, dzika i sarny. Uszkodzenia roślin następują wskutek: zgryzania pędów, spałowania, ogryzania, czemchania (objiania), zjadania nasion, siewek, pączków lub liści, wydeptywania upraw. Z wymienionych największe gospodarcze znaczenie mają zgryzanie oraz spałowanie. Efektem jest uszkodzenie upraw i młodników oraz redukcja liściastych gatunków głównych i domieszkowych.

W celu ograniczenia szkód od zwierzyny nadleśnictwo stosuje zabiegi polegające na:

- zabezpieczaniu chemicznym;

- rysakowaniu;
- wykładaniu drzew zgryzowych;
- prowadzeniu planowej gospodarki łowieckiej.

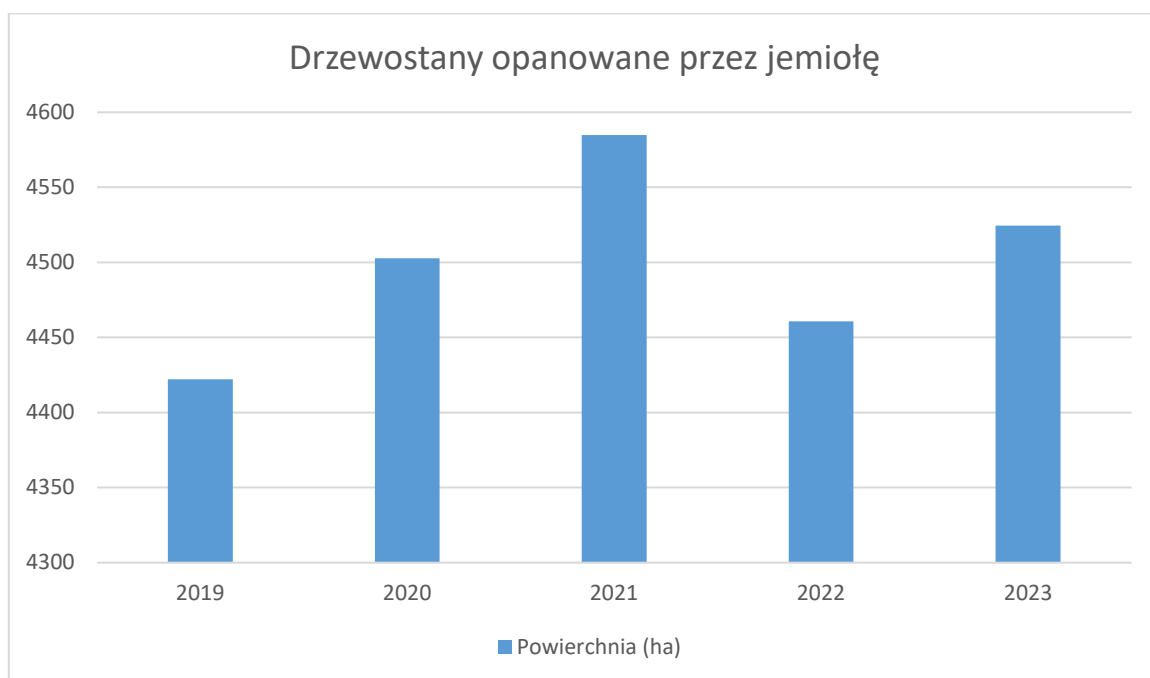
Tabela 39 Powierzchnia uszkodzeń spowodowanych przez zwierzynę na terenie Nadleśnictwa Góra Śląska zinwentaryzowana w czasie prac terenowych przez służby urządzeniowe

Nadleśnictwo, obręb	Stopień uszkodzenia			Powierzchnia razem (ha)
	1 10-20%	2 21-50%	3 > 50%	
Góra Śląska	181,88	99,29	-	281,17
Jemielno	361,86	50,44	4,95	417,25
Załączce	76,67	23,13	-	99,80
Nadleśnictwo Góra Śląska	620,41	172,86	4,95	798,22

Poziom wyrządzanych szkód nie przekracza na ogół wskaźników tzw. szkód gospodarczo znośnych. W celu zmniejszenia rozmiaru wyrządzanych szkód należy dążyć do utrzymywania optymalnego stanu zwierząt łownych poprzez pełne wykonywanie planów odstrzału. Pozostałe sposoby jak groduzenia upraw, prawidłowe zagospodarowanie poletek łowieckich, stosowanie mechanicznych i chemicznych środków odstraszających, zimowe wykładanie drzew ogryzowych oraz dokarmianie zwierzyny wpływają na ograniczanie rozmiaru wyrządzanych szkód.

27.4. Zagrożenia powodowane przez jemiolę

W analizowanym okresie zaobserwowano wzrost powierzchni drzewostanów sosnowych uszkodzonych i zamierających na skutek występowania jemioli. Pojawienie się jemioli zagrażającej zdrowotności drzewostanów sosnowych wynika najprawdopodobniej z powodu osłabienia kondycji zdrowotnej drzew na skutek częstych susz. W latach 2019-2023 zinwentaryzowano duże powierzchnie drzewostanów osłabionych i zamierających na skutek występowania jemioli.

Wykres 5 Wyniki inwentaryzacji drzewostanów opianych przez jemiolę przeprowadzonej przez służby Nadleśnictwa Góra Śląska

Jak widać na powyższym wykresie powierzchnia uszkodzonych przez jemiolę drzewostanów pozostaje na zbliżonym poziomie i utrzymuje się w zakresie powyżej 4000 ha. W ostatnim okresie gospodarczym z powodu jemioli wykonano zręby sanitarne na łącznej powierzchni 6,30 ha.

28. Zagrożenia antropogeniczne

28.1. Zanieczyszczenie powietrza

Obszar nadleśnictwa ma charakter leśno-rolniczy, w jego zasięgu terytorialnym nie występują znaczące przemysłowe źródła emisji.

Emisja zanieczyszczeń powietrza związana jest głównie ze spalaniem paliw w lokalnych kotłowniach i gospodarstwach domowych, przy przetwórstwie mięsa i suszeniu zboża, transporcie drogowym, hodowli trzody chlewnej i bydła. Problemem może być emisja niska związana z budownictwem jednorodzinnym.

Liniowym źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa jest transport drogowy. System komunikacyjny stwarza zagrożenie dla stanu jakości powietrza, głównie z tytułu transportu tranzytowego pojazdów ciężkich.

Aktualne dane na temat stanu zanieczyszczeń powietrza zawarte są w rocznej ocenie jakości powietrza (GIOŚ 2024). Obszar Nadleśnictwa Góra Śląska zaliczono do strefy dolnośląskiej (PL0204). We wspomnianej strefie przekroczenia poziomów dopuszczalnych docelowych stwierdzono w zakresie następujących substancji: pył zawieszony PM₁₀, arsen i benzo(a)piren oznaczane w pyłe zawieszonym PM₁₀ i ozon.

Specyficznym problemem dla województwa dolnośląskiego są przekroczenia poziomu docelowego arsenu. W roku 2023 zmniejszeniu uległ obszar przekroczeń tego zanieczyszczenia. Jako podstawową przyczynę tego zjawiska wskazuje się emisję pochodzącą z obiektów przetwórstwa metali nieżelaznych.

W 2023 r. stwierdzono w strefie dolnośląskiej przekroczenie poziomu docelowego ozonu określonego dla kryterium ochrony zdrowia ludzi oraz poziomu celu długoterminowego. Dodatkowo przekroczony został poziom celu długoterminowego określony w celu ochrony roślin. Przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu spowodowane było przede wszystkim warunkami meteorologicznymi sprzyjającymi tworzeniu się ozonu w przyziemnej warstwie atmosfery oraz napływem spoza granic województwa i kraju mas powietrza zanieczyszczonych ozonem.

Reasumując: na całym obszarze strefy dolnośląskiej, w tym w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Góra Śląska, stwierdzono poprawę jakości powietrza w 2023 roku. Wynika to z działań na rzecz ochrony powietrza oraz bardzo korzystnych warunków meteorologicznych. Ciepłejsze, w porównaniu do wielolecia, miesiące zimowe skutkowały mniejszymi emisjami zanieczyszczeń do powietrza, zwłaszcza z indywidualnych źródeł grzewczych. Poprawie jakości powietrza sprzyjało również wystąpienie w okresie zimowym opadów przewyższających normy wieloletnie¹⁴.

28.2. Zanieczyszczenie wód i gleb

Stan jakości wód powierzchniowych wynika głównie z dopływu zanieczyszczeń pochodzących z zakładów przemysłowych i gospodarstw domowych (ścieki bytowe). Równie istotnym źródłem zanieczyszczeń są spływy powierzchniowe zanieczyszczeń rolnych, które zawierają związki biogenne pochodzenia rolniczego, środki ochrony roślin i nawozy.

Aktualnie potencjalne zagrożenia, dla jakości wód stanowią:

¹⁴ Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim. Raport wojewódzki za rok 2023. GIOŚ.2024.

- Nieuregulowana gospodarka wodno-ściekowa części terenów wiejskich;
- Możliwość skażenia terenu oraz wód wglębnych i powierzchniowych w wyniku kolizji na szlakach drogowych i kolejowych;
- Występowanie tzw. dzikich wysypisk śmieci i wylewisk;
- Wylanie gnojowicy na grunty użytkowane rolniczo w sąsiedztwie cieków;
- Intensywne stosowanie wspomaganych chemicznie metod agrotechnicznych.

Gospodarka wodno-ściekowa w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa jest uregulowana w zróżnicowanym stopniu.

Na stan jakości wód duży wpływ mają zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł rolniczych. Wielkość dopływu zanieczyszczeń przedostających się poprzez spływy powierzchniowe z terenów użytkowanych rolniczo zależy od: sposobu zagospodarowania zlewni, intensywności nawożenia, przepuszczalności geologicznych utworów powierzchniowych i warunków meteorologicznych. W ten sposób do wód dostają się związki biogenne, środki ochrony roślin oraz wypłukiwane frakcje gleby. Poważnym zagrożeniem dla jakości wód jest niewłaściwe stosowanie nawozów naturalnych: gnojowicy i obornika, a także rolnicze wykorzystywanie ścieków i osadów ściekowych bez zachowania wymogów ochrony środowiska.

Spośród głównych cieków przepływających przez teren nadleśnictwa, stan wód badano dla siedmiu odcinków cieków. Poniżej przedstawia się wyniki oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych dla tych odcinków (JCWP)¹⁵.

Tabela 40 Ocena stanu jednolitych części wód wybranych rzek znajdujących się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Góra Śląska

Nazwa cieku	Kod jcwp	Wybrane parametry				
		Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizyko-chemicznych	Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena jcwp
Barycz od Orli do Odry	PLRW600019149	4	2	słaby	poniżej dobrego	zły stan wód
Masłówka - ujście do Orli	PLRW60001714689	4	2	słaby	poniżej dobrego	zły stan wód
Odra - poniżej ujścia Baryczy	PLRW6000211511	4	2	słaby	poniżej dobrego	zły stan wód
Orla - ujście do Baryczy (m. Wąsosz)	PLRW60001914699	5	2	zły	poniżej dobrego	zły stan wód
Świernia - ujście do Baryczy (m. Osetno Male)	PLRW6000171476	-	-	brak możliwości klasyfikacji	-	brak możliwości dokonania oceny

¹⁵ Źródło: <https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/RIVERS/88>, dane z okresu 2016-2021.

Nazwa cieku	Kod jcwp	Wybrane parametry				
		Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizyko-chemicznych	Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena jcwp
Tynica - ujście do Baryczy (poniżej Jemielnia)	PLRW60001714749	4	-	słaby	dobry	zły stan wód
Wąsowska Struga - ujście do Orli (m. Ługi)	PLRW60001714696	-	-	brak możliwości klasyfikacji	-	zły stan wód

28.3. Zagrożenie pożarowe

Poważnym, stałym zagrożeniem dla obszarów leśnych są pożary, zwłaszcza w okresie wczesnej wiosny oraz długotrwałych okresów suszy w sezonie letnim. Powodują one dotkliwe, nieraz nieodwracalne straty w ekosystemach leśnych. Stan zagrożenia pożarowego obszarów leśnych jest przede wszystkim wynikiem wzrastającej ich penetracji przez ludność i nieostrożnego obchodzenia się z ogniem w lesie lub na gruntach sąsiadujących z lasami.

Lasy nadleśnictwa zaliczone zostały do I kategorii zagrożenia pożarowego.

Nadleśnictwo Góra Śląska dysponuje punktem alarmowo-dyspozycyjnym (PAD) zlokalizowanym przy siedzibie, zajmującym się utrzymaniem łączności, obserwacją terenów leśnych oraz prognozowaniem zagrożenia pożarowego.

Obserwacja naziemna jest prowadzona przez dwie dostrzegalnie wyposażone w kamery tv wysokiej rozdzielczości pracujące w automatycznym systemie wczesnego wykrywania dymu (Manta SmokeD) zlokalizowane w leśnictwach Kietlów i Siciny. Obszar nadleśnictwa objęty jest dodatkowo dozorem z punktów obserwacyjnych zlokalizowanych w sąsiednich nadleśnictwach.

Na terenie nadleśnictwa znajduje się baza sprzętu przeciwpożarowego (przy siedzibie nadleśnictwa) oraz 48 punktów czerpania wody (PCW) do celów gaśniczych. Ponadto na obszarze gmin w zasięgu nadleśnictwa znajduje się sieć hydrantów, które mogą stanowić dodatkowe źródło wody przy prowadzeniu akcji ratowniczo-gaśniczej.

W okresie minionego 10-lecia na terenie nadleśnictwa powstało 70 pożarów o łącznej powierzchni 27,58 ha. Przeciętna powierzchnia pożaru obliczona za miniony okres wynosi 0,39 ha¹⁶.

¹⁶ Źródło: Nadleśnictwo Góra Śląska

Tabela 41 Pożary na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w ostatnim okresie gospodarczym

Leśnictwo	Rok																		Razem			
	2015		2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023				2024	
	Liczba(szt.)	Pow.(ha)	Liczba(szt.)	Pow.(ha)	Liczba(szt.)	Pow.(ha)	Liczba(szt.)	Pow.(ha)	Liczba(szt.)	Pow.(ha)	Liczba(szt.)	Pow.(ha)	Liczba(szt.)	Pow.(ha)	Liczba(szt.)	Pow.(ha)	Liczba(szt.)	Pow.(ha)	Liczba(szt.)	Pow.(ha)	Liczba(szt.)	Pow.(ha)
Wronów							1	0,25	1	0,10					2	0,57	1	0,03	1	0,04	6	0,99
Siciny	1	0,05					1	0,06													2	0,11
Sułków											1	0,02	1	0,01							2	0,03
Łękanów	9	12,83					1	0,69	2	0,23			1	0,25	2	0,81	2	0,09			17	15,00
Zawieścice	1	0,05			1	0,04			2	0,04			1	0,07	1	0,08					6	0,28
Ślubów					1	0,01			2	1,06	1	0,12			1	0,02					5	1,21
Kietlów	2	0,50							1	0,01	1	0,03			2	0,07	1	0,40	2	0,37	9	1,38
Lubów					1	0,02	1	0,01	3	0,15					1	0,05					6	0,23
Oślawice	1	0,60																			1	0,60
Majówka													1	0,42	1	0,32	1	0,01	2	2,00	5	2,75
Jemięlna	1	0,03					2	0,11							1	0,12	1	0,08			5	0,34
Sułów																					0	0,00
Załęcze	1	0,83													1	0,10					2	0,93
Wodniki							1	2,00	1	0,02											2	2,02
Bartków			1	0,01							1	1,70									2	1,71
Razem	16	14,89	1	0,01	3	0,07	7	3,12	12	1,61	4	1,87	4	0,85	12	2,14	6	0,61	5	2,41	70	27,58

Najwięcej pożarów odnotowano się w leśnictwach Łękanów (17 szt.) i Kietlów (7 szt.). Na terenie leśnictwa Sułów nie odnotowano żadnego pożaru.

Statystycznie najczęstszą przyczyną powstawania pożarów są podpalenia (43%).

Tabela 42 Zestawienie przyczyn pożarów na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska

Rok	Pożary			Przyczyny powstania pożaru (szt.)			
	Ilość (szt.)	Powierzchnia (ha)	Średnia powierzchnia pożaru (ha)	Podpalenia	Nieustalone	Zaniedbanie	Wypadek
2015	16	14,89	0,93	8		8	
2016	1	0,01	0,01			1	
2017	3	0,07	0,02	2		1	
2018	7	3,12	0,44	1	3	2	1
2019	12	1,61	0,13	9	2		1
2020	4	1,87	0,46	1	2		1
2021	4	0,85	0,21	2	2		
2022	12	2,14	0,17	7	2	3	

Rok	Pożary			Przyczyny powstania pożaru (szt.)			
	Ilość (szt.)	Powierzchnia (ha)	Średnia powierzchnia pożaru (ha)	Podpalenia	Nieustalone	Zaniedbanie	Wypadek
2023	6	0,61	0,10		4	2	
2024	5	2,41	0,31		5		
Razem	69	26,43	0,39	30	20	17	3

Podatność obszarów Nadleśnictwa Góra Śląska na możliwość powstania pożaru występuje sezonowo. Wczesną wiosną (marzec - kwiecień) przypada pierwszy okres zwiększonego zagrożenia pożarowego. Wzrost zagrożenia w tym czasie spowodowany jest występowaniem zadarnionej pokrywy z dużą ilością suchych traw. Drugim okresem zwiększonego zagrożenia jest sezon letni, gdy pod wpływem wysokiej temperatury następuje znaczny spadek wilgotności ściółki leśnej. Ryzyko powstania pożaru zwiększa także sezonowy, intensywny ruch turystyczny oraz prace polowe rolników.

Potencjalne miejsca zagrożenia pożarowego to tereny wzdłuż dróg publicznych, linii energetycznych i rurociągów.

Potencjalny i aktualny stan zagrożenia pożarowego obszarów leśnych został przedstawiony szczegółowo w *Planie ochrony przeciwpożarowej dla Nadleśnictwa Góra Śląska* zamieszczonym w elaboracie.

28.4. Bezpośrednie negatywne oddziaływanie człowieka – szkodnictwo leśne

Bezpośrednie, negatywne oddziaływanie człowieka przejawia się głównie szkodnictwem leśnym. Do tego rodzaju zagrożeń przede wszystkim zaliczyć należy:

- nagminne nieprzestrzeganie zakazu wjazdu pojazdów mechanicznych na tereny leśne oraz nieprzestrzeganie zasad prawidłowego zachowania się w lesie;
- wywożenie śmieci do lasu (w tym odpadów wielkogabarytowych);
- niewłaściwie zorganizowana i uprawiana turystyka w lesie i na terenach bezpośrednio do niego przyległych (w czasie, której niszczone jest runo leśne);
- uszkodzanie kory drzew (głównie wiekowych osobników), wydeptywanie roślinności leśnej, płoszenie zwierząt, penetrowanie terenów objętych zakazem wstępu (głównie – ostoje chronionych gatunków ptaków, uprawy leśne do 4 m wysokości, wyłączone drzewostany nasienne);

- wandalizm przejawiający się w dewastacji oraz kradzieży elementów leśnej infrastruktury turystycznej, tablic informacyjnych i ostrzegawczych oraz siatki grodzeniowej;
- rabunkowe i nielegalne (wykonywane bez stosownego zezwolenia) pozyskiwanie chronionych gatunków mchów (bielistka, torfowce) i porostów (chrobotki) do celów dekoracyjnych (florystyka, dekoracje wystaw sklepowych i in.);
- niszczenie stanowisk chronionych gatunków roślin;
- nieuprawnione korzystanie z otwartego ognia na terenach leśnych;
- kłusownictwo leśne (często z użyciem odpowiednio ułożonych psów) i wodne (także z użyciem energii elektrycznej i materiałów wybuchowych oraz broni pneumatycznej);
- wnykarstwo;
- płoszenie zwierzyny w ostojach przez grzybiarzy, wędkarzy i fotoamatorów;
- niszczenie mrowisk, gniazd, nor i żeremi;
- kradzieże choinek i nielegalne pozyskiwanie stroiszu;
- kradzieże drewna (nielegalne pozyskanie, kradzieże drewna przygotowanego do wywozu) oraz sadzonek z nowozakładanych upraw leśnych.

Na terenie nadleśnictwa szkodnictwo dotyczy głównie nieuprawnionego wjazdu pojazdami mechanicznymi. Największą liczbę tego rodzaju wykroczeń można odnotować w okresie letnim, szczególnie w czasie zbierania płodów runa leśnego. Ilość przypadków zwiększyła się szczególnie w latach pandemicznych.

W celu przeciwdziałania powyższym zjawiskom Nadleśnictwo Góra Śląska prowadzi ścisłą współpracę z posterunkami straży leśnej sąsiednich nadleśnictw, posterunkami i komisariatem Komendy Powiatowej Policji w Górze, Państwową Strażą Łowiecką w Lesznie i Inspekcją Transportu Drogowego oddział w Lesznie.

Nadleśnictwo Góra Śląska realizuje szereg skutecznych działań profilaktycznych związanych z przestrzeganiem zasad prawidłowego zachowania się w lesie oraz zagospodarowaniem rekreacyjnym; prowadzi również intensywnie edukację przyrodniczo-leśną społeczeństwa.

Działalność gospodarcza nadleśnictwa poddawana jest okresowo kompleksowym kontrolom ze strony Inspekcji Lasów Państwowych, uzyskując od wielu lat wysoką ocenę końcową.

29. Obszary potencjalnych konfliktów społecznych

Jednym z potencjalnych obszarów konfliktowych, mogą być kompleksy leśne położone w sąsiedztwie miasta Góra o nazwie „Las Zawieścice”. Są to tzw. lasy o zwiększonej funkcji społecznej. Całość zagadnień dotycząca prowadzenia gospodarki leśnej na tym obszarze została przedstawiona w rozdziale nr 8 niniejszego opracowania.

W celu uniknięcia potencjalnych konfliktów społecznych na terenie całego nadleśnictwa, projekt Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Góra Śląska podlega publicznemu wyłożeniu do wglądu. Wszystkie wnioski i uwagi zostaną szczegółowo przeanalizowane. Jest to dobra praktyka, która ma na celu wprowadzenie konsultacji społecznych na każdym etapie planowania i realizacji Planu Urządzenia Lasu.

PLAN DZIAŁAŃ OBJĘTYCH PROGRAMEM OCHRONY PRZYRODY

30. Kształtowanie strefy ekotonowej i zadrzewieniowej

Ekoton to pas przejściowy pomiędzy dwoma naturalnymi biocenozami, który odznacza się większym bogactwem flory i fauny niż sąsiadujące ze sobą ekosystemy. Na brzegu lasu o niewykształconych strefach ekotonowych dochodzi do szeregu niekorzystnych procesów. Silne nasłonecznienie, wysuszający wpływ wiatru, migracja obcych gatunków prowadzi do degeneracji zbiorowisk leśnych. Dobrze wykształcone strefy ekotonowe mogą zapobiegać rozprzestrzenianiu się pożarów w lasach. Chronią przed wnikaniem do wnętrza kompleksów leśnych różnego rodzaju imisji (pyłów, gazów, aerozoli). Zmniejszają niekorzystny wpływ sąsiedztwa terenów otwartych na zoocenozy leśne. Strefy ekotonowe z różnymi gatunkami „pożytecznych” zwierząt podnoszą naturalną odporność drzewostanu na ataki „szkodników” lasu. Strefa ekotonowa podnosi stabilność ekosystemu leśnego i przyczynia się do utrzymania wysokiej produktywności drzewostanów i sprawności siedlisk.

Strefy ekotonowe należy zakładać jednocześnie z drzewostanem, na którego obrzeżu mają występować. Idealnie wykształcone zewnętrzne leśne ekotony powinny składać się z trzech stref (Brzeziecki 2008):

- Strefa drzewiasta – najbardziej wewnętrzną część strefy ekotonowej. W obrębie tej strefy następuje stopniowe rozluźnienie zwarcia drzewostanu w kierunku na zewnątrz drzewostanu. W strefie tej powinny znajdować się drzewa gatunków osiągających duże rozmiary końcowe. Dzięki luźniejszej więźbie powinny one mieć możliwość umocnienia w warstwie korzeni i wykształcenia silnych i odpornych pni. W dolnej warstwie drzewostanu powinny się znaleźć drzewa reprezentujące gatunki osiągające mniejsze rozmiary końcowe, a także, w kierunku na zewnątrz, gatunki krzewiaste. Docelowa szerokość strefy drzewiastej powinna wynieść około 15 m.
- Strefa drzewiasto-krzewiasta – graniczy od zewnątrz ze strefą krzewiastą, osiągając szerokość około 5 m. Tworzą ją drzewa osiągające mniejsze rozmiary końcowe oraz krzewy. Zwarcie jest luźniejsze, drzewa rozmieszczone są nieregularnie. Warstwę podszytową tworzą różne gatunki krzewów. Drzewa osiągające duże rozmiary końcowe w tej strefie nie powinny się już znajdować.

- Strefa krzewiasta – najbardziej zewnętrzna część strefy ekotonowej. Stanowi ją pas krzewów o szerokości od 3-5 m. W kierunku na zewnątrz powinny się znaleźć krzewy osiągające mniejsze rozmiary w określonych warunkach.

Do powstania stref ekotonowych wykształconych zgodnie z powyższym schematem powinno się dążyć przede wszystkim w przypadku większych kompleksów leśnych, szczególnie tam, gdzie dominują gatunki iglaste, a to ze względu na bezpieczeństwo drzewostanów, względy biocenotyczne i estetykę krajobrazu.

W przypadku już istniejących zewnętrznych stref ekotonowych należy dążyć do ich utrzymania. W przypadku drzewostanów złożonych z gatunków liściastych, występujących na obrzeżu lub wewnątrz większych kompleksów złożonych z gatunków iglastych, na szerokości odpowiadającej średniej wysokości drzewostanu należy zrezygnować z odnawiania przy pomocy zrębów zupełnych i stosować zasady przyjęte przy zagospodarowaniu lasu trwałego (cięciami jednostkowymi lub grupowymi, jak w rębni przerębowej).

Wszystkie zadrzewienia pełnią ważną w krajobrazie rolę korytarzy ekologicznych, umożliwiających kontakty międzypopulacyjne wielu gatunkom zwierząt i ptactwa. Gwarantują również zachowanie różnorodności flory i fauny oraz pełnią rolę ostoi dla zwierząt. Koncepcja wprowadzania zadrzewień śródpolnych wychodzi naprzeciw postanowieniom międzynarodowej konwencji o trwałym i zrównoważonym rozwoju obszarów wiejskich i ochronie zasobów przyrody (*Rekomendacja Nr 94/6 Rady Europy*).

31. Kształtowanie stosunków wodnych

Ekosystemy o charakterze naturalnym, do których należą ekosystemy wodne oraz bagienne, o ile tylko ich siedliska nie ulegną przekształceniu, powinny pozostać w warunkach braku ingerencji człowieka. Ochrona bierna, polegająca na zabezpieczeniu przed zewnętrznymi wpływami oraz wstrzymaniu się od ingerencji, jest tu właściwą formą ochrony. Wszystkie ciek i zbiorniki wodne, a także ekosystemy o charakterze zdeterminowanym przez wodę (źródła, torfowiska, olsy, lasy łąkowe, łąki zalewowe, szuwały) to obiekty pełniące ważną, często niedocenianą rolę ekologiczną i przyrodniczą.

Warunkami skutecznej ochrony wód i ekosystemów zdeterminowanych przez wodę jest realizacja ochrony zasobów wodnych – obecność wody w krajobrazie jest niezbędnym warunkiem funkcjonowania ekosystemów źródeł, cieków i zbiorników wodnych. Osuszenie oznacza ich nieuchronną degradację.

Do metod ochrony zasobów wodnych zalicza się następujące działania:

- Zachowanie wszystkich istniejących, antropogenicznych struktur zatrzymujących wodę, tj. zastawek, podpiętrzeń, zbiorników małej retencji;
- Pilna realizacja działań zabezpieczających właściwe stosunki wodne mokradeł (budowa drobnych piętrzeń stabilizujących odpływ wody z torfowisk);
- Czynna ochrona szczególnie cennych przyrodniczo łąk śródleśnych poprzez ich koszenie połączone z usuwaniem skoszonej biomasy;
- Zachowanie lasów w krajobrazie;
- Ochronę czystości wód – przedsięwzięcia te wchodzi bardziej w zakres ochrony środowiska niż ochrony przyrody; muszą one być podejmowane w całej zlewni i wymagają współpracy zainteresowanych jednostek administracji państwowej i samorządowej.

Oprócz antropogenicznych źródeł zanieczyszczeń na czystość wód wpływa charakter całej zlewni. Korzystne są zlewnie o dużej lesistości, dużym udziale użytków zielonych, małej erozji powierzchniowej na polach i braku źródeł zanieczyszczeń. Na jakość wód cieków i zbiorników wodnych wpływa również w sposób istotny struktura krajobrazu bezpośrednio otaczającego te akweny. Pasy użytków zielonych otaczające brzegi, a jeszcze lepiej pasy zakrzewień i zadrzewień, pełnią rolę barier biogeochemicznych, ograniczających bezpośredni spływ zanieczyszczeń. Identyczną rolę ochronną pełni roślinność litoralu jeziornego oraz roślinność nadbrzeżnych ziołorośli nad rzekami. W przypadku cieków w krajobrazie leśnym dopływ biogenów ze zlewni ograniczany jest przez las; mógłby jednak być znacznie zwiększony w przypadku wykonania zrębów sięgających linii brzegowej. Niedopuszczalne jest w tej strefie przyjęcie i realizacja zrębowego sposobu gospodarowania, dopuszcza się natomiast stosowanie rębni częściowych.

Drzewostany w sąsiedztwie wód spełniają, poza wspomnianymi wyżej funkcjami, również ważną rolę retencyjną, dlatego też należy bardzo wnikliwie rozpatrywać ewentualność wystąpienia ubocznych skutków działalności prowadzącej do zmiany stosunków wodnych.

W minionym okresie gospodarczym Nadleśnictwo Góra Śląska przystąpiło do projektu "Kompleksowa renaturyzacja mokradeł oraz odtwarzanie naturalnych wilgotnych siedlisk przyrodniczych na terenach ochronnych Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu przez zwiększanie retencyjności wodnej oraz spowalnianie odpływu wód" współfinansowanego z Funduszy Norweskich. W ramach zadania odtworzono zbiornik w leśnictwie Majówka o powierzchni 1,1955 ha o max. objętości retencyjnej 15 830 m³.

32. Formy ochrony – zalecenia ochronne

Gospodarka leśna jest prowadzona na podstawie dziesięcioletnich planów urządzenia lasu, które uwzględniają wszystkie akty prawne mówiące o ochronie środowiska. Dlatego na etapie planowania dąży się w szczególny sposób do zachowania równowagi ekologicznej na terenach leśnych.

Jednym z celów Programu ochrony przyrody jest określenie celów i metod ochrony dla wszystkich form ochrony przyrody. Służą temu m.in. zalecenia ochronne, które zostaną przedstawione w dalszych częściach niniejszego rozdziału.

32.1. Obszary Chronionego Krajobrazu

Przy realizacji gospodarki leśnej na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska znajdujących się w zasięgu obszarów chronionego krajobrazu należy stosować się do zasad gospodarowania przyjętych w rozporządzeniach o powołaniu tych obiektów.

32.2. Obszary Natura 2000

Przy realizacji gospodarki leśnej należy stosować się do obowiązujących planów ochrony lub planów zadań ochronnych. W przypadku braku wymienionych dokumentów gospodarkę leśną należy prowadzić uwzględniając potrzeby ochronne siedlisk przyrodniczych i gatunków „naturowych” wymienionych w SDF danego obszaru, jako przedmioty ochrony. Ochroną należy również objąć występujące w danym obszarze siedliska przyrodnicze i gatunki „naturowe” niewymienione w SDF - zgodnie z zaleceniami POP.

32.3. Pomniki przyrody

Odpowiedzialność za utrzymanie pomników przyrody spoczywa na władzach gmin, niemniej jednak należy otaczać je nadal wszechstronną opieką oraz popularyzować fakt ich występowania. Wnosi się również o ochronę innych, okazałych i wiekowych drzew lub ich zgrupowań, jako potencjalnych pomników przyrody.

32.4. Użytki ekologiczne

Ze względu na znaczny horyzont czasowy wydaje się konieczne okresowe monitorowanie stanu zachowania użytków ekologicznych. W przypadku stwierdzenia przez specjalistów faktu pogarszania się stanu jego zachowania, należy podjąć stosowne działania zapobiegawcze lub ratownicze.

32.5. Ochrona gatunkowa

Podczas przygotowania i realizacji działań w zakresie gospodarki leśnej obowiązują zasady określone w Rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r.

w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. 2023, poz. 672). Dokument zawiera następujące zalecenia dla gospodarki leśnej (synteza):

1. Właściciel lasu lub wyznaczona przez niego osoba podczas przygotowywania działań w zakresie gospodarki leśnej powinien zastosować się do poniższych zaleceń:
 - ✓ Przed przystąpieniem do zabiegów gospodarczych należy wykonać przegląd dostępnych danych na temat występowania gatunków z załącznika IV dyrektywy siedliskowej oraz gatunków ptaków objętych ochroną lub potencjalnych miejsc ich występowania w lesie. Przeglądu nie trzeba wykonać, jeżeli została sporządzona prognoza oddziaływania na środowisko;
 - ✓ Potencjalne miejsca występowania gatunków z załącznika IV i gatunków ptaków mają być sprawdzone podczas wizji terenowej, nie wcześniej niż dwa tygodnie przed rozpoczęciem działań, przez osobę, która „posiada, co najmniej tytuł zawodowego licencjata, inżyniera albo równorzędnego potwierdzającego wykształcenie wyższe z zakresu nauk leśnych lub nauk biologicznych lub posiada minimum 2 letnie doświadczenie w zawodzie leśnika, lub posiada doświadczenie w zakresie wykonywania terenowych inwentaryzacji przyrodniczych”. Miejsca, w których ta osoba znajdzie gatunek, mają być oznakowane i zabezpieczone;
 - ✓ Oznakowane i zabezpieczone mają być także drzewa dziuplaste i drzewa z gniazdami ptaków o średnicy powyżej 25 cm oraz inne gniazda wieloletnie; a także inne zajęte gniazda ptaków.
2. W celu zapewnienia ochrony gatunków określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 48 i art. 49 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w szczególności wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz gatunków ptaków objętych ochroną należy:
 - ✓ Pozostawiać martwe drzewa w ilości 3-5 szt./ha, jeśli nie stwarza to zagrożenia pożarowego, ryzyka gradacji, ryzyka dla ludzi i mienia (w tym ostatnim przypadku należy pozostawić drzewo obalone);
 - ✓ Nie prowadzić zrywki korytami cieków;
 - ✓ W pasie 10 m od brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych pozostawiać zwalone pnie drzew, podszyt i duże kamienie – w celu ułatwienia zwierzętom migracji oraz dostępu do wody;
 - ✓ W pasie 25 m od brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych nie stosować rębni zupełnych ani gniazdowych; w tym pasie zaleca się pozostawianie stref buforowych lub ich tworzenie, w szczególności przez sadzenie krzewów, w razie ich braku oraz pielęgnowanie lasu;
 - ✓ Nie stosować cięć zupełnych w miejscach pamięci narodowej i kultu religijnego;

- ✓ Zaleca się zapewnienie udziału w drzewostanach drzew gatunków wczesnosukcesyjnych, w szczególności brzozy, osiki oraz wierzby iwy, w formie domieszek, w udziale dostosowanym do wymagań typów siedliskowych lasu oraz siedlisk przyrodniczych;
- ✓ Enklawy śródleśne, w tym polany i łąki, na których stwierdzono stanowiska gatunków chronionych związanych z terenami otwartymi, należy utrzymywać w nie pogorszonym stanie przez usuwanie, w razie potrzeby, drzew i krzewów;
- ✓ Przy dokonywaniu odnowień i zalesień powinno uwzględnić się: regionalne uwarunkowania przyrodnicze, warunki siedliskowe i stan środowiska przyrodniczego oraz lata dobrego urodzaju nasion;
- ✓ Przed wykonaniem prac związanych z użytkowaniem rębny wybierając się rodzaj cięć odpowiedni do planowanego sposobu odnowienia (naturalnego, z sadzenia lub siewu);
- ✓ Odnowienie naturalne stosuje się w pierwszej kolejności tam, gdzie drzewostan macierzysty jest pełnowartościowy i składa się z gatunków, które są w tym miejscu pożądane, warunki siedliskowe umożliwiają odnowienie naturalne a odnowienie gwarantuje udatność powyżej 50% oraz stabilność drzewostanu;
- ✓ W przypadkach uzasadnionych potrzebami społecznymi lub przyrodniczymi zaleca się stosowanie rębni złożonych z wydłużonym okresem odnowienia;
- ✓ W rębniach zupełnych pozostawiać, minimum 5% powierzchni drzewostanów do naturalnego obumarcia przez pozostawianie biogrup na zrębach lub większych fragmentów drzewostanów, chyba, że występują przesłanki uzasadniające odstępnie od tego wymagania; zaleca się, aby wspomniane biogrupy obejmowały drzewa dziuplaste, drzewa z wieloletnimi gniazdami oraz inne żywe drzewa biocenotyczne, w tym drzewa gatunków uznawanych za długowieczne
- ✓ W innych rębniach (złożonych) pozostawiać 3–5 żywych drzew w przeliczeniu na 1 ha odnawianej powierzchni, przy czym zaleca się ich grupowanie w ramach nieużytkowanych biogrup opisanych w poprzednim podpunkcie;
- ✓ Ochronę lasu należy realizować w oparciu o zasadę integrowania metod biologicznych, chemicznych i mechanicznych, przy czym chemiczne metody ochrony lasu stosujemy w przypadku braku możliwości lub braku zasadności zastosowania innych metod;
- ✓ Jeżeli jest to możliwe, przy uwzględnieniu uwarunkowań gospodarczych, społecznych i kulturowych, zaleca się minimalizację działań związanych z pozyskaniem surowca drzewnego na siedliskach bagiennych lub rezygnację z tych działań;
- ✓ W stanie naturalnym lub zbliżonym do naturalnego pozostawia się torfowiska i źródła oraz śródleśne zbiorniki i ciek wodne.

33. Ochrona różnorodności biologicznej

Ochrona różnorodności biologicznej w lasach jest obowiązkiem prawnym wynikającym z obowiązujących ustaw, zarządzeń i instrukcji. Do najważniejszych z nich należą Zasady hodowli lasu i ich nowelizacje. Precyzują one całokształt zasad postępowania mających na celu zachowanie różnorodności biologicznej. Biocenozę leśną cechuje wielowarstwowość, wielogatunkowość drzewostanów, obecność nalu, podszytu i podrostu oraz bogactwo florystyczne runa i warstwy mszystej. Jest ona zróżnicowana przestrzennie, co wynika z różnorodności mikrosiedlisk leśnych. Obok drzewostanów występują także enklawy zbiorowisk nieleśnych rozwijające się w śródleśnych oczkach, bagnach, torfowiskach i na polanach.

W celu ochrony różnorodności biologicznej w lasach można sformułować następujące zalecenia:

1. Dla zachowania różnorodności genetycznej należy postępować zgodnie z Ustawą o Leśnym Materiale Rozmnożeniowym;
2. Dla zachowania różnorodności gatunkowej należy w lasach zwracać uwagę zarówno na skład gatunkowy warstw drzewiastych jak i podszytów oraz runa. W tym celu należy dążyć do stosowania zalecanych, a także modyfikowanych lokalnie (stosowna decyzja KZP) składów odnowieniowych upraw oraz optymalnych typów drzewostanów;
3. W celu zachowania różnorodności ekosystemowej należy jak najszerzej wykorzystywać zmienność w ramach mikrosiedlisk wprowadzając na te niewielkie powierzchnie właściwe im gatunki. Bardzo ważnym elementem zachowania omawianej zmienności jest stopniowa poprawa stosunków wodnych na terenie nadleśnictwa poprzez budowę nowych i konserwację istniejących zastawek;
4. Dla zachowania różnorodności krajobrazowej należy unikać zalesiania śródleśnych łąk, bagien i nieużytków.

Podczas prac nad planem urządzenia lasu, nadleśnictwo przekazało wykaz zatwierdzonych ekosystemów wyłączonych z użytkowania (dawniej tzw. ekosystemów reprezentatywnych). W wydzieleniach tych nie planuje się zabiegów gospodarczych. W takich miejscach należy dążyć do zachowania lub polepszenia stanu siedliska poprzez stworzenie warunków rozwoju tzw. gatunków starych lasów, a szczególnie organizmów saproksylicznych.

Dla zachowania różnorodności biologicznej ważne jest również odtwarzanie zbiorowisk na siedliskach skrajnie trudnych dla prowadzenia gospodarki leśnej. Są to przeważnie

powierzchnie siedlisk zaliczone do **naturalnej sukcesji** (ten rodzaj powierzchni leśnej zajmuje areal 276,87 ha – 155 pododdziałów).

34. Ochrona siedlisk przyrodniczych

Podstawowym elementem gospodarki leśnej wpływającym na stan leśnych siedlisk Natura 2000 są przyjęte składy gatunkowe odnowień. Aby nie pogorszyć stanu leśnych siedlisk przyrodniczych, w miejscach ich występowania należy stosować specjalne składy gatunkowe według ustaleń KZP.

Zaprojektowane w tabeli 43 składy gatunkowe upraw różnią się od docelowych składów drzewostanów – zwiększony udział mają tu gatunki pionierskie, takie jak sosna, świerk, olsza czy brzoza. Gatunki te pełnią rolę pielęgnacyjną dla gatunków głównych (np. sosna stanowi podgon dla dębu na siedliskach BMśw i LMśw). Składy gatunkowe będą się zmieniać, poczynając od uprawy (zwykle kilka tysięcy drzew na 1 ha), do drzewostanów docelowych (zwykle kilkaset drzew na ha) wskutek wykonywanych czyszczeń, trzebieży oraz naturalnego wydzielania się drzew.

Poza stosowaniem specjalnych składów odnowień w stosunku do siedlisk przyrodniczych zaleca się następujące postępowanie:

- Podczas wykonywania trzebieży i czyszczeń w miejscu występowania siedlisk 9110, 9130, 9170, 9190, 91E0, 91F0, 91I0 stosować regulację składu gatunkowego – usuwać występujące w nadmiernej ilości So, Św, Brz, Md oraz gatunki obce geograficznie. Promować gatunki właściwe siedlisku – Bk (9110, 9130), Db (9170, 9190, 91F0, 91I0), Gb i Lp (9170), Ol (91E0), Wz i Js (91F0);
- W przypadku prowadzenia cięć rębnych wykonywanych w sąsiedztwie płatów siedlisk 3150 – umożliwienie naturalnego kształtowania się strefy ekotonowej poprzez wyłączenie z użytkowania rębego pasa drzewostanu o szerokości przynajmniej 25 m, wokół zbiorników wodnych wraz z otaczającymi je zatorfieniami lub samych torfowisk, stanowiących siedliska przyrodnicze z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia;
- Nie wykonywać zalesień w płatach siedliska 6410, 6440, 6510;
- Prowadzić ekstensywne użytkowanie kośne łąk 6410, 6440, 6510 (zgodnie z zasadami programów rolnośrodowiskowych).

Do czasu ustąpienia choroby jesionu dopuszcza się stosowanie innych gatunków, takich jak: Dbs, Wz, Ol, Św, Tpb, Tpc i inne. Na siedlisku 91E0 rozważyć wykorzystanie brzozy omszonej zamiast brodawkowatej.

Tabela 43 Składy gatunkowe odnowień w wydzieleniach z siedliskami przyrodniczymi dla poszczególnych typów siedliskowych lasu

Kod (typ) siedliska	Zbiorowisko	Typ siedliskowy lasu	TD	Docelowy skład gat. drzewostanu - % budowa pionowa	Orientacyjny skład gatunkowy odnowienia
9110	<i>Lusulo pilosae- Fagetum</i>	LMśw, LMw	Bk	Ip. Bk 70-90, Dbb 10-20, Gb, Lp, So 10-20	Bk 70, Dbb 20, Gb, Lp, So 10
	<i>Lusulo pilosae- Fagetum</i>	Lśw, Lw	Bk	Ip. Bk 70-90, Dbb 10-20, Gb, Lp 10-20	Bk 70, Dbb 20, Gb, Lp 10
9130	<i>Galio odorati-Fagetum</i>	Lśw, Lw	Bk	Ip. Bk 70-90, Dbb, Dbs 20-30, Gb, Lp 10-20	Bk 70, Dbb, Dbs 20, Kl, Jw, Gb, Lp 10
9170	<i>Galio sylvatici- Carpinetum</i>	LMśw	Gb-Db	Ip Dbs 10-70; Dbb 0-50, Lp 20-30; Kl, Jw i in 10-30 IIp Gb 30-70, Lp 10-60 Kl i inne 10-20	Dbs 40, Gb 20, Dbb, Lp, Kl, Jw i in. 40
	<i>Galio sylvatici- Carpinetum</i>	LMw	Gb-Db	Ip Dbs 10-70; Dbb 0-50, Gb 20-30; Lp, Jw.i in 10-30 IIp Gb 30-70, Lp 10-60; Kl i inne 10-20	Dbs 40, Gb 20, Dbb, Lp, Kl, Jw i in. 40
	<i>Galio sylvatici- Carpinetum</i>	Lśw, Lł	Gb-Db	Ip Dbs 10-70; Dbb 0-10; Lp 20-60; Kl, Jw, Gb i in 10-30 IIp Gb 60-80, Lp, Kl i inne 20-40	Dbs 40, Gb 20, Dbb, Lp, Kl, Jw i in. 40
	<i>Galio sylvatici- Carpinetum</i>	Lw, OIJ	Gb-Db	Ip Dbs 40-70; Dbb 0-10; Gb 20-30; Lp, Jw. i in 10-30 IIp Gb 60-80; Lp, Kl i inne 20-40	Dbs 40, Gb 20, Dbb, Lp, Kl, Jw i in. 40
9190-2	<i>Calamagrostio- Quercetum</i>	BMśw, LMśw	Db	Ip Dbb 30-60; Dbs 20-40; So 0-10; Brzb 0-10; Os i in 0-5	Dbb50, Dbs 20, So, Brzb, Os 30
	<i>Molinio- Quercetum</i>	LMw	Db	Ip. Dbs 6070, Dbb 020, So 0-10, Brzb, Brz.o 010, Os i in 0-5	Dbs 60, Dbb 20, So, Brzb, Os 20
	<i>Calamagrostio- Quercetum</i>	Lśw, Lł	Db	Ip. Dbb, Dbs 80-100, Bk, Os i in 0-20, Brzb, So, Gb 0-10	Dbb, Dbs 70, Bk, Os, Brzb, So, Gb i in. 30
	<i>Molinio- Quercetum</i>	Lw	Db	Ip. Dbs 80-100, Bk, Os i in 0-20, Brzb, So, Gb 0-10	Dbs 70, Bk, Os, Brzb, Gb i in. 30

Kod (typ) siedliska	Zbiorowisko	Typ siedliskowy lasu	TD	Docelowy skład gat. drzewostanu - % budowa pionowa	Orientacyjny skład gatunkowy odnowienia
91E0	<i>Populetum albae</i>	Lł	Tp	Ip. Tpb 30-60; Tpcz 30-60	Tpb 60, Tpc, Wz, Dbs i in. 40
	głównie <i>Fraxino- Alnetum</i>	Lw, 01J (Lłb), Ol związane z ruchem wód	Js-Ol	Ip. 0150-70; Js 20-40; Wz i in. 0- 10	0160, Js 20, Wz i in. 20
			O1-Js	Ip. Js 50-70; 0120-40; Wz i in. 0- 10	Js 60,0120, Wz i in. 20
91F0	<i>Ficario-Ulmetum</i>	LMśw2, Lśw2, Lw, Lł, OlJ	Wz-Js	Ip. Js 20-60, Wz 20-60, Dbs 0-20, Bst, Wzs 0-10, Lp, Kl, Tpb i inne 10 IIp. Wzs 50, Gb 30, Tpb, Klp, Lp i inne 20 IIIp Czm, Gb, Lp, Kl, Klp, Jb	Js 30, Wz 20-30, Dbs 20, Bst, Wzs 0-10, Lp, Kl, Tpb, Gb, Klp 20-30
91I0	<i>Quercetalia pubescenti petraeae</i>	LMśw	Db	Ip. Dbb, Dbs 60; So 30; Brz, Św, Bk 10	Dbb, Dbs 90; So i in. 10

35. Szczegółowe zadania ochronne przewidziane do wykonania w obszarach Natura 2000 i na siedliskach przyrodniczych

Część przedmiotów ochrony obszarów naturalnych z terenu nadleśnictwa wymaga podjęcia aktywnych działań zapewniających utrzymanie właściwego stanu ochrony. Bardzo ważnym dokumentem w odniesieniu do każdego obszaru Natura 2000 jest plan zadań ochronnych (PZO). Zawiera on cele działań ochronnych oraz określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:

- ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
- monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów,
- uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony.

Analizując PZO dla poszczególnych obszarów w celu wykorzystania zawartych w nich zaleceń ochronnych odnoszących się do poszczególnych przedmiotów ochrony kierowano się trzema zasadami, które spełniają zapisy planu:

- dotyczą całego obszaru ostoi oraz jako podmiot odpowiedzialny za realizację zadania wskazano właściwego nadleśniczego bądź właściciela lub posiadacza gruntów;
- dotyczą wprost obszaru Nadleśnictwa Góra Śląska (np. w PZO wskazano nazwę leśnictwa lub adres leśny);
- dotyczą stanowisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony obszaru znajdujących się na gruntach nadleśnictwa.

W przypadku obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Baryczy PLH020084, który nie posiada Planu Zadań Ochronnych, działania ochronne zaprojektowano w ramach p.u.l.

Drugi obszar występujący na obszarze Nadleśnictwa Góra Śląska – Łęgi Odrzańskie PLC020002 posiada aktualne plany zadań ochronnych, które powstały dla dwóch obszarów, z połączenia których powstał obszar wspólnej ochrony. W przypadku pierwszego (Łęgi Odrzańskie PLH020018) po weryfikacji danych adresowych z istniejącą bazą programu Taksator na 263 lokalizacje potwierdzono istnienie wskazanego w PZO typu siedliska przyrodniczego dla 45 lokalizacji. Przyczyną tego stanu rzeczy są błędy w podanych w opracowaniu adresach leśnych oraz weryfikacja siedlisk przyrodniczych wykonana przez wykonawcę Planu w ramach prac urzędniowych i dodatkowo przy realizacji projektu Wetlans Green Life. W przypadku drugiego PZO sporządzonego dla obszaru Łęgi Odrzańskie PLB20008 zalecenia ochronne dotyczą całego terenu nadleśnictwa wchodzącego w skład obszaru. Dlatego zalecenia ochronne przedstawione w POP wynikają z zapisów w obu PZO, ale zostały określone w ramach p.u.l. po dokładnej analizie lokalizacji przedmiotów ochrony.

W odniesieniu do gruntów nadleśnictwa położonych w granicach obszarów Natura 2000 (PLH020084, PLC020002) zaleca się w ramach cięć rębnych rębni Ib oraz cięć uprzątających rębni IIa, IIb, IIIa i IIIb dążyć do pozostawiania przestojów na powierzchni większej niż zaplanowane 5%, ze szczególnym uwzględnieniem drzew o niskiej wartości technicznej (uszkodzonych, dziuplastych), które są potencjalnym miejscem występowania m.in. wielu gatunków nietoperzy (nocek duży, nocek Bechsteina, nocek łydkowłosy, mopek) i owadów (kozioróg dębosz, pachnica dębowa) – stanowiących przedmioty ochrony we wspomnianych obszarach. W miejscach, w których jest to możliwe, należy dążyć do grupowania przestojów pozostawionych do naturalnego rozpadu w kępy o możliwie dużych rozmiarach, zapewniających większą trwałość tworzonych w ten sposób biogrup.¹⁷

Dla siedlisk przyrodniczych Natura 2000, położonych poza obszarami Natura 2000 zaprojektowano zalecenia ochronne do realizacji podczas zabiegów gospodarczych pozwalające na utrzymanie i niepogorszenie stanu przedmiotów ochrony.

Szczegółowe zadania ochronne z zakresu ochrony przyrody dla gruntów nadleśnictwa zestawiono w tabeli znajdującej się w Załączniku nr 3.

¹⁷ Źródło: Opinia projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Góra Śląska wraz z prognozą oddziaływania na środowisko z dnia 19 grudnia 2024 r. RDOŚ we Wrocławiu.

PROMOCJA I EDUKACJA EKOLOGICZNA

Nadleśnictwo Góra Śląska prowadziło w ostatnim 10-leciu edukację przyrodniczą w oparciu o Program edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Góra Śląska na lata 2015-2024, opracowany na podstawie Zarządzenia nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 9 maja 2003 roku w sprawie wytycznych prowadzenia edukacji leśnej społeczeństwa w Lasach Państwowych.

Nadleśnictwo Góra Śląska prowadzi edukację leśną dla zróżnicowanych wiekowo odbiorców przy współpracy z różnymi organizacjami i instytucjami. Odbiorcami zajęć edukacyjnych były głównie dzieci w wieku przedszkolnym i uczniowie szkół podstawowych, ale także uczniowie szkół średnich i dorośli. Podstawą działalności były lekcje terenowe i wycieczki dla dzieci i młodzieży prowadzone przez edukatora, leśniczych i innych pracowników nadleśnictwa.

Nadleśnictwo prowadzi edukację ekologiczną w oparciu o następujące obiekty:

1. **Sala edukacyjna przy budynku nadleśnictwa** oddana do użytku w 2008 r. Sala wyposażona jest w sprzęt audiowizualny do prezentacji i odtwarzania materiałów edukacyjnych typu filmy, prezentacje multimedialne. Sala jednorazowo może pomieścić do 100 osób.
2. **Rowerowa Leśna Ścieżka Dydaktyczna „Dziczek”** (szczegółowy opis ścieżki w rozdz. 18.1.).
3. **Leśna ścieżka edukacyjno-turystyczna Sułków** (szczegółowy opis ścieżki w rozdz. 18.1.). Oddano ją do użytku w roku 2006. Budowa ścieżki została dofinansowana z WFOŚiGW.
4. **Ogródek Dendrologiczny przy siedzibie nadleśnictwa.** Fragment terenu przy nadleśnictwie zaadoptowany na ogródek i obsadzony różnymi gatunkami drzew.
5. **„Parking Edukacyjno-Turystyczny” w Bartkowie.** Oddany do użytku w roku 2007, w miejscu dawnej składnicy drewna, z inicjatywy mieszkańców wsi Bartków. W jego powstaniu brało udział Nadleśnictwo Góra Śląska, Urząd Gminy Wąsosz, Sołectwo Wsi Bartków, Fundacja Holenderska *KNHM Vriendenkring Meelo-Wanssum*. Obiekt powstał w ramach III Edycji Konkursu „Sami Sobie” organizowanego przy współpracy Urzędu Gminy Wąsosz oraz Fundacji Holenderskiej. Parking łączy w sobie funkcje sportowo-rekreacyjne. Jest zarazem: placem zabaw dla dzieci, boiskiem do rozgrywek piłkarskich i miejscem do biwakowania.

6. **Parking leśny na terenie leśnictwa Majówka** (oddz. 505g). Na parkingu zamontowano tablice edukacyjne ułatwiające rozpoznawanie grzybów.
7. **Wiata w Ślubowie**. Wybudowana w roku 2008 (oddz. 166k), z miejscem na ognisko. Obiekt znajduje się nieopodal miejscowości Ślubów i często odbywają się tam wycieczki szkolne dzieci z pobliskiej Szkoły Podstawowej.
8. **Szkółka leśna w Zawieścicach** (oddz. 193a). Na jej terenie znajduje się wiata z murowanym miejscem na ognisko. Bezpośrednie sąsiedztwo lasu oraz bliskie położenie względem miasta sprawia, że obiekt ten często wykorzystywany jest do prowadzenia edukacji leśnej.
9. Obszary leśne udostępnione dla miłośników *bushcraftu* i *survivalu*. Nadleśnictwo Góra Śląska uczestniczy w programie „**Zanocuj w lesie**” i w związku z tym wyznaczono 3 obszary o łącznej powierzchni 1797,18 ha – udostępnione dla uczestników tej akcji. Obejmują one tereny leśnictw: Wronów, Siciny, Majówka, Jemielno i Bartków i położone są w pobliżu parkingów leśnych

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Góra Śląska znajdują się także obiekty edukacji przyrodniczej innych podmiotów i są to:

- Park Edukacji Ekologicznej im. Jana Pawła II położony na obrzeżach miasta Góra;
- Park Przyrodniczy połączony z Miasteczkiem Ruchu Drogowego w Niechlowie;
- Strzelnica myśliwska nieopodal miasta Góra;
- Stanica myśliwska Koła Łowieckiego „Bór” w Nowej Wiosce;
- Stanica myśliwska Koła Łowieckiego „Bażant” we Włodkowie Dolnym.

W latach 2015-2024 nadleśnictwo organizowało konkursy plastyczne, fotograficzne, konstrukcyjne i literackie dla przedszkolaków, uczniów i osób dorosłych zamieszkujących teren nadleśnictwa. Konkursy prowadzone były również przy współpracy innych podmiotów.

Pracownicy uczestniczyli w piknikach i festynach przygotowując stoisko edukacyjne Nadleśnictwa Góra Śląska oraz obsługiwali stoiska Lasów Państwowych i RDLP w Poznaniu.

Nadleśnictwo Góra Śląska w minionym okresie gospodarczym organizowało cyklicznie rozmaite akcje lokalne i ogólnopolskie skierowane zarówno do dzieci, młodzieży jak i osób dorosłych. Najważniejsze z nich to: Sprzątanie świata, Święto drzewa, Pomóżmy zwierzętom przetrwać zimę, Pomóżmy kasztanowcom, Dokarmiamy skrzydlatych przyjaciół, Mała Wyobraźnia – Duży Pożar, Dzień Ziemi, Choinki Nadziei.

Pracownicy nadleśnictwa każdego roku przygotowują materiały informacyjne dla prasy i lokalnych portali.

Wszystkie opisane wcześniej obiekty służące promocji i edukacji ekologicznej w połączeniu z licznymi trasami biegowymi, szlakami pieszymi i ścieżkami rowerowymi, przyciągają wielu miłośników przyrody lubiących uczestniczyć w wielu formach wypoczynku na świeżym powietrzu. W minionym okresie gospodarczym (2015-2024) w różnych formach edukacji przyrodniczej przygotowanych przez pracowników nadleśnictwa uczestniczyło 28 065 osób.

Jak wynika z przedstawionych w niniejszym rozdziale informacji, pracownicy Nadleśnictwa Góra Śląska prowadzą bardzo intensywną i zakrojoną na szeroką skalę działalność dotyczącą promocji i edukacji ekologicznej.

UWAGI KOŃCOWE

Program ochrony przyrody opracował mgr inż. Krzysztof Kołodziejczak.

Mapę sytuacyjno-przeładową opracował mgr inż. Hubert Krysztofiak.

Prace introligatorskie wykonał tech. Marek Kluczewski.

Program wydrukowano w dwóch egzemplarzach z przeznaczeniem dla Nadleśnictwa Góra Śląska i Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu.

Kierownik Pracowni

Taksator Specjalista

mgr inż. Krzysztof Ostrowski
02.11.2024 r.

mgr inż. Krzysztof Kołodziejczak
02.11.2024 r.

Z-ca Dyrektora Oddziału

mgr inż. Piotr Kubala
02.11.2024 r.

LITERATURA I MATERIAŁY POMOCNICZE

1. Brzeziecki B. 2008: Zagospodarowanie brzegu lasu. Portal „Rębnie e-Poradnik”.
2. BULiGL O/Poznań: Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Góra Śląska na okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2024 r.
3. BULiGL O/Poznań 2015: Operat siedliskowy Nadleśnictwo Góra Śląska stan na 1 stycznia 2015 r.
4. Czępińska-Kamińska D. i in. 2000: Klasyfikacja gleb leśnych Polski – Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa.
5. Głowaciński Z. 2002: Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce, PAN – Instytut Ochrony Przyrody, Kraków.
6. Głowaciński Z. 2022: Czerwona lista kręgowców Polski – wersja uaktualniona (okres 1 i 2 dekady XXI w.). Chrońmy Przyrodę Ojczystą 78/2/2022.
7. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska: Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim. 2024.
8. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu. 2022.
9. Herbich J. (red.) 2004. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków NATURA 2000 – poradnik metodyczny – Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
10. Informator PSH Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce – Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2017.
11. Instrukcja sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie – Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, Departament Leśnictwa, Fundacja Rozwój SGGW, Warszawa 1996.
12. Jackowiak B., Celka Z., Chmiel J., Latowski K., Żukowski W. 2007: Red list of vascular flora of Wielkopolska (Poland). Biodiversity: Research and Conversation” Vol. 8-8/2007.
13. Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R.W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J.M., Zalewska H. & Pilot M., 2005: Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską sieć Natura 2000 w Polsce. Opracowanie dla Ministerstwa Środowiska. Białowieża: Zakład Badania Ssaków PAN.
14. Kapuściński R. 1999: Program ochrony przyrody w nadleśnictwie – DGLP, Zeszyt 111 – Wydawnictwo Świat, Warszawa.
15. Kaźmierczakowa R., Bloch-Orłowska J., Celka Z., Cwener A., Dajdok Z., Michalska-Hejduk D., Pawlikowski P., Szczęśniak E., Ziarnik K. 2016: Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych. Kraków 2016.
16. Kondracki J. 2000: Geografia regionalna Polski – Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
17. Matuszkiewicz J. M. 2002: Zespoły leśne Polski. Wyd. Naukowe PWN Warszawa.
18. Matuszkiewicz J. M. 2007: Regionalne optymalne składy gatunkowe drzewostanów w typach siedliskowych lasów i zespołach leśnych. Warszawa (mskr).
19. Matuszkiewicz J. M. 2008: Regionalizacja geobotaniczna Polski. IgiPZ PAN, Warszawa.
20. Matuszkiewicz W. 2001: Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski – Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
21. Mirek Z., Zarzycki K., Wojewoda W., Szelaąg Z. 2006: Czerwona lista roślin i grzybów Polski. Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN Kraków.

22. Podział hydrograficzny Polski – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Warszawa 1980.
23. Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. [red.] 2021: Regionalna geografia fizyczna Polski, Poznań.
24. Standardowe Formularze Danych dla obszarów Natura 2000 – strona internetowa <http://natura2000.eea.europa.eu/#>.
25. Woś A 1999: Klimat Polski. Wyd. Naukowe PWN. Warszawa.
26. Zielony R., Kliczkowska A. 2012: Regionalizacja przyrodniczo-leśna Polski 2010. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1 Zestawienie przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono obszary Natura 2000 (wg tab. XXII w IUL)

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
Dolina Dolnej Baryczy PLH020084 – siedliska przyrodnicze i gatunki zwierząt wg SDF (działania ochronne zaprojektowane w ramach p.u.l.)¹⁸					
1.	Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i> 3150 Ocena ogólna SDF: C	<u>Obręb: Jemięlnio</u> Oddz. 274n, 279c, 296m, 297b, 297d, 301f, 311b, 342Ab pow. 8,71 ha	Zachowanie zbiorników wodnych stanowiących siedlisko 3150.	Eutrofizacja zbiorników wodnych.	Ochrona zachowawcza siedliska (w p.u.l. nie planuje się zabiegów gospodarczych). Umożliwienie naturalnego kształtowania się strefy ekotonowej poprzez wyłączenie z użytkowania rębego pasa drzewostanu o szerokości przynajmniej 25 m, wokół zbiorników wodnych wraz z otaczającymi je zatorfieniami lub samych torfowisk, stanowiących siedliska przyrodnicze z wyłączeniem sytuacji kłeskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia.
2.	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>) 6410 Ocena ogólna SDF: C	<u>Obręb: Góra Ślaska</u> Oddz. 14Ac, 14Ad, 14Af, 17Cg, 17Ch, 17Ci, 17Cj, 17Ck, 204b pow. 29,50 ha	Zachowanie trwałych użytków zielonych.	W p.u.l. nie planuje się zabiegów gospodarczych dla użytków zielonych. Zagrożeniem dla siedliska jest sukcesja wtórna.	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych.

¹⁸ Obszar nie posiada aktualnego planu zadań ochronnych. Dokument jest w trakcie przygotowania.

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
3.	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>) 6430 Ocena ogólna SDF: C	Nie stwierdzono siedliska na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			
4.	Łąki selernicowe (<i>Cnidion dubii</i>) 6440 Ocena ogólna SDF: C	<u>Obręb: Góra Śląska</u> Oddz. 12k pow. 1,33 ha	Zachowanie trwałych użytków zielonych.	W p.u.l. nie planuje się zabiegów gospodarczych dla użytków zielonych. Zagrożeniem dla siedliska jest sukcesja wtórna.	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych.
5.	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>) 6510 Ocena ogólna SDF: B	<u>Obręb: Góra Śląska</u> Oddz. 14Ac, 17Cn pow. 1,41 ha	Zachowanie trwałych użytków zielonych.	W p.u.l. nie planuje się zabiegów gospodarczych dla użytków zielonych. Zagrożeniem dla siedliska jest sukcesja wtórna.	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych.
6.	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>) 9170 Ocena ogólna SDF: C	<u>Obręb: Góra Śląska</u> Oddz. 15Ah, 95h, 96g, 105c, 106i, 106o, 106w, 108k, 177i, 185c, 207i, 209a, 209b, 214h <u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 296f, 301c, 301d pow. 28,64 ha	Zachowanie właściwej grądom struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów. Utrzymanie odpowiednich ilości martwego drewna.	Zniekształcenie składów gatunkowych przez niewłaściwe składy odnowień, uproszenie struktury wiekowej, usuwanie drzew martwych.	Ochrona zachowawcza siedliska, brak planowanych zabiegów gospodarczych: 96g, 108k, 177i, 209a, 301d. W oddz.: 106o zaplanowano rębnię IIIB a w 207i i 214h odnowienie po rębni złożonej – zaleca się stosowanie składów gatunkowych zaprojektowanych w POP. PIEL, CP, CW: 15Ah, 106i, 209b, 296f – zaleca się stopniowe usuwanie gatunków wczesnosukcesyjnych, promowanie Db, Gb i Lp. TW, TP: 95h, 105c, 106w, 185c, 301c – zaleca się regulację składu gatunkowego, usuwanie So, promowanie Db, Gb, Lp.

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
7.	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>) 9190 Ocena ogólna SDF: C	<u>Obręb: Góra Ślaska</u> Oddz. 175d, 176g, 214c <u>Obręb: Jemiellno</u> Oddz. 330d pow. 8,55 ha	Zachowanie właściwej dąbrowom struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów. Zwiększanie zasobów martwego drewna w siedlisku.	Zniekształcenie składów gatunkowych przez niewłaściwe składy odnowień, uproszczenie struktury wiekowej, usuwanie drzew martwych.	Ochrona zachowawcza siedliska, brak planowanych zabiegów gospodarczych we wszystkich lokalizacjach.
8.	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe 91E0 Ocena ogólna SDF: B	<u>Obręb: Góra Ślaska</u> Oddz. 6a, 6c, 6d, 6h, 6i, 6k, 8a, 8b, 8c, 8d, 8f, 8g, 8h, 8i, 10d, 10f, 11b, 12b, 12d, 13b, 13c, 13f, 13h, 13j, 13m, 14f, 14g, 14j, 15b, 15d, 15Ak, 16a, 16b, 16c, 16Aj, 17b, 17h, 17Cd, 17Cf, 98k, 101d, 172c, 172k, 172m, 184h, 185a, 185b, 185i, 185j, 185n, 190a, 190b, 190c, 190d, 191a, 191b, 191c, 191d, 191f, 197a, 197c, 197d, 197f, 197g, 197h, 198a, 198c, 198d, 198f, 198h, 203b, 203c, 203d, 203h, 203j, 207h, 207j, 207o, 208a, 208c, 208f, 208g, 208h, 208m, 208o, 210c, 210d, 210g, 210h, 210j, 210k, 210l, 211k, 211l <u>Obręb: Jemiellno</u> Oddz. 301n pow. 320,26 ha	Zachowanie właściwej łęgom struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów. Utrzymanie odpowiednich stosunków wodnych oraz właściwych ilości martwego drewna.	Zniekształcenie składów gatunkowych przez niewłaściwe składy odnowień, uproszczenie struktury wiekowej, usuwanie drzew martwych.	Ochrona zachowawcza siedliska, brak planowanych zabiegów gospodarczych: 6a, 6c, 6d, 6i, 6k, 8g, 8i, 10d, 12b, 12d, 13b, 13f, 13h, 14f, 14g, 14j, 15b, 15d, 15Ak, 16a, 16b, 16c, 16Aj, 17b, 17h, 17Cd, 17Cf, 172k, 184h, 185i, 190b, 191a, 191b, 191c, 191d, 191f, 197d, 198c, 198d, 198h, 203d, 207h, 207j, 207o, 208a, 208c, 208g, 208h, 210c, 210g, , 210j, 210l, 211k, 301n W oddz.: 172m, 190a, 210d, 210h, 210k zaplanowano rębnie IIIB i IVa, w 198a, 203b, 203h, 208m odnowienie po rębni złożonej, w 185n odnowienie luk – zaleca się stosowanie składów gatunkowych zaprojektowanych w POP. PIEL, CP: 8d, 8h, 172c, 185a, 185b, 185j, 197c, 197g, 197h, 203j – zaleca się promowanie Ol, Js. TW, TP: 6h, 8a, 8b, 8c, 8f, 10f, 11b, 12d, 13j, 13m, 98k, 101d, 190c, 197a, 197f, 198f, 203c, 208f, 208o, 211l – zaleca się regulację składu gatunkowego, usuwanie So, Św, promowanie Ol, Js.

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
9.	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>) 91F0 Ocena ogólna SDF: B	<u>Obręb: Góra Śląska</u> Oddz. 12i, 13g, 13i, 13n, 14b, 14f, 14i, 14m, 15b, 15Ac, 15Aj, 15Bg, 15Bm, 15Bn, 16f, 16Ai, 17Ca, 17Cc, 96a, 99d, 99f, 101n, 102b, 102d, 102f, 105b, 105d, 105f, 106j, 106k, 106m, 106n, 107a, 107b, 107c, 108f, 108g, 108h, 109d, 172j, 174d, 184n, 210m, 211b <u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 295c, 296g, 296k, 296n, 297f, 297h, 301d, 301g, 301i, 301k, 318a, 318j, 331m, 331o, 391j, 393a, 393b, 393d, 393g pow. 159,73 ha	Zachowanie właściwej lasom łęgowym struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów. Utrzymanie odpowiednich stosunków wodnych oraz właściwych ilości martwego drewna.	Zniekształcenie składów gatunkowych przez niewłaściwe składy odnowień, uproszczenie struktury wiekowej, usuwanie drzew martwych.	Ochrona zachowawcza siedliska, brak planowanych zabiegów gospodarczych: 13i, 13n, 14b, 14f, 14i, 14m, 15b, 15Ac, 15Aj, 16f, 16Ai, 17Ca, 17Cc, 96a, 99f, 102b, 105b, 105d, 105f, 106k, 106m, 109d, 172j, 174d, 184n, 297f, 301d, 301g, 301i, 318a, 318j, 331m, 331o, 391j, 393b, 393d. W oddz.: 107a, 107b, 108f, 108g zaplanowano rębnie IIIA i IIIB – zaleca się stosowanie składów gatunkowych zaprojektowanych w POP. CP: 101n, 102d, 102f, 106j – zaleca się promowanie wiązu i jesionu. TW, TP: 12i, 13g, 15Bg, 15Bm, 15Bn, 99d, 106n, 107c, 108h, 210m, 211b, 295c, 296g, 296k, 296n, 297h, 301k, 393a, 393g – usuwać występujące w nadmiernej ilości So, Św, Brz, Md oraz gatunki obce geograficznie.
10.	Cieplotubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti petraeae</i>) 91I0 Ocena ogólna SDF: C	<u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 279n pow. 0,66 ha	Zachowanie właściwej dąbrowom struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów. Zwiększanie zasobów martwego drewna w siedlisku.	Zniekształcenie składów gatunkowych przez niewłaściwe składy odnowień, uproszczenie struktury wiekowej, usuwanie drzew martwych.	TP: 279n – zaleca się regulację składu gatunkowego.
11.	<i>Eriogaster catax</i> <i>Barczatka kataks</i> 1074 Ocena ogólna SDF: B	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska, obr. Załącze w granicach ostoi.			

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znamy)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
12.	<i>Castor fiber</i> Bóbr europejski 1337 Ocena ogólna SDF: B	Gatunek częsty wzdłuż brzegów cieków, zbiorników wodnych i bagien.	Zachowanie śródleśnych bagien, zbiorników wodnych i cieków	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym. Zabiegi gospodarcze w lasach nie stanowią zagrożenia pod warunkiem pozostawiania stref buforowych wokół bagien, zbiorników wodnych i cieków.	W czasie cięć rębnych zaleca się stosowanie stref buforowych wyłączonych z użytkowania rębego min. 25 m od strony cieków.
13.	<i>Lycaena dispar</i> Czerwończyk nieparek 1060 Ocena ogólna SDF: B	<u>Obręb: Góra Śląska</u> Oddz. 14Ac, 108n <u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 301f	Zachowanie siedlisk - wilgotnych łąk i torfowisk niskich oraz rozmaitych środowisk okrajowych w dolinach rzek, z rośliną żywicielską szczawiem lancetowatym.	Zabiegi projektowane w PUL nie stanowią zagrożenia dla populacji czerwończyka.	Brak: 14Ac, 301f (stanowiska gatunku znajdują się na gruntach nieleśnych). CP:108n - cięcia pielęgnacyjne wykonać wczesną wiosną przed pojawieniem się motyli.
14.	<i>Cobitis taenia</i> Koza 1149 Ocena ogólna SDF: B	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			
15.	<i>Myotis myotis</i> Nocek duży 1324 Ocena ogólna SDF: C	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			
16.	<i>Osmoderma eremita</i> Pachnica dębowa 1084 Ocena ogólna SDF: C	<u>Obręb: Góra Śląska</u> Oddz. 109d, 191a, 198f, 208n <u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 301d, 301j, 329f	Zachowanie starszych drzewostanów liściastych. Pozostawianie drzew dziuplastych i obumierających.	Usuwanie podczas zabiegów gospodarczych starych drzew liściastych z próchnowiskami.	Podczas zabiegów na stanowiskach pachnicy należy pozostawiać na gruncie drzewa z próchnowiskami.
17.	<i>Misgurnus fossilis</i> Piskorz 1145 Ocena ogólna SDF: B	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
18.	<i>Rhodeus sericeus amarus</i> Różanka 5359 Ocena ogólna SDF: B	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			
19.	<i>Lutra lutra</i> Wydra 1355 Ocena ogólna SDF: C	Gatunek spotykany na brzegach brzegów cieków, zbiorników wodnych i bagien.	Zachowanie śródleśnych bagien, zbiorników wodnych i cieków	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym. Zabiegi gospodarcze w lasach nie stanowią zagrożenia pod warunkiem pozostawiania stref buforowych wokół bagien, zbiorników wodnych i cieków.	W czasie cięć rębnych zaleca się stosowanie stref buforowych wyłączonych z użytkowania rębного min. 25 m od strony cieków.
Łęgi Odrzańskie PLC020002 – siedliska przyrodnicze i gatunki zwierząt wg SDF (działania ochronne zaprojektowane na podstawie analizy planów zadań ochronnych dla obszaru)¹⁹					
20.	Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i> 3150 Ocena ogólna SDF: A	<u>Obręb: Góra Śląska</u> Oddz. 243j, 249f, 252a, 252f <u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 292b, 507k, 507o pow. 17,46 ha	Zachowanie zbiorników wodnych stanowiących siedlisko 3150.	Eutrofizacja zbiorników wodnych.	Ochrona zachowawcza siedliska (w p.u.l. nie planuje się zabiegów gospodarczych). Umożliwienie naturalnego kształtowania się strefy ekotonowej poprzez wyłączenie z użytkowania rębного pasa drzewostanu o szerokości przynajmniej 25 m, wokół zbiorników wodnych wraz z otaczającymi je zatorfieniami lub samych torfowisk, stanowiących siedliska przyrodnicze z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia.

¹⁹ W przypadku braku zaleceń.

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
21.	Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością <i>Chenopodium rubri</i> p.p. i <i>Bidentation p.p.</i> 3270 Ocena ogólna SDF: B	Nie stwierdzono siedliska na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			
22.	Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i> i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis</i> <i>Festucion pallentis</i>) 6210 Ocena ogólna SDF: C	Nie stwierdzono siedliska na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			
23.	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>) 6410 Ocena ogólna SDF: B	<u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 558Aj pow. 0,53 ha	Zachowanie trwałych użytków zielonych.	W p.u.l. nie planuje się zabiegów gospodarczych dla użytków zielonych. Zagrożeniem dla siedliska jest sukcesja wtórna.	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych.
24.	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>) 6430 Ocena ogólna SDF: C	Nie stwierdzono siedliska na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			
25.	Łąki selernicowe (<i>Cnidion dubii</i>) 6440 Ocena ogólna SDF: B	Nie stwierdzono siedliska na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
26.	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>) 6510 Ocena ogólna SDF: C	Nie stwierdzono siedliska na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			
27.	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>) 9170 Ocena ogólna SDF: B	<u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 408a, 408g, 484a, 540d pow. 8,30 ha	Zachowanie właściwej grądom struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów. Utrzymanie odpowiednich ilości martwego drewna.	Zniekształcenie składów gatunkowych przez niewłaściwe składy odnowień, uproszczenie struktury wiekowej, usuwanie drzew martwych.	Ochrona zachowawcza siedliska, brak planowanych zabiegów gospodarczych: 408a, 408g, 484a. TW: 540d – zaleca się regulację składu gatunkowego, usuwanie So, promowanie Db, Gb, Lp.
28.	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe 91E0 Ocena ogólna SDF: C	<u>Obręb: Góra Śląska</u> Oddz. 244b <u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 375a, 487b pow. 19,89 ha	Zachowanie właściwej łęgom struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów. Utrzymanie odpowiednich stosunków wodnych oraz właściwych ilości martwego drewna.	Zniekształcenie składów gatunkowych przez niewłaściwe składy odnowień, uproszczenie struktury wiekowej, usuwanie drzew martwych.	Ochrona zachowawcza siedliska, brak planowanych zabiegów gospodarczych – wszystkie płaty siedlisk.

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
29.	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>) 91F0 Ocena ogólna SDF: B	<u>Obręb: Góra Śląska</u> Oddz. 224z, 224ax, 224bx, 224cx, 224hx, 224jx, 224kx, 226l, 244a, 244b, 244c, 244d, 244f, 244h, 244i, 247g, 247k, 247n, 247o, 249a, 249b, 249h, 249i, 249k, 250a, 250b, 251l, 252b, 252d, 252g <u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 291b, 291c, 292i, 292k, 292n, 292o, 292p, 292r, 293a, 293c, 294a, 375b, 408k, 408l, 409a, 432n, 481a, 481d, 481f, 481g, 482b, 482c, 484d, 484i, 484j, 484m, 484o, 485f, 486m, 487b, 487c, 487d, 487f, 488a, 488b, 488c, 535a, 535c, 552k pow. 290,39 ha	Zachowanie właściwej lasom łęgowym struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów. Utrzymanie odpowiednich stosunków wodnych oraz właściwych ilości martwego drewna.	Zniekształcenie składów gatunkowych przez niewłaściwe składy odnowień, uproszczenie struktury wiekowej, usuwanie drzew martwych.	Ochrona zachowawcza siedliska, brak planowanych zabiegów gospodarczych: 224z, 224ax, 224bx, 224cx, 224hx, 224jx, 224kx, 226l, 244a, 244b, 244c, 244d, 244f, 244h, 244i, 247g, 247k, 247n, 247o, 249a, 249b, 249h, 249i, 249k, 250a, 250b, 251l, 252b, 252d, 252g, 292i, 292k, 292n, 292p, 292r, 293a, 293c, 294a, 375b, 408k, 408l, 409a, 432n, 481a, 481d, 481f, 481g, 482b, 482c, 484d, 484i, 484j, 484m, 484o, 487b, 487c, 487d, 487f, 488a, 535a, 535c, 488a, 488b, 488c, 552k. CP: 291b – zaleca się promowanie wiązu i jesionu. TW, TP: 291c, 292o, 485f, 486m – usuwać występujące w nadmiernej ilości So, Św, Brz, Md oraz gatunki obce geograficznie.
30.	<i>Alcedo athys</i> Zimorodek A229 Ocena ogólna SDF: C	<u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 485h	Zachowanie zadrzewionych brzegów cieków, zbiorników wodnych i bagien.	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym. Zabiegi gospodarcze w lasach nie stanowią zagrożenia pod warunkiem pozostawiania stref buforowych wokół bagien, zbiorników wodnych i cieków.	Brak – stanowisko znajduje się na bagnie.
31.	<i>Anas querquedula</i> Cyranka A055 Ocena ogólna SDF: C	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
32.	<i>Ardea cinerea</i> Czapla siwa A028 Ocena ogólna SDF: C	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			
33.	<i>Aspius aspius</i> Boleń 1130 Ocena ogólna SDF: B	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			
34.	<i>Barbastella barbastellus</i> Mopek zachodni 1308 Ocena ogólna SDF: B	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			
35.	<i>Bombina bombina</i> Kumak nizinny 1188 Ocena ogólna SDF: C	<u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 291a, 291g, 294a, 375a	Zachowanie śródleśnych bagien i zbiorników wodnych	Gatunek siedlisk nieleśnych. Zabiegi gospodarcze w lasach nie stanowią zagrożenia dla stanowisk kumaka pod warunkiem pozostawienie stref buforowych wokół zbiorników wodnych i bagien.	Ochrona zachowawcza stanowisk, brak planowanych zabiegów gospodarczych: 291a, 294a, 375a. TP: 291g - w czasie cięć pielęgnacyjnych zaleca się stosowanie stref buforowych wyłączonych z użytkowania min. 25 m od strony cieków.
36.	<i>Castor fiber</i> Bóbr europejski 1337 Ocena ogólna SDF: B	Gatunek częsty wzdłuż brzegów cieków, zbiorników wodnych i bagien.	Zachowanie śródleśnych bagien, zbiorników wodnych i cieków	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym. Zabiegi gospodarcze w lasach nie stanowią zagrożenia pod warunkiem pozostawiania stref buforowych wokół bagien, zbiorników wodnych i cieków.	W czasie cięć rębnych zaleca się stosowanie stref buforowych wyłączonych z użytkowania rębego min. 25 m od strony cieków.
37.	<i>Cerambyx cerdo</i> Kozioróg dębosz 1088 Ocena ogólna SDF: B	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
38.	<i>Cobitis taenia</i> Koza 1149 Ocena ogólna SDF: B	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			
39.	<i>Cygnus cygnus</i> Łabędź krzykliwy A038 Ocena ogólna SDF: C	<u>Obręb: Góra Śląska</u> Oddz. 248a	Zachowanie starorzeczy i innych zbiorników wodnych. Zapewnienie spokoju w sezonie lęgowym w miejscach gniazdowania.	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym. Zabiegi gospodarcze w lasach nie stanowią zagrożenia pod warunkiem pozostawiania stref buforowych wokół bagien, zbiorników wodnych i cieków.	Brak – stanowisko znajduje się na bagnie.
40.	<i>Dendrocopos medius</i> Dzięcioł średni A238 Ocena ogólna SDF: B	<u>Obręb: Góra Śląska</u> Oddz. 224x, 224ax, 226l, 242Aa, 247c, 247n, 247o, 248d, 248f, 248k, 249a, 249f, 249h, 249k, 250a, 250b, 251b, 251s, 252b, 252g <u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 292b, 292f, 292n, 292p, 292r, 293a, 293c, 294a, 375a, 375b, 375h, 408k, 408l, 409a, 409c, 432n, 481a, 482b, 482c, 482f, 482m, 482s, 483a, 483g, 483j, 483k, 483l, 483n, 483r, 484d, 484i, 484j, 484m, 484n, 485d, 485f, 485g, 485h, 486h, 486j, 486o, 487c, 487d, 487f, 488a, 488c, 507k, 507n, 507r, 534g, 534h, 535a, 535b, 535c	Zachowanie starych lasów lęgowych i grądowych. Zapewnienie spokoju w sezonie lęgowym w miejscach gniazdowania.	Usuwanie podczas zabiegów gospodarczych starych drzew z dziuplami.	Ochrona zachowawcza stanowisk- brak planowanych zabiegów gospodarczych na większości stanowisk. CP, TW, TP: 251b, 483j, 483k, 485f - podczas zabiegów na stanowiskach dzięcioła należy pozostawiać na gruncie drzewa dziuplaste.

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
41.	<i>Eriogaster catax</i> Barczatka katax 1074 Ocena ogólna SDF: A	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			
42.	<i>Euphydryas maturna</i> Przeplatka maturna 6169 Ocena ogólna SDF: B	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			
43.	<i>Ficedula albicollis</i> Muczołówka białoszyja A321 Ocena ogólna SDF: C	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			
44.	<i>Graphoderus bilineatus</i> Kreślinek nizinny 1082 Ocena ogólna SDF: A	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			
45.	<i>Haliaeetus albicilla</i> Bielik A075 Ocena ogólna SDF: C	Dwie strefy ochrony w leśnictwie Łękanów	Zachowanie siedlisk lęgowych (drzewostany starszych klas wieku) i żerowisk.	Możliwość płoszenia ptaków podczas wykonywania zabiegów gospodarczych. Zmniejszenie powierzchni starodrzewi.	Wyznaczona strefa ochrony zabezpiecza stanowisko bielika.
46.	<i>Leucorrhinia pectoralis</i> Zalotka większa 1042 Ocena ogólna SDF: C	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			
47.	<i>Lutra lutra</i> Wydra 1355 Ocena ogólna SDF: B	Gatunek spotykany na brzegach brzegów cieków, zbiorników wodnych i bagien.	Zachowanie śródleśnych bagien, zbiorników wodnych i cieków	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym. Zabiegi gospodarcze w lasach nie stanowią zagrożenia pod warunkiem pozostawiania stref buforowych wokół bagien, zbiorników wodnych i cieków.	W czasie cięć rębnych zaleca się stosowanie stref buforowych wyłączonych z użytkowania rębego min. 25 m od strony cieków.

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
48.	<i>Lycaena dispar</i> Czerwończyk nieparek 1060 Ocena ogólna SDF: B	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			
49.	<i>Mergus merganser</i> Nurogęś A070 Ocena ogólna SDF: C	<u>Obręb: Góra Śląska</u> Oddz. 249f, 252f	Zachowanie przybrzeżnych zadrzewień i starych lasów lęgowych (miejsca rozrodu). Zapewnienie spokoju w sezonie lęgowym w miejscach gniazdowania.	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym. Zabiegi gospodarcze w lasach nie stanowią zagrożenia pod warunkiem pozostawiania stref buforowych wokół bagien, zbiorników wodnych i cieków.	Ochrona zachowawcza stanowisk- brak planowanych zabiegów gospodarczych.
50.	<i>Milvus migrans</i> Kania czarna A073 Ocena ogólna SDF: B	Jedna strefa ochrony w leśnictwie Łękanów	Zachowanie siedlisk lęgowych (drzewostany starszych klas wieku) i żerowisk.	Możliwość płoszenia ptaków podczas wykonywania zabiegów gospodarczych. Zmniejszenie powierzchni starodrzewi.	Wyznaczona strefa ochrony zabezpiecza stanowisko kani czarnej.
51.	<i>Milvus milvus</i> Kania ruda A074 Ocena ogólna SDF: B	Jedna strefa ochrony w leśnictwie Majówka	Zachowanie siedlisk lęgowych (drzewostany starszych klas wieku) i żerowisk.	Możliwość płoszenia ptaków podczas wykonywania zabiegów gospodarczych. Zmniejszenie powierzchni starodrzewi.	Wyznaczona strefa ochrony zabezpiecza stanowisko kani rudej.
52.	<i>Myotis bechsteinii</i> Nocek Bechsteina 1323 Ocena ogólna SDF: B	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			
53.	<i>Myotis dasycneme</i> Nocek łydkowłosy 1318 Ocena ogólna SDF: B	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			
54.	<i>Myotis myotis</i> Nocek duży 1324 Ocena ogólna SDF: B	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
55.	<i>Osmoderma eremita</i> Pachnica dębowa 1084 Ocena ogólna SDF: B	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			
56.	<i>Phengaris nausithous</i> Modraszek nausithous 6179 Ocena ogólna SDF: C	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			
57.	<i>Phengaris teleius</i> Modraszek teleius 6177 Ocena ogólna SDF: C	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			
58.	<i>Picus canus</i> Dzięcioł zielonosiwý A234 Ocena ogólna SDF: C	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			
59.	<i>Rhodeus amarus</i> Różanka 5339 Ocena ogólna SDF: B	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			
60.	<i>Romanogobio albipinnatus</i> Kiełb białopłetwy 6144 Ocena ogólna SDF: B	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			
61.	<i>Salmo salar</i> Łosoś szlachetny 1106 Ocena ogólna SDF: C	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			
62.	<i>Triturus cristatus</i> Traszkę grzebieniastą 1166 Ocena ogólna SDF: C	Nie stwierdzono stanowisk gatunku na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w granicach ostoi.			

Załącznik nr 2 Zestawienie siedlisk przyrodniczych zlokalizowanych poza obszarami siedliskowymi Natura 2000 lub niebędące przedmiotami ochrony w tych obszarach

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
Działania ochronne zaprojektowano w ramach p.u.l.					
1.	Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i> 3150	<u>Obręb: Jemięlnio</u> Oddz. 269i, 270d pow. 0,69 ha	Zachowanie zbiorników wodnych stanowiących siedlisko 3150.	Eutrofizacja zbiorników wodnych.	Ochrona zachowawcza siedliska (w p.u.l. nie planuje się zabiegów gospodarczych). Umożliwienie naturalnego kształtowania się strefy ekotonowej poprzez wyłączenie z użytkowania rębego pasa drzewostanu o szerokości przynajmniej 25 m, wokół zbiorników wodnych wraz z otaczającymi je zatorfieniami lub samych torfowisk, stanowiących siedliska przyrodnicze z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia.
2.	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>) 6410	<u>Obręb: Załęcze</u> Oddz. 62a pow. 11,34 ha	Zachowanie trwałych użytków zielonych.	W p.u.l. nie planuje się zabiegów gospodarczych dla użytków zielonych. Zagrożeniem dla siedliska jest sukcesja wtórna.	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych.
3.	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>) 6510	<u>Obręb: Załęcze</u> Oddz. 26Aa, 146t pow. 5,59 ha	Zachowanie trwałych użytków zielonych.	W p.u.l. nie planuje się zabiegów gospodarczych dla użytków zielonych. Zagrożeniem dla siedliska jest sukcesja wtórna.	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych.

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
4.	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>) 9110	<u>Obręb: Jemiarno</u> Oddz. 317i <u>Obręb: Załęcze</u> Oddz. 10f, 154h, 154i, 162g pow. 13,93 ha	Zachowanie właściwej kwaśnym buczynom struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów. Utrzymanie odpowiednich ilości martwego drewna.	Zniekształcenie składów gatunkowych przez niewłaściwe składy odnowień, uproszenie struktury wiekowej, usuwanie drzew martwych.	Ochrona zachowawcza siedliska, brak planowanych zabiegów gospodarczych: 10f, 162g. W oddz.: 154i zaplanowano rębnię IIA – zaleca się stosowanie składów gatunkowych zaprojektowanych w POP. CP: 154h – zaleca się stopniowe usuwanie gatunków wczesnosukcesyjnych, promowanie Bk. TP: 317i – zaleca się regulację składu gatunkowego, usuwanie Brz, promowanie Bk.
5.	9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>) 9130	<u>Obręb: Jemiarno</u> Oddz. 512b <u>Obręb: Załęcze</u> Oddz. 60g, 126i, 156d, 156l, 157b, 157d, 158i, 161f, 162c, 164c pow. 29,12 ha	Zachowanie właściwej żyznym buczynom struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów. Utrzymanie odpowiednich ilości martwego drewna.	Zniekształcenie składów gatunkowych przez niewłaściwe składy odnowień, uproszenie struktury wiekowej, usuwanie drzew martwych.	Ochrona zachowawcza siedliska, brak planowanych zabiegów gospodarczych: 60g, 156d, 1515b. W oddz.: 156l, 157b, 157d, 161f, 162c, 164c zaplanowano rębnię IIA i IIB – zaleca się stosowanie składów gatunkowych zaprojektowanych w POP. CP: 126i – zaleca się stopniowe usuwanie gatunków wczesnosukcesyjnych, promowanie Bk. TP: 158i – zaleca się regulację składu gatunkowego, usuwanie So i Brz, promowanie Bk.

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
6.	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i>, <i>Tilio-Carpinetum</i>) 9170	<u>Obręb: Góra Ślaska</u> Oddz. 1h, 1i, 2t, 15Ag, 22p, 33h, 71b, 72g, 76k, 79Aj, 82i, 82n, 86a, 90j, 92n, 114h, 115n, 119j, 156a, 158b, 158d, 159c, 164k, 177b, 199g, 209y, 209bx, 214i, 253k, 253l, 257i, 264h, 265a, 266l <u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 300a, 301b, 317d, 317g, 414c, 416a, 438f, 438j, 440f, 441n, 457j, 491f, 494Ab, 494Ac, 497k, 500l, 508d, 508o, 510g, 512a, 512c, 512d, 513c, 513d, 567Ai, 572c, 573a, 576l <u>Obręb: Załęcze</u> Oddz. 6i, 6p, 7c, 7f, 7i, 31h, 35g, 59a, 59h, 59i, 59m, 59s, 60b, 60f, 60j, 60l, 61f, 61h, 61n, 61p, 63b, 65b, 65c, 65j, 70j, 70m, 85c, 88p, 90d, 92l, 98f, 105d, 105h, 106b, 106c, 106d, 107g, 108c, 108g, 109p, 110j, 114a, 114h, 114i, 118a, 118b, 119l, 119o, 123b, 124g, 124h, 126g, 126h, 127d, 127j, 127k, 127l, 127m, 128h, 128i, 128k, 130a, 132g, 135c, 135d, 135f, 135g, 135h, 136a, 136f, 136g, 136j, 137b, 137c, 137i, 138f, 139c, 140a, 140i, 142i, 142l, 143f, 143h, 145d, 150r, 151c, 154c, 155d, 156a, 156b, 157a, 161g, 163f, 163g pow. 358,33 ha	Zachowanie właściwej grądom struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów. Utrzymanie odpowiednich ilości martwego drewna.	Zniekształcenie składów gatunkowych przez niewłaściwe składy odnowień, uproszenie struktury wiekowej, usuwanie drzew martwych.	Ochrona zachowawcza siedliska, brak planowanych zabiegów gospodarczych: 1i, 6i, 6p, 7c, 7f, 7i, 22p, 31h, 33h, 35g, 59a, 59h, 59i, 59m, 59s, 60l, 61h, 61n, 61p, 63b, 65b, 65c, 65j, 70j, 70m, 71b, 76k, 82i, 85c, 88p, 90d, 90j, 92l, 98f, 105d, 107g, 108c, 108g, 114h, 114i, 115n, 118a, 119j, 119l, 123b, 124h, 127d, 127j, 127k, 127m, 128h, 128i, 136g, 140a, 142i, 143f, 143h, 145d, 151c, 156a, 156b, 163g, 177b, 199g, 214i, 264h, 266l, 414c, 138j, 440f, 441n, 491f, 494Ab, 494Ac, 497k, 508d, 508o, 512a, 512c, 513c, 513d, 567Ai, 272c W oddz.: 1h, 2t, 106b, 106c, 106d, 119o, 126h, 135d, 135d, 135g, 135h, 136c, 136f, 137c, 163f, 164k, 209y, 209bx, 253l zaplanowano rębnie IIA, IIB, IIIB a w oddz.: 105h, 128k, 158b, 214h odnowienia po rębniach złożonych – zaleca się stosowanie składów gatunkowych zaprojektowanych w POP. PIEL, CW, CP: 60b, 60j, 61f, 86a, 92n, 127l, 156a, 158d, 500l – zaleca się stopniowe usuwanie gatunków wczesnosukcesyjnych, promowanie Gb, Lp. TW, TP: 15Ag, 60f, 72g, 79Aj, 109p, 110j, 114a, 118b, 124g, 126g, 130a, 132g, 135c, 135f, 136a, 136j, 137b, 137i, 138f, 139c, 140i, 142l, 150r, 154c, 155d, 157a, 159c, 161g, 150r, 154c, 155d, 157a, 161g, 253k, 257i, 265a, 300a, 301b, 317d, 317g, 416a, 438f, 457j, 510g, 573a, 576l – zaleca się regulację składu gatunkowego, usuwanie So i Brz, promowanie Gb, Lp.

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
7.	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>) 9190	<u>Obręb: Góra Ślaska</u> Oddz. 30b, 39g, 69h, 81f, 100c, 132n, 222c, 224s, 242g, 243a, 243k, 253a <u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 298d, 300d, 300i, 300k, 317i, 346n, 359f, 364d, 379m, 397o, 398j, 407o, 421l, 437d, 441h, 457h, 464i, 474a, 482o, 483g, 483l, 483n, 486h, 486i, 486j, 486t, 496k, 532c, 533d, 533j, 534g, 534h, 550i, 550k, 551d, 559j, 559l, 565c, 565f, 567a, 570d, 575m, 576b, 576k <u>Obręb: Załęcze</u> Oddz. 41d, 48d, 65g, 66a, 68d, 83h, 87n, 88t, 91b, 91d, 98a, 98b, 98j, 108a, 137a, 141l, 143d, 144h, 165b pow. 198,19 ha	Zachowanie właściwej dąbrowom struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów. Zwiększanie zasobów martwego drewna w siedlisku.	Zniekształcenie składów gatunkowych przez niewłaściwe składy odnowień, uproszenie struktury wiekowej, usuwanie drzew martwych.	Ochrona zachowawcza siedliska, brak planowanych zabiegów gospodarczych: 39g, 41d, 48d, 65g, 66a, 68d, 69h, 87n, 91b, 91d, 98a, 98b, 98j, 108a, 132n, 143d, 144h, 222c, 224s, 242g, 243a, 243k, 253a, 300i, 346n, 359f, 364d, 397o, 407o, 421l, 441h, 457h, 474a, 482o, 483g, 483n, 486h, 486i, 486j, 486t, 496k, 532c, 533d, 533j, 534g, 534h, 550i, 550k, 551d, 559j, 559l, 576k W oddz.: 141l, 379m zaplanowano rębnie IIA, IIB, IIIB a w oddz.: 398j odnowienia po rębniach złożonych – zaleca się stosowanie składów gatunkowych zaprojektowanych w POP. PIEL, CW, CP: 437d, 483l, 565f – zaleca się stopniowe usuwanie gatunków wczesnosukcesyjnych, promowanie Db. TP: 30b, 81f, 83h, 88t, 100c, 137a, 165b, 298d, 300d, 300k, 317i, 464i, 565c, 567a, 570d, 575m, 576b – zaleca się regulację składu gatunkowego, usuwanie So i Brz, promowanie Db.

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
8.	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe 91E0	<u>Obręb: Góra Śląska</u> Oddz. 3a, 3d, 4b, 4i, 12t, 78h, 185n, 189c, 191a, 191b, 207h, 237n, 237p, 240b, 240h, 240i, 256g, 256h, 266x <u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 298o, 498s, 498t, 499m, 513f, 544f, 569n, 571g, 571s, 572k, 572n <u>Obręb: Załęcze</u> Oddz. 62d, 110i pow. 65,03 ha	Zachowanie właściwej łęgom struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów. Utrzymanie odpowiednich stosunków wodnych oraz właściwych ilości martwego drewna.	Zniekształcenie składów gatunkowych przez niewłaściwe składy odnowień, uproszczenie struktury wiekowej, usuwanie drzew martwych.	Ochrona zachowawcza siedliska, brak planowanych zabiegów gospodarczych: 3d, 4b, 62d, 110i, 191a, 191b, 207h, 237n, 237p, 240b, 240i, 256g, 256h, 266x, 544f, 569n, 571g, 571s, 572k, 572n CP: 4i, 499m – zaleca się promowanie Ol, Js. TW, TP: 3a, 78h, 189c, 240h, 298o, 498s, 498t, 513f – zaleca się regulację składu gatunkowego, usuwanie So, Św, promowanie Ol, Js.

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
9.	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>) 91F0	<u>Obręb: Góra Ślaska</u> Oddz. 12y, 16Ak, 18g, 18h, 33l, 50g, 75k, 79Ak, 79Amx, 82j, 88a, 89a, 89b, 90l, 92d, 93f, 93i, 94a, 94b, 102b, 105b, 105d, 105f, 115d, 115g, 115o, 154h, 154i, 154j, 154k, 166z, 178g, 178i, 178k, 212b, 218o, 223h, 232m, 253p, 255i, 258c, 261a, 261t, 262f, 262g, 262i, 266f, 266j, 266w, 267b, 268a, 268c <u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 292m, 304d <u>Obręb: Załęczce</u> Oddz. 7g, 17l, 18h, 18l, 30d, 61k, 61s, 64d, 64h, 65h, 65m, 120i, 127o, 127p, 127s, 128c, 128d, 128n, 131a, 131b, 136h, 136i, 136k, 138k, 142k, 146b, 146f, 146s, 148k, 149m, 150a, 150b, 150f, 150i, 150k, 150l, 150n, 150o, 150w, 268a pow. 154,84 ha	Zachowanie właściwej lasom łęgowym struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów. Utrzymanie odpowiednich stosunków wodnych oraz właściwych ilości martwego drewna.	Zniekształcenie składów gatunkowych przez niewłaściwe składy odnowień, uproszczenie struktury wiekowej, usuwanie drzew martwych.	Ochrona zachowawcza siedliska, brak planowanych zabiegów gospodarczych: Oddz. 12y, 16Ak, 18g, 18h, 33l, 50g, 79Ak, 79Amx, 88a, 89b, 94a, 94b, 102b, 105b, 105d, 105f, 115d, 115g, 115o, 154i, 154j, 154k, 166z, 178g, 178i, 212b, 218o, 223h, 232m, 253p, 255i, 258c, 261a, 262f, 262g, 266f, 266w, 267b, 268a, 268c, Oddz. 304d, 318j, Oddz. 7g, 17l, 18h, 18l, 30d, 61k, 61s, 64d, 64h, 65h, 65m, 127o, 127p, 127s, 128n, 131b, 136k, 146b, 146f, 146s, 149m, 150f, 150n, 150o, 150w, 268a W oddz.: 93f, 93i, 120i, 178k, 261t, 266j zaplanowano rębnie IIIA, IIIB, IVD – zaleca się stosowanie składów gatunkowych zaprojektowanych w POP. CW, CP: 82j, 89a, 128c, 150i, 150k, 150l, 154h – zaleca się promowanie wiązu i jesionu. TW, TP: 75k, 90l, 128d, 131a, 136h, 136i, 138k, 142k, 148k, 150a, 150b, 262i, 292m –usuwać występujące w nadmiernej ilości So, Św, Brz, Md oraz gatunki obce geograficznie.

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
10.	Cieplolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti petraeae</i>) 91I0	<u>Obręb: Góra Ślaska</u> Oddz. 251j pow. 1,05 ha	Zachowanie właściwej dąbrowom struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów. Zwiększanie zasobów martwego drewna w siedlisku.	Zniekształcenie składów gatunkowych przez niewłaściwe składy odnowień, uproszczenie struktury wiekowej, usuwanie drzew martwych.	Ochrona zachowawcza siedliska, brak planowanych zabiegów gospodarczych.

Załącznik nr 3 Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody (wg tab. XXIII w IUL)

Lp.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów ²⁾ o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
Dolina Dolnej Baryczy PLH020084 – siedliska przyrodnicze wg SDF (działania ochronne zaprojektowane w ramach p.u.l.) ²⁰				
1.	<u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 274n, 279c, 296m, 297b, 297d, 301f, 311b, 342Ab	Zachowanie zbiorników wodnych stanowiących siedlisko 3150	-	Umożliwienie naturalnego kształtowania się strefy ekotonowej poprzez wyłączenie z użytkowania rębego pasa drzewostanu o szerokości przynajmniej 25 m, wokół zbiorników wodnych wraz z otaczającymi je zatorfieniami, stanowiących siedliska przyrodnicze z wyłączeniem sytuacji kłęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia.
2.	<u>Obręb: Góra Śląska</u> Oddz. 14Ac, 14Ad, 14Af, 17Cg, 17Ch, 17Ci, 17Cj, 17Ck, 204b	Zachowanie trwałych użytków zielonych stanowiących siedlisko 6410	-	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych.
3.	<u>Obręb: Góra Śląska</u> Oddz. 12k	Zachowanie trwałych użytków zielonych stanowiących siedlisko 6440	-	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych.
4.	<u>Obręb: Góra Śląska</u> Oddz. 14Ac, 17Cn	Zachowanie trwałych użytków zielonych stanowiących siedlisko 6510	-	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych.

²⁰ Obszar nie posiada aktualnego planu zadań ochronnych. Dokument jest w trakcie przygotowania.

Lp.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów ²⁾ o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
5.	<u>Obręb: Góra Ślaska</u> Oddz. 96g, 108k, 177i, 209a <u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 301d	Utrzymanie odpowiednich ilości martwego drewna w płatach siedliska 9170.	-	Ochrona zachowawcza siedliska, brak planowanych zabiegów gospodarczych we wskazanych lokalizacjach.
6.	<u>Obręb: Góra Ślaska</u> Oddz. 106o, 207i, 214h	Zachowanie właściwej dla siedliska 9170 struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów.	-	Zaleca się podczas odnowienia stosować składy gatunkowe zalecane w POP dla siedliska przyrodniczego 9170.
7.	<u>Obręb: Góra Ślaska</u> Oddz. 95h, 105c, 106i, 106w, 185c, 209b <u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 296f, 301c	Zachowanie właściwej dla siedliska 9170 struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów.	-	W ramach planowanych czyszczeń i trzebieży zaleca się promowanie gatunków właściwych dla siedliska 9170 (Db, Gb, Lp).
8.	<u>Obręb: Góra Ślaska</u> Oddz. 175d, 176g, 214c <u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 330d	Zwiększanie zasobów martwego drewna w siedlisku 9190.	-	Ochrona zachowawcza siedliska, brak planowanych zabiegów gospodarczych we wskazanych lokalizacjach.
9.	<u>Obręb: Góra Ślaska</u> Oddz. 6a, 6c, 6d, 6i, 6k, 8g, 8i, 10d, 12b, 13b, 13c, 13f, 13h, 14f, 14g, 14j, 15b, 15d, 15Ak, 16a, 16b, 16c, 16Aj, 17b, 17h, 17Cd, 17Cf, 172k, 184h, 185i, 190b, 190d, 191a, 191b, 191d, 191f, 197d, 198c, 198d, 198h, 203d, 207h, 207j, 207o, 208a, 208c, 208g, 208h, 210c, 210g, , 210j, 210l, 211k <u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 301n	Utrzymanie odpowiednich stosunków wodnych oraz właściwych ilości martwego drewna w siedlisku 91E0.	-	Ochrona zachowawcza siedliska, brak planowanych zabiegów gospodarczych we wskazanych lokalizacjach.

Lp.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów ²⁾ o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
10.	<u>Obręb: Góra Ślaska</u> Oddz. 172m, 185n, 190a, 198a, 203b, 203h, 208m, 210d, 210h, 210k	Zachowanie właściwej dla siedliska 91E0 struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów.	-	Zaleca się podczas odnowienia stosować składy gatunkowe zalecane w POP dla siedliska przyrodniczego 91E0.
11.	<u>Obręb: Góra Ślaska</u> Oddz. 6h, 8a, 8b, 8c, 8d, 8f, 8h, 10f, 11b, 12d, 13j, 13m, 98k, 101d, 172c, 185a, 185b, 185j, 190c, 197a, 197c, 197f, 197g, 197h, 198f, 203c, 203j, 208f, 208o, 211l	Zachowanie właściwej dla siedliska 91E0 struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów.	-	W ramach planowanych czyszczeń i trzebieży zaleca się regulację składu gatunkowego, usuwanie So, Św, promowanie Ol, Js.
12.	<u>Obręb: Góra Ślaska</u> Oddz. 13i, 13n, 14b, 14f, 14i, 14m, 15b, 15Ac, 15Aj, 16f, 16Ai, 17Ca, 17Cc, 96a, 99f, 102b, 105b, 105d, 105f, 106k, 106m, 109d, 172j, 174d, 184n <u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 297f, 301d, 301g, 301i, 318a, 318j, 331m, 331o, 391j, 393b, 393d	Utrzymanie odpowiednich stosunków wodnych oraz właściwych ilości martwego drewna w siedlisku 91F0.	-	Ochrona zachowawcza siedliska, brak planowanych zabiegów gospodarczych we wskazanych lokalizacjach.
13.	<u>Obręb: Góra Ślaska</u> Oddz. 107a, 107b, 108f, 108g	Zachowanie właściwej dla siedliska 91F0 struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów.	-	Zaleca się podczas odnowienia stosować składy gatunkowe zalecane w POP dla siedliska przyrodniczego 91F0.
14.	<u>Obręb: Góra Ślaska</u> Oddz. 12i, 13g, 15Bg, 15Bm, 15Bn, 99d, 101n, 102d, 102f, 106j, 106n, 107c, 108h, 210m, 211b <u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 295c, 296g, 296k, 296n, 297h, 301k, 393a, 393g	Zachowanie właściwej dla siedliska 91F0 struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów.	-	W ramach planowanych czyszczeń i trzebieży zaleca się regulację składu gatunkowego, usuwać występujące w nadmiernej ilości So, Św, Brz, Md oraz gatunki obce geograficznie.
15.	<u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 279l	Zachowanie właściwej dla siedliska 91I0 struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów.	-	W ramach planowanej trzebieży zaleca się regulację składu gatunkowego polegającą na promowaniu Db.

Lp.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów ²⁾ o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
16.	<u>Obręb: Góra Ślaska</u> Oddz. 14Ac, 108n <u>Obręb: Jemiarno</u> Oddz. 301f	Zachowanie właściwych dla czerwończyka nieparka siedlisk - wilgotnych łąk i torfowisk niskich oraz rozmaitych środowisk okrajkowych w dolinach rzek, z rośliną żywicielską szczawiem lancetowatym.	-	Ochrona zachowawcza: 14Ac, 301f. CP:108n - cięcia pielęgnacyjne wykonać wczesną wiosną przed pojawieniem się motyli.
17.	<u>Obręb: Góra Ślaska</u> Oddz. 109d, 191a, 198f, 208n <u>Obręb: Jemiarno</u> Oddz. 301d, 301j, 329f	Zachowanie starszych drzewostanów liściastych. Pozostawianie drzew dziuplastych i obumierających jako siedliska pachnicy dębowej.	-	Ochrona zachowawcza: 109d, 191a, 208n, 301d, 329f. CW, CP, TW: 198g, 301j - podczas zabiegów na stanowisku pachnicy należy pozostawiać na gruncie drzewa z próchnowiskami.
Łęgi Odrzańskie PLC020002 – siedliska przyrodnicze i gatunki zwierząt wg SDF (zadania ochronne określone w PZO i zmodyfikowane w ramach p.u.l dla gruntów nadleśnictwa w granicach osto²¹)				
18.	<u>Obręb: Góra Ślaska</u> Oddz. 243j, 249f, 252a, 252f <u>Obręb: Jemiarno</u> Oddz. 292b, 507k, 507o	Zachowanie zbiorników wodnych stanowiących siedlisko 3150	-	Podjęcie działań zabezpieczających przed naruszeniem stanu, zanieczyszczeniem, naruszeniem stosunków wodnych, niszczeniem roślinności wodnej i przybrzeżnej we współpracy z właścicielem lub zarządzającym terenem.
19.	<u>Obręb: Jemiarno</u> Oddz. 558Aj	Zachowanie trwałych użytków zielonych stanowiących siedlisko 6410	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe trwałych użytków zielonych.	Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego 6410.
20.	<u>Obręb: Jemiarno</u> Oddz. 408a, 408g, 484a	Utrzymanie odpowiednich ilości martwego drewna w płatach siedliska 9170.	-	Ochrona zachowawcza siedliska, brak planowanych zabiegów gospodarczych we wskazanych lokalizacjach.

²¹ Dla obszaru obowiązują plany zadań ochronnych sporządzone dla obszarów: PLH020018 i PLB020008.

Lp.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów ²⁾ o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
21.	<u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 540d	Zachowanie właściwej dla siedliska 9170 struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów.	-	W ramach planowanej trzebieży zaleca się promowanie gatunków właściwych dla siedliska 9170 (Db, Gb, Lp).
22.	<u>Obręb: Góra Ślaska</u> Oddz. 244b <u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 375a, 487b	Zachowanie właściwej łęgom 91E0 struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów. Utrzymanie odpowiednich stosunków wodnych oraz właściwych ilości martwego drewna.	-	Ochrona zachowawcza siedliska, brak planowanych zabiegów gospodarczych we wskazanych lokalizacjach.
23.	<u>Obręb: Góra Ślaska</u> Oddz. 224z, 224ax, 224bx, 224cx, 224hx, 224jx, 224kx, 226l, 244a, 244b, 244c, 244d, 244f, 244h, 244i, 247g, 247k, 247n, 247o, 249a, 249b, 249h, 249i, 249k, 250a, 250b, 251l, 252b, 252d, 252g <u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 292i, 292k, 292n, 292p, 292r, 293a, 293c, 294a, 375b, 408k, 408l, 409a, 432n, 481a, 481d, 481f, 481g, 482b, 482c, 484d, 484i, 484j, 484m, 484o, 487b, 487c, 487d, 487f, 488a, 488b, 488c, 535a, 535c, 552k	Zachowanie właściwej łęgom 91F0 struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów. Utrzymanie odpowiednich stosunków wodnych oraz właściwych ilości martwego drewna.	-	Ochrona zachowawcza siedliska, brak planowanych zabiegów gospodarczych we wskazanych lokalizacjach.
24.	<u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 291b, 291c, 292o, 485f, 486m	Zachowanie właściwej dla siedliska 91F0 struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów.	-	W ramach planowanych czyszczeń i trzebieży zaleca się regulację składu gatunkowego, usuwać występujące w nadmiernej ilości So, Św, Brz, Md oraz gatunki obce geograficznie.
25.	<u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 485h	Zachowanie zadrzewionych brzegów cieków, zbiorników wodnych i bagien jako siedlisk zimorodka <i>Alcedo atthis</i> w obszarze.	-	Ochrona zachowawcza siedlisk, brak planowanych zabiegów gospodarczych we wskazanej lokalizacji.
26.	<u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 291a, 291g, 294a, 375a	Zachowanie śródleśnych bagien i zbiorników wodnych jako siedlisk kumaka nizinnego <i>Bombina bombina</i> w obszarze.	-	W czasie wykonywania zabiegów gospodarczych zaleca się stosowanie stref buforowych wyłączonych z użytkowania min. 25 m od strony cieków.

Lp.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów ²⁾ o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
27.	<u>Obręb: Góra Śląska</u> Oddz. 248a	Zachowanie śródleśnych bagien i zbiorników wodnych jako siedlisk łabędzia krzykliwego <i>Cygnus cygnus</i> w obszarze.	-	Ochrona zachowawcza siedlisk, brak planowanych zabiegów gospodarczych we wskazanej lokalizacji.
28.	<u>Obręb: Góra Śląska</u> Oddz. 249f, 252f	Zachowanie śródleśnych zbiorników wodnych jako siedlisk nurogęsi <i>Mergus merganser</i> w obszarze.	-	Ochrona zachowawcza siedlisk, brak planowanych zabiegów gospodarczych we wskazanych lokalizacjach.
29.	<u>Obręb: Góra Śląska</u> Oddz. 224x, 224ax, 226l, 242Aa, 247c, 247n, 247o, 248d, 248f, 248k, 249a, 249f, 249h, 249k, 250a, 250b, 251b, 251s, 252b, 252g <u>Obręb: Jemielno</u> Oddz. 292b, 292f, 292n, 292p, 292r, 293a, 293c, 294a, 375a, 375b, 375h, 408k, 408l, 409a, 432n, 481a, 481b, 482b, 482c, 482f, 482m, 482s, 483a, 483g, 483j, 483l, 483n, 484d, 484i, 484j, 484m, 484n, 485d, 485f, 485g, 485h, 486h, 486j, 486o, 487c, 487d, 487f, 488a, 488c, 507k, 507n, 507r, 534g, 534h, 535a, 535b, 535c	Zachowanie starych lasów łęgowych i łąkowych jako siedlisk dzięcioła średniego <i>Dendrocopos medius</i> . Zapewnienie spokoju w sezonie lęgowym w miejscach gniazdowania.	-	Podczas zabiegów na stanowiskach dzięcioła należy pozostawiać na gruncie drzewa dziuplaste.
Pomniki przyrody				
30.	<u>Obręb Jemielno</u> Oddz.: 545k <u>Obręb Załęcze</u> Oddz.: 164b	Drzewa stanowiące pomniki przyrody na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu.	-	Chronić pomniki przyrody podczas czyszczeń.
31.	<u>Obręb Jemielno</u> Oddz.: 441i <u>Obręb Załęcze</u> Oddz.: 147k, 156f	Drzewa stanowiące pomniki przyrody na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu.	-	Chronić pomniki przyrody podczas trzebieży.

Lp.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów ²⁾ o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
32.	<u>Obręb Góra Śląska</u> Oddz.: 115f <u>Obręb Jemielno</u> Oddz.: 308d, <u>Obręb Załęcze</u> Oddz.: 85a, 169c	Drzewa stanowiące pomniki przyrody na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu.	-	Pozostawić kępę drzewostanu chroniącą pomniki przyrody podczas rębni częściowych.
Użytki ekologiczne				
33.	<u>Obręb Góra Śląska</u> Oddz.: 96o, 98j, 101b, 101c <u>Obręb Jemielno</u> Oddz.: 527j, 527k, 527l, 527m, 527n, 527o, 528i, 536a, 536b, 536c, 536d, 536g, 536h, 536i, 536j, 536k, 536l, 541c, 541d, 541f, 548c, 548d, 548f, 548g, 548h, 548i, 548j, 548k, 549a, 549b, 549c, 549d, 549f, 549g, 549h, 549i, 549j <u>Obręb Załęcze</u> Oddz.: 16a, 16k, 19a, 24Aa, 24Ab, 24Ba, 24Bb, 24Bc, 24Bd, 24Bg, 26Aa, 26Ab, 26Ac, 26Ad, 26Af, 26Ag, 38k, 39m, 45a, 46a, 46b	Zachowanie naturalnych ekosystemów mających znaczenie dla zachowania cennych gatunków roślin i zwierząt, utrzymania bioróżnorodności przyrodniczej oraz walorów krajobrazowych.		Należy postępować zgodnie z zakazami wymienionymi w uchwałach powołujących obiekty. W przypadku jednego z użytków ekologicznych – „Łąka Trzęślicowa” (obr. Góra Śląska, oddz. 96o), w związku z niekorzystnymi procesami zachodzącymi w ekosystemie łąki trzęślicowej konieczne wydaje się rozważenie jednego z dwóch wariantów postępowania: Odtworzenie łąki trzęślicowej poprzez wycinkę młodych olsz, ich wykarczowanie i wywóz poza obręb użytku a następnie przywrócenie ekstensywnego użytkowania łąki trzęślicowej.
Stanowiska zwierząt chronionych niestanowiących przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 oraz położone poza obszarami Natura 2000				
34.	<u>Obręb Góra Śląska</u> Oddz.: 156a <u>Obręb Załęcze</u> Oddz.: 164b	Utrzymanie struktury i funkcji siedliska pachnicy dębowej <i>Osmoderma eremita</i> (pozostawienie zasiedlonych dębów).		Podjęcie działań w celu objęcia ochroną cennych drzew zasiedlonych przez gatunek w czasie wykonywania czyszczeń (CW, CP). Zaleca się ochronę najstarszych dębów, a zwłaszcza dziuplastych i próchniejących.

Lp.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów ²⁾ o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
35.	<u>Obręb Góra Śląska</u> Oddz.: 251a, 251b <u>Obręb Jemielno</u> Oddz.: 461b, 485f, 491m	Zachowanie stanowisk żurawia <i>Grus grus</i> .		Zabiegi czyszczeń i trzebieży (CP, TW, TP) wykonać poza sezonem lęgowym ptaków z uwzględnieniem zaleceń z rozdziału 32.5 POP.
36.	<u>Obręb Góra Śląska</u> Oddz.: 101f	Zachowanie stanowisk żurawia <i>Grus grus</i> .		Zabieg rębni częściowej (IIIb) wykonać poza sezonem lęgowym ptaków z uwzględnieniem zaleceń z rozdziału 32.5 POP.
37.	<u>Obręb Jemielno</u> Oddz.: 483h	Zachowanie stanowisk dzięcioła czarnego <i>Dryocopus martius</i> .		Zabieg trzebieży (TW) wykonać poza sezonem lęgowym ptaków z uwzględnieniem zaleceń z rozdziału 32.5 POP.
38.	<u>Obręb Jemielno</u> Oddz.: 482n, 507h	Zachowanie stanowisk dzięcioła czarnego <i>Dryocopus martius</i> .		Zabiegi rębni (Ib, IVd) wykonać poza sezonem lęgowym ptaków z uwzględnieniem zaleceń z rozdziału 32.5 POP. W przypadku odnalezienia gniazda zaleca się wyznaczyć w tym miejscu biogrupę.
Stanowiska roślin chronionych i zagrożonych niestanowiących przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000				
39.	<u>Obręb Załęcze</u> Oddz.: 126g	Zachowanie stanowiska jarzębu brekinia <i>Sorbus torminalis</i> .		Chronić stanowiska roślin podczas zabiegów czyszczeń (CP) i trzebieży (TW).
40.	<u>Obręb Załęcze</u> Oddz.: 96b, 99g, 107b	Zachowanie stanowisk jarzębu brekinia <i>Sorbus torminalis</i> .		Podczas rębni (IIIa) pozostawić kępy drzewostanu obejmujące stanowiska roślin.
41.	<u>Obręb Góra Śląska</u> Oddz.: 115a	Zachowanie stanowisk pierwiosnka wyniosłego <i>Primula elatior</i> .		Chronić stanowiska roślin podczas zabiegów (CW, CP).
42.	<u>Obręb Góra Śląska</u> Oddz.: 189d, 210h	Zachowanie stanowisk fiołka przedziwnego <i>Viola mirabilis</i> .		Podczas rębni (IIIb, IVd) pozostawić kępy drzewostanu obejmujące stanowiska roślin.
43.	<u>Obręb Załęcze</u> Oddz.: 157g	Zachowanie stanowisk śnieżyczki przebiśnieg <i>Galanthus nivalis</i> .		Chronić stanowiska roślin podczas zabiegu trzebieży (TW) lub zabieg wykonać poza sezonem wegetacyjnym.

Lp.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów ²⁾ o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
44.	<u>Obręb Góra Ślaska</u> Oddz.: 219d, 220d, 220f, 221c	Zachowanie stanowisk wiciokrzewu pomorskiego <i>Lonicera periclymenum</i> .		Chronić biogrupy obejmujące stanowiska roślin podczas zabiegów czyszczeń (CW, CP) i trzebieży (TW, TP).
45.	<u>Obręb Góra Ślaska</u> Oddz.: 219g, 219j, 219k, 220b	Zachowanie stanowisk wiciokrzewu pomorskiego <i>Lonicera periclymenum</i> .		Chronić biogrupy obejmujące stanowiska roślin podczas zabiegów rębni częściowych (RbIIIa, IVd).
46.	<u>Obręb Góra Ślaska</u> Oddz.: 194k	Zachowanie stanowisk widłaka jałowcowatego <i>Lycopodium annotinum</i> .		Podczas rębni (IIIa) pozostawić kępy drzewostanu obejmujące stanowiska roślin.
47.	<u>Obręb Góra Ślaska</u> Oddz.: 209f <u>Obręb Jemielno</u> Oddz.: 545g	Zachowanie stanowisk widłaka jałowcowatego <i>Lycopodium annotinum</i> .		Chronić biogrupy obejmujące stanowiska roślin podczas zabiegów trzebieży (TP).
48.	<u>Obręb Góra Ślaska</u> Oddz.: 46b, 62a <u>Obręb Załęcze</u> Oddz.: 44h	Zachowanie stanowisk cisa pospolitego <i>Taxus baccata</i> podczas czyszczeń i trzebieży.		Chronić biogrupy obejmujące stanowiska roślin podczas zabiegów.

Załącznik nr 4 Wykaz stanowisk chronionych i cennych gatunków roślin i grzybów zlokalizowanych na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska

Lp.	Gatunek: nazwa łacińska i polska, kategoria ochrony/zagrożenia	Lokalizacja stanowisk
1.	<i>Allium angulosum</i> Czosnek kątowny OC, V, EN, EN ^{Wlkp}	<u>Obręb Jemielno</u> Oddz.: 558Ab, 558Ac
2.	<i>Daphne mezereum</i> Wawrzynik wilczełyko OC, LC ^{Wlkp}	<u>Obręb Góra Śląska</u> Oddz.: 18g, 18i
3.	<i>Galanthus nivalis</i> Śnieżyczka przebiśnieg OC, DD ^{Wlkp}	<u>Obręb Załęcze</u> Oddz.: 157g, 157i
4.	<i>Gentiana pneumonanthe</i> Goryczka wąskolistna OS, V, VU, VU ^{Wlkp}	<u>Obręb Góra Śląska</u> Oddz.: 96o
5.	<i>Lathyrus palustris</i> Groszek błotny OC, V	<u>Obręb Jemielno</u> Oddz.: 558Aa
6.	<i>Leucoium vernum</i> Śnieżyca wiosenna OC, V, NT, DD ^{Wlkp}	<u>Obręb Jemielno</u> Oddz.: 500n
7.	<i>Lonicera periclymenum</i> Wiciokrzew pomorski OC, VU ^{Wlkp}	<u>Obręb Góra Śląska</u> Oddz.: 219d, 219g, 219j, 219k, 220b, 220d, 220f, 221c
8.	<i>Lycopodium annotinum</i> Widłak jałowcowaty OC, NT, VU ^{Wlkp}	<u>Obręb Góra Śląska</u> Oddz.: 194k, 209f <u>Obręb Jemielno</u> Oddz.: 545g
9.	<i>Lycopodium clavatum</i> Widłak goździsty OC, NT, LC ^{Wlkp}	<u>Obręb Góra Śląska</u> Oddz.: 176g
10.	<i>Primula elatior</i> Pierwiosnek wyniosły OC, EN ^{Wlkp}	<u>Obręb Góra Śląska</u> Oddz.: 115a
11.	<i>Rosa gallica</i> Róża francuska OS, V, VU, VU ^{Wlkp}	<u>Obręb Załęcze</u> Oddz.: 38k
12.	<i>Salvinia natans</i> Salwinia pływająca OS, V, VU ^{Wlkp}	<u>Obręb Jemielno</u> Oddz.: 409a

Lp.	Gatunek: nazwa łacińska i polska, kategoria ochrony/zagrożenia	Lokalizacja stanowisk
13.	<i>Sorbus torminalis</i> Jarząb brekinia OS, NT, LC ^{Wlkp}	<u>Obręb Góra Śląska</u> Oddz.: 109h <u>Obręb Załęcze</u> Oddz.: 96b, 99g, 107b, 126g
14.	<i>Taxus baccata</i> Cis pospolity OC, LC ^{Wlkp}	<u>Obręb Góra Śląska</u> Oddz.: 46b, 62a, 160a <u>Obręb Załęcze</u> Oddz.: 44h
15.	<i>Trapa natans</i> Kotewka orzech wodny OS, E, VU, EN ^{Wlkp}	<u>Obręb Jemielno</u> Oddz.: 487f
16.	<i>Viola mirabilis</i> Fiołek przedziwny LC ^{Wlkp}	<u>Obręb Góra Śląska</u> Oddz.: 189d, 210h
17.	<i>Viola stagnina</i> Fiołek mokradłowy OS, VU, V, VU ^{Wlkp}	<u>Obręb Jemielno</u> Oddz.: 558Ab, 558Ac <u>Obręb Załęcze</u> Oddz.: 38k, 46a

Legenda

Kategorie zagrożenia:

Czerwona lista roślin naczyniowych Wielkopolski (2007): CR – gatunek krytycznie zagrożony EN – gatunek zagrożony, VU – gatunek narażony, LC – gatunek najmniejszej troski, DD – brak danych.

Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych (2016): CR – gatunek krytycznie zagrożony, EN-gatunek zagrożony, VU – gatunek narażony, NT- gatunek bliski zagrożenia.

Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski (2006): E – gatunek wymierający, krytycznie zagrożony, V – gatunek narażony.

Kategorie ochronności: OS – ochrona gatunkowa ścisła, OC – ochrona gatunkowa częściowa.

Załącznik nr 5 Wykaz stanowisk chronionych i cennych gatunków zwierząt zlokalizowanych na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska

Lp.	Gatunek nazwa łacińska i polska kategoria ochrony/zagrożenia	Lokalizacja stanowisk
1.	<i>Alcedo atthis</i> Zimorodek OS, A229	<u>Obwód Jemielno</u> Oddz.: 485h
2.	<i>Anser anser</i> Gęgawa ²² A043	<u>Obwód Góra Śląska</u> Oddz.: 248a
3.	<i>Bombina bombina</i> Kumak nizinny 1188 OS, VU	<u>Obwód Jemielno</u> Oddz.: 291a, 291g, 294a, 375a, 392h
4.	<i>Carpodacus erythrinus</i> Dziwonia OS	<u>Obwód Jemielno</u> Oddz.: 486b
5.	<i>Ciconia nigra</i> Bocian czarny OS	<u>Obwód Góra Śląska</u> 1 strefa ochrony w leśnictwie Ślębów
6.	<i>Columba oenas</i> Siniak OS	<u>Obwód Góra Śląska</u> Oddz.: 247l
7.	<i>Cygnus cygnus</i> Łabędź krzykliwy OS, A038	<u>Obwód Góra Śląska</u> Oddz.: 248a
8.	<i>Cygnus olor</i> Łabędź niemy OS	<u>Obwód Jemielno</u> Oddz.: 487a
9.	<i>Dendrocopos medius</i> Dzięcioł średni OS, A238	<u>Obwód Góra Śląska</u> Oddz.: 224x, 224ax, 226l, 242Aa, 247c, 247n, 247o, 248d, 248f, 248k, 249a, 249f, 249h, 249k, 250a, 250b, 251s, 252b, 252g <u>Obwód Jemielno</u> Oddz.: 292b, 292f, 292n, 292p, 292r, 293a, 293c, 294a, 375a, 375b, 375h, 408k, 408l, 409a, 409c, 432n, 481a, 481b, 482b, 482c, 482f, 482m, 482s, 483a, 483g, 483j, 483l, 483n, 484d, 484i, 484j, 484m, 484n, 485d, 485f, 485g, 485h, 486h, 486j, 486o, 487c, 487d, 487f, 488a, 488c, 534g, 507k, 507n, 507r, 534g, 534h, 535a, 535b, 535c
10.	<i>Dryocopus martius</i> Dzięcioł czarny OS, A236	<u>Obwód Jemielno</u> Oddz.: 482n, 483h, 507h

²² Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody (IUCN) uznaje gęgawę za gatunek najmniejszej troski (LC – *Least Concern*).

Lp.	Gatunek nazwa łacińska i polska kategoria ochrony/zagrożenia	Lokalizacja stanowisk
11.	<i>Emberiza hortulana</i> Ortolan OS, A379	<u>Obwód Góra Śląska</u> Oddz.: 224bx
12.	<i>Gallinago gallinago</i> Kszyk OS	<u>Obwód Jemielno</u> Oddz.: 482f, 482k, 486b
13.	<i>Gallinula chloropus</i> Kokoszka OS	<u>Obwód Jemielno</u> Oddz.: 533k
14.	<i>Grus grus</i> Żuraw OS, A127	<u>Obwód Góra Śląska</u> Oddz.: 16b, 19r, 75c, 78j, 101f, 224t, 242f, 242Ag, 243i, 248a, 248j, 251a, 251b <u>Obwód Jemielno</u> Oddz.: 274h, 279c, 284a, 291a, 291h, 301f, 332f, 342Ad, 380c, 392h, 407j, 407l, 461b, 481c, 485f, 491m, 497i, 534a, 558a <u>Obwód Załęcze</u> Oddz.: 24Aa, 24Ba, 30g, 46a, 146w, 147j, 155f, 158j
15.	<i>Haliaeetus albicilla</i> Bielik OS, LC, A075	<u>Obwód Góra Śląska</u> 6 stref ochrony w leśnictwach: Wronów, Siciny, Łękanów, Zawieścice i Ślubów <u>Obwód Jemielno</u> 1 strefa ochrony w leśnictwach: Majówka i Jemielno <u>Obwód Załęcze</u> 3 strefy ochrony w leśnictwach: Sułów, Wodniki i Bartków
16.	<i>Lanius collurio</i> Gąsiorek OS, A338	<u>Obwód Góra Śląska</u> Oddz.: 243f, 243g, 243h, 243i, 243l, 243m, 249b <u>Obwód Jemielno</u> Oddz.: 294b, 375h, 550l
17.	<i>Locustella fluviatilis</i> Strumieniówka OS	<u>Obwód Góra Śląska</u> Oddz.: 249c
18.	<i>Locustella luscinioides</i> Brzeczka OS	<u>Obwód Góra Śląska</u> Oddz.: 242Ag <u>Obwód Jemielno</u> Oddz.: 482f, 486b
19.	<i>Lycaena dispar</i> Czerwończyk nieparek OS, LR, 1060	<u>Obwód Góra Śląska</u> Oddz.: 14Ac, 108n <u>Obwód Jemielno</u> Oddz.: 301f <u>Obwód Załęcze</u> Oddz.: 16k
20.	<i>Lullula arborea</i> Lerka OS, A246	<u>Obwód Jemielno</u> Oddz.: 540h

Lp.	Gatunek nazwa łacińska i polska kategoria ochrony/zagrożenia	Lokalizacja stanowisk
21.	<i>Mergus merganser</i> Nurogęś OS, A070	<u>Obwód Góra Śląska</u> Oddz.: 249f, 252f
22.	<i>Milvus migrans</i> Kania czarna OS, NT, A073	<u>Obwód Góra Śląska</u> 2 strefy ochrony w leśnictwach: Wronów i Łękanów
23.	<i>Milvus milvus</i> Kania ruda OS, NT, A074	<u>Obwód Góra Śląska</u> 4 strefy ochrony w leśnictwach: Wronów, Majówka i Bartków
24.	<i>Osmoderma eremita</i> Pachnica dębowa OS, VU, 1084	<u>Obwód Góra Śląska</u> Oddz.: 109d, 156a, 191a, 198f, 208n <u>Obwód Jemielno</u> Oddz.: 301d, 301j, 329f <u>Obwód Załęcze</u> Oddz.: 47h, 61h, 164b
25.	<i>Phengaris nausithous</i> Modraszek nausitous OS, LR, 1061	<u>Obwód Góra Śląska</u> Oddz.: 98j, 101b
26.	<i>Picus viridis</i> Dzięcioł zielony OS	<u>Obwód Jemielno</u> Oddz.: 487c
27.	<i>Porzana porzana</i> Kropiatka OS, A119	<u>Obwód Góra Śląska</u> Oddz.: 242Ah
28.	<i>Rallus aquaticus</i> Wodnik OS	<u>Obwód Góra Śląska</u> Oddz.: 248a
29.	<i>Sylvia nisoria</i> Jarzębatka OS, A307	<u>Obwód Góra Śląska</u> Oddz.: 242b, 243g, 243h, 243i, 243j, 243l, 249i, 250a
30.	<i>Tringa ochropus</i> Samotnik OS	<u>Obwód Jemielno</u> Oddz.: 482j

Legenda:

Kategoria ochronności: OS – ochrona gatunkowa ścisła.

Kategoria zagrożenia wg Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt Bezkregowce (Głowaciński. 2004):

VU – gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginięcie, LR – gatunki niższego ryzyka.

Kategorie zagrożenia wg Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt Kregowce (Głowaciński 2022):

NT – gatunek bliski zagrożenia, LC – gatunek najmniejszej troski.

Załącznik nr 6 Spis tabel

Tabela 1 Struktura użytkowania gruntów	17
Tabela 2 Użytki rolne i lasy w nadleśnictwie i innych jednostkach	17
Tabela 3 Liczba i wielkość kompleksów leśnych i parcel (wyłącznie pow. własności Skarbu Państwa) (wzór 2)	18
Tabela 4 Powierzchnia leśna według funkcji lasu	19
Tabela 5 Powierzchnia leśna według poszczególnych kategorii ochronności	20
Tabela 6 Wybrane cechy taksacyjne drzewostanów (wzór nr 1a)	21
Tabela 7 Zestawienie powierzchni oraz udziału % typów gleb Nadleśnictwa Góra Śląska wg stanu na 01.01.2025 r.	28
Tabela 8 Leśne siedliska przyrodnicze występujące na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska	41
Tabela 9 Nieleśne siedliska przyrodnicze występujące na obszarze Nadleśnictwa Góra Śląska	43
Tabela 10 Zestawienie powierzchni drzewostanów według grup wiekowych i bogactwa gatunkowego (wzór nr 13)	45
Tabela 11 Zestawienie powierzchni drzewostanów według grup wiekowych i struktury (wzór nr 14)	46
Tabela 12 Sumy powierzchni według rodzajów i pochodzenia drzewostanów oraz grup wiekowych (wzór nr 15)	47
Tabela 13 Zestawienie powierzchni według zgodności składu gatunkowego z siedliskiem (wzór nr 20)	48
Tabela 14 Zestawienie powierzchni według grup i stanu siedlisk i grup wiekowych (wzór nr 21)	50
Tabela 15 Zestawienie powierzchni według form degeneracji lasu – borowacenie (wzór nr 22)	52
Tabela 16 Zestawienie powierzchni według form degeneracji lasu – neofityzacja	53
Tabela 17 Wykaz wydzielen, w granicach których zlokalizowano stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków	61
Tabela 18 Powierzchnia gruntów zarządzanych przez nadleśnictwo i położonych w jego zasięgu terytorialnym na tle granic powierzchniowych form ochrony przyrody	64
Tabela 19 Siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony obszaru PLH020084	68
Tabela 20 Gatunki roślin i zwierząt stanowiące przedmioty ochrony obszaru PLH020084	69
Tabela 21 Siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony obszaru PLC020002	71
Tabela 22 Gatunki zwierząt stanowiące przedmioty ochrony obszaru PLC020002	72
Tabela 23 Ogólna charakterystyka użytków ekologicznych	76
Tabela 24 Wykaz pomników przyrody występujących na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska (wzór nr 5A)	79
Tabela 25 Zestawienie chronionych i zagrożonych gatunków roślin i grzybów występujących na terenie Nadleśnictwa Góra Śląska	81
Tabela 26 Zestawienie gatunków bezkręgowców występujących w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Góra Śląska	84
Tabela 27 Gatunki chronione i cenne ryb występujące w wodach położonych w zasięgu Nadleśnictwa Góra Śląska	85
Tabela 28 Zestawienie gatunków płazów występujących w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Góra Śląska	87
Tabela 29 Zestawienie gatunków gadów występujących w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Góra Śląska	88
Tabela 30 Zestawienie gatunków ptaków występujących w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Góra Śląska	89
Tabela 31 Strefy ochrony wokół gniazd chronionych gatunków ptaków	95
Tabela 32 Charakterystyka stref ochrony wyznaczonych na terenie nadleśnictwa	96

Tabela 33 Zestawienie gatunków ssaków występujących w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa	99
Tabela 34 Powierzchnie wyłączone z użytkowania wytypowane w Nadleśnictwie Góra Śląska	102
Tabela 35 Powierzchnia uszkodzeń spowodowanych przez czynniki atmosferyczne na terenie Nadleśnictwa Góra Śląska zinwentaryzowana w czasie prac terenowych przez służby urzędzeniowe	105
Tabela 36 Powierzchnia uszkodzeń spowodowanych zmianami stosunków wodnych na terenie Nadleśnictwa Góra Śląska zinwentaryzowana w czasie prac terenowych przez służby urzędzeniowe	106
Tabela 37 Powierzchnia uszkodzeń spowodowanych przez owady na terenie Nadleśnictwa Góra Śląska zinwentaryzowana w czasie prac terenowych przez służby urzędzeniowe	109
Tabela 38 Zinwentaryzowane szkody wyrządzone przez pasożytnicze grzyby zinwentaryzowana w czasie prac terenowych przez służby urzędzeniowe.....	109
Tabela 39 Powierzchnia uszkodzeń spowodowanych przez zwierzynę na terenie Nadleśnictwa Góra Śląska zinwentaryzowana w czasie prac terenowych przez służby urzędzeniowe	110
Tabela 40 Ocena stanu jednolitych części wód wybranych rzek znajdujących się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Góra Śląska	113
Tabela 41 Pożary na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska w ostatnim okresie gospodarczym...	115
Tabela 42 Zestawienie przyczyn pożarów na gruntach Nadleśnictwa Góra Śląska.....	115
Tabela 43 Składy gatunkowe odnowień w wydzieleniach z siedliskami przyrodniczymi dla poszczególnych typów siedliskowych lasu	127

Załącznik nr 7 Wykaz skrótów

Bb – bór bagienny

Bk – buk zwyczajny

BMb – bór mieszany bagienny

BMśw – bór mieszany świeży

BMw – bór mieszany wilgotny

Brz – brzoza

Bśw – bór świeży

BULiGL – Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej

Bw – bór wilgotny

Db – dąb

Db.b – dąb bezszypułkowy

Db.c – dąb czerwony

Db.s – dąb szypułkowy

Dg – dagleżja zielona

DP – Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa

DS – Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory

d-stan – drzewostan

Gb – grab

GZWP – główne zbiorniki wód podziemnych

IIp – drugie piętro drzewostanu

Ip – pierwsze piętro drzewostanu

IUL – Instrukcja Urządzania Lasu

Jd – jodła pospolita

Js – jesion

Jw – klon jawor

KDO – klasa do odnowienia

Kl – klon zwyczajny

KO – klasa odnowienia

Lł – las łęgowy

LMb – las mieszany bagienny

LMśw – las mieszany świeży

LMw – las mieszany wilgotny
Lśw – las świeży
Lw – las wilgotny
Md – modrzew
n-ctwo – nadleśnictwo
NTG – Narada Techniczno-Gospodarcza
oddz. – oddział
Ol – ols
Ol – olsza czarna
OlJ – ols jesionowy
OOŚ – ocena oddziaływania na środowisko
OZW – obszar mający znaczenie dla Wspólnoty
p.u.l. (plan u.l.) – plan urządzenia lasu
PEP – Polityka Ekologiczna Państwa
PGL LP – Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe
POP – Program Ochrony Przyrody
Rb. - rębnia
RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
So – sosna zwyczajna
Św – świerk pospolity
TD – typ drzewostanu
TP – trzebież późna
TSL – typ siedliskowy lasu
TW – trzebież wczesna
ustawa OOŚ – Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko
Wz – wiąz pospolity
Wz.s – wiąz szypułkowy

Załącznik nr 8 Wykaz powierzchni wyłączonych z użytkowania głównego²³

Adres leśny	Skrócony opis drzewostanu	Gatunek główny	Grupa powierzchni	Powierzchnia wyłączenia (ha)
09-04-1-01-18 -a -00	5Dbs140-0.6	Db	drzewostany	0,31
09-04-1-01-18 -c -00	4Dbs140-0.7	Db	drzewostany	0,11
09-04-1-01-18 -d -00	5Dbs103-0.8	Db	drzewostany	2,31
09-04-1-01-18 -f -00	6So98-0.8	So	drzewostany	2,05
09-04-1-01-18 -g -00	6Dbs150-0.7	Db	drzewostany	1,92
09-04-1-01-18 -h -00	3Jw44-0.7	Jw	drzewostany	4,16
09-04-1-01-18 -i -00	3Js58-0.5	Js	drzewostany	2,45
09-04-1-01-18 -j -00	6Bk31-0.7	Bk	drzewostany	0,68
09-04-1-01-19 -p -00	So70-0.8	So	drzewostany	2,92
09-04-1-01-19 -r -00	4Js85-0.5	Js	drzewostany	1,26
09-04-1-01-20 -g -00	4Dbb70-0.8	Dbb	drzewostany	1,56
09-04-1-01-22 -p -00	Dbs140-0.7	Db	drzewostany	0,94
09-04-1-01-23 -m -00	4Dg120-0.6	Dg	drzewostany	0,57
09-04-1-01-24 -b -00	7Dbs148-0.8	Db	drzewostany	5,85
09-04-1-01-25 -b -00	5Dbb70-0.8	Dbb	drzewostany	1,66
09-04-1-01-38 -d -00	So100-0.9	So	drzewostany	0,21
09-04-1-01-40 -f -00	9Ol110-0.8	Ol	drzewostany	0,24
09-04-1-01-40 -g -00	9Ol100-0.7	Ol	drzewostany	0,62
09-04-1-01-52 -h -00			do nat. sukcesji	1,00
09-04-1-01-64 -a -00	6Dbb120-0.8	Dbb	drzewostany	1,56
09-04-1-01-67 -b -00	5So64-1.0	So	drzewostany	0,50
09-04-1-01-67 -g -00	7Św34-0.7	Św	drzewostany	0,85
09-04-1-01-67 -h -00	8Ol60-0.9	Ol	drzewostany	1,18
09-04-1-01-67 -m -00	So88-0.8	So	drzewostany	1,83
09-04-1-01-68 -d -00			do nat. sukcesji	6,42
09-04-1-01-68 -g -00	4Ol32-1.0	Ol	drzewostany	9,27
09-04-1-01-68 -h -00	6Ol32-0.8	Ol	drzewostany	3,06
09-04-1-01-68 -i -00	8Ol34-1.0	Ol	drzewostany	2,80
09-04-1-02-118A -c -00			do nat. sukcesji	6,06
09-04-1-02-120 -f -00	8So21-0.9	So	drzewostany	2,24
09-04-1-02-120 -g -00	5Dbb11-1.0	Dbb	drzewostany	1,08
09-04-1-02-120 -h -00	7So117-0.9	So	drzewostany	2,40
09-04-1-02-124 -d -00	8So29-0.8	So	kępy ekologiczne	0,20
09-04-1-02-124A -c -00	5So28-0.8	So	kępy ekologiczne	0,25
09-04-1-02-126 -f -00	7So14-1.0	So	kępy ekologiczne	0,15

²³ W przypadku kęp z użytkowania wyłączona jest wyłącznie kępa pozostawiona do naturalnego rozpadu

Adres leśny	Skrócony opis drzewostanu	Gatunek główny	Grupa powierzchni	Powierzchnia wyłączenia (ha)
09-04-1-02-133 -j -00			do nat. sukcesji	0,04
09-04-1-02-133 -k -00			do nat. sukcesji	0,04
09-04-1-02-133 -z -00			do nat. sukcesji	0,87
09-04-1-02-135 -i -00	8So14-0.9	So	kępy ekologiczne	0,45
09-04-1-02-143 -b -00	5Ol28-0.9	Ol	drzewostany	3,43
09-04-1-02-143 -f -00			do nat. sukcesji	2,04
09-04-1-02-144 -g -00	3So28-0.9	So	drzewostany	2,36
09-04-1-02-144 -h -00	5Brz26-0.8	Brz	drzewostany	1,76
09-04-1-02-144 -l -00	5Brz27-0.8	Brz	drzewostany	3,99
09-04-1-02-42C -b -00			do nat. sukcesji	3,96
09-04-1-02-42D -b -00			do nat. sukcesji	0,69
09-04-1-03-1 -i -00	Dbs80-0.8	Dbs	drzewostany	0,98
09-04-1-03-10 -b -00	4So74-0.7	So	drzewostany	1,58
09-04-1-03-10 -d -00	Ol58-0.9	Ol	drzewostany	4,27
09-04-1-03-12 -a -00			do nat. sukcesji	1,21
09-04-1-03-12 -b -00	Ol98-0.8	Ol	drzewostany	1,41
09-04-1-03-12 -f -00	Tp45-0.6	Tp	drzewostany	5,31
09-04-1-03-12 -h -00	7So93-0.9	So	drzewostany	2,91
09-04-1-03-12 -z -00			do nat. sukcesji	0,25
09-04-1-03-13 -c -00			do nat. sukcesji	1,01
09-04-1-03-13 -d -00			do nat. sukcesji	1,09
09-04-1-03-13 -h -00	Ol35-0.8	Ol	drzewostany	1,11
09-04-1-03-13 -k -00	6Ol123-0.7	Ol	drzewostany	2,22
09-04-1-03-13 -l -00			do nat. sukcesji	1,19
09-04-1-03-13 -n -00			do nat. sukcesji	3,27
09-04-1-03-14 -b -00			do nat. sukcesji	1,28
09-04-1-03-14 -d -00			do nat. sukcesji	1,08
09-04-1-03-14 -f -00	7Ol88-0.7	Ol	drzewostany	3,02
09-04-1-03-14 -g -00	6Ol70-0.5	Ol	drzewostany	2,36
09-04-1-03-14 -h -00	Ol33-0.6	Ol	drzewostany	1,43
09-04-1-03-14 -i -00			do nat. sukcesji	6,57
09-04-1-03-14 -j -00	6Dbs105-0.7	Dbs	drzewostany	1,64
09-04-1-03-14 -k -00			do nat. sukcesji	2,53
09-04-1-03-14 -l -00	Ol40-1.2	Ol	drzewostany	1,64
09-04-1-03-14 -m -00			do nat. sukcesji	3,22
09-04-1-03-14A -a -00			do nat. sukcesji	5,54
09-04-1-03-15 -a -00	6Js33-0.9	Js	drzewostany	2,84
09-04-1-03-15 -b -00	6Dbs183-0.7	Dbs	drzewostany	4,03
09-04-1-03-15 -c -00	Ol31-1.0	Ol	drzewostany	2,28

Adres leśny	Skrócony opis drzewostanu	Gatunek główny	Grupa powierzchni	Powierzchnia wyłączenia (ha)
09-04-1-03-15 -d -00	Ol31-1.2	Ol	drzewostany	3,00
09-04-1-03-15 -f -00	8Ol108-0.8	Ol	drzewostany	6,47
09-04-1-03-15 -g -00			do nat. sukcesji	2,04
09-04-1-03-15A -c -00	5Wz70-0.5	Wz	drzewostany	1,52
09-04-1-03-15A -j -00	8Dbs150-0.5	Dbs	drzewostany	0,71
09-04-1-03-1B -g -00			do nat. sukcesji	3,04
09-04-1-03-2 -ax -00			do nat. sukcesji	0,53
09-04-1-03-2 -g -00			do nat. sukcesji	0,51
09-04-1-03-2 -s -00	Brz43-0.7	Brz	drzewostany	1,11
09-04-1-03-3 -f -00			do nat. sukcesji	1,01
09-04-1-03-3 -g -00	6Ol34-0.8	Ol	drzewostany	2,39
09-04-1-03-4 -a -00			do nat. sukcesji	0,76
09-04-1-03-4 -b -00	Ol29-0.8	Ol	drzewostany	9,66
09-04-1-03-4 -c -00	6So108-0.9	So	drzewostany	2,07
09-04-1-03-4 -g -00	8Dbs110-0.9	Dbs	drzewostany	0,67
09-04-1-03-5 -c -00	5Brz28-0.6	Brz	drzewostany	2,21
09-04-1-03-5 -f -00	6Ol60-0.8	Ol	drzewostany	1,30
09-04-1-03-5 -h -00			do nat. sukcesji	0,93
09-04-1-03-6 -c -00	5Ol50-0.8	Ol	drzewostany	1,37
09-04-1-03-6 -k -00	Ol60-0.9	Ol	drzewostany	1,44
09-04-1-03-7 -f -00			do nat. sukcesji	0,67
09-04-1-03-75 -i -00	Ak70-0.8	Ak	drzewostany	0,28
09-04-1-03-76 -o -00	6Wb60-0.5	Wb	drzewostany	1,30
09-04-1-03-78 -k -00	9Dbs140-0.6	Dbs	drzewostany	0,19
09-04-1-03-78 -y -00	Ol75-0.8	Ol	drzewostany	1,17
09-04-1-03-78 -z -00	Ol75-1.0	Ol	drzewostany	1,26
09-04-1-03-79A -d -00	7Ol50-0.7	Ol	drzewostany	3,85
09-04-1-03-79A -p -00	Kl40-1.1	Kl	drzewostany	0,24
09-04-1-03-79A -s -00	8Ol40-0.9	Ol	drzewostany	0,84
09-04-1-03-79A -w -00	4Bk110-0.9	Bk	drzewostany	1,46
09-04-1-03-79A -x -00	8Ol100-0.8	Ol	drzewostany	0,49
09-04-1-03-79A -y -00	5Dbs150-0.8	Dbs	drzewostany	3,58
09-04-1-03-85 -b -00	7So14-1.0	So	kępy ekologiczne	0,42
09-04-1-03-88 -j -00	8So16-0.9	So	kępy ekologiczne	0,45
09-04-1-03-88 -o -00	Ol65-1.0	Ol	drzewostany	0,44
09-04-1-03-89 -k -00			do nat. sukcesji	0,60
09-04-1-03-9 -a -00	Tp44-0.8	Tp	drzewostany	10,89
09-04-1-03-9 -b -00	9Ol41-0.6	Ol	drzewostany	4,48
09-04-1-03-9 -c -00	Ol28-0.6	Ol	drzewostany	3,77

Adres leśny	Skrócony opis drzewostanu	Gatunek główny	Grupa powierzchni	Powierzchnia wyłączenia (ha)
09-04-1-03-9 -d -00	Tp40-0.7	Tp	drzewostany	1,61
09-04-1-03-94 -n -00			do nat. sukcesji	0,99
09-04-1-03-94 -s -00	5Dbs85-0.8	Dbs	drzewostany	0,61
09-04-1-03-94 -t -00	6Dbs45-0.7	Dbs	drzewostany	0,85
09-04-1-03-94 -w -00	6Ak61-0.8	Ak	drzewostany	0,50
09-04-1-04-115 -b -00	Lp88-0.6	Lp	drzewostany	0,65
09-04-1-04-115 -c -00	5Os51-0.4	Os	drzewostany	0,64
09-04-1-04-115 -j -00	Dbs148-0.3	Dbs	drzewostany	2,62
09-04-1-04-218 -o -00	5Js70-0.9	Js	drzewostany	1,53
09-04-1-04-224 -ax -00	7Dbs150-0.8	Dbs	drzewostany	1,20
09-04-1-04-224 -bx -00	6Dbs150-0.8	Dbs	drzewostany	1,73
09-04-1-04-224 -cx -00	9Dbs120-0.9	Dbs	drzewostany	1,85
09-04-1-04-224 -kx -00	7Dbs150-0.8	Dbs	drzewostany	0,20
09-04-1-04-224 -lx -00	7OI85-0.7	Ol	drzewostany	1,00
09-04-1-04-224 -mx -00			do nat. sukcesji	0,49
09-04-1-04-224 -t -00			do nat. sukcesji	1,11
09-04-1-04-224 -w -00	7OI85-0.7	Ol	drzewostany	0,91
09-04-1-04-225 -b -00	So118-0.7	So	drzewostany	1,46
09-04-1-04-229 -l -00			do nat. sukcesji	0,58
09-04-1-04-232 -m -00	Dbs160-0.6	Dbs	drzewostany	0,19
09-04-1-04-233 -b -00			do nat. sukcesji	3,95
09-04-1-04-237 -n -00	OI58-0.9	Ol	drzewostany	0,61
09-04-1-04-238 -c -00	4OI84-0.8	Ol	drzewostany	2,87
09-04-1-04-239 -f -00	8OI105-0.7	Ol	drzewostany	0,45
09-04-1-04-242 -c -00			do nat. sukcesji	0,65
09-04-1-04-242 -h -00			do nat. sukcesji	0,44
09-04-1-04-242A -d -00			do nat. sukcesji	1,88
09-04-1-04-242A -i -00			do nat. sukcesji	0,71
09-04-1-04-243 -b -00			do nat. sukcesji	0,38
09-04-1-04-243 -d -00			do nat. sukcesji	1,72
09-04-1-04-243 -g -00			do nat. sukcesji	1,62
09-04-1-04-243 -i -00			do nat. sukcesji	12,17
09-04-1-04-243 -k -00	Dbs47-0.5	Dbs	drzewostany	0,99
09-04-1-04-243 -l -00			do nat. sukcesji	1,18
09-04-1-04-244 -a -00	Dbs133-0.8	Dbs	drzewostany	0,55
09-04-1-04-244 -b -00			do nat. sukcesji	3,60
09-04-1-04-244 -c -00	6Dbs80-0.4	Dbs	drzewostany	4,76
09-04-1-04-244 -d -00	7OI28-1.0	Ol	drzewostany	1,19
09-04-1-04-244 -f -00			do nat. sukcesji	0,94

Adres leśny	Skrócony opis drzewostanu	Gatunek główny	Grupa powierzchni	Powierzchnia wyłączenia (ha)
09-04-1-04-244 -h -00			do nat. sukcesji	0,97
09-04-1-04-247 -a -00	Ol58-0.8	Ol	drzewostany	2,51
09-04-1-04-247 -b -00	Ol85-0.7	Ol	drzewostany	1,58
09-04-1-04-247 -c -00	Ol85-0.7	Ol	drzewostany	3,31
09-04-1-04-247 -d -00	7Ol105-0.8	Ol	drzewostany	3,05
09-04-1-04-247 -g -00	6Dbs153-0.6	Dbs	drzewostany	0,28
09-04-1-04-247 -h -00	Ol85-0.7	Ol	drzewostany	1,24
09-04-1-04-247 -i -00	7Ol105-0.8	Ol	drzewostany	0,52
09-04-1-04-247 -k -00	6Dbs153-0.8	Dbs	drzewostany	0,08
09-04-1-04-247 -m -00	8Dbs153-0.6	Dbs	drzewostany	1,31
09-04-1-04-247 -n -00	6Dbs153-0.7	Dbs	drzewostany	0,77
09-04-1-04-247 -o -00	6Dbs153-0.7	Dbs	drzewostany	1,30
09-04-1-04-248 -b -00	Tp63-0.7	Tp	drzewostany	7,06
09-04-1-04-248 -d -00	5Dbs95-0.7	Dbs	drzewostany	4,67
09-04-1-04-248 -f -00	Dbs138-0.8	Dbs	drzewostany	1,39
09-04-1-04-248 -g -00	Dbs143-0.6	Dbs	drzewostany	0,17
09-04-1-04-248 -i -00	6Dbs60-0.9	Dbs	drzewostany	0,79
09-04-1-04-248 -j -00	Dbs143-0.6	Dbs	drzewostany	2,18
09-04-1-04-248 -k -00	Dbs143-0.6	Dbs	drzewostany	5,40
09-04-1-04-248 -l -00	Dbs143-0.6	Dbs	drzewostany	1,15
09-04-1-04-248 -m -00	9Dbs60-0.8	Dbs	drzewostany	2,43
09-04-1-04-249 -a -00	9Dbs148-0.7	Dbs	drzewostany	6,70
09-04-1-04-249 -b -00			do nat. sukcesji	3,71
09-04-1-04-249 -d -00			do nat. sukcesji	5,10
09-04-1-04-249 -h -00	8Dbs148-0.6	Dbs	drzewostany	9,88
09-04-1-04-249 -i -00	Dbs33-1.3	Dbs	drzewostany	3,66
09-04-1-04-249 -k -00	7Dbs168-0.6	Dbs	drzewostany	3,77
09-04-1-04-250 -a -00	8Dbs148-0.8	Dbs	drzewostany	26,68
09-04-1-04-250 -b -00	7Lp50-0.6	Lp	drzewostany	2,80
09-04-1-04-250 -c -00			do nat. sukcesji	1,37
09-04-1-04-251 -k -00	6Ol33-0.9	Ol	drzewostany	1,07
09-04-1-04-251 -l -00	5Dbs150-0.7	Dbs	drzewostany	2,49
09-04-1-04-251 -p -00			do nat. sukcesji	0,34
09-04-1-04-252 -b -00	3Dbs150-0.6	Dbs	drzewostany	5,13
09-04-1-04-252 -c -00			do nat. sukcesji	0,80
09-04-1-04-252 -g -00	4Wz90-0.6	Wz	drzewostany	11,23
09-04-1-05-100 -h -00	9So64-0.8	So	kępy ekologiczne	0,07
09-04-1-05-100 -j -00			do nat. sukcesji	0,36
09-04-1-05-101 -h -00			do nat. sukcesji	1,16

Adres leśny	Skrócony opis drzewostanu	Gatunek główny	Grupa powierzchni	Powierzchnia wyłączenia (ha)
09-04-1-05-102 -b -00	5OI123-KO	Ol	drzewostany	2,45
09-04-1-05-102 -c -00	7OI62-0.8	Ol	drzewostany	0,67
09-04-1-05-102 -h -00			do nat. sukcesji	1,55
09-04-1-05-105 -b -00			do nat. sukcesji	6,77
09-04-1-05-105 -f -00	9OI133-0.5	Ol	drzewostany	3,31
09-04-1-05-109 -i -00			do nat. sukcesji	0,27
09-04-1-05-109 -n -00			do nat. sukcesji	1,14
09-04-1-05-16 -f -00			do nat. sukcesji	1,06
09-04-1-05-16A -k -00	5Tp90-0.5	Tp	drzewostany	0,87
09-04-1-05-17 -b -00	Ol36-1.2	Ol	drzewostany	1,68
09-04-1-05-17 -d -00			do nat. sukcesji	8,20
09-04-1-05-17 -h -00	6OI123-0.6	Ol	drzewostany	2,90
09-04-1-05-17 -i -00	Dbs100-0.5	Dbs	drzewostany	0,58
09-04-1-05-17 -m -00			do nat. sukcesji	2,43
09-04-1-05-17A -h -00			do nat. sukcesji	1,69
09-04-1-05-17B -c -00			do nat. sukcesji	0,79
09-04-1-05-17C -c -00	5Js26-0.5	Js	drzewostany	2,56
09-04-1-05-182 -c -00	7Dbs138-0.7	Dbs	drzewostany	1,80
09-04-1-05-182 -d -00	9So43-0.9	So	drzewostany	0,56
09-04-1-05-183 -a -00			do nat. sukcesji	0,24
09-04-1-05-183 -d -00	6So94-0.8	So	drzewostany	1,19
09-04-1-05-183 -j -00			do nat. sukcesji	0,18
09-04-1-05-184 -b -00			do nat. sukcesji	4,97
09-04-1-05-184 -h -00	8OI32-1.1	Ol	drzewostany	7,13
09-04-1-05-184 -n -00	6Dbs133-0.8	Dbs	drzewostany	1,59
09-04-1-05-185 -d -00	So69-1.0	So	drzewostany	0,14
09-04-1-05-185 -f -00	So73-0.9	So	drzewostany	0,90
09-04-1-05-185 -g -00	8Brz55-0.4	Brz	drzewostany	0,71
09-04-1-05-185 -h -00	So73-0.7	So	drzewostany	0,45
09-04-1-05-186 -fx -00			do nat. sukcesji	0,01
09-04-1-05-186 -p -00			do nat. sukcesji	0,20
09-04-1-05-190 -b -00	5OI33-1.0	Ol	drzewostany	4,27
09-04-1-05-191 -f -00	8OI113-0.9	Ol	drzewostany	6,69
09-04-1-05-207 -h -00	7OI113-0.9	Ol	drzewostany	1,68
09-04-1-05-208 -g -00	OI18-1.0	Ol	drzewostany	3,85
09-04-1-05-208 -h -00	OI31-1.2	Ol	drzewostany	1,66
09-04-1-05-208 -i -00	9So118-0.8	So	drzewostany	2,77
09-04-1-05-208 -j -00	6So118-0.7	So	drzewostany	0,99
09-04-1-05-211 -j -00	8OI45-0.9	Ol	drzewostany	2,23

Adres leśny	Skrócony opis drzewostanu	Gatunek główny	Grupa powierzchni	Powierzchnia wyłączenia (ha)
09-04-1-05-212 -f -00	8Ol78-0.9	Ol	drzewostany	3,86
09-04-1-05-95 -d -00			do nat. sukcesji	3,31
09-04-1-05-95 -g -00			do nat. sukcesji	7,17
09-04-1-05-97A -b -00			do nat. sukcesji	0,46
09-04-1-05-99 -b -00	8Ol62-0.6	Ol	drzewostany	1,86
09-04-1-05-99 -g -00	4Ol62-0.5	Ol	drzewostany	3,63
09-04-1-06-152 -h -00	8So55-0.9	So	drzewostany	3,17
09-04-1-06-152 -i -00	6So128-KO	So	drzewostany	3,82
09-04-1-06-154 -l -00	6Ol60-0.9	Ol	drzewostany	1,32
09-04-1-06-157 -a -00	6So90-0.9	So	drzewostany	1,07
09-04-1-06-157 -b -00	5Ol75-0.8	Ol	drzewostany	1,18
09-04-1-06-157 -c -00	3Js80-0.8	Js	drzewostany	1,10
09-04-1-06-157 -d -00	Ol85-0.8	Ol	drzewostany	0,12
09-04-1-06-164 -f -00			do nat. sukcesji	1,31
09-04-1-06-164 -m -00	Ol75-0.8	Ol	drzewostany	0,66
09-04-1-06-166 -f -00	5Ol23-0.7	Ol	drzewostany	1,37
09-04-1-06-166 -o -00	7Ol30-0.7	Ol	drzewostany	2,10
09-04-1-06-169 -c -00	7So20-1.0	So	kępy ekologiczne	0,10
09-04-1-06-173 -b -00	7So52-1.0	So	drzewostany	1,93
09-04-1-06-174 -b -00	Ol88-0.8	Ol	drzewostany	0,60
09-04-1-06-174 -d -00	6Db8133-0.9	Db8	drzewostany	0,60
09-04-1-06-175 -d -00	7Db8113-1.0	Db8	drzewostany	1,19
09-04-1-06-176 -f -00	5Db828-0.8	Db8	kępy ekologiczne	0,40
09-04-1-06-176 -h -00	Ol57-0.4	Ol	drzewostany	1,97
09-04-1-06-177 -f -00			do nat. sukcesji	1,90
09-04-1-06-178 -d -00	So72-1.1	So	drzewostany	3,24
09-04-1-06-178 -f -00	So88-1.0	So	drzewostany	2,79
09-04-1-06-253 -c -00	7So95-0.8	So	drzewostany	2,62
09-04-1-06-253 -p -00	6Db8105-0.7	Db8	drzewostany	3,79
09-04-1-06-253 -r -00	7So42-0.9	So	drzewostany	1,33
09-04-1-06-254 -g -00	Db890-0.9	Db8	drzewostany	0,61
09-04-1-06-255 -a -00	6Db880-1.0	Db8	drzewostany	1,08
09-04-1-06-256 -d -00	6Ol28-0.8	Ol	drzewostany	1,55
09-04-1-06-256 -g -00	6Ol88-0.8	Ol	drzewostany	8,97
09-04-1-06-256 -h -00	9Js76-1.0	Js	drzewostany	2,70
09-04-1-06-256 -i -00	5Brz38-1.2	Brz	drzewostany	1,26
09-04-1-06-258 -c -00	4Js123-0.7	Js	drzewostany	4,42
09-04-1-06-260 -d -00	8So16-1.0	So	kępy ekologiczne	0,05
09-04-1-06-261 -a -00	7Ol103-0.5	Ol	drzewostany	1,78

Adres leśny	Skrócony opis drzewostanu	Gatunek główny	Grupa powierzchni	Powierzchnia wyłączenia (ha)
09-04-1-06-263 -n -00			do nat. sukcesji	2,14
09-04-1-06-266 -n -00	Ol23-1.0	Ol	drzewostany	0,57
09-04-1-06-266 -o -00	6Ol23-0.8	Ol	drzewostany	1,55
09-04-1-06-266 -s -00	7So95-0.9	So	drzewostany	1,28
09-04-1-06-266 -w -00	Dbs120-0.7	Dbs	drzewostany	1,19
09-04-1-06-267 -g -00			do nat. sukcesji	0,96
09-04-2-07-269 -a -00			do nat. sukcesji	1,04
09-04-2-07-270 -a -00			do nat. sukcesji	1,65
09-04-2-07-270 -c -00			do nat. sukcesji	0,49
09-04-2-07-271 -h -00	So8-1.0	So	kępy ekologiczne	0,18
09-04-2-07-274 -c -00			do nat. sukcesji	0,26
09-04-2-07-274 -f -00			do nat. sukcesji	0,60
09-04-2-07-274 -m -00	So55-0.5	So	drzewostany	0,59
09-04-2-07-279 -c -00			do nat. sukcesji	3,09
09-04-2-07-279 -d -00	7So27-1.0	So	kępy ekologiczne	0,30
09-04-2-07-280 -b -00	6So15-1.0	So	kępy ekologiczne	0,40
09-04-2-07-283 -a -00	9So16-1.0	So	kępy ekologiczne	0,40
09-04-2-07-285 -g -00	7So19-0.8	So	kępy ekologiczne	0,50
09-04-2-07-292 -h -00			do nat. sukcesji	2,43
09-04-2-07-292 -j -00			do nat. sukcesji	1,66
09-04-2-07-292 -s -00			do nat. sukcesji	0,98
09-04-2-07-297 -f -00			do nat. sukcesji	0,83
09-04-2-07-298 -k -00			do nat. sukcesji	1,72
09-04-2-07-298 -l -00			do nat. sukcesji	2,37
09-04-2-07-312 -b -00	So19-0.8	So	kępy ekologiczne	0,35
09-04-2-07-318 -b -00			do nat. sukcesji	1,80
09-04-2-07-323 -j -00	6So16-1.0	So	kępy ekologiczne	0,12
09-04-2-07-326 -f -00	5Dbs17-1.0	Dbs	kępy ekologiczne	0,15
09-04-2-08-329 -f -00	5Dbs173-0.5	Dbs	drzewostany	1,72
09-04-2-08-329 -g -00	9So53-0.9	So	drzewostany	1,45
09-04-2-08-329 -h -00			do nat. sukcesji	2,11
09-04-2-08-329 -k -00			do nat. sukcesji	0,54
09-04-2-08-330 -g -00	8Ol58-0.7	Ol	drzewostany	1,64
09-04-2-08-331 -h -00			do nat. sukcesji	2,82
09-04-2-08-331 -m -00	7Dbs42-1.2	Dbs	drzewostany	0,86
09-04-2-08-331 -o -00	5Dbs42-1.0	Dbs	drzewostany	2,14
09-04-2-08-332 -a -00			do nat. sukcesji	0,08
09-04-2-08-332 -f -00			do nat. sukcesji	3,30
09-04-2-08-332 -g -00	7Ol43-0.9	Ol	drzewostany	0,94

Adres leśny	Skrócony opis drzewostanu	Gatunek główny	Grupa powierzchni	Powierzchnia wyłączenia (ha)
09-04-2-08-332 -o -00			do nat. sukcesji	1,19
09-04-2-08-336 -h -00	Ol28-0.9	Ol	drzewostany	1,27
09-04-2-08-344 -d -00	9So19-1.0	So	kępy ekologiczne	0,12
09-04-2-08-345 -j -00			do nat. sukcesji	2,29
09-04-2-08-350 -b -00	So10-1.0	So	kępy ekologiczne	0,13
09-04-2-08-353 -h -00	So9-0.8	So	kępy ekologiczne	0,14
09-04-2-08-353 -k -00	So113-1.0	So	drzewostany	1,09
09-04-2-08-353 -l -00	So118-0.9	So	drzewostany	1,16
09-04-2-08-353 -m -00	So125-0.9	So	drzewostany	1,70
09-04-2-08-354 -k -00	So113-0.9	So	drzewostany	0,69
09-04-2-08-356 -b -00	9So16-1.0	So	kępy ekologiczne	0,13
09-04-2-08-357 -c -00			do nat. sukcesji	4,39
09-04-2-08-357 -f -00	6So66-0.7	So	drzewostany	1,33
09-04-2-08-357 -h -00	So60-0.7	So	drzewostany	2,43
09-04-2-08-357 -p -00	So19-0.6	So	drzewostany	0,30
09-04-2-08-359 -o -00	8So15-0.8	So	kępy ekologiczne	0,15
09-04-2-08-360 -f -00	9So14-0.9	So	kępy ekologiczne	0,15
09-04-2-08-363 -c -00	9So95-0.7	So	drzewostany	3,81
09-04-2-08-370 -h -00	5So8-0.9	So	kępy ekologiczne	0,30
09-04-2-08-372 -a -00	5So16-0.9	So	kępy ekologiczne	0,50
09-04-2-08-372 -b -00	9So4-0.9	So	kępy ekologiczne	0,10
09-04-2-08-374 -c -00	So68-0.8	So	drzewostany	0,08
09-04-2-08-375 -a -00	6Tp100-0.6	Tp	drzewostany	17,89
09-04-2-08-375 -b -00	5Db545-1.0	Db5	drzewostany	5,60
09-04-2-08-375 -c -00	Brz51-0.8	Brz	drzewostany	0,80
09-04-2-08-375 -f -00	8Brz51-0.7	Brz	drzewostany	1,11
09-04-2-08-379 -b -00			do nat. sukcesji	1,47
09-04-2-08-379 -j -00	6Ol60-0.7	Ol	drzewostany	1,07
09-04-2-08-380 -a -00	Ol55-0.7	Ol	drzewostany	10,27
09-04-2-08-380 -b -00	Ol35-1.1	Ol	drzewostany	3,01
09-04-2-08-383 -f -00	So25-1.1	So	kępy ekologiczne	0,35
09-04-2-08-386 -h -00	8Ol28-0.8	Ol	drzewostany	1,77
09-04-2-08-390 -a -00	5So12-0.9	So	kępy ekologiczne	0,30
09-04-2-08-404 -d -00			do nat. sukcesji	2,11
09-04-2-08-406 -i -00			kępy ekologiczne	0,25
09-04-2-08-407 -f -00	8So10-0.9	So	kępy ekologiczne	0,40
09-04-2-08-407 -j -00	6Ol88-0.8	Ol	drzewostany	1,76
09-04-2-08-407 -l -00	Ol88-0.7	Ol	drzewostany	1,26
09-04-2-08-407 -o -00	Db5150-0.6	Db5	drzewostany	0,80

Adres leśny	Skrócony opis drzewostanu	Gatunek główny	Grupa powierzchni	Powierzchnia wyłączenia (ha)
09-04-2-08-407 -s -00			do nat. sukcesji	0,14
09-04-2-08-408 -a -00	6Dbs133-1.0	Dbs	drzewostany	4,35
09-04-2-08-408 -b -00	So71-1.1	So	drzewostany	0,76
09-04-2-08-408 -d -00	6So88-0.7	So	drzewostany	1,60
09-04-2-08-408 -g -00	5Dbs113-0.9	Dbs	drzewostany	1,43
09-04-2-08-408 -h -00	7So103-0.8	So	drzewostany	1,20
09-04-2-08-408 -j -00	So88-0.8	So	drzewostany	0,71
09-04-2-08-408 -k -00	6Dbs153-0.8	Dbs	drzewostany	6,56
09-04-2-08-408 -l -00	6Dbs133-0.9	Dbs	drzewostany	9,16
09-04-2-08-409 -a -00	8Dbs110-0.8	Dbs	drzewostany	16,25
09-04-2-08-409 -b -00	6Dbs88-0.6	Dbs	drzewostany	1,29
09-04-2-08-409 -d -00	Dbs110-0.7	Dbs	drzewostany	0,63
09-04-2-09-342A -d -00	6So78-0.7	So	drzewostany	0,96
09-04-2-09-391 -a -00			do nat. sukcesji	3,01
09-04-2-09-391 -b -00	So56-0.9	So	drzewostany	5,03
09-04-2-09-391 -c -00	So32-1.1	So	drzewostany	7,70
09-04-2-09-391 -d -00			do nat. sukcesji	0,77
09-04-2-09-391 -f -00	So93-0.9	So	drzewostany	1,27
09-04-2-09-391 -g -00	5Dbs56-0.8	Dbs	drzewostany	4,03
09-04-2-09-391 -h -00	So56-1.0	So	drzewostany	2,31
09-04-2-09-391 -i -00	So93-0.9	So	drzewostany	0,80
09-04-2-09-391 -j -00	Dbs138-0.7	Dbs	drzewostany	4,97
09-04-2-09-392 -b -00			do nat. sukcesji	2,70
09-04-2-09-410 -b -00			do nat. sukcesji	0,48
09-04-2-09-458 -k -00			do nat. sukcesji	0,72
09-04-2-09-461 -a -00	7Dbs133-0.8	Dbs	drzewostany	3,95
09-04-2-09-463 -i -00	7So31-0.9	So	kępy ekologiczne	0,15
09-04-2-09-489 -h -00	5Ol74-0.7	Ol	drzewostany	0,91
09-04-2-09-491 -f -00	9Dbs133-0.9	Dbs	drzewostany	1,38
09-04-2-09-492 -j -00	7So17-0.9	So	kępy ekologiczne	0,10
09-04-2-09-492 -n -00			do nat. sukcesji	1,03
09-04-2-09-492 -o -00	3Wz55-0.6	Wz	drzewostany	0,33
09-04-2-09-559 -a -00	4Dbs60-0.9	Dbs	drzewostany	1,45
09-04-2-09-559 -b -00	6Brz52-0.8	Brz	drzewostany	1,40
09-04-2-09-559 -c -00	6So52-1.0	So	drzewostany	2,71
09-04-2-09-559 -d -00	Dbs61-1.2	Dbs	drzewostany	1,29
09-04-2-09-559 -f -00	8So61-1.1	So	drzewostany	1,28
09-04-2-09-559 -g -00	5Dbs52-0.8	Dbs	drzewostany	1,73
09-04-2-09-559 -h -00	5Ak48-0.9	Ak	drzewostany	4,02

Adres leśny	Skrócony opis drzewostanu	Gatunek główny	Grupa powierzchni	Powierzchnia wyłączenia (ha)
09-04-2-09-559 -i -00	8Ak83-0.7	Ak	drzewostany	2,76
09-04-2-09-559 -j -00	DBs133-0.9	DBs	drzewostany	0,65
09-04-2-09-559 -k -00	3DBs46-0.9	DBs	drzewostany	3,19
09-04-2-09-559 -l -00	8DBs85-0.9	DBs	drzewostany	4,47
09-04-2-09-559 -m -00	5Klp80-0.7	Klp	drzewostany	0,21
09-04-2-09-560 -k -00	3DBs93-0.9	DBs	drzewostany	4,21
09-04-2-09-566 -j -00			do nat. sukcesji	0,47
09-04-2-09-573 -k -00	5DBs85-0.5	DBs	drzewostany	0,88
09-04-2-09-575 -r -00	DBs130-0.8	DBs	drzewostany	0,44
09-04-2-09-576 -k -00	DBs153-0.9	DBs	drzewostany	0,59
09-04-2-09-576 -m -00	5DBs80-0.6	DBs	drzewostany	0,56
09-04-2-09-576 -n -00	7Ol65-0.8	Ol	drzewostany	0,45
09-04-2-10-397 -b -00			do nat. sukcesji	1,02
09-04-2-10-397 -c -00	Ol27-0.9	Ol	drzewostany	5,18
09-04-2-10-397 -t -00			do nat. sukcesji	1,64
09-04-2-10-402 -c -00	7So20-0.9	So	kępy ekologiczne	0,25
09-04-2-10-432 -n -00	DBs110-0.5	DBs	drzewostany	2,09
09-04-2-10-445 -j -00	7Ol48-0.7	Ol	drzewostany	1,06
09-04-2-10-464 -m -00	5So4-1.0	So	drzewostany	0,81
09-04-2-10-464 -n -00	9So110-KO	So	drzewostany	1,63
09-04-2-10-468 -k -00	4So93-0.4	So	drzewostany	2,09
09-04-2-10-469 -g -00			do nat. sukcesji	1,11
09-04-2-10-471 -d -00	7Sos113-0.7	Sos	drzewostany	4,26
09-04-2-10-471 -l -00			do nat. sukcesji	3,11
09-04-2-10-481 -f -00	Ol70-0.7	Ol	drzewostany	0,85
09-04-2-10-481 -g -00	6Brz84-0.7	Brz	drzewostany	1,18
09-04-2-10-485 -a -00	4Os65-0.7	Os	drzewostany	1,64
09-04-2-10-485 -i -00	8Tp98-0.7	Tp	drzewostany	0,26
09-04-2-10-488 -b -00	4DBs140-0.8	DBs	drzewostany	3,45
09-04-2-10-488 -c -00	4DBs140-0.8	DBs	drzewostany	9,58
09-04-2-11-482 -f -00			do nat. sukcesji	4,47
09-04-2-11-482 -h -00	Ol48-0.9	Ol	drzewostany	0,71
09-04-2-11-482 -i -00	Ol93-0.7	Ol	drzewostany	1,74
09-04-2-11-482 -j -00	Ol53-0.8	Ol	drzewostany	1,48
09-04-2-11-482 -m -00	Ol93-0.8	Ol	drzewostany	2,54
09-04-2-11-483 -a -00	Ol93-0.9	Ol	drzewostany	7,92
09-04-2-11-483 -b -00	Ol61-1.0	Ol	drzewostany	2,47
09-04-2-11-483 -c -00	Ol93-0.8	Ol	drzewostany	3,80
09-04-2-11-483 -f -00	5So60-0.8	So	drzewostany	1,95

Adres leśny	Skrócony opis drzewostanu	Gatunek główny	Grupa powierzchni	Powierzchnia wyłączenia (ha)
09-04-2-11-483 -g -00	Dbś118-0.8	Dbś	drzewostany	1,96
09-04-2-11-483 -i -00	6Brz55-0.8	Brz	drzewostany	0,99
09-04-2-11-483 -n -00	Dbś118-0.8	Dbś	drzewostany	5,45
09-04-2-11-484 -a -00	Dbś118-0.9	Dbś	drzewostany	1,66
09-04-2-11-484 -b -00	Ol93-0.8	Ol	drzewostany	0,88
09-04-2-11-484 -d -00	7Dbś93-0.9	Dbś	drzewostany	2,83
09-04-2-11-484 -h -00	9So108-0.9	So	drzewostany	0,74
09-04-2-11-484 -i -00	7Dbś90-0.8	Dbś	drzewostany	9,81
09-04-2-11-484 -j -00			do nat. sukcesji	1,66
09-04-2-11-484 -m -00	7Dbś95-0.7	Dbś	drzewostany	2,10
09-04-2-11-484 -o -00	8Dbś88-0.7	Dbś	drzewostany	1,12
09-04-2-11-484 -p -00			do nat. sukcesji	0,66
09-04-2-11-484 -s -00	Ol26-0.8	Ol	drzewostany	0,39
09-04-2-11-486 -c -00			do nat. sukcesji	0,68
09-04-2-11-486 -d -00	Ol45-0.9	Ol	drzewostany	1,24
09-04-2-11-486 -g -00	So98-0.8	So	drzewostany	1,01
09-04-2-11-486 -j -00	Dbś118-0.8	Dbś	drzewostany	2,32
09-04-2-11-486 -k -00	5So108-0.9	So	drzewostany	1,39
09-04-2-11-486 -n -00			do nat. sukcesji	2,94
09-04-2-11-486 -o -00	5Ol60-0.8	Ol	drzewostany	4,16
09-04-2-11-486 -p -00	Brz43-0.9	Brz	drzewostany	0,83
09-04-2-11-487 -a -00			do nat. sukcesji	5,37
09-04-2-11-487 -b -00	3Dbś80-0.8	Dbś	drzewostany	2,12
09-04-2-11-487 -c -00	4Dbś90-0.9	Dbś	drzewostany	14,25
09-04-2-11-487 -d -00			do nat. sukcesji	1,00
09-04-2-11-487 -f -00			do nat. sukcesji	2,28
09-04-2-11-495 -b -00	So106-KO	So	drzewostany	0,63
09-04-2-11-499 -b -00			do nat. sukcesji	0,76
09-04-2-11-500A -d -00			do nat. sukcesji	0,13
09-04-2-11-500A -n -00			do nat. sukcesji	0,66
09-04-2-11-516 -d -00	Dbś105-0.7	Dbś	drzewostany	0,04
09-04-2-11-516 -p -00	6Ol80-0.7	Ol	drzewostany	0,14
09-04-2-11-516 -r -00	8Js61-1.0	Js	drzewostany	0,05
09-04-2-11-516 -s -00	7Ol70-0.9	Ol	drzewostany	0,99
09-04-2-11-516 -t -00	7Ol70-0.7	Ol	drzewostany	0,30
09-04-2-11-516 -w -00	3Ol125-0.9	Ol	drzewostany	4,66
09-04-2-11-516 -y -00	8Ak65-0.9	Ak	drzewostany	0,51
09-04-2-11-516 -z -00	7Ol55-0.7	Ol	drzewostany	0,10
09-04-2-11-527 -b -00	7So81-0.8	So	drzewostany	1,29

Adres leśny	Skrócony opis drzewostanu	Gatunek główny	Grupa powierzchni	Powierzchnia wyłączenia (ha)
09-04-2-11-532 -c -00	8Dbs88-0.8	Dbs	drzewostany	4,12
09-04-2-11-532 -j -00			do nat. sukcesji	0,98
09-04-2-11-533 -i -00			do nat. sukcesji	0,55
09-04-2-11-534 -a -00	5Ol78-0.9	Ol	drzewostany	1,41
09-04-2-11-534 -d -00			do nat. sukcesji	0,80
09-04-2-11-534 -h -00	9Dbs80-0.9	Dbs	drzewostany	14,16
09-04-2-11-534 -l -00			do nat. sukcesji	1,44
09-04-2-11-535 -a -00	8Dbs88-0.7	Dbs	drzewostany	3,40
09-04-2-11-535 -b -00	Tp69-0.9	Tp	drzewostany	2,58
09-04-2-11-535 -c -00	Dbs84-0.9	Dbs	drzewostany	12,85
09-04-2-11-536 -b -00	9So47-1.0	So	drzewostany	3,04
09-04-2-11-536 -i -00	4So45-0.8	So	drzewostany	0,36
09-04-2-11-542 -s -00			do nat. sukcesji	2,59
09-04-2-11-542 -w -00			do nat. sukcesji	2,20
09-04-2-11-542 -x -00	5So50-0.8	So	drzewostany	0,12
09-04-2-11-546 -i -00	5Brz35-0.8	Brz	drzewostany	0,67
09-04-2-11-548 -g -00	7Brz28-0.9	Brz	drzewostany	2,61
09-04-2-11-549 -a -00	5Ol28-0.8	Ol	drzewostany	0,93
09-04-2-11-549 -f -00	3Ol26-1.0	Ol	drzewostany	1,01
09-04-2-11-549 -g -00	4Dbs110-0.7	Dbs	drzewostany	1,46
09-04-2-11-552 -k -00	Dbs124-0.8	Dbs	drzewostany	5,42
09-04-2-11-558 -a -00			do nat. sukcesji	11,32
09-04-2-11-558 -d -00			do nat. sukcesji	0,04
09-04-3-12-10 -k -00	Ol85-0.8	Ol	drzewostany	0,85
09-04-3-12-10 -l -00			do nat. sukcesji	2,35
09-04-3-12-16 -g -00			do nat. sukcesji	0,73
09-04-3-12-2 -f -00	5Brz38-1.0	Brz	drzewostany	4,79
09-04-3-12-2 -g -00	6Ol50-0.9	Ol	drzewostany	0,98
09-04-3-12-2 -i -00	So113-0.8	So	drzewostany	0,71
09-04-3-12-20 -o -00	5Dbs110-0.8	Dbs	drzewostany	1,93
09-04-3-12-21 -b -00	6Ol83-0.7	Ol	drzewostany	0,83
09-04-3-12-21 -h -00	6Ol21-1.1	Ol	kępy ekologiczne	0,10
09-04-3-12-21 -j -00	9Ol93-0.9	Ol	drzewostany	2,32
09-04-3-12-22 -g -00			do nat. sukcesji	0,32
09-04-3-12-24 -k -00	8So58-0.4	So	drzewostany	1,00
09-04-3-12-26B -a -00	6Dbs128-0.6	Dbs	drzewostany	1,11
09-04-3-12-26B -c -00			do nat. sukcesji	4,59
09-04-3-12-26B -d -00			do nat. sukcesji	1,61
09-04-3-12-26B -f -00	Ol23-0.9	Ol	drzewostany	1,41

Adres leśny	Skrócony opis drzewostanu	Gatunek główny	Grupa powierzchni	Powierzchnia wyłączenia (ha)
09-04-3-12-26B -g -00	Ol23-1.1	Ol	drzewostany	0,22
09-04-3-12-26B -h -00	Ol23-1.2	Ol	drzewostany	0,17
09-04-3-12-26C -f -00			do nat. sukcesji	2,43
09-04-3-12-26C -g -00			do nat. sukcesji	0,20
09-04-3-12-29 -j -00	Brz23-0.8	Brz	drzewostany	0,79
09-04-3-12-31 -a -00	7So148-0.8	So	drzewostany	7,34
09-04-3-12-31 -c -00	Ol43-1.0	Ol	drzewostany	0,96
09-04-3-12-6 -m -00			do nat. sukcesji	1,61
09-04-3-12-6 -p -00	Dbs143-0.8	Dbs	drzewostany	0,79
09-04-3-12-7 -s -00			do nat. sukcesji	0,21
09-04-3-12-8 -f -00	7Ol85-0.9	Ol	drzewostany	1,68
09-04-3-12-8 -i -00	8Ol62-0.7	Ol	drzewostany	0,67
09-04-3-12-8 -k -00	8Ol.s50-0.6	Ol.s	drzewostany	0,60
09-04-3-12-9 -d -00	3So5-0.9	So	drzewostany	2,62
09-04-3-12-9 -g -00	9Ol73-0.9	Ol	drzewostany	2,24
09-04-3-12-9 -i -00	5Ol30-1.1	Ol	drzewostany	9,58
09-04-3-12-9 -l -00			do nat. sukcesji	2,17
09-04-3-12-9 -m -00			do nat. sukcesji	0,38
09-04-3-12-9 -o -00	Ol30-1.3	Ol	drzewostany	0,79
09-04-3-13-32 -b -00	6Brz65-0.7	Brz	drzewostany	1,24
09-04-3-13-32 -c -00	4Dbc93-0.8	Dbc	drzewostany	1,35
09-04-3-13-33 -n -00	8Ol65-0.7	Ol	drzewostany	1,61
09-04-3-13-35A -z -00			do nat. sukcesji	0,43
09-04-3-13-38 -j -00	3So25-1.2	So	drzewostany	4,38
09-04-3-13-39 -n -00	5Ol26-0.9	Ol	drzewostany	2,84
09-04-3-13-39 -p -00	6Ol67-0.7	Ol	drzewostany	1,90
09-04-3-13-40 -k -00	So93-0.8	So	drzewostany	2,46
09-04-3-13-40 -l -00	Ol54-0.8	Ol	drzewostany	1,67
09-04-3-13-44 -d -00	7So66-0.7	So	drzewostany	1,09
09-04-3-13-44 -f -00	Ol55-0.8	Ol	drzewostany	0,53
09-04-3-13-46 -b -00			do nat. sukcesji	2,29
09-04-3-13-47 -l -00			do nat. sukcesji	0,25
09-04-3-13-57 -c -00	Ol59-0.8	Ol	drzewostany	1,78
09-04-3-13-57 -d -00	6Ol29-1.0	Ol	drzewostany	1,66
09-04-3-13-59 -s -00	Dbs103-0.7	Dbs	drzewostany	1,56
09-04-3-13-62 -b -00			do nat. sukcesji	1,24
09-04-3-13-64 -h -00	4Ol108-0.6	Ol	drzewostany	3,60
09-04-3-13-65 -m -00	8Dbs98-0.7	Dbs	drzewostany	1,34
09-04-3-13-66 -l -00	5Brz64-0.7	Brz	drzewostany	2,54

Adres leśny	Skrócony opis drzewostanu	Gatunek główny	Grupa powierzchni	Powierzchnia wyłączenia (ha)
09-04-3-13-66 -m -00	5So138-0.8	So	drzewostany	3,59
09-04-3-13-66 -n -00	3Dbs95-0.6	Dbs	drzewostany	1,18
09-04-3-13-77 -d -00	9Brz27-0.8	Brz	drzewostany	0,96
09-04-3-13-78 -c -00	3Dbs80-0.9	Dbs	drzewostany	5,38
09-04-3-14-101 -j -00	So55-0.7	So	drzewostany	1,16
09-04-3-14-104 -h -00	7So98-0.9	So	drzewostany	2,80
09-04-3-14-104 -j -00	7Ol98-0.8	Ol	drzewostany	0,99
09-04-3-14-110 -d -00			do nat. sukcesji	0,60
09-04-3-14-110 -i -00	9Ol58-1.0	Ol	drzewostany	1,24
09-04-3-14-119 -s -00			do nat. sukcesji	0,30
09-04-3-14-124 -i -00			do nat. sukcesji	1,24
09-04-3-14-124 -l -00			do nat. sukcesji	0,52
09-04-3-14-124 -m -00			do nat. sukcesji	0,19
09-04-3-14-124 -n -00			do nat. sukcesji	0,09
09-04-3-14-127 -g -00	8Ol28-1.1	Ol	drzewostany	1,85
09-04-3-14-127 -p -00	Dbs75-0.7	Dbs	drzewostany	1,38
09-04-3-14-127 -r -00	7Dbs110-0.8	Dbs	drzewostany	0,56
09-04-3-14-127 -s -00	6Dbs110-0.5	Dbs	drzewostany	1,46
09-04-3-14-128 -i -00	9Dbs163-KO	Dbs	drzewostany	5,69
09-04-3-14-81 -g -00	9So103-0.7	So	drzewostany	0,66
09-04-3-14-85 -c -00	6Dbs113-0.7	Dbs	drzewostany	1,79
09-04-3-14-85 -f -00	5So25-0.8	So	kępy ekologiczne	0,30
09-04-3-14-86 -c -00	Ol87-0.9	Ol	drzewostany	0,88
09-04-3-14-86 -g -00			do nat. sukcesji	0,53
09-04-3-14-88 -j -00			do nat. sukcesji	0,67
09-04-3-14-88 -o -00	8So12-1.0	So	kępy ekologiczne	0,30
09-04-3-14-94 -g -00	Brz55-0.8	Brz	drzewostany	1,21
09-04-3-14-96A -k -00	6Dbs91-0.6	Dbs	drzewostany	1,11
09-04-3-15-137 -k -00	9Ol65-0.9	Ol	drzewostany	0,44
09-04-3-15-138 -d -00	Ol50-0.8	Ol	drzewostany	0,80
09-04-3-15-140 -l -00	5So123-KO	So	drzewostany	2,78
09-04-3-15-140 -o -00	6So7-1.0	So	drzewostany	0,98
09-04-3-15-144 -a -00	7So65-0.8	So	drzewostany	0,73
09-04-3-15-145 -a -00			do nat. sukcesji	0,81
09-04-3-15-145 -r -00	9So33-1.2	So	drzewostany	2,37
09-04-3-15-145 -s -00	5So43-0.7	So	drzewostany	1,03
09-04-3-15-146 -j -00			do nat. sukcesji	2,04
09-04-3-15-146 -s -00	5Dbs66-0.6	Dbs	drzewostany	1,55
09-04-3-15-147 -g -00	5So98-0.8	So	drzewostany	0,73

Adres leśny	Skrócony opis drzewostanu	Gatunek główny	Grupa powierzchni	Powierzchnia wyłączenia (ha)
09-04-3-15-147 -l -00	8Dbs65-0.6	Dbs	drzewostany	0,55
09-04-3-15-149 -c -00	So138-0.7	So	drzewostany	4,57
09-04-3-15-150 -m -00			do nat. sukcesji	0,70
09-04-3-15-150 -o -00	8Dbs153-0.5	Dbs	drzewostany	0,91
09-04-3-15-155 -c -00	Ol85-0.8	Ol	drzewostany	0,89
09-04-3-15-156 -a -00	5Gb66-1.0	Gb	drzewostany	1,29
09-04-3-15-156 -b -00	6Dbs173-0.5	Dbs	drzewostany	0,93
09-04-3-15-156 -c -00	7Ol70-0.6	Ol	drzewostany	1,49
09-04-3-15-156 -d -00	4Bk30-0.9	Bk	drzewostany	1,04
Ogółem				1214,94

OPINIE I UZGODNIENIA

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
WE WROCŁAWIU**

**UL. JANA DŁUGOSZA 68
51-162 WROCŁAW**

Wrocław, dnia 19 grudnia 2024 r.

WPN.410.31.2024.PBR

**Dyrektor
Regionalnej Dyrekcji Lasów
Państwowych w Poznaniu
Gajowa 10
60-959 Poznań**

Opinia

Na podstawie art. 54 ust. 1 i art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1112), w odpowiedzi na wniosek znak: ZS.6004.2.2022 z dnia 14 listopada 2024 r. (data wpływu 20 listopada 2024 r.) w sprawie projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Góra Śląska na okres od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2034 r., opiniuję projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Góra Śląska wraz z prognozą oddziaływania na środowisko z następującą uwagą dotyczącą etapu realizacji zapisów PUL.

Z założeń PUL wynika, że w ramach cięć rębnych rębni IB zaplanowano zręby zupełne oraz cięcia uprzątające rębni: IIa, IIb, IIIA oraz IIIB. Biorąc pod uwagę przeważnie jednopiętrową strukturę wydzieliń objętych ww. zabiegami, w trakcie realizacji planu należy dążyć do pozostawiania przestojów na powierzchni większej niż zaplanowane 5% w granicach obszarów Natura 2000: Łęgi Odrzańskie (PLC020002) i specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Dolnej Baryczy (PLH020084), ze szczególnym uwzględnieniem drzew o niskiej wartości technicznej (uszkodzonych, dziuplastych). Przedmiotami ochrony objętych opracowaniem obszarów Natura 2000 są m. in. gatunki nietoperzy (nocek duży *Myotis myotis*, nocek Bechsteina *myotis bechsteinii*, nocek łydkowłosy *Myotis dasycneme* oraz mopek *Barbastella barbastellus*), związane z drzewami z odstającą korą oraz dziuplastymi, oraz gatunki owadów, m. in. kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo* i pachnica dębowa *Osmoeremna eremita*, wymagające do rozwoju osłabionych i zamierających drzew liściastych.

W miejscach, w których jest to możliwe, należy dążyć do grupowania przestojów pozostawionych do naturalnego rozpadu w kępy o możliwie dużych rozmiarach, zapewniających większą trwałość tworzonych w ten sposób biogrup.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska we Wrocławiu
p.o. Regionalny Konserwator Przyrody
we Wrocławiu

Katarzyna Łapińska

KRONIKA

